

บทบาทสหกรณ์อิสลาม อิบ努อัฟฟาน จำกัด ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม
ของสมาชิก

Roles of Ibnu Affan Islamic Cooperative Limited in Member's
Social and Economic Development

Prince of Songkla University
Pattani Campus

อาหามะ อาแหว

Ahama Awae

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาอิสลามศึกษา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree of
Master of Arts in Islamic Studies
Prince of Songkla University

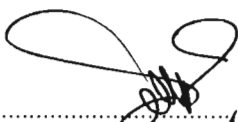
2562

ขอรับรองว่า ผลงานวิจัยนี้เป็นผลมาจากการศึกษาวิจัยของนักศึกษาเอง และได้
แสดงความขอบคุณบุคคลที่มีส่วนช่วยเหลือแล้ว

ลงชื่อ.....

(ดร.ธวัช น้อยผอม)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

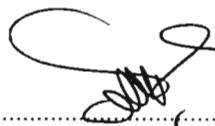
ลงชื่อ.....

(นายอาหามะ อาแว)

นักศึกษา

Prince of Songkla University
Pattani Campus

ข้าพเจ้าขอรับรองว่า ผลงานวิจัยนี้ไม่เคยเป็นส่วนหนึ่งในการอนุมัติปริญญาในระดับ
ใดมาก่อนและไม่ได้ถูกใช้ในการยื่นขออนุมัติปริญญาในขณะนี้

ลงชื่อ.....

(นายอาหามะ อาแว)

นักศึกษา

Prince of Songkla University
Pattani Campus

ชื่อวิทยานิพนธ์	บทบาทสหกรณ์อิสลาม อิบ努อัฟฟาน จำกัด ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิก
ผู้เขียน	นายอาหามะ อาแว
สาขาวิชา	อิสลามศึกษา
ปีการศึกษา	2561

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาบทบาทสหกรณ์อิสลาม อิบ努อัฟฟาน จำกัด ในการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิก 2) ศึกษาเปรียบเทียบบทบาทสหกรณ์อิสลาม อิบ努อัฟฟาน จำกัด ในการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและสังคมกับสภาพทั่วไปของสมาชิก และ 3) ศึกษาปัญหาและแนวทางในการแก้ไขปัญหาของสหกรณ์อิสลาม อิบ努อัฟฟาน จำกัด เพื่อให้สามารถพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิก กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ สมาชิกสหกรณ์อิสลาม อิบ努อัฟฟาน จำกัด จำนวน 384 ราย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ โปรแกรมสำเร็จรูป ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า โดยภาพรวม สหกรณ์ มีบทบาทในการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและด้านสังคมของสมาชิกอยู่ในระดับมาก หากพิจารณาเป็นรายกิจกรรม พบว่า บทบาทในการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ ทุกกิจกรรมอยู่ในระดับมาก โดยกิจกรรมที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ กิจกรรมการส่งเสริมการออม ส่วนบทบาทการพัฒนาด้านสังคม พบว่า กิจกรรมที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ กิจกรรมส่งเสริมการประพฤติตนตามหลักอิสลาม

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของสมาชิกพบว่า สมาชิกที่มีเพศ อายุ สถานภาพ สถานะในครอบครัว และอาชีพหลักที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทสหกรณ์ ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิกไม่แตกต่างกัน ส่วนสมาชิกที่มีระดับการศึกษา ด้านศาสนา ระดับการศึกษาสามัญ รายได้ต่อเดือน และระยะเวลาการเป็นสมาชิกที่ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทสหกรณ์ ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิกแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการวิเคราะห์ปัญหาและแนวทางแก้ไข และข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ และสังคม ของสหกรณ์ พบว่าปัญหาเร่งด่วน 3 ลำดับแรก ได้แก่ การประชาสัมพันธ์

ข้อมูลข่าวสารของสหกรณ์เป็นไปอย่างล่าช้าและไม่ทันสมัย ปัญหาการถอนเงินในช่วงที่สหกรณ์ปิดทำการหรือหยุดยาวติดต่อกันหลายวัน และปัญหาด้านสินเชื่อ แนวทางแก้ไขที่สำคัญได้แก่ สหกรณ์ควรใช้สื่อเทคโนโลยีในการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารให้ครบทุกมิติ ควรพิจารณาและจัดให้มีการบริการตู้ ATM เพื่อความสะดวกของสมาชิก และควรลดอัตรากำไรสินเชื่อบางประเภท เช่น สินเชื่อสร้างบ้าน และยานพาหนะใหม่

Prince of Songkla University
Pattani Campus

Thesis Title	Roles of Ibnu Affan Islamic Cooperative Limited in Members' Social and Economic Development
Author	Mr. Ahama Awae
Major Program	Islamic Studies
Academic Year	2018

ABSTRACT

This research aimed at 1) investigating the role of Ibnu Affan Islamic Cooperative Limited in members' social economic development; 2) comparing the role of the cooperative in members' social and economic development; and 3) examining the issues and providing the solutions on the issues. Field research was conducted on 384 members of Ibnu Affan Islamic cooperative limited, using questionnaires. Statistics program was used in analyzing data. The research found that:

1. The result of this study show that the role Ibnu Affan Islamic Cooperative Limited in members' social and economic development, in general, was rated high. When considering individual items, it was found to be high. The highest score was found on the role of the cooperative in the promotion of savings among the members and the promotion of Islamic conduct.

2. When comparing the results on the role of Ibnu Affan Islamic Cooperative Limited in members' and social economic development, it was found that there were no significant difference of opinions on the role of the cooperative among the members with different gender, age, status, family members and main occupations. However, there were significant difference of opinions among the members with different of Islamic education level, academic education, income, and member duration at the significance level of .05.

3. The results on issues indicated that 3 main issues included public relations activities of the cooperative were alow and out-of-date; cash withdrawal

during festive seasons or long holidays was difficult; and leading activities was an issue. In order to solve these issues, the cooperative should effectively use the available technology in its public relations activities; provide ATM machine for members' convenience; and reduce profit rate on some types of loans such as housing and new transportation.

Prince of Songkla University
Pattani Campus

عنوان البحث	دور شركة ابن عفان المحدودة في تقديم الخدمات لأعضاءها الاقتصادية والاجتماعية
الباحث	أحمد عاوي
البرنامج الرئيسي	الدراسات الإسلامية
العام الجامعي	1440 هـ

مستخلص البحث

يهدف هذا البحث إلى دراسة : (1) دور شركة ابن عفان المحدودة في تقديم الخدمات لأعضاءها الاقتصادية والاجتماعية. (2) مقارنة دور الشركة في تقديم الخدمات لأعضاءها الاقتصادية والاجتماعية بحالات أخرى... (3) دراسة مشكلات الشركة وطرق حلها لرفع مستوى الاقتصادي والاجتماعي لأعضاءها. والمجموعة المستهدفة هي أعضاء الشركة وعددهم 384 شخصا. واستخدم الباحث الأدوات لجمع البيانات والمعلومات من الاستبيانات وتحليلها ببرنامج SPSS.

وقد توصل الباحث من خلال هذا البحث إلى عدة النتائج كما يلي :

1. نتيجة تحليل المعلومات في صورة عامة تبين أن دور الشركة في مستوى أعلى وأما في تفاصيلها في تقديم الخدمات لأعضاءها الاقتصادية والاجتماعية لكل جوانبها في مستوى أعلى وأما أعلى النسبة المئوية هو جانب الحظ على الإيداع ومستوى أدنى هو جانب تقليل الصرف ورأس مال، وأما جانب تنمية الاجتماعية كل أنشطتها في مستوى عالية ونسبتها المئوية مرتفعة في حث على التخلق بخلق إسلامي وأدناها في جانب التوعية والاستعلامات.

2. نتائج تحليل مقارنة آراء الأعضاء حول دور شركة ابن عفان المحدودة في تقديم الخدمات لأعضاءها الاقتصادية والاجتماعية مصنفة حسب الحالة العامة ، وجدت أن الأعضاء من الجنس والعمر والوضع ، ووضع الأسرة والمهن الأولية المختلفة لا يوجد رأي مختلف حول دور شركة ابن عفان المحدودة فيها. بينما أعضاء مع التعليم الديني الدخل الشهري ومدة عضوية مختلفة هناك آراء حول دور تعاونيات الشركة، ذات دلالة إحصائية على مستوى 0.05 وأعضاء بمستويات مختلفة من التعليم العادي هناك آراء حول دورها، ذات دلالة إحصائية عند مستوى 0.05.

3. نتائج تحليل المشكلة والحلول والتوصيات المتعلقة بتقديم الخدمات لأعضاءها الاقتصادية والاجتماعية وجدت أن المشاكل والعقبات الملحة وفقاً لآراء الأعضاء حول تقديم الخدمات

لأعضائها الاقتصادية والاجتماعية لشركة ابن عفان المحدودة، والتي تعكس أعضائها أكثر من 3، حسب الترتيب التالي العلاقات العامة للمعلومات التعاونية تتأخر وليست محدثة، ويجب أن يستخدم حل التعاونيات وسائط التكنولوجيا للترويج للمعلومات بجميع أبعادها. مشاكل السحب أثناء إغلاق التعاونية أو فترة اتصال طويلة لعدة أيام ، ويجب أن يأخذ الحل التعاوني في الاعتبار ويوفر خدمات الصراف الآلي لراحة الأعضاء. مشاكل خدمة الائتمان حد الائتمان صغير جداً مقارنة بالمنظمات الأخرى. قد يكون تأخر خدمة القروض بسبب عدم كفاية موظفي القروض وعدد الأعضاء. والمشاكل المتعلقة بالتفكير في هوامش أعلى في بعض الفئات ، إذا ما قورنت بالمؤسسات المالية الأخرى ، ينبغي للحلول أن تقلل من هوامش الربح لأنواع معينة من القروض ، مثل قروض بناء المنازل ، والمركبات الجديدة .

Prince of Songkla University
Pattani Campus

กิตติกรรมประกาศ

การสรรเสริญทั้งหมดเป็นเอกสิทธิ์แห่งอัลลอฮ์ ﷻ ผู้ทรงอภิบาลแห่งสากลจักรวาล การประสพพรและความสันติจงประสบแด่ท่านเราะฮ์มุลลอฮ์ ﷻ ผู้ทรงเปี่ยมด้วยความเมตตาแก่สากลจักรวาล ผู้ที่สูงส่งด้วยคุณธรรมและจริยธรรมอันดีงาม ตลอดจนผู้ที่เจริญรอยตามแนวทางของท่าน ﷻ สืบสานไปจนวันกิยามะฮ์

งานวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยการอนุมัติและความโปรดปรานจากเอกองค์อัลลอฮ์ ﷻ และด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจากบรรดาคณาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิหลายท่าน

ขอขอบคุณ ดร.ธวัช นัยผอม อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้สละเวลาในการอ่าน ตรวจสอบ และได้ให้คำชี้แนะอย่างดียิ่งเป็นแนวทางที่เกิดประโยชน์ตลอดเวลาในการศึกษาวิจัยจนบรรลุผลทุกประการ

ขอขอบคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิเลาะ แวอุเซ็ง ที่ได้ให้เกียรติเป็นประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ขอขอบคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.อับดุลเลาะ การีนา, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มุหัมมัดรอฟลี แวะหะมะ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มัสลัน สุหลง ที่ได้ให้เกียรติเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ขอขอบคุณบิดา มารดา ภรรยา ลูกๆ และทุกคนในครอบครัวที่คอยดูแล อำนวยพรให้และเป็นกำลังใจแก่ข้าพเจ้าจนประสบความสำเร็จด้วยดี

ขอขอบคุณ บัณฑิตวิทยาลัย ที่คอยอำนวยความสะดวกด้านต่างๆ ในการวิจัย และเพื่อนๆ ร่วมรุ่นที่ให้ความช่วยเหลือและให้คำปรึกษาด้วยดีเสมอมา

ขอขอบคุณ สหกรณ์อิสลาม อิบนูอัฟฟาน จำกัด ที่ได้มอบทุนอุดหนุนในการศึกษาวิจัยครั้งนี้

สุดท้าย ผู้วิจัยขออ้อจากเอกองค์อัลลอฮ์ ﷻ ทรงโปรดประทานความรักความเมตตา และให้การคุ้มครองจากเหล่ามารร้ายชัศตอนที่ถูกสาปแช่งแก่ผู้วิจัยและทุกคนที่มีส่วนร่วมในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ อามีน ยาร็อบบัลอะลามีน

นายอาหามะ อาแว

สารบัญ

		หน้า
บทคัดย่อ		(5)
Abstract		(7)
مستخلص		(9)
กิตติกรรมประกาศ		(11)
สารบัญ		(12)
สารบัญตาราง		(15)
สารบัญภาพประกอบ		(17)
ตารางปริวรรตอักษรอาหรับ-ไทย		(18)
ตารางปริวรรตอักษรอาหรับ-อังกฤษ.....		(20)
บทที่ 1	บทนำ	1
	1.1 ความเป็นมาของปัญหาและปัญหา	1
	1.2 อัลกุรอาน อัลหะดีษ และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
	1.3 วัตถุประสงค์ในการวิจัย	15
	1.4 ความสำคัญ และประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	15
	1.5 ขอบเขตของการวิจัย	15
	1.6 ข้อตกลงเบื้องต้น.....	18
	1.7 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิจัย	19
	1.8 นิยามศัพท์เฉพาะ.....	20
บทที่ 2	แนวคิด ทฤษฎี และเอกสารที่เกี่ยวข้อง.....	21
	2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาท	21
	2.1.1 ความหมายของบทบาท.....	21
	2.1.2 ความสำคัญของบทบาท.....	22
	2.1.3 ลักษณะของบทบาท.....	23
	2.2 แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับสหกรณ์	24

	2.2.1 ความหมายของสหกรณ์.....	24
	2.2.2 หลักการสหกรณ์.....	26
	2.2.3 ประเภทสหกรณ์.....	28
2.3	แนวคิดและหลักการสหกรณ์ในอิสลาม.....	31
	2.3.1 นิยามสหกรณ์ในอิสลาม.....	31
	2.3.2 บทบัญญัติและหลักการบริการสหกรณ์ในอิสลาม.....	32
	2.3.3 ผลิตรภัณฑ์และการบริการทางการเงินของสหกรณ์อิสลาม.....	40
	2.3.4 ความแตกต่างระหว่างสหกรณ์อิสลามกับสหกรณ์ทั่วไป.....	45
2.4	สหกรณ์อิสลาม อิบ努อัฟฟาน จำกัด	47
	2.4.1 ประวัติความเป็นมา.....	47
	2.4.2 วัตถุประสงค์ของการจัดตั้ง.....	48
	2.4.3 วิสัยทัศน์ (Vision).....	48
	2.4.4 พันธกิจ (Mission).....	48
	2.4.5 คำขวัญ (Motto)	49
	2.4.6 ผลิตรภัณฑ์และบริการของสหกรณ์.....	49
2.5	สหกรณ์อิสลามกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม.....	52
	2.5.1 บทบาทสหกรณ์ทั่วไป.....	52
	2.5.2 บทบาทสหกรณ์อิสลาม.....	56
บทที่ 3	วิธีดำเนินการวิจัย.....	59
	3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	59
	3.2 แบบแผนการวิจัย.....	61
	3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	61
	3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	63
	3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	63
บทที่ 4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	65
	4.1 การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	65

	4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	66
บทที่ 5	สรุปผลวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	103
	5.1 สรุปผลการวิจัย.....	105
	5.2 อภิปรายผล.....	110
	5.3 ข้อเสนอแนะ.....	114
บรรณานุกรม	115
ภาคผนวก	124
	ภาคผนวก ก สหกรณ์อิสลาม อีบนูอัฟฟาน จำกัด.....	125
	ภาคผนวก ข แบบสอบถามการวิจัยและแบบขอความอนุเคราะห์ตรวจสอบ แบบสอบถาม.....	127
	ภาคผนวก ค แบบตอบรับการนำเสนอบทความ.....	138
	ภาคผนวก ง สารบัญอายุษะฮ์ อัลกุรอาน.....	140
	ภาคผนวก จ สารบัญอัลหะดีษ.....	142
	ภาคผนวก ฉ นิพนธ์ต้นฉบับ.....	144
ประวัติผู้เขียน	172

สารบัญตาราง

ตาราง		หน้า
ตารางที่1	แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างสหกรณ์อิสลามกับสหกรณ์ทั่วไป	47
ตารางที่2	กิจกรรมบทบาทสหกรณ์อิสลาม	59
ตารางที่3	ตารางสำเร็จรูปในการสุ่มตัวอย่างประชากร	61,133
ตารางที่4	แสดงค่าความถี่ และค่าร้อยละของข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง	67
ตารางที่5	แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของบทบาทสหกรณ์อิสลามอับนูอัฟฟาน จำกัด ในการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและด้านสังคมตามความคิดเห็นของสมาชิก จำแนกเป็นรายด้านและภาพรวม	70
ตารางที่6	แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของบทบาทสหกรณ์อิสลามอับนูอัฟฟาน จำกัด ในการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ จำแนกเป็นรายกิจกรรมและรายข้อ	71
ตารางที่7	แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของบทบาทสหกรณ์อิสลามอับนูอัฟฟาน จำกัด ในการพัฒนาด้านสังคม จำแนกเป็นรายกิจกรรมและรายข้อ	74
ตารางที่8	เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทสหกรณ์อิสลามอับนูอัฟฟาน จำกัด จำแนกตามเพศ	78
ตารางที่9	เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทสหกรณ์อิสลามอับนูอัฟฟาน จำกัด จำแนกตามอายุ	78
ตารางที่10	เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทสหกรณ์อิสลามอับนูอัฟฟาน จำกัด จำแนกตามระดับการศึกษาด้านศาสนา	80
ตารางที่11	ผลการทดสอบความแตกต่างของบทบาทสหกรณ์อิสลามอับนูอัฟฟาน จำกัด ในการพัฒนาด้านเศรษฐกิจตามตัวแปรระดับการศึกษาศาสนา ด้วยวิธีของเซฟเฟ	81
ตารางที่12	ผลการทดสอบความแตกต่างของบทบาทสหกรณ์อิสลามอับนูอัฟฟาน จำกัด ในการพัฒนาด้านสังคมตามตัวแปรระดับการศึกษาศาสนา ด้วยวิธีของเซฟเฟ	82
ตารางที่13	เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทสหกรณ์อิสลามอับนูอัฟฟาน จำกัด จำแนกตามระดับการศึกษาด้านสามัญ	84
ตารางที่14	ผลการทดสอบความแตกต่างของบทบาทสหกรณ์อิสลามอับนูอัฟฟาน จำกัด ในรายด้านการพัฒนาด้านเศรษฐกิจตามตัวแปรระดับการศึกษาสามัญ ด้วยวิธีของเซฟเฟ	85

สารบัญตาราง(ต่อ)

ตาราง		หน้า
ตารางที่15	เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทสหกรณ์อิสลามอับนูอัฟฟาน จำกัด จำแนกตามสถานภาพ	86
ตารางที่16	เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทสหกรณ์อิสลามอับนูอัฟฟาน จำกัด จำแนกตามสถานะในครอบครัว	87
ตารางที่17	เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทสหกรณ์อิสลามอับนูอัฟฟาน จำกัด จำแนกตามอาชีพหลัก	88
ตารางที่18	เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทสหกรณ์อิสลามอับนูอัฟฟาน จำกัด จำแนกตามรายได้ต่อเดือน	89
ตารางที่19	ผลการทดสอบความแตกต่างของบทบาทสหกรณ์อิสลามอับนูอัฟฟาน จำกัด ใน รายด้านการพัฒนาด้านเศรษฐกิจตามตัวแปรรายได้ต่อเดือนด้วยวิธีของเซฟเฟ	90
ตารางที่20	ผลการทดสอบความแตกต่างของบทบาทสหกรณ์อิสลามอับนูอัฟฟาน จำกัด ใน รายด้านการพัฒนาด้านสังคมตามตัวแปรรายได้ต่อเดือนด้วยวิธีของเซฟเฟ	91
ตารางที่21	เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทสหกรณ์อิสลามอับนูอัฟฟาน จำกัด จำแนกตามระยะเวลาการเป็นสมาชิก	94
ตารางที่22	ผลการทดสอบความแตกต่างของบทบาทสหกรณ์อิสลามอับนูอัฟฟาน จำกัด ใน รายด้านการพัฒนาด้านเศรษฐกิจตามตัวแปรระยะเวลาการเป็นสมาชิกด้วยวิธี ของเซฟเฟ	95
ตารางที่23	ผลการทดสอบความแตกต่างของบทบาทสหกรณ์อิสลามอับนูอัฟฟาน จำกัด ใน รายด้านการพัฒนาด้านสังคม ตามตัวแปรระยะเวลาการเป็นสมาชิกด้วยวิธีของ เซฟเฟ	96
ตารางที่24	แสดงความถี่และร้อยละของปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขของ สมาชิกต่อการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและสังคมของสหกรณ์อิสลามอับนูอัฟฟาน จำกัด	98
ตารางที่25	แสดงความถี่และร้อยละของความคิดเห็นของสมาชิกต่อแนวทางการพัฒนา เศรษฐกิจ สังคมและด้านอื่นๆของสหกรณ์อิสลาม อับนูอัฟฟาน จำกัด ในอนาคต	102

สารบัญภาพประกอบ

ภาพประกอบ		หน้า
ภาพประกอบที่ 1	กรอบแนวคิดการวิจัย	17
ภาพประกอบที่ 2	ขั้นตอนமுறරอบะฮ	43
ภาพประกอบที่ 3	สหกรณ์อิสลาม อิบนูอัฟฟาน จำกัด	125

Prince of Songkla University
Pattani Campus

ตารางเปรียบเทียบพยัญชนะอาหรับ-ไทย
วิทยาลัยอิสลามศึกษา ฉบับปรับปรุง 2558

พยัญชนะอาหรับ	คำอ่าน	พยัญชนะไทย
ء آ	อะลี้ฟ/ ฮัมซะฮฺ	อ ในกรณีเป็นพยัญชนะ และ ฮ ในกรณีเป็นตัวสะกดสุดท้าย
ب	บ่า	บ
ت	ต่า	ต
ث	ซ่า	ซ
ج	ญีม	ญ (จญ ในกรณีเป็นตัวสะกด)
ح	ฮ่า	ฮ
خ	ค่อ	ค
د	ดาล	ด
ذ	ซาล	ซ
ر	ร่อ	ร
ز	ซัย	ซ
س	ซีน	ส มีข้อยกเว้น เช่น มูซา อีซา ยาซีน เป็นต้น
ش	ซีน	ช
ص	ศอด	ศ
ض	ฎอด	ฎ
ط	ฏอ	ฏ
ظ	ศอ	ศ
ع	อัยน	อ
غ	ฮัยน	ฮ
ف	ฟ่า	ฟ
ق	กอฟ	ก
ك	กาฟ	ก
ل	ลาม	ล

พยัญชนะอาหรับ	คำอ่าน	พยัญชนะไทย
م	มีม	ม
ن	นูน	น
هـ	ฮาฮ์	ฮ ในกรณีเป็นพยัญชนะ และ ฮ์ ในกรณีเป็นตัวสะกดสุดท้าย
و	วาว	ว
ي	ยาฮ์	ย
الفتحة	อัลฟัตฮะฮฺ อ่านสระข้างบน	◌ (ในกรณีมีตัวสะกด เช่น มัรวาน อาดัม ฯ) ะ, -ะะ อี ในกรณีมีตัวสะกด) ละสระในบางกรณี เช่น อะลี บะนี ฯ)
الكسرة	อัลกัศเราะฮฺ อ่านสระข้างล่าง	◌ِ
الضمة	อัฎฎุมมะฮฺ อ่านสระข้างหน้า	◌ُ
الفتحة الممدودة	อัลฟัตฮะฮฺ อัลมัมตุตะฮฺ	◌ (อ ในกรณีมีตัวสะกด เช่น อัลฟา รือบฯ)
الكسرة الممدودة	อัลกัศเราะฮฺ อัลมัมตุตะฮฺ	◌ِ
الضمة الممدودة	อัฎฎุมมะฮฺ อัลมัมตุตะฮฺ	◌ُ
ال-الشمسية	อลีฟ ลาม อัชชะมซียะฮฺ	อั-ตามด้วยพยัญชนะตัวแรกของคำต่อไป เช่น อัดดีน อัฎฎีน ฯ
ال-القمرية	อะลีฟ ลาม อัลเกาะมะรียะฮฺ	อัล ตามด้วยคำต่อไปโดยไม่ต้องเว้นวรรค เช่น อัลกุรอาน อัลลอฮฺ อัลอิสลาม ฯ
ة	ตาอ์มัรบูฎะฮฺ	ฮ์ เป็นเสียงเดียวกับ ฮฺ กรณีอ่านหยุดเป็นเสียง ฮ์ กรณีอ่านต่อเนื่องเป็นเสียง ต
ي	ยาฮ์ มุค็็อฟพะพะฮฺ	อ่านและสะกดตามการเขียน เช่น ฟี
ي	ยาฮ์ นิสบะฮฺ หรือ ยาฮ์ มุซัดตะฮฺ	สะกดยาฮ์สองตัว เช่น ยยะ อัชชาฟีอียะฮฺ

ตารางเปรียบเทียบอักษรอาหรับ-อังกฤษ

ของห้องสมุดรัฐสภาอเมริกา

พยัญชนะอาหรับ	คำอ่าน	พยัญชนะอังกฤษ
ا	อลีฟ	a
ب	บ่า	b
ء	ฮัมซะฮฺ	'a, 'i, 'u
ت	ต่า	t
ث	ซ่า	th
ج	ญีม	j
ح	ฮ่า	h
خ	ค่อ	kh
د	ดัล	d
ذ	ซาล	dh
ر	ร่อ	r
ز	ซาย	z
س	ซีน	s
ش	ชึน	sh
ص	ศอด	s
ض	ฎอด	d
ط	ฏอ์	t
ظ	ซอ์	z
ع	อัยน	'a, 'i, 'u
غ	ฆอยน	gh
ف	ฟ่า	f
ق	กอฟ	q
ك	กาฟ	k

พยัญชนะอาหรับ	คำอ่าน	พยัญชนะอังกฤษ
ل	ลาม	l
م	มีม	m
ن	นูน	n
هـ	ฮ่า	h
و	วาว	w
ي	ยา	y
ة، ء	ตา	h,t
(الفتحة)	ـَ , ـِ , ـِـ	a ,ay, aw
(الفتحة الممدودة)	ـَـ	ā
(الكسرة)	ـِـ	i
(الكسرة الممدودة)	ـِــ	ī
(الضمة)	ـِـ , ـِـ	u
(الضمة الممدودة)	ـِــ	ū
ال-الشمسية		al- (al-Tirmidhiy)
ال-القمرية		al- (al-'Islāmiyah)
الكسرة المشددة		iyy
الضمة المشددة		uww

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาของปัญหาและปัญหา

ปัจจุบันคนยากจนในทุกภูมิภาคกำลังประสบกับความเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์อย่างเข้มข้น คนยากจนล้วนต้องการทรัพยากรที่จะใช้ในการปรับตัว และต้องการการพัฒนาทางโครงสร้างเศรษฐกิจ และการเมืองที่เอื้อให้ชีวิตของตนเองและครอบครัวมีความมั่นคงอย่างยั่งยืนไม่ใช่รอเอื้ออาหารซึ่งไม่รู้ว่าจะมาหรือไม่มาหรือมาถึงตัวเองหรือไม่ โดยเฉพาะสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่ ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส เป็นจังหวัดที่มีลักษณะความเป็นมาทางประวัติศาสตร์ มีเอกลักษณ์ที่แตกต่างจากจังหวัดอื่นๆในประเทศ มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม เชื้อชาติและศาสนา และมีปัญหาความมั่นคงที่เกิดเหตุการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ยืดเยื้อมายาวนาน จึงส่งผลกระทบต่อแผนพัฒนาโครงสร้างเศรษฐกิจ สังคมและประชากรในจังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างมาก จนทำให้เกิดปัญหาต่างๆมากมายในพื้นที่

ซึ่งปัญหาความยากจนก็เป็นปัญหาใหญ่ลำดับที่ 3 รองจากปัญหายาเสพติดและปัญหาว่างงาน มีน้ำหนักคะแนนประมาณ ร้อยละ 39 และปัญหาการก่อความไม่สงบถูกระบุประมาณ ร้อยละ 22 หรือเป็นลำดับที่ 4 แต่ในอีกด้านหนึ่งอิทธิพลของปัญหาความไม่สงบก็มีน้ำหนักอย่างมาก และมีความหมายที่ไม่ควรมองข้ามด้วยเช่นกัน เพราะมันมีผลกระทบอย่างแรงในเรื่องการทำมาหากินและอาชีพ ดังจะเห็นได้จากข้อมูลที่คนจำนวนค่อนข้างมากยอมรับว่าปัญหาความไม่สงบมีผลกระทบในทางเศรษฐกิจ ประมาณร้อยละ 59-60 ของผู้ตอบบอกว่าปัญหาความไม่สงบมีผลกระทบต่อสภาพเศรษฐกิจอย่างมากถึงมากที่สุด (สถานวิจัยความขัดแย้งและความหลากหลายทางวัฒนธรรมภาคใต้ (CSCD) มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี, ความรุนแรงที่ยืดเยื้อเรื้อรังกับผลในทางเศรษฐกิจการเมือง : 2554)

จากรายงานดัชนีความก้าวหน้าของคน (Human Achievement Index - HAI) พบว่าจังหวัดปัตตานีมีปัญหาความยากจนมากที่สุดเป็นลำดับ 2 โดยมีสัดส่วนประชากรยากจนสูงถึง ร้อยละ 37.4 ของประชากรทั้งหมดในจังหวัด และจังหวัดนราธิวาสก็มีปัญหาความยากจนมากใกล้เคียงกันโดยมีสัดส่วนประชากรยากจนร้อยละ 35.3 ของประชากรทั้งหมดในจังหวัด ซึ่งทั้ง 2

จังหวัดดังกล่าวอยู่ในพื้นที่ชายแดนภาคใต้ที่มีปัญหาด้านความมั่นคงจึงส่งผลกระทบต่อการประกอบอาชีพสร้างรายได้และการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน (สำนักงานดัชนีความก้าวหน้าของคน, สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 2558: 56) ส่วนจังหวัดยะลาอีกหนึ่งจังหวัดชายแดนภาคใต้มีพัฒนาการที่ดีขึ้น แต่ก็ยังอยู่ในกลุ่มจังหวัดที่มีความยากจนเช่นกัน โดยภาพรวมแล้วโครงสร้างทางเศรษฐกิจของสามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีฐานแคบ เนื่องมาจากการผลิตที่ขึ้นอยู่กับผลิตผลทางการเกษตรที่สำคัญไม่กี่ประเภท ได้แก่ ยางพารา ส่วนการทำนา และสวนผลไม้ นั่นต้องประสบปัญหาการขาดแคลนระบบชลประทานที่ดี ขาดวิธีการทำการเกษตรที่ทันสมัย ทำให้มีผลผลิตต่อไร่ต่ำ อันเป็นผลทำให้รายได้ต่อบุคคลต่อประชากรในสามจังหวัดนี้อยู่ในเกณฑ์ต่ำ เมื่อเทียบกับรายได้เฉลี่ยของประชากรทั้งหมด

อย่างไรก็ตาม หน่วยงานของรัฐได้ดำเนินการแก้ปัญหาเศรษฐกิจในประเทศทั่วทุกภูมิภาคตลอดมา เช่นเดียวกันกับสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนงบประมาณในการแก้ปัญหาดังกล่าว แต่ก็ยังไม่เห็นผลเป็นที่ประจักษ์ชัดเจนในระยะสั้น เพราะการแก้ปัญหาที่ไม่ตรง และไม่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนในพื้นที่ได้อย่างแท้จริง ผนวกเข้ากับรัฐบาลขาดเสถียรภาพด้านการบริหาร ทำให้ประชาชนขาดที่พึ่งทางเศรษฐกิจ เสมือนกับเรือขาดหางเสือ โดยที่ทั้งฝ่ายแก้และฝ่ายรับเหมือนคนตาบอดคลำช้าง ซึ่งการสร้าง ความมั่นคงทางด้านเศรษฐกิจหรือการแก้ปัญหาความยากจนในสามจังหวัดชายแดนใต้ ที่คนส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลามก็ต้องให้สอดคล้องกับหลักการอิสลามในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมด้วย (บรรจง บินกาซัน, 2543 : 13) และอนุวัต สงสม (2552) ได้มองว่าภาครัฐควรแสวงหาช่องทางในการเพิ่มรายได้โดยการสร้างงานหรืออาชีพเสริม การรวมกลุ่มอาชีพทางด้านการเกษตรและประมง การจัดระบบสวัสดิการสังคมรูปแบบพิเศษขึ้นเฉพาะพื้นที่ ให้แก่ครัวเรือนซึ่งได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ ส่งเสริมการลงทุนในอุตสาหกรรมอาหารฮาลาล จัดตั้งศูนย์ประสานงานกับนักลงทุนจากในและต่างประเทศ เพื่อเพิ่มการจ้างงานให้แก่ประชาชนในพื้นที่ และการขยายตัวของธุรกิจอื่นที่เกี่ยวข้องเนื่องทั้งต้นน้ำและปลายน้ำ ตลอดจนการเพิ่มบทบาทสถาบันการเงินของรัฐ สหกรณ์ และกองทุนหมู่บ้าน เพื่อรองรับความต้องการเงินทุน และปรับโครงสร้างหนี้ของระบบของภาคครัวเรือน

ยงยศ จันทรศิริ (2545 : 2) ได้กล่าวว่า สหกรณ์ถือเป็นสถาบันการเงินหนึ่งที่มีการรวมตัวกัน ในอันที่จะสร้างหลักประกันและให้ความช่วยเหลือกันแก่สมาชิกในสังคมในด้านเศรษฐกิจ

และเป็นสถาบันการเงินที่มีความยืดหยุ่นและมีความเอาใจใส่ต่อสังคมมากกว่าสถาบันการเงินอื่น เพราะระบบสหกรณ์นั้นสมาชิกถือเป็นเจ้าของสหกรณ์ร่วมกัน สมาชิกจึงมีบทบาทในการบริหารงานของสหกรณ์โดยการคัดเลือกตัวแทนในหมู่สมาชิกมาเป็นคณะกรรมการดำเนินการแทนสมาชิกทุกคน และสมาชิกทุกคนมีสิทธิในการรับเฉลี่ยคืนผลประโยชน์จากการดำเนินงานของสหกรณ์ด้วยซึ่งแตกต่างกับสถาบันการเงินอื่นๆ ซึ่งเจ้าของสถาบันการเงินคือผู้ถือหุ้น ส่วนผู้ฝากเงินและผู้กู้เงิน ไม่มีสิทธิออกเสียงในการเลือกตัวแทนมากรรมการบริหารงานและรวมถึงไม่มีสิทธิได้รับการเฉลี่ยผลประโยชน์คืนจากสถาบันการเงินเหล่านี้

วิธีการสหกรณ์จึงเป็นแนวทางหนึ่งของการแก้ปัญหาความยากจน ในทางทฤษฎีการมีสหกรณ์ขึ้นนั้นก็เพื่อจุดประสงค์ที่จะช่วยคนที่มีความฐานะทางเศรษฐกิจซึ่งอ่อนแอมาร่วมกันในการปฏิบัติกิจกรรมในเชิงธุรกิจ เพื่อไม่ให้เกิดการเอาเปรียบกันในสังคม และมีความเอื้ออาทรซึ่งกันและกัน สหกรณ์จึงมีความสำคัญอย่างมากที่จะช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตทางเศรษฐกิจให้มีความสมดุลระหว่างคนมีฐานะและคนจนให้มีจิตสำนึกช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สยุมพร โยธาสมุทร (2553:4) ได้กล่าวไว้ในเอกสารประกอบการสัมมนา: ทิศทางการดำเนินงานสหกรณ์อิสลาม ปี 2553 ซึ่งระบบสหกรณ์เป็นระบบเศรษฐกิจที่มีความสอดคล้องกับวิถีชีวิตแห่งอิสลาม ดังคำสั่งใช้ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องสหกรณ์มีกล่าวไว้ในหลักคำสอนของอิสลามอย่างมากมาย ทั้งจากในคัมภีร์อัลกุรอาน และอัลหะดีษ, ดังเช่นหลักคำสอนให้คนทำงานร่วมกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และรู้จักความรับผิดชอบร่วมกัน ซึ่งสอดคล้องกับอายะฮ์อัลกุรอานที่ว่า

﴿ وَتَعَاوَنُوا عَلَى الْبِرِّ وَالتَّقْوَىٰ وَلَا تَعَاوَنُوا عَلَى الْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ
وَآتُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ ﴾

(2 : ๑๙๖)

ความว่า “และพวกเจ้าจงช่วยเหลือกันในเรื่องที่เป็นคุณธรรม และความยำเกรง และจงอย่าช่วยเหลือกันในเรื่องที่เป็นบาป และเป็นศัตรูกันและพึงเกรงกลัวอัลลอฮ์เถิด แท้จริงอัลลอฮ์นั้นเป็นผู้ทรงรุนแรงในการลงโทษยิ่ง”

(อัลมาอิดะฮ์ : 2)

จากอายะฮ์ข้างต้น จะเห็นได้ว่าอัลลอฮ์ﷻได้กำชับให้มนุษย์ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ในสิ่งที่เป็นความดี และอย่าได้ให้การช่วยเหลือในสิ่งที่ไม่ดี ซึ่งเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตในสังคม ครอบคลุมในทุกๆด้าน

นอกจากนี้ท่านนบีﷺได้มีพระวจนะในเรื่องของการช่วยเหลือในยามทุกข์ยาก ดังที่ท่านนบีﷺได้กล่าวว่า

((مَنْ نَفَسَ عَنْ مُؤْمِنٍ كُرْبَةً مِنْ كُرْبِ الدُّنْيَا نَفَسَ اللَّهُ عَنْهُ كُرْبَةً مِنْ كُرْبِ يَوْمِ الْقِيَامَةِ وَمَنْ يَسَّرَ عَلَى مُعْسِرٍ يَسَّرَ اللَّهُ عَلَيْهِ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ))

(أخرجه مسلم، 1991 : 2699)

ความว่า “ผู้ใดที่ปลดเปลื้องทุกข์ใดๆ ของผู้ศรัทธาคนหนึ่งจากความทุกข์ยากในโลกดunya อัลลอฮ์ﷻ จะปลดเปลื้องหนึ่งความทุกข์ให้กับเขาจากความทุกข์ยากทั้งหลายในอาคิเราะฮ์ และผู้ใดที่อำนวยความสะดวกให้กับผู้ที่ลำบาก อัลลอฮ์ﷻ จะทรงทำให้เขาพบความสะดวกง่ายดายในดunyaและอาคิเราะฮ์”

(บันทึกโดย Muslim, 1991: 2699)

จากหลักฐานข้างต้นจะเห็นได้ว่าระบบสหกรณ์นั้นสอดคล้องกับระบบอิสลามที่ส่งเสริมการช่วยเหลือซึ่งกันและกันในความดีงามต่างๆทั้งด้านศาสตร์ความรู้ เศรษฐกิจ และสังคม เพื่อให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

ตามหลักศาสนาอิสลาม อันที่จริงหลักการสหกรณ์ได้ถูกปฏิบัติมานานแล้ว จนเกิดเป็นระบบที่มีผู้นิยมรับไปปฏิบัติกันอย่างกว้างขวาง เป็นเวลากว่า 1,400 ปีมาแล้วที่ระบบเศรษฐกิจอิสลามอนุญาตให้มีการลงทุนได้ในรูปของหุ้นส่วน ซึ่งเรียกว่าชะริกะฮ์ เป็นวิธีการรวมทุนเพื่อดำเนินธุรกิจร่วมกัน หรือการร่วมลงทุน ที่เรียกว่า มุฎอเราะบะฮ์ เป็นการนำทุนมารวมกัน ซึ่งมีความลึกซึ้งเป็นหัวใจของการดำเนินงานสหกรณ์ เพราะนอกจากการนำทุนมารวมกันแล้ว ต้องร่วมกันรับผิดชอบ ต่อหน้าต่อตาอย่างซื่อสัตย์ เสียสละ และปฏิบัติหน้าที่อย่างเคร่งครัดต่อระเบียบวินัย ส่วนสถาบันการเงิน

รูปแบบสหกรณ์อิสลามในประเทศไทยนั้นเกิดขึ้นครั้งแรกในปี พ.ศ. 2530 เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของความพยายามของมุสลิมในประเทศไทยในการนำอิสลามมาสู่การปฏิบัติในด้านเศรษฐกิจสังคม และเป็นการสร้างความเจริญทางเศรษฐกิจ (ธวัช นุ้ยผอม, 2557 : 579) ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ซึ่งมีมุสลิมอาศัยอยู่เป็นจำนวนมากก็มีสหกรณ์อิสลามเกิดขึ้นหลายแห่ง เช่น สหกรณ์อิสลามปัตตานี จำกัด สหกรณ์อิสลาม อิบ努อัฟฟาน จำกัด สหกรณ์อิสลามบีนา จำกัด และอื่น ๆ เพื่อสามารถตอบสนองความจำเป็นพื้นฐานของคนในพื้นที่ ทั้งการดำเนินการฝากเงิน และการให้บริการสินเชื่อที่ถูกต้องตามหลักกฎหมายอิสลาม ในปี พ.ศ. 2545 ได้มีการจัดตั้งเครือข่ายสหกรณ์อิสลามภาคใต้ ด้วยความพยายามในการดำเนินงานของเครือข่ายฯ ตลอดระยะเวลา 10 กว่าปีที่ผ่านมา ทำให้มีสหกรณ์ 22 แห่ง มีจำนวนสมาชิกทั้งสิ้น กว่า 200,000 คน และมีสินทรัพย์รวมกว่า 7,000,000,000 บาท (เจ็ดพันล้านบาท) ที่ดำเนินการสหกรณ์ในรูปแบบปลอดดอกเบี้ยครอบคลุมทั่วภาคใต้ (สำนักข่าวอะลามี่, 2556) จากการสำรวจของกรมตรวจสอบบัญชีสหกรณ์ พบว่าในปี 2552 มีสหกรณ์อิสลามที่เปิดดำเนินการในประเทศไทยทั้งสิ้น 54 สหกรณ์ (มนชยา อูรยศ, 2556 : 31)

สหกรณ์อิสลาม อิบ努อัฟฟาน จำกัด เป็นสหกรณ์ออมทรัพย์ที่ก่อตั้งขึ้นมาในจังหวัดปัตตานี ที่ตั้งอยู่ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ซึ่งมีประชากรส่วนใหญ่เป็นชาวมุสลิมจึงจำเป็นต้องมีสถาบันการเงินหรือระบบเศรษฐกิจปลอดดอกเบี้ย จึงมีการรวมตัวกันระหว่างนักธุรกิจและนักกิจกรรมมุสลิมที่มีความตระหนักและใส่ใจในวิถีชีวิตและรวมถึงปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาทางการเงินและการลงทุน เนื่องจากที่ผ่านมาชาวมุสลิมขาดโอกาสในเรื่องการลงทุน การทำธุรกิจ อันเนื่องจากขาดเงินทุนที่ฮาลาลในการดำเนินธุรกิจส่วนผู้ประกอบการบางท่านจะกู้เงินมาดำเนินธุรกิจจากสถาบันการเงินที่มีดอกเบี้ย ทั้งสหกรณ์ที่มีระบบดอกเบี้ย ธนาคารพาณิชย์ และธนาคารอื่นๆ ด้วยเหตุนี้ พวกเขาจึงมีการหารือกัน ศึกษาดูงานการดำเนินงานสหกรณ์ต่างๆ ทั้งในและต่างประเทศ ในที่สุดจึงได้มีการจัดตั้งสหกรณ์ออมทรัพย์อิบ努อัฟฟาน จำกัด ที่มีระบบปลอดดอกเบี้ย ได้เริ่มก่อตั้งเป็นทางการเมื่อวันที่ 19 มิถุนายน 2535 ด้วยการขอจดทะเบียนเป็นสหกรณ์ ตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ.2542 ต่อมาจดทะเบียนสหกรณ์และได้รับการสนับสนุนอย่างดีจากภาครัฐโดยให้ใช้ชื่อว่า “สหกรณ์ออมทรัพย์ อิบ努อัฟฟาน จำกัด” ทะเบียนเลขที่ อ. 008335 (สหกรณ์ออมทรัพย์อิบ努อัฟฟาน จำกัด,ม.ป.ป.: ออนไลน์)

เมื่อปีพ.ศ. 2556 สหกรณ์ออมทรัพย์อิบ努อัฟฟาน จำกัด ได้เปลี่ยนชื่อเป็น สหกรณ์อิสลาม อิบ努อัฟฟาน จำกัด มีสาขาต่างๆ กระจายกระจายภายในท้องถิ่นสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

และหนึ่งอำเภอในจังหวัดสงขลา รวมแล้วมีสาขาต่างๆ ถึง 13 สาขา มีสมาชิกทั้งสิ้น 84,656 คน (24 ปี Anniversary 1992 – 2015, : 51) ตลอดระยะเวลา 24 ปีของการดำเนินงานสหกรณ์อิสลาม อิบ努อัฟฟาน จำกัด เหมือนกับสหกรณ์อื่นโดยทั่วไปที่ยึดหลักประชาธิปไตยกล่าวคือ สหกรณ์เป็นของสมาชิก บริหารงานโดยสมาชิก และเพื่อประโยชน์ของสมาชิก เพียงแต่มีลักษณะพิเศษที่แตกต่างจากสหกรณ์รูปแบบทั่วไปคือ การได้นำหลักการศาสนาอิสลามมาปรับใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานให้ เป็นไปตามหลักการอิสลามที่ได้กำหนดวิธีการในการดำเนินกิจการต่าง ๆ ไว้แล้ว แต่ยังคงขาดแนวทางการพัฒนาสมาชิกที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม ที่สามารถเป็นโมเดลในการพัฒนาเศรษฐกิจในระดับรากหญ้าที่ชัดเจน

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงบทบาทของสหกรณ์อิสลาม อิบ努อัฟฟาน จำกัด ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมที่มีต่อสมาชิกว่าได้สนองตอบความต้องการของสมาชิกในการรวมตัวกันเพื่อจัดตั้งเป็นสหกรณ์ และดำรงความเป็นสถาบันการเงินอิสลาม หรือไม่อย่างไร และมีแนวทางพัฒนาสหกรณ์อย่างไร เพื่อนำข้อมูลผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ในการกำหนดแนวทางในการพัฒนาด้านต่าง ๆ ของสหกรณ์อิสลาม อิบ努อัฟฟาน จำกัด ส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการกำหนดนโยบาย แผนงาน และโครงการสำหรับการส่งเสริมและพัฒนาสหกรณ์นอกภาคเกษตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ บังเกิดประสิทธิผล ในโอกาสต่อไป

1.2 อัลกุรอาน อัลหะดีษ และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.2.1 อายะฮ์อัลกุรอานที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาคัมภีร์อัลกุรอานที่เกี่ยวข้องกับสหกรณ์อิสลามนั้นไม่ปรากฏมีอายะฮ์ใดที่กล่าวถึงโดยตรง แต่อัลกุรอานได้กล่าวถึงหลักการทั่วไปเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตที่จำเป็นต้องให้การช่วยเหลือซึ่งกันและกันไม่ว่าจะเป็นระบบเศรษฐกิจหรือระบบสังคมก็ตามที่มีความสอดคล้องกับการสหกรณ์ โดยเฉพาะการสหกรณ์นั้นสอนให้คนทำงานร่วมกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และรู้จักความรับผิดชอบร่วมกันซึ่งสอดคล้องกับอายะฮ์อัลกุรอานที่ว่า อัลลอฮ์ตรัสว่า

﴿ وَتَعَاوَنُوا عَلَى الْبِرِّ وَالتَّقْوَىٰ وَلَا تَعَاوَنُوا عَلَى الْإِثْمِ وَالْعَدْوَانِ
وَآتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ ﴾

(المائدة: 2)

ความว่า “และพวกเจ้าจงช่วยเหลือกันในเรื่องที่เป็นคุณธรรม และความยำเกรง และจงอย่าช่วยกันในเรื่องที่เป็นบาป และเป็นศัตรูกันและพึงกลัวเกรงอัลลอฮฺเถิด แท้จริงอัลลอฮฺนั้นเป็นผู้ทรงรุนแรงในการลงโทษ”

(อัลมาอิดะฮฺ : 2)

Ibn Kathir ได้อธิบายว่า พระองค์อัลลอฮฺ ﷻ ได้สั่งใช้ป่าวผู้ศรัทธาให้ช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการทำความดี นั่นคือคำว่า อัลบิร "البِر" รวมทั้งการละทิ้งทุกสิ่งที่เป็นความชั่วช้า และนั่นคือคำว่า อัดตักวา "التَّقْوَى" และอัลลอฮฺทรงห้ามพวกเขาให้การช่วยเหลือในการทำงานที่อธรรม ทำบาปและสิ่งที่ต้องห้ามทั้งหลาย (Ibn Kathir, 2000:13/3)

Ibn Jarir ได้กล่าวว่า: สิ่งที่เป็นบาป (al-Ihsm) นั้นหมายรวมถึงการละเว้นไม่ปฏิบัติในสิ่งที่อัลลอฮฺสั่งใช้ให้ปฏิบัติตามด้วย ส่วนการเป็นศัตรู (al-Udwan) หมายถึง การละเมิดต่อขอบเขตที่อัลลอฮฺได้ทรงกำหนดไว้ในเรื่องศาสนา และการละเมิดต่อสิทธิของตนเองและผู้อื่น (al-Tabariy, n.d.: 4/490)

จากอายะฮฺข้างต้น จึงสรุปได้ว่ามุสลิมทุกคนจำเป็นต้องให้การช่วยเหลือซึ่งกันและกันในทุกๆด้านที่เป็นความดีงามไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจหรือสังคมก็ตาม ซึ่งสอดคล้องกับหลักสหกรณ์ที่สนับสนุนให้สมาชิกทำงานร่วมกันและช่วยเหลือซึ่งกันและกันด้วย

นอกจากนั้นในอัลกุรอานยังได้กล่าวถึงการเป็นหุ้นส่วนกัน ถือเป็นหนึ่งในหลักการสหกรณ์ทั่วไป ดังเช่น

อัลลอฮฺตรัสว่า

﴿وَإِنْ كَثِيرًا مِّنَ الْخُلَطَاءِ لَيَبْتَغِي بَعْضُهُمْ عَلَىٰ بَعْضٍ إِلَّا الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَقَلِيلٌ مَّا هُمْ﴾

(ص: 24)

ความว่า "และแท้จริงส่วนมากของผู้มีหุ้นส่วนร่วมกัน บางคนใน พวกเขามักละเมิดสิทธิของอีกคนหนึ่ง เว้นแต่บรรดาผู้ศรัทธาและ ประกอบความดีทั้งหลาย และพวกเขาเช่นนี้มันน้อย"

(ศอต : 24)

จากอายะห์ข้างต้น al-Tuwaijuri ได้ใช้เป็นหลักฐานว่าการหุ้นส่วนเป็นการทำสัญญา ข้อตกลงที่อนุญาตให้กระทำ ทั้งกับชาวมุสลิมและไม่ใช่มุสลิม อนุญาตให้มีหุ้นส่วนร่วมกับคนต่างศาสนา โดยมีเงื่อนไขว่าคนต่างศาสนาที่เป็นหุ้นส่วนต้องไม่บริหารจัดการเพียงลำพังโดยปราศจากหุ้นส่วนชาวมุสลิมร่วมบริหารอยู่เคียงข้าง เพราะอาจจะไปเกี่ยวข้องกับสิ่งที่อัลลอฮ์ห้าม เช่น ดอกเบี้ย และทำธุรกรรมในสิ่งที่อัลลอฮ์ห้าม เช่น เหล้า สุกร และเจวิต เป็นต้น (al-tuwaijuri , อิสมาน จารง ผู้แปล, 2009: 1)

และอีกอายะห์หนึ่งได้กล่าวถึงการเป็นหุ้นส่วนกันที่ได้กล่าวไว้ในอัลกุรอาน

อัลลอฮ์ตรัสว่า

﴿... فَإِنْ كَانُوا أَكْثَرَ مِنْ ذَلِكَ فَهُمْ شُرَكَاءُ فِي الثُّلُثِ ...﴾

(النساء: 12)

ความว่า "...แต่ถ้าพี่น้องของเขามีมากกว่านั้น พวกเขาก็เป็นผู้รับร่วมกันในหนึ่งในสาม..."

(อันนิซาอ :12)

จากอายะฮ์ข้างต้นเป็นหลักฐานบ่งชี้ว่าหลักการอิสลามได้ยอมรับการมีหุ้นส่วนร่วมกันในทรัพย์สิน เป็นกรรมสิทธิ์ร่วมกัน หรือดำเนินกิจการใดกิจการหนึ่งร่วมกันได้ ซึ่งเป็นหลักการสหกรณ์ทั่วไป และการลงหุ้นส่วนเป็นเครื่องมือธุรกรรมทางการเงินของสหกรณ์ จะเห็นได้ว่าแท้จริงแล้วหลักการสหกรณ์นั้นสอดคล้องกับหลักการอิสลามเป็นอย่างยิ่ง ที่มีอาจปฏิเสธได้

และอายะฮ์อัลกุรอานที่เกี่ยวข้องกับสินเชื่อและการซื้อขาย ที่เป็นเครื่องมือและหลักเกณฑ์ในการทำธุรกรรมทางการเงินในอิสลามอีกประการหนึ่งดังปรากฏในอายะฮ์ ดังนี้

และอัลลอฮ์ผู้ทรงสร้างว่า

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَكُمْ بَيْنَكُمْ بِالْبَاطِلِ إِلَّا أَنْ
تَكُونَ تِجَارَةً عَنْ تَرَاضٍ مِّنْكُمْ...﴾

(النساء: 29)

ความว่า “โอ้ผู้ศรัทธาทั้งหลายพวกท่านจงอย่ากินทรัพย์สินพวก
เจ้าในระหว่างพวกเจ้าโดยมิชอบธรรม นอกจากการค้าที่เกิดจาก
ความพอใจจากพวกเจ้า...”

(อันนิซาอ : 29)

จากอายะฮ์ข้างต้นสรุปได้ว่า ส่วนหนึ่งจากการเปลี่ยนกรรมสิทธิ์ส่วนบุคคลที่อิสลาม
ยอมรับคือ การค้าขายที่เกิดจากความพอใจทั้ง 2 ฝ่ายโดยไม่มีกรรมธรรมต่อกัน

และอัลลอฮ์ผู้ทรงสร้างอีกว่า

﴿وَأَحَلَّ اللَّهُ الْبَيْعَ وَحَرَّمَ الرِّبَا﴾

(البقرة : 275)

ความว่า “และอัลลอฮ์นั้นทรงอนุมัติการค้าขาย และทรงห้ามการ
เอาดอกเบี้ย”

(อัลบะเกาะเราะฮ์ : 275)

จากอายะฮ์ข้างต้น ได้แสดงให้เห็นถึงความแตกต่างบัพัญญูติเกี่ยวกับการซื้อขาย
และดอกเบี้ยว่า ซึ่งการค้าขายเป็นที่อนุมัติให้ปฏิบัติ และดอกเบี้ยเป็นสิ่งที่ต้องห้ามมิให้ปฏิบัติ พระองค์
ทรงรู้ว่าสิ่งใดเป็นประโยชน์ และสิ่งใดเป็นโทษ สิ่งใดที่เป็นประโยชน์พระองค์ทรงอนุมัติ และสิ่งใดที่
เป็นโทษพระองค์จะทรงห้าม (Ibn Kathir, 2000 : 3/141)

1.2.2 อัลหะดีษที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาอัลหะดีษที่เกี่ยวข้องกับสหกรณ์อิสลามนั้นไม่ปรากฏอัลหะดีษ
ใดที่กล่าวถึงโดยตรง แต่จะกล่าวถึงการเป็นหุ้นส่วนโดยทั่วไป เป็นสิ่งที่ศาสนาบัญญัติเอาไว้ ซึ่งเป็น
เครื่องมือธุรกรรมทางการเงินที่สหกรณ์อิสลามนำมาใช้ ดังเช่น

ท่านเราะสูล ﷺ กล่าวไว้ในหะดีษบทหนึ่งว่า

((يقول الله تعالى: أنا ثالثُ الشَّرِيكَيْنِ مَا لَمْ يَخُنْ أَحَدُهُمَا صَاحِبَهُ ،
فَإِذَا خَانَ خَانَهُ خَرَجْتُ مِنْ بَيْنَهُمَا))

(أخرجه أبو داود : 3383)

ความว่า “อัลลอฮ์ ตะอาลา ตรัสว่า : ฉันคือที่สามของหุ้นส่วนสองคน ตราบที่คนหนึ่งจากทั้งสองนั้น ไม่คดโกงเพื่อนของเขา ฉะนั้น เมื่อเขาคดโกงเพื่อนของเขา ฉันก็ได้ออกแล้ว จากท่ามกลางคนทั้งสองนั้น”

(บันทึกโดย Abu Dawud: 3383)

นอกจากนี้ท่านเราะสูล ﷺ ได้กล่าวไว้เรื่องของการช่วยเหลือในเรื่องของความทุกข์ยากซึ่งสอดคล้องกับหลักสหกรณ์ทั่วไป

ตั้งที่ท่านเราะสูล ﷺ ได้กล่าวว่า
((مَنْ نَفَسَ عَنْ مُؤْمِنٍ كُرْبَةً مِنْ كُرْبِ الدُّنْيَا نَفَسَ اللَّهُ عَنْهُ كُرْبَةً مِنْ كُرْبِ يَوْمِ الْقِيَامَةِ وَمَنْ يَسَّرَ عَلَى مُعْسِرٍ يَسَّرَ اللَّهُ عَلَيْهِ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ))

(أخرجه مسلم : 4873)

ความว่า “ผู้ใดที่ปลดเปลื้องทุกข์ใดๆ ของผู้ศรัทธาคนหนึ่งจากความทุกข์ยากในโลกนี้ อัลลอฮ์ ﷻ จะปลดเปลื้องหนึ่งความทุกข์ให้กับเขาจากความทุกข์ยากทั้งหลายในอาคิเราะฮ์ และผู้ใดที่อำนวยความสะดวกให้กับผู้ที่ลำบาก อัลลอฮ์ ﷻ จะทรงทำให้เขาพบความสะดวกง่ายดายในดุนยาและอาคิเราะฮ์

(บันทึกโดย Muslim : 4873)

หะดีษนี้ให้ความหมายโดยสรุปว่าเป็นการให้การช่วยเหลือต่อพี่น้องมุสลิมด้วยกัน การมอบสิ่งดีๆ ให้แก่กันในด้านต่างๆ อาทิ ด้านศาสตร์ความรู้ต่างๆ ทรัพย์สินเงินทอง ตลอดจนการแนะนำสิ่งดีๆ ที่มีประโยชน์ให้แก่กัน (al-Nawawiy, 1930: 17/21)

และท่านเราะฮ์ลุล رضي الله عنه ยังได้กล่าวอีกในอัลหะดีษบทหนึ่งว่า

((عن عبد الله بن عمر رضي الله عنهما، أن النبي صلى الله عليه وسلم، قال:
 الْمُسْلِمُ أَخُو الْمُسْلِمِ لَا يَظْلِمُهُ وَلَا يُسْلَمُهُ مَنْ كَانَ فِي حَاجَةِ أَخِيهِ
 كَانَ اللَّهُ فِي حَاجَتِهِ وَمَنْ فَرَّجَ عَنْ مُسْلِمٍ كُرْبَةً فَرَّجَ اللَّهُ عَنْهُ بِهَا كُرْبَةً
 مِنْ كُرْبِ يَوْمِ الْقِيَامَةِ وَمَنْ سَتَرَ مُسْلِمًا سَتَرَهُ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ))

(أخرجه البخارى: 2310 ، ومسلم:1996:4/2580)

ความว่า“รายงานจากอับดุลลอฮ์ บุตรของท่านอุมัร ขอลอัลลอฮ์ رضي الله عنه ทรงโปรดปรานแก่เขาทั้งสอง แท้จริง รอซูล ได้กล่าวไว้ว่า “มุสลิมกับมุสลิมเป็นพี่น้องกัน ไม่อธรรมเขา ไม่ทอดทิ้งเขา ผู้ใดช่วยเหลือความขาดแคลนของพี่น้องมุสลิม อัลลอฮ์ก็จะช่วยเหลือความขาดแคลนของเขา ผู้ใดช่วยเหลือให้มุสลิมพ้นจากความทุกข์อย่างหนึ่งอัลลอฮ์ก็จะช่วยเหลือเขาให้พ้นจากความทุกข์อย่างหนึ่งในวันกิยามะฮ์ ผู้ใดปกปิดมุสลิมขณะทำความชั่ว อัลลอฮ์จะปกปิดความชั่วของเขาในวันกิยามะฮ์

(บันทึกโดยal-Bukhariy, เลขที่ 2310, 2:862

และMuslim, เลขที่ 2580, 4:1996)

1.2.3 เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาค้นคว้า เอกสารงานวิจัยต่างๆ ผู้วิจัยพบว่า มีเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยตรงและทางอ้อมกับบทบาทสหกรณ์อิสลาม อิบนูอัฟฟาน จำกัด ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิกมากพอควร ทั้งที่เป็นหนังสือ ตำรา วิทยานิพนธ์ บทความวิชาการ บทความทั่วไป และเว็บไซต์ต่างๆ ซึ่งมีเอกสาร งานวิจัยที่สำคัญๆ มีดังนี้

1) บทบาทสหกรณ์ทั่วไปและระบบการเงินฐานราก

ประคอง งานสิริศักดิ์ (2550) วิทยานิพนธ์ เรื่อง “บทบาทสหกรณ์ภาคเกษตรของจังหวัดอุตรดิตถ์ในการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองของสมาชิก” ผลการวิจัยพบว่า บทบาทสหกรณ์ภาคเกษตรในการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ มีบทบาทอยู่ในระดับมาก 3 กิจกรรม คือ กิจกรรมการส่งเสริมการออมทรัพย์ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดรองลง มาคือ การเป็นแหล่งเงินทุนให้เงินกู้/สินเชื่อ และการจัดหาวัสดุอุปกรณ์การเกษตรมาจำหน่าย

โกศล ช่วยโรสง (2558) “บทบาทสหกรณ์ ในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองการปกครองของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองยะลา จำกัด” ผลการวิจัยพบว่า สหกรณ์มีบทบาทการพัฒนาเศรษฐกิจด้านรายได้ รายจ่าย การออมและการลงทุน การพัฒนาสังคม ด้าน การศึกษา การจัดสวัสดิการ การให้ความร่วมมือ และการพัฒนาเมืองการปกครองด้านความเสมอภาค สิทธิและเสรีภาพ การมีส่วนร่วมและการส่งเสริมประชาธิปไตยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ทุกด้าน สภาพทั่วไปของสมาชิกมีความสัมพันธ์กับบทบาทสหกรณ์ในการพัฒนาทั้งการพัฒนาเศรษฐกิจ การพัฒนาสังคม และ การพัฒนาเมืองการปกครองของสมาชิกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทุกด้าน

Grossman (2006) สรุปผลจากการสำรวจของ Microfinance ควรเริ่มต้นจากการให้บริการ ด้านการฝากเงินก่อนการให้กู้ยืมเงิน เนื่องจากผู้ที่มีรายได้น้อยมีความต้องการฝากเงินกับสถานที่ที่ปลอดภัยสำหรับเงินฝากจำนวนไม่มากนักของพวกเขา ซึ่งมีต้นทุนค่าเสียโอกาสและการเดินทางที่อยู่ในระดับที่ไม่สูงเกินไป ซึ่งยังไม่ได้รับการตอบสนองโดยบริการทางการเงินที่มีอยู่ในปัจจุบัน โดยผลิตภัณฑ์เงินฝากที่ดีต้องมีลักษณะที่สำคัญ 3 ประการ คือ ความปลอดภัย ความสะดวก และผลตอบแทนที่ดี และสถาบันการเงินอาจได้ประโยชน์จากการให้บริการทางการเงินระดับฐานรากผ่านผลกำไรที่ได้จากการรับฝากเงิน สภาพคล่องที่เพิ่มขึ้น และประโยชน์จากการ Cross-Selling (ผลิตภัณฑ์สินเชื่อ บัตรเครดิต ประกัน เป็นต้น)

2) การบริหารจัดการสหกรณ์อิสลาม

สุสนุล หะยีดาราโอ๊ะ (2557) “ความพึงพอใจของสมาชิกต่อผลิตภัณฑ์ และการให้บริการของสหกรณ์อิสลาม อิบนูอัฟฟาน จำกัด ในจังหวัดปัตตานี” ผลการวิจัยพบว่า “สมาชิกสหกรณ์ฯ มีความพึงพอใจต่อผลิตภัณฑ์และการให้บริการในภาพรวม และมีความพึงพอใจมากในทุกด้านเมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน และการให้บริการของสหกรณ์ฯ ทุกด้านอยู่ในระดับพึงพอใจ

มาก เรียงตามลำดับ ดังนี้ ด้านผลิตภัณฑ์ต่างๆ ด้านการให้บริการของเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ ด้านอาคารสถานที่ และด้านกระบวนการให้บริการ”

นิมาเรียม แวดาราแม (2553) “ความคิดเห็นของสมาชิกที่มีต่อธุรกิจของสหกรณ์ออมทรัพย์อิบนูอัฟฟาน จำกัด” ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะส่วนบุคคลกับความเห็นต่อธุรกิจด้านเงินฝากทุกประเภท พบว่าสมาชิกที่มีสถานะ อายุ ระดับการศึกษา ที่แตกต่างกัน มีความเห็นต่อเงินฝากแต่ละประเภทของสหกรณ์แตกต่างกัน ธุรกิจด้านสินเชื่อผ่อนชำระ พบว่าสมาชิกที่มีระดับการศึกษาด้านสามัญที่แตกต่างกัน มีความเห็นด้วยต่อธุรกิจด้านสินเชื่อผ่อนชำระแตกต่างกัน ด้านกองทุนสวัสดิการสมาชิกและครอบครัวพบว่า ระดับการศึกษาด้านสามัญที่แตกต่างกัน มีความเห็นต่อธุรกิจด้านกองทุนสวัสดิการสมาชิกและครอบครัวแตกต่างกัน

มูฮำหมัด อีแมดีอ๊ะเร (2558) “ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการทรัพยากรมนุษย์ในอิสลามต่อประสิทธิภาพการทำงานของเจ้าหน้าที่สหกรณ์อิสลาม อิบนูอัฟฟาน จำกัด” ผลการวิจัยพบว่า การจัดการทรัพยากรมนุษย์ของสหกรณ์อิสลามอิบนูอัฟฟาน จำกัด โดยการวางแผนทรัพยากรมนุษย์ การสรรหา/คัดเลือก การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ทั้งค่าตอบแทน/ผลประโยชน์อื่น ความปลอดภัยสุขภาพ/ชีวิต พลังงาน/แรงงานสัมพันธ์ และการประเมินผลการปฏิบัติงานมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ปริมาณงาน คุณภาพงาน เวลาในการทำงาน และค่าใช้จ่าย

3) บทบาทสหกรณ์อิสลาม

ฮาเร๊ะ เจ๊ะโด (2557) “แนวโน้มการบริหารสหกรณ์ออมทรัพย์อิบนูอัฟฟาน จำกัด ในทศวรรษหน้า (2557-2566) ผลการวิจัยพบว่า สหกรณ์มีแนวโน้มส่งเสริมเศรษฐกิจและพัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิกและสังคมรอบข้าง ส่งเสริมให้สมาชิกประกอบอาชีพและลงทุนในรูปแบบกลุ่ม (Micro Credit) และให้มีการระดมทุนในรูปแบบต่างๆ โดยมุ่งเน้นคุณธรรมจริยธรรมอิสลามมากกว่าผลกำไรในรูปแบบของเงินทอง

ชาบีรอ กามะ (2553) “วิเคราะห์สู่ทางการพัฒนาสหกรณ์ให้มีประสิทธิภาพ :กรณีศึกษาสหกรณ์ออมทรัพย์อิบนูอัฟฟาน จำกัด” จากการศึกษาพบว่า สหกรณ์ให้ความสำคัญแก่สมาชิก โดยถือว่าสมาชิกทุกคนเป็นเจ้าของร่วมกันและสมาชิกมีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจ โดยการถือหุ้น สมาชิกบางส่วนร่วมลงทุนกับสหกรณ์ นอกจากนี้ยังมีสวัสดิการต่างๆ ของสหกรณ์ เช่น สวัสดิการให้กู้ยืมเงินฉุกเฉินโดยปลอดดอกเบี้ย กองทุนชะกาด กองทุนสงเคราะห์ เป็นต้น

Ahmed (2002: 32) กล่าวว่า แนวคิดเกี่ยวกับ Microfinance¹ เป็นแนวทางใหม่ในการแก้ไขปัญหาความยากจนและนำไปสู่การพัฒนาทางเศรษฐกิจ Microfinance นี้สามารถบรรเทาความยากจนตลอดจนการพัฒนาเศรษฐกิจที่มีประสิทธิภาพ เป็นการเพิ่มรายได้และการออมในภาคครัวเรือน และเป็นการส่งเสริมให้ภาคครัวเรือนสามารถจัดหาแหล่งทุนด้วยตนเอง การเพิ่มรายได้และการออมเป็นการยกระดับสู่ชีวิตที่ดีขึ้น

ธวัช นุ้ยผอม (2556) ศึกษาความสามารถของระบบการเงินอิสลามขนาดเล็ก (Islamic Micro-finance) กับการยกระดับคุณภาพชีวิตของสมาชิกในประเทศที่มีมุสลิมเป็นชนกลุ่มน้อย ซึ่งได้ทำการศึกษาหัวข้อดังกล่าวในจังหวัดทางภาคใต้ของประเทศไทย ได้แก่ ปัตตานี นราธิวาส ยะลา สตูล และสงขลา กับสมาชิกของสหกรณ์ที่ใช้ระบบการเงินอิสลามขนาดเล็ก ได้แก่ สหกรณ์อิสลามปัตตานี จำกัด สหกรณ์อิสลาม อิบนูอัฟฟาน จำกัด สหกรณ์อิบนูเอาฟ จำกัด สหกรณ์อิสลามอัศคีตติก จำกัด ผลการศึกษาพบว่าสถาบันการเงินดังกล่าวมีส่วนทำให้สมาชิกมีคุณภาพที่ดีขึ้น มีอิทธิพลต่อรายได้ของสมาชิกทั้งทางตรงและทางอ้อม จากรายงานการวิจัยดังกล่าว นับได้ว่าสหกรณ์อิสลามมีบทบาทมากต่อสังคม และจำเป็นที่จะต้องมีการพัฒนาให้สหกรณ์สามารถที่จะดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

Umar Chapra (1979: 6) ได้กล่าวว่า “เป้าหมายทางเศรษฐกิจอิสลามที่สำคัญ ได้แก่ 1. การนำระบบเศรษฐกิจให้อยู่ภายใต้ของกรอบศีลธรรมที่เป็นบรรทัดฐานของอิสลาม 2. ความเป็นภราดรภาพและความยุติธรรม 3. การกระจายรายได้อย่างเท่าเทียมกันในสังคม 4. ยอมรับอิสรภาพในการเลือกสรรที่อยู่ในขอบเขตของสวัสดิการทางสังคม”

จากการศึกษาอัลกุรอาน อัลหะดีษ และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยพบว่าหลักการอิสลามมีการกล่าวถึงหลักการสหกรณ์ในภาพกว้าง ทั้งภาคเศรษฐกิจและสังคมโดยรวม และกระบวนการสหกรณ์ทั่วไปและสหกรณ์อิสลามย่อมมีบทบาทต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมเป็นอย่างยิ่ง ขึ้นอยู่กับแต่และสหกรณ์มีส่วนในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมมากน้อยเพียงใด โดยเฉพาะสหกรณ์อิสลาม อิบนูอัฟฟาน จำกัด ถือเป็นสหกรณ์อิสลามขนาดใหญ่ในเขตพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีปัญหาเศรษฐกิจและสังคม จึงสมควรศึกษาถึงบทบาทของสหกรณ์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม เพื่อนำมาแก้ไขปัญหาและยกระดับการพัฒนาขององค์กรต่อไป

¹ Microfinance คือ การเงินขนาดเล็ก

1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.3.1 เพื่อศึกษาบทบาทสหกรณ์อิสลาม อิบ努อ์ฟฟาน จำกัด ในการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิก

1.3.2 เพื่อศึกษาเปรียบเทียบบทบาทสหกรณ์อิสลาม อิบ努อ์ฟฟาน จำกัด ในการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและสังคมกับสภาพทั่วไปของสมาชิก

1.3.3 เพื่อศึกษาปัญหา และแนวทางในการแก้ไขปัญหาของสหกรณ์อิสลาม อิบ努อ์ฟฟาน จำกัด เพื่อให้สามารถพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิก

1.4 ความสำคัญ และประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.4.1 ได้ทราบบทบาทสหกรณ์อิสลาม อิบ努อ์ฟฟาน จำกัด ในการดำเนินงานเพื่อพัฒนาด้านเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิก

1.4.2 ได้ทราบถึงความแตกต่างของบทบาทสหกรณ์อิสลาม อิบ努อ์ฟฟาน จำกัด ในการพัฒนาด้านต่างๆต่อสภาพทั่วไปของสมาชิก

1.4.3 เป็นแนวทางในการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ของสหกรณ์อิสลาม อิบ努อ์ฟฟาน จำกัด ส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการกำหนดนโยบาย แผนงาน และโครงการสำหรับการส่งเสริมและพัฒนาสหกรณ์นอกภาคเกษตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ และบังเกิดประสิทธิผลมากที่สุด

1.5 ขอบเขตของการวิจัย

1.5.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาบทบาทสหกรณ์อิสลาม อิบ努อ์ฟฟาน จำกัด ในการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิก โดยผู้วิจัยเลือกที่จะศึกษาแนวคิดของสหกรณ์ทั่วไปและหลักการสหกรณ์ในอิสลาม บทบาทสหกรณ์ในการพัฒนาเศรษฐกิจสังคม และศึกษาถึงธุรกรรมทางการเงินของสหกรณ์อิสลาม ตลอดจนบทบาทของสหกรณ์อิสลาม อิบ努อ์ฟฟาน จำกัด ที่มีต่อสมาชิกในด้านเศรษฐกิจและสังคมโดยรวม

1.5.2 ขอบเขตด้านพื้นที่ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาบทบาทของสหกรณ์อิสลาม อิบ努อ์ฟฟาน จำกัด ทั้ง 13 สาขา ที่ครอบคลุมพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่ จังหวัดปัตตานี จังหวัดยะลา จังหวัดนราธิวาส และหนึ่งอำเภอในจังหวัดสงขลา ได้แก่ อำเภอจะนะ ซึ่งรวมกันแล้วเป็น 13 สาขา

เรียงตามลำดับ ดังนี้ 1-สาขาปัตตานี 2-สาขาสายบุรี 3-สาขานราธิวาส 4-สาขายะลา 5-สาขาเรือเสาะ
6-สาขาจะนะ 7-สาขาสุโขทัย 8-สาขาโคกโพธิ์ 9-สาขาตันหยงมัส 10-สาขายะหา 11-สาขาเบตง
12-สาขารูสะมิแล 13-สาขาศรีสาคร

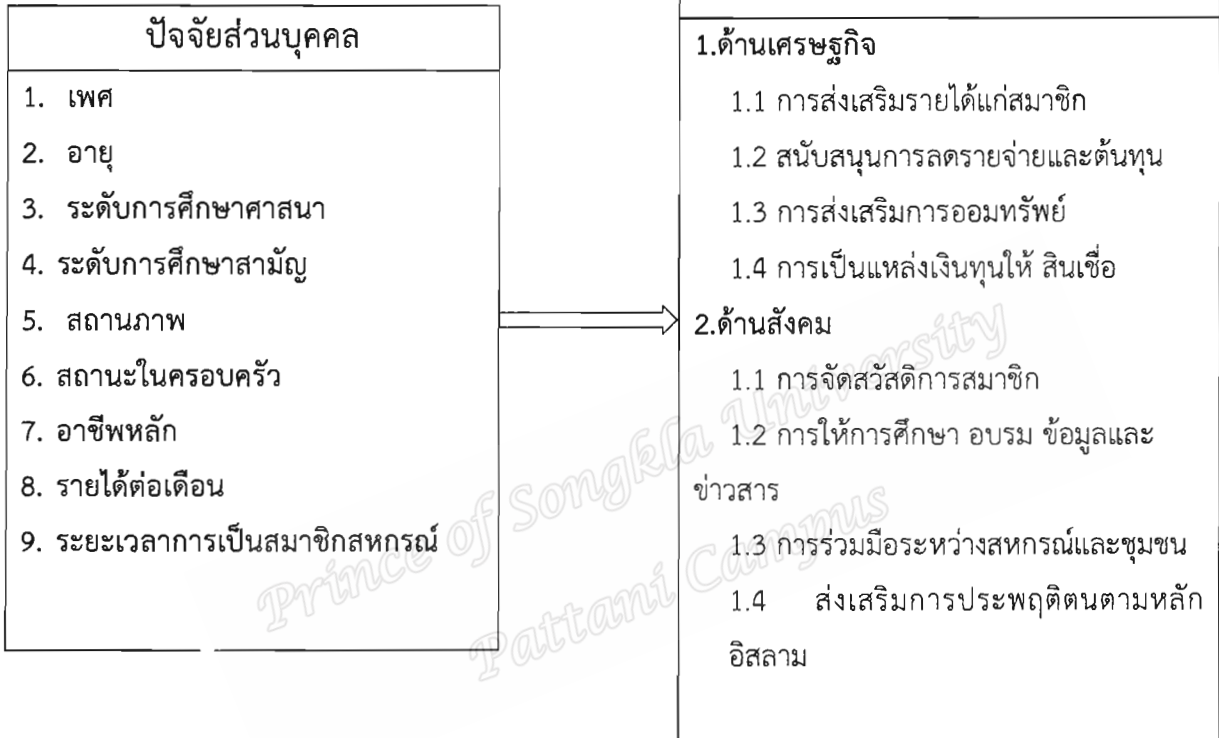
1.5.3 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ สมาชิกสหกรณ์อิสลาม อิบнуอัฟฟาน จำกัด สังกัดสาขาต่าง ๆ ทั้ง 13 สาขา ซึ่งมีจำนวนสมาชิกทั้งหมด ณ ปี 2558 จำนวน 84,656 ราย (รายงานกิจการสหกรณ์อิสลาม อิบнуอัฟฟาน จำกัด ประจำปี 2558: 51) และกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปในการสุ่มตัวอย่างประชากรของ เครจซีและมอร์แกน (ยูทง ไกรวรรณ. 2546: 101 - 109) จำนวน 384 ราย

1.5.4 กรอบแนวคิด

การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษากรอบแนวคิดของบทบาทสหกรณ์ตามวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสหกรณ์ออมทรัพย์ทั่วไป และงานวิจัยของประคอง งานสิริศักดิ์ (2550) เรื่อง “บทบาทสหกรณ์ภาคเกษตรของจังหวัดอุดรธานีในการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองของสมาชิก” และงานวิจัยของโกศล ช่วยโรสง (2556) “บทบาทสหกรณ์ ในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองการปกครองของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองยะลา จำกัด” จึงได้กำหนดกรอบแนวคิดของการวิจัยครั้งนี้ เพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ และตัวแปรตาม ดังแผนภูมิต่อไปนี้

ตัวแปรอิสระ
(Independent Variables)

ตัวแปรตาม
(Dependent Variables)

ภาพประกอบที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

1.6 ข้อตกลงเบื้องต้น

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดข้อตกลงเบื้องต้นไว้ ดังนี้

1.6.1 การอ้างอิงอัลกุรอานผู้วิจัยจะใช้มาตรฐานการอ้างอิงโดยระบุชื่อสุเราะฮ์และลำดับอายะฮ์ เช่น (อัลมาอิดะฮ์: 22) หมายถึง สุเราะฮ์อัลมาอิดะฮ์ อายะฮ์ที่ 22

1.6.2 การอ้างอิงอัลหะดีษผู้วิจัยจะอ้างถึงผู้บันทึกหะดีษและหมายเลขหะดีษ เช่น (al-Tirmidhiy : 2516)

1.6.3 การแปลและการอธิบายความหมายอายะฮ์อัลกุรอานเป็นภาษาไทย ผู้วิจัยจะยึดคำภีร์อัลกุรอานพร้อมความหมายของสมาคมนักเรียนเก่าอาหรับประเทศไทย ซึ่งจัดพิมพ์และเผยแพร่โดย ศูนย์กษัตริย์พะอืด เพื่อการพิมพ์อัลกุรอานแห่งนครมะดีนะฮ์ มุเนาะวะเราะฮ์ ฮ.ศ.1419

1.6.4 การแปลตำราหนังสือและเอกสารต่างๆที่เป็นภาษาต่างประเทศมาเป็นภาษาไทย ผู้วิจัยจะแปลความหมายโดยภาพรวม และจะคงรักษาความหมายของข้อความเดิมอย่างสมบูรณ์ที่สุด

1.6.5 การปริวรรตอักษรอาหรับ-ไทย และอาหรับ-อังกฤษ ผู้วิจัยจะใช้อักษรที่เทียบโดยวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

1.6.6 การอ้างอิงผู้วิจัยจะใช้การอ้างอิงแบบนาม – ปี (Author – Date) โดยระบุชื่อผู้แต่ง ปี ที่พิมพ์และเลขหน้าที่ใช้อ้างอิงในวงเล็บ (.....)

6.7 รูปแบบการพิมพ์งานวิจัย ผู้วิจัยใช้คู่มือการเขียนและการพิมพ์วิทยานิพนธ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ปี 2557 และคู่มือการวิจัยเพื่ออิสลามศึกษาของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ปี 2548

1.7 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้สัญลักษณ์ ดังต่อไปนี้

1.7.1 สัญลักษณ์ ๕๕๕ เป็นภาษาอาหรับที่มาจากคำว่า “สุขยามะฮู วะตะอาลา” หมายถึง “มหาบริสุทธิ์แด่พระองค์และทรงสูงส่ง” เป็นคำที่ใช้กล่าวสรรเสริญและยกย่องอัลลอฮ์ ๕๕๕ หลังจากที่ได้เฝ้านามของพระองค์

1.7.2 สัญลักษณ์ ๕๕๕ เป็นภาษาอาหรับที่มาจากคำว่า “คือลัลลอฮู อะลัยฮิ วะสัลลิม” หมายถึง “ขออัลลอฮ์ ๕๕๕ ทรงประทานความโปรดปรานและความสันติแด่ท่าน” เป็นคำที่ใช้กล่าวยกย่อง ท่านเราะฮ์มูลลอฮ์ ๕๕๕ หลังจากที่ได้เฝ้านามของท่าน

1.7.3 สัญลักษณ์ ๕๕๕ เป็นภาษาอาหรับที่มาจากคำว่า “อะลัยฮิสสะลาม” หมายถึง “ขออัลลอฮ์ ๕๕๕ ทรงประทานความความสันติแด่ท่าน” เป็นคำที่ใช้กล่าวยกย่องท่านนบีต่างๆ หลังจากที่ได้เฝ้านามของท่าน

1.7.4 สัญลักษณ์ ๕๕๕ เป็นภาษาอาหรับที่มาจากคำว่า “เราะฎียัลลอฮูอันฮู” หมายถึง “ขออัลลอฮ์ ๕๕๕ ทรงโปรดปรานแก่เขา” เป็นคำที่ใช้กล่าวให้เกียรติแก่เศาะหาบะฮ์ หลังจากที่ได้เฝ้านามของพวกเขา

1.7.5 สัญลักษณ์ ๕๕๕ เป็นภาษาอาหรับที่มาจากคำว่า “เราะฎียัลลอฮูอันฮุม” หมายถึง “ขออัลลอฮ์ ๕๕๕ ทรงโปรดปรานแก่พวกเขา” เป็นคำที่ใช้กล่าวให้เกียรติแก่บรรดาเศาะหาบะฮ์ หลังจากที่ได้เฝ้านามของพวกเขา

1.7.6 ﴿.....﴾ วงเล็บปีกกาใช้สำหรับอายะฮ์อัลกุรอาน

1.7.7 ((.....)) วงเล็บคู่จะใช้สำหรับตัวบทหะดีษ

1.7.8 (.....) วงเล็บเดี่ยวจะใช้สำหรับการเขียนอ้างอิง และการอธิบายศัพท์ที่สำคัญ

1.7.9 “.....” อัณประกาศจะใช้สำหรับการแปลอัลกุรอาน อัลหะดีษ ชื่อหนังสือและคำพูดของอุละมาอ์

1.8 นิยามศัพท์เฉพาะ

บทบาทสหกรณ์ หมายถึง การดำเนินงานของสหกรณ์ตามอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ โดยมีอำนาจกระทำการตามมาตรา 46 แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 และตามหลักการสหกรณ์ที่ยึดถือโดยไม่ขัดกับกฎหมายสหกรณ์ และกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

สหกรณ์อิสลาม อีบนูอัฟฟาน จำกัด หมายถึง สหกรณ์อิสลาม อีบนูอัฟฟาน จำกัด ทั้ง 13 สาขา ได้แก่ สาขาปัตตานี สาขานราธิวาส สาขายะลา สาขาสายบุรี สาขาเรือเสาะ สาขาจะนะ สาขาสุโหง-โกลก สาขาโคกโพธิ์ สาขายะหา สาขาดันหยงมัส สาขาเบตง สาขารูสะมิแล และสาขาศรีสาคร

สมาชิก หมายถึง ผู้ที่ได้ทำการเปิดบัญชีหุ้นสมาชิกกับสหกรณ์อิสลาม อีบนูอัฟฟาน จำกัด ทุกสาขา

การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ หมายถึง บทบาทสหกรณ์อิสลาม อีบนูอัฟฟาน จำกัด ในฐานะที่เป็นองค์กรทางธุรกิจที่ดำเนินกิจกรรมทางการเงินระบบอิสลาม การเป็นแหล่งเงินทุนให้เงินกู้/สินเชื่อ แหล่งฝากเงิน การส่งเสริมการออมทรัพย์ เพื่อให้สมาชิกมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

การพัฒนาด้านสังคม หมายถึง บทบาทสหกรณ์อิสลาม อีบนูอัฟฟาน จำกัด ในฐานะที่เป็นองค์กรทางสังคมของชุมชนมีการส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่มเพื่อให้เกิดการพึ่งพาตนเอง และการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยวิธีการจัดสรรชะกาดของสหกรณ์ จัดสรรทุนสาธารณประโยชน์ ทุนสวัสดิการสมาชิกและกองทุนชะกาด การเผยแพร่ให้ความรู้ ข้อมูลและข่าวสาร ตลอดจนการร่วมมือกันระหว่างสหกรณ์และชุมชน

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และเอกสารที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่องบทบาทสหกรณ์อิสลาม อิบ努อัฟฟาน จำกัด ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิก ผู้วิจัยได้นำแนวคิด ทฤษฎีทั่วไปที่เกี่ยวข้องและหลักวิชาการอิสลามมาเป็นกรอบในการศึกษา ดังนี้

- 2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาท
- 2.2 แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับสหกรณ์
- 2.3 แนวคิดและหลักการสหกรณ์ในอิสลาม
- 2.4 สหกรณ์อิสลาม อิบ努อัฟฟาน จำกัด
- 2.5 สหกรณ์อิสลามกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม

2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาท

2.1.1 ความหมายของบทบาท

มีนักวิชาการหลายท่านให้ความหมายบทบาท (Role) ที่แตกต่างกันไปหลายท่าน ดังเช่น

ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ได้ให้นิยามของบทบาทไว้คือ การทำทำตามบท การร่ำตามบท โดยปริยายหมายความว่า การทำตามหน้าที่ที่กำหนดไว้ เช่น บทบาทของพ่อแม่ บทบาทของครู (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 602)

สนธยา พลศรี (2545 : 125) ให้ความหมายว่า บทบาท หมายถึงหน้าที่ของบุคคลตามสถานภาพหรือตำแหน่งฐานะที่ตนดำรงอยู่ บทบาทจึงเป็นกลไกอย่างหนึ่งของสังคมที่ทำให้คนที่อยู่ร่วมกันสามารถสร้างระบบความสัมพันธ์ต่อกันได้อย่างเป็นระเบียบเรียบร้อย

ยนต์ ชุ่มจิต (2544: 23) ได้อธิบายไว้ว่าบทบาท คือ ภาระหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบสถานภาพของแต่ละบุคคล หมายความว่า บุคคลใดมีสถานภาพหรือตำแหน่งอย่างใดก็ต้องรับผิดชอบตามสถานภาพหรือตำแหน่งของตนที่ได้มา

๐
1671
2562

3. บทบาททางสังคม (Social roles) เป็นบทบาทหรือหน้าที่ที่สังคมกำหนดขึ้น ไว้ให้บุคคลในสถานภาพต่าง ๆ ได้ยึดถือเป็นแนวทางปฏิบัติ หรือคาดหวังว่าจะปฏิบัติ โดยมีปทัสถานทางวัฒนธรรม เป็นเกณฑ์ตัดสิน ฉะนั้นเมื่อบุคคลจะมีการเกี่ยวข้องกัน ทุกคนจึงควรจะได้เรียนรู้และปฏิบัติตามปทัสถานทางวัฒนธรรม แต่ถ้ามีใครคนหนึ่งไม่ปฏิบัติตาม ก็จะต้องมีการบังคับหรือลงโทษ เพื่อความสงบสุขของสังคมส่วนใหญ่ต่อไป

4. บทบาททางอาชีพ (Occupation roles) เป็นบทบาทที่สำคัญที่สุด ที่จะทำให้มนุษย์สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้ และจะอยู่ได้อย่างมีความสุข ผู้แสดงบทบาทจะต้องคำนึงถึงขอบเขตและหลักการสำคัญของอาชีพนั้น เช่น กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ จรรยาบรรณ และกฎหมาย เป็นต้น

2.1.3 ลักษณะของบทบาท

บรูมและเซลซนิค (Broom and Selznic) ได้จำแนกบทบาทออกเป็นลักษณะต่าง ๆ (จรุณี ขวัญแก้ว. 2547. ออนไลน์) คือ

1. บทบาทที่กำหนดไว้หรือบทบาทตามอุดมคติ เป็นบทบาทที่มีการกำหนดสิทธิและหน้าที่ของตำแหน่งทางสังคมไว้

2. บทบาทที่ควรกระทำ เป็นบทบาทที่แต่ละบุคคลเชื่อว่าควรจะทำในหน้าที่ตำแหน่งนั้นซึ่งอาจไม่ตรงตามบทบาทตามอุดมคติทุกประการและอาจแตกต่างกันไปในแต่ละบุคคลก็ได้

3. บทบาทที่กระทำจริง เป็นบทบาทที่แต่ละบุคคลได้กระทำไปจริงตามความเชื่อความคาดหวังตลอดจนความกดดันและโอกาสที่จะกระทำในแต่ละสังคมในช่วงระยะเวลาหนึ่ง

จากแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาทที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่าบทบาท คือ การดำเนินการ พฤติกรรมหรือการแสดงออกตามสถานภาพของบุคคล หรือองค์กร มีความสำคัญ อิทธิพลและส่งผลกระทบกับตนเอง และบุคคลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนสิ่งแวดล้อม หากมีการกระทำหรือดำเนินการในสิ่งที่มีคุณค่าเป็นประโยชน์ถูกต้องอย่างเหมาะสม ตามสถานภาพ สิทธิอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายหรือตามที่สังคมกำหนดไว้แล้ว ก็จะส่งผลดีบังเกิดประโยชน์ทั้งต่อตนเองและสังคมโดยรวมจะมีความเป็นระเบียบเรียบร้อยและสงบสุข

2.2 แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับสหกรณ์

2.2.1 ความหมายของสหกรณ์

“พจนานุกรมฉบับเฉลิมพระเกียรติ พ.ศ. 2530” (2534 : 520) ให้นิยามของคำว่า “สหกรณ์” คือ การงานที่ร่วมมือกันเพื่อกำไรหรือประโยชน์ ด้วยวิธีการจัดการอย่างหนึ่งที่บุคคลพอใจร่วมมือกันเพื่อผลทางเศรษฐกิจโดยแบ่งกำไรตามสัดส่วนเสมอ

“The Oxford English Reference Dictionary (1996)” ให้นิยามของคำ ว่า “Co-operative” คือ ฟาร์ม ร้านค้า หรือธุรกิจอื่นที่สังคมเป็นเจ้าของธุรกิจ และดำเนินการร่วมกันโดยสมาชิกของกิจการนั้นๆ เพื่อให้เกิดผลประโยชน์หรือกำไรร่วมกันในหมู่พวกเขา

“Merriam Webster’s Collegiate Dictionary (1996)” ได้ให้นิยามศัพท์ของคำว่า “Co-operative” คือ องค์กรหรือองค์การที่เป็นเจ้าของและดำเนินการเพื่อประโยชน์ของผู้ที่ใช้บริการ

“พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 (ม.ป.ป. : ออนไลน์)” ได้ให้ความหมาย คำว่า สหกรณ์ คือ “คณะบุคคลซึ่งร่วมกันดำเนินกิจการเพื่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคม โดยช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และได้จดทะเบียนตามพระราชบัญญัตินี้”

สุวรรณ จุฑโชติ (2541 : 3 - 4) กล่าวว่า หากพิจารณาตามคำศัพท์ คำว่า “สหกรณ์” ก็คือ “การทำงานร่วมกัน” ตรงกับคำภาษาอังกฤษว่า “co-operative” แต่ตามคำนิยามสากลที่กำหนดขึ้นโดย ICA¹ ในปัจจุบันกำหนดไว้ว่า “สหกรณ์ คือ สมาคมอิสระของบุคคลกลุ่มหนึ่งซึ่งรวมกันด้วยความสมัครใจ เพื่อบรรลุความต้องการร่วมกันทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ด้วยการเป็นเจ้าของกิจการร่วมกันและควบคุมกิจการนั้นด้วยวิถีทางประชาธิปไตย”

Harnes Gebhard (ฮานส์ เกบฮาร์ด) นักเศรษฐศาสตร์และสหกรณ์ชาวฟินแลนด์ได้ให้ความหมายคำว่า “ชุมนุมสหกรณ์เป็นที่รวมคน จัดตั้งขึ้นตามหลักการเสมอภาค ไม่จำกัดจำนวนสมาชิกและเพื่อวัตถุประสงค์ที่จะดำเนินการตามหลักเศรษฐกิจ ที่ส่งเสริมฐานะทางการเงินและการดำเนินอาชีพของสมาชิก ด้วยวิธีช่วยตนเองตามลำพัง หรือช่วยตนเองด้วยความสนับสนุนของรัฐบาล

¹ คือ “องค์การสหกรณ์สากลระดับโลก มีสมาชิกเป็นองค์การสหกรณ์ระดับชาติจากประเทศต่างๆ ทั่วโลก มีจุดประสงค์หลักที่จะส่งเสริมให้สหกรณ์ทั่วโลกดำเนินกิจการบนพื้นฐานของการช่วยเหลือตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกันโดยวิถีประชาธิปไตย” (Multi Self-help and Democracy) ปัจจุบันองค์การนี้ตั้งอยู่ที่ “กรุงเจนีวา” ประเทศสวิตเซอร์แลนด์”

โดยมีข้อแม้ว่าผลกำไรจากประโยชน์ของการกระทำร่วมกันจะต้องแบ่งตามส่วนของงานที่สมาชิกคน
หนึ่งๆ กระทำ มิใช่แบ่งตามส่วนแห่งเงินทุน” (อ้างอิงในปัญญา หิริญรัศมี และคณะ, 2549: 5 – 6)

S.S. Talmaki (เอส. เอส. ตาลมาคี) นักสหกรณ์ชาวอินเดีย ได้ให้คำจำกัดความว่า
“สหกรณ์เป็นวิธีประกอบการชนิดหนึ่ง ซึ่งบุคคลหลายคนร่วมงานกันด้วยใจสมัครตามหลักแห่งความ
เสมอภาคเพื่อส่งเสริมผลประโยชน์ในทางเศรษฐกิจโดยวิธีสุจริต” (อ้างอิงในปัญญา หิริญรัศมี และ
คณะ, 2549: 5 – 6)

Hubert Calvert (ฮิวเบิร์ต คัลเวอร์ต) ได้ให้คำจำกัดความว่า “สหกรณ์เป็นวิธีการ
จัดองค์การรูปหนึ่ง ซึ่งบุคคลหลายคนเข้าร่วมกันโดยความสมัครใจ ในฐานะของความเป็นมนุษย์ โดย
การมีสิทธิเสมอหน้ากันหมด เพื่อการสร้างความสำเร็จทางทรัพย์ของเขาเหล่านี้” (อ้างอิงในปัญญา
หิริญรัศมี และคณะ, 2549: 5 – 6)

อุดม เขยกิจวงศ์ และนคร จิโรจพันธ์ (2540 : 1 - 2) กล่าวว่า
“สหกรณ์”(Cooperative) สามารถให้นิยามไว้ต่างๆ ดังนี้

1) สหกรณ์ “เป็นวิธีจัดงานรูปหนึ่ง ซึ่งบุคคลหลายคนเข้าร่วมกัน โดยความสมัครใจ
ของตนเองในฐานะที่เป็นมนุษย์เท่านั้น และโดยมีสิทธิเสมอหน้ากันหมด เพื่อบำรุงตนเองให้เกิดความ
สำเร็จในทางทรัพย์”

2) การสหกรณ์ “เป็นการช่วยตนเอง ซึ่งบังเกิดผลโดยการรวบรวมกันจัดตั้งขึ้นเป็น
องค์กรหรือองค์การ”

3) สหกรณ์ “เป็นที่รวมคน ด้วยความมุ่งหมายในลักษณะหุ้นส่วนการค้า ซึ่งจัดกันใน
หมู่ผู้มีรายได้น้อย และกำหนดวิธีการโน้มไปในทางมิให้เกิดความเห็นแต่ประโยชน์ส่วนตัว โดยวาง
เงื่อนไขไว้ว่าสมาชิกจะได้รับประโยชน์แบ่งตามสัดส่วนแห่งกิจการงานที่กระทำกับสหกรณ์”

4) สมาคมสหกรณ์ “เป็นชุมนุมที่ร่วมงานกันโดยสมัครใจ และโดยยึดถือหลัก
ประชาธิปไตยเป็นที่ตั้ง ซึ่งมีวัตถุประสงค์ที่จะจัดหาสินค้ามาจำหน่ายแก่สมาชิก และการรับใช้แก่
สมาชิกหรือเพื่อให้สามารถประกอบการผลิตเพื่อจำหน่าย หรือจัดการขายผลิตผลของสมาชิก จัดหา
ทุนให้สมาชิกกู้ยืม และรวมวัตถุประสงค์เหล่านี้เข้าด้วยกัน โดยเฉลี่ยผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากกิจการ
เหล่านี้ให้แก่สมาชิกตามสัดส่วน ซึ่งได้ตกลงเห็นพร้อมกันว่าเป็นที่เที่ยงธรรมสำหรับสมาชิกแต่ละคน
และสำหรับหมู่คณะ”

จากนิยามศัพท์และความหมายต่างๆ ของสหกรณ์ที่ได้กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปความหมายของคำว่าสหกรณ์ ดังนี้ “สหกรณ์เป็นองค์การทางเศรษฐกิจและสังคมที่เน้นการรวมกลุ่มบุคคล รวมทรัพย์ โดยสมัครใจตามหลักความเสมอภาค เพื่อส่งเสริมผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคมโดยสุจริตวิธี และมีได้หวังผลกำไรสูงสุด โดยอาศัยการช่วยเหลือตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ให้เกิดการอยู่ดีกินดีในหมู่สมาชิก”

2.2.2 หลักการสหกรณ์

หลักการสหกรณ์ คือ "แนวทางที่สหกรณ์ยึดถือปฏิบัติเพื่อให้คุณค่าของสหกรณ์เกิดผลเป็นรูปธรรม" ซึ่งประกอบด้วยการที่สำคัญรวม 7 ประการ (กรมส่งเสริมสหกรณ์, ม.ป.ป.) กล่าวคือ

หลักการที่ 1 การเป็นสมาชิกโดยสมัครใจและเปิดกว้าง

สหกรณ์เป็นองค์การแห่งความสมัครใจ เปิดรับบุคคลทั่วไปที่สามารถใช้บริการสหกรณ์ได้ และเต็มใจจะรับผิดชอบในฐานะสมาชิก เข้าเป็นสมาชิกโดยปราศจากการกีดกันทางเพศ ฐานะทางสังคมเชื้อชาติ การเมือง หรือศาสนา

หลักการที่ 2 การควบคุมโดยสมาชิกตามหลักประชาธิปไตย

สหกรณ์เป็นองค์การประชาธิปไตย ที่มีการควบคุมโดยสมาชิกมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในการกำหนดนโยบายและการตัดสินใจ บุรุษและสตรี ที่ได้รับการเลือกตั้งจากที่ประชุมใหญ่ให้เป็นผู้แทนสมาชิกต้องรับผิดชอบต่อสมาชิก ในสหกรณ์ชั้นปฐมสมาชิกมีสิทธิในการออกเสียงเท่าเทียมกัน สมาชิกหนึ่งคนหนึ่งเสียง สำหรับสหกรณ์ในระดับอื่น ๆ ก็ดำเนินการตามแนวทางประชาธิปไตยเช่นเดียวกัน

หลักการที่ 3 การมีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจของสมาชิก

สมาชิกมีส่วนร่วมในการลงทุน (ถือหุ้น) ในสหกรณ์ของตนเองอย่างเสมอภาคกันและมีส่วนร่วมในการควบคุมการใช้เงินทุนของสหกรณ์ตามแนวทางประชาธิปไตย ทุนของสหกรณ์อย่างน้อยส่วนหนึ่งต้องเป็นทรัพย์สินส่วนรวมของสหกรณ์ โดยปกติสมาชิกจะได้รับผลตอบแทนตามส่วนธุรกิจที่ได้ทำไว้กับสหกรณ์ และผลตอบแทนจากการลงทุนในอัตราที่จำกัดตามเงินลงทุนที่กำหนด เป็นเงื่อนไขของการเข้าเป็นสมาชิก สมาชิกสามารถจัดสรรเงินส่วนเกินของสหกรณ์เพื่อวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งหรือทุกอย่าง ดังนี้ คือ

1. เพื่อการพัฒนาสหกรณ์โดยอาจกันไว้เป็นทุนสำรอง และทุนอื่นซึ่งอย่างน้อยจะต้องมีส่วนหนึ่งนำมาแบ่งปันกันไม่ได้
2. เพื่อตอบแทนแก่สมาชิกตามสัดส่วนของปริมาณธุรกิจที่สมาชิกได้ทำกับสหกรณ์
3. เพื่อสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ ที่มวลสมาชิกเห็นชอบ

หลักการที่ 4 การปกครองตนเองและความเป็นอิสระ

สหกรณ์เป็นองค์การที่พึ่งพาตนเองและปกครองโดยการควบคุมจากมวลสมาชิกหากสหกรณ์จะต้องมีข้อตกลงผูกพันกับองค์การอื่นใด ซึ่งรวมถึงหน่วยงานของรัฐบาลด้วย หรือจะต้องเพิ่มเงินลงทุนโดยอาศัยแหล่งเงินทุนจากภายนอกสหกรณ์ และจะต้องกระทำการดังกล่าวภายใต้เงื่อนไขที่มั่นใจได้ว่ามวลสมาชิกจะยังคงดำรงไว้ซึ่งอำนาจในการควบคุมสหกรณ์ตามแนวทางประชาธิปไตย และสหกรณ์ยังคงดำรงความเป็นอิสระ

หลักการที่ 5 การศึกษา ฝึกอบรมและสารสนเทศ

สหกรณ์พึงให้การศึกษาและการฝึกอบรมแก่สมาชิก ผู้แทนสมาชิกที่ได้รับการเลือกตั้งผู้จัดการและพนักงานเพื่อให้บุคลากรเหล่านี้สามารถมีส่วนช่วยพัฒนาสหกรณ์ของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ และพึงให้ข่าวสารแก่สาธารณชนโดยเฉพาะอย่างยิ่งเยาวชนและบรรดาผู้นำทางความคิดในเรื่องคุณลักษณะและคุณประโยชน์ของสหกรณ์

หลักการที่ 6 การร่วมมือระหว่างสหกรณ์

สหกรณ์จะสามารถให้บริการแก่สมาชิกได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด และเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่ระบบสหกรณ์ได้ โดยร่วมมือกันในระดับท้องถิ่น ระดับชาติ ระดับภูมิภาคและระดับนานาชาติ

หลักการที่ 7 การเอื้ออาทรต่อชุมชน

สหกรณ์พึงดำเนินกิจการต่าง ๆ เพื่อการพัฒนาชุมชนให้มีความเจริญยั่งยืน ตามนโยบายที่มวลสมาชิกเห็นชอบ

ผลสรุปที่ได้ คือ หลักการสหกรณ์เป็นสิ่งหนึ่งที่ยังคงรสนิยมและสมาชิกทุกคนจะต้องยึดไว้เป็นกรอบสำหรับการดำเนินงาน เพื่อเป็นบรรทัดฐานในการปฏิบัติงาน ซึ่งมีหลักการทั้ง 7 หลักการคือ 1) หลักการเป็นสมาชิกโดยสมัครใจและเปิดกว้าง 2) หลักการควบคุมโดยสมาชิก

ตามหลักประชาธิปไตย 3) หลักการมีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจของสมาชิก 4) หลักการปกครองตนเอง และความเป็นอิสระ 5) การศึกษา ฝึกอบรมและสารสนเทศ 6) การร่วมมือระหว่างสหกรณ์ และ 7) หลักการเอื้ออาทรต่อชุมชน โดยที่หลักการข้างต้นจะถือเป็นมาตรฐานว่าองค์กรนั้นเป็นสมาคมสหกรณ์ หรือสหกรณ์

2.2.3 ประเภทสหกรณ์

ประเภทสหกรณ์ คือ กลุ่มสหกรณ์ที่มีความมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์หลัก อย่างเดียวกัน เช่น กลุ่มสหกรณ์การเกษตร กลุ่มสหกรณ์ประมง กลุ่มสหกรณ์นิคม กลุ่มสหกรณ์ร้านค้า ฯลฯ ตามมาตรา 33 แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ.2542

ปัจจุบันเป็นไปตามกฎกระทรวง กำหนดประเภทสหกรณ์ที่จะรับจดทะเบียน พ.ศ.2548 กำหนดไว้ 7 ประเภท ดังต่อไปนี้ 1. สหกรณ์การเกษตร 2. สหกรณ์ประมง 3. สหกรณ์นิคม 4. สหกรณ์ออมทรัพย์ 5. สหกรณ์เครดิตยูเนียน 6. สหกรณ์ร้านค้า 7. สหกรณ์บริการ

ด้วยสหกรณ์อิสลาม อิบนูอัฟฟาน จำกัด ที่จะศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นสหกรณ์ ประเภทออมทรัพย์จึงขออธิบายประเภทนี้พอสังเขป เพื่อความเข้าใจถึงบทบาทของสหกรณ์ประเภท ออมทรัพย์

2.2.3.1 สหกรณ์ออมทรัพย์

สหกรณ์ออมทรัพย์เป็นองค์กรที่จัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือผู้ที่มีรายได้และทุนทรัพย์น้อย ที่ได้รับความเดือดร้อนเพราะไม่สามารถจะหารายได้เพิ่มให้เพียงพอกับค่าใช้จ่ายในการดำเนินชีวิตและมักจะแก้ไขปัญหาด้วยการกู้ยืมเงินจากนายทุนโดยยอมเสียดอกเบี้ยในอัตราสูง จึงก่อให้เกิดหนี้สินผูกพันและก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ตนเองและครอบครัว ภายหลังบุคคลที่ประสบปัญหาความเดือดร้อนดังกล่าว จึงร่วมกันแก้ไขปัญหาด้วยการรวมกลุ่มกัน จัดตั้งสหกรณ์ออมทรัพย์ขึ้นเพื่อบรรเทาปัญหาความเดือดร้อน โดยยึดหลัก “การช่วยเหลือตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน”

อุตม เขยกีวงศ์ และนครจิโรจพันธ์ (2540: 92) ได้กล่าวถึงสหกรณ์ ออมทรัพย์ว่า “เป็นสหกรณ์ที่จัดตั้งขึ้นในหมู่ประชาชนมีรายได้ประจำโดยมีวัตถุประสงค์ในการ ส่งเสริมการประหยัดและการออมโดยวิธีสหกรณ์ และเพื่อช่วยแก้ไขปัญหาการครองชีพของสมาชิก โดยการให้กู้ยืมเงินไปใช้จ่ายตามความจำเป็น”

บุญฤทธิ์ เผือกวัฒนะ (2550 : 73) กล่าวไว้ว่า “สหกรณ์ออมทรัพย์ จะให้กู้ยืมเฉพาะบุคคลที่เป็นสมาชิกเท่านั้น ซึ่งสมาชิกส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มเดียวกัน ดังเช่น ลูกจ้าง สถานประกอบการ ลูกจ้างเอกชน ข้าราชการ ครู เป็นต้น โดยคิดดอกเบี้ยในอัตราที่เหมาะสม เพราะ สหกรณ์มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมฐานะทางเศรษฐกิจของสมาชิก การให้กู้ยืมเงินของสหกรณ์ออม ทรัพย์ อาจกำหนดให้ต้องมีบุคคลอื่นซึ่งเป็นสมาชิกด้วยกันค้ำประกัน หรือต้องมีหลักทรัพย์มาค้ำ ประกันด้วยก็ได้”

2.2.3.1.1 วัตถุประสงค์ของสหกรณ์ออมทรัพย์

สหกรณ์ออมทรัพย์เป็นสถาบันการเงินที่ส่งเสริมให้สมาชิกรู้จักการ ออมทรัพย์และใช้จ่ายอย่างประหยัด เพื่อเก็บเงินไว้ใช้จ่ายในยามจำเป็น หรือกู้ยืมเท่าที่จำเป็นจริงๆ โดยอาศัยหลักการช่วยเหลือตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน จึงเป็นการร่วมกันแก้ไขปัญหา เศรษฐกิจและสังคมอีกทางหนึ่ง

ประพันธ์ เศรษฐนันท์ (2541 : 122) ได้กล่าวไว้ว่า “วัตถุประสงค์ ของสหกรณ์ออมทรัพย์ คือ ส่งเสริมให้สมาชิกรู้จักการออมทรัพย์เป็นเป้าหมายหลัก โดยการฝาก หุ้นเป็นรายเดือน และสนับสนุนให้สมาชิกฝากประจำ ฝากออมทรัพย์หรือฝากเพื่อการลงทุนด้วย ส่วน การกู้ยืมนั้นถือเป็นวัตถุประสงค์รอง ดังนั้นการจ่ายเงินกู้ให้สมาชิกจึงต้องมีการตรวจสอบถึงความจำเป็น หรือความต้องการเพื่อสนองต่อกิเลสตัณหาของสมาชิกหรือไม่ เพื่อมิให้เกิดความเดือดร้อนในภายหลัง หากมีความเดือดร้อนหรือจำเป็นจริงการให้กู้ยืมถือว่าการช่วยเหลือกันโดยยึดหลักการช่วยเหลือ ตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน จึงเป็นการร่วมกันแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคมอีกทางหนึ่ง

กรมส่งเสริมสหกรณ์ (ม.ป.ป. : ออนไลน์) วัตถุประสงค์หลักของ สหกรณ์ออมทรัพย์ มีดังนี้

1) การส่งเสริมการออมทรัพย์ เป็นวัตถุประสงค์หลักของสหกรณ์ ออมทรัพย์ แบ่งออกเป็น 2 วิธี คือ

1.1) ส่งเสริมการออมทรัพย์โดยการถือหุ้น สหกรณ์กำหนดให้ สมาชิกส่งชำระเงินค่าหุ้นเป็นรายเดือน โดยการหัก ณ ที่จ่ายเงินเดือนและสหกรณ์จะจ่ายเงินปันผลค่า หุ้นให้แก่สมาชิกตามอัตราที่พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 กำหนดไว้ ส่วนเงินปันผลที่ได้รับนี้ไม่ ต้องจ่ายภาษีให้แก่รัฐ

1.2) ส่งเสริมการออมทรัพย์ ซึ่งสหกรณ์ออมทรัพย์ควรมีบริการด้านเงินฝากทั้งประเภทเงินฝากประจำและเงินฝากออมทรัพย์ เพื่อให้สมาชิกได้รู้จักเก็บออมเงินไว้ใช้ในยามจำเป็นและให้ผลตอบแทนในรูปของดอกเบี้ยในอัตราเดียวกับธนาคารพาณิชย์ หรือสูงกว่าตามสมควรแก่ฐานะของแต่ละสหกรณ์ไป

2) การให้กู้ยืมเงินแก่สมาชิก สหกรณ์สามารถนำเงินค่าหุ้นและเงินฝากมาให้กู้ยืมแก่สมาชิกเป็นการหมุนเวียนและเป็นการสร้างรายได้แก่สหกรณ์ ซึ่งการให้กู้ยืมดังกล่าวจะให้เฉพาะในหมู่สมาชิกเท่านั้น โดยสมาชิกที่มีความเดือดร้อนหรือจำเป็น ในอัตราดอกเบี้ยที่ต่ำกว่าธนาคารพาณิชย์ทั่วไป และการให้เงินกู้้นั้นอาจให้กู้แก่สมาชิกของสหกรณ์ หรือให้กู้แก่สหกรณ์อื่นก็ได้

ส่วนการให้เงินกู้แก่สมาชิก คณะกรรมการดำเนินการมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยให้เงินกู้ได้ตามข้อบังคับและตามระเบียบของสหกรณ์นั้นๆกำหนด

2.1) ประเภทของการให้เงินกู้ สหกรณ์อาจให้เงินกู้แก่สมาชิกได้ตามประเภทดังต่อไปนี้

2.1.1) เงินกู้เพื่อเหตุฉุกเฉิน ในกรณีที่สมาชิกมีเหตุฉุกเฉินหรือเหตุอันจำเป็นรีบด่วน และมีความประสงค์ขอกู้เงิน คณะกรรมการดำเนินการอาจให้เงินกู้เพื่อเหตุนี้ได้ตามระเบียบของสหกรณ์

2.1.2) เงินกู้สามัญ ในกรณีที่สมาชิกมีความประสงค์ขอกู้เงินสำหรับใช้จ่าย เพื่อการอันจำเป็นหรือมีประโยชน์ต่างๆ คณะกรรมการดำเนินการอาจพิจารณาให้เงินกู้สามัญแก่สมาชิกนั้นได้ตามระเบียบของสหกรณ์

2.1.3) เงินกู้พิเศษ ในกรณีที่สมาชิกมีความประสงค์กู้เงินในลักษณะที่ไม่เป็นไปตามลักษณะของ เงินฉุกเฉินและเงินกู้สามัญ สหกรณ์อาจให้เงินกู้พิเศษ ทั้งนี้ก็ต่อเมื่อสหกรณ์มีฐานะการเงินก้าวหน้าพอที่จะช่วยเหลือให้เงินกู้เพื่อส่งเสริมฐานะความมั่นคง หรือก่อประโยชน์นอกวงแก่สมาชิกได้ และต้องมีกำหนดไว้ในระเบียบของสหกรณ์ด้วย

กล่าวโดยสรุป สหกรณ์ออมทรัพย์มีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อส่งเสริมให้สมาชิกออมเงิน รู้จักประหยัดในการใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน ถือเป็นเป้าประสงค์หลัก และมีวัตถุประสงค์รอง คือการให้กู้ยืมเงินแก่สมาชิก เป็นการอำนวยความสะดวกให้สมาชิกในการกู้ยืมในลักษณะต่างๆ เพื่อยกระดับและพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น ในขณะที่เดียวกันก็เป็นการช่วยเหลือในหมู่สมาชิกด้วยกัน

2.3 แนวคิดและหลักการสหกรณ์ในอิสลาม

จากการศึกษาแนวคิดและหลักการสหกรณ์ทั่วไปข้างต้น คงไม่อาจปฏิเสธได้ว่า จริยธรรมและวิธีการสหกรณ์ต่างๆ ที่ได้กล่าวถึงนั้นเป็นส่วนหนึ่งของหลักการ “อัลอิสลาม” ไม่ว่าจะเป็น การส่งเสริมให้ผู้คนช่วยเหลือตนเอง ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ความรับผิดชอบต่อตนเอง ความรับผิดชอบต่อสังคม ความเสมอภาค เทียงธรรม ซื่อสัตย์ โปร่งใส สามัคคี เอื้ออาทรต่อรอบข้าง การพัฒนามนุษย์ให้หลุดพ้นจากความเขลา และการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมโดยรวม ล้วนแล้วสอดคล้องกับหลักการอิสลามทั้งสิ้น

2.3.1 นิยามสหกรณ์ในอิสลาม

คำว่า “สหกรณ์” ในภาษาอาหรับอาจเทียบได้กับคำว่า “อัล-ซิริกะฮฺ หรืออัล-ตะอาวุนียะฮฺ” ซึ่งเป็นคำที่มีความหมายคล้ายกับคำว่าสหกรณ์มากที่สุด ดังที่

มุหัมมัด อิบรอฮีม อัด-ตุวัยญีรีย ได้ให้นิยามคำว่า อัล-ซิริกะฮฺ คือการมีกรรมสิทธิ์หรือบริหารจัดการ(ในทรัพย์สิน)ร่วมกันระหว่างคนสองคนหรือมากกว่านั้น หรือการมีหุ้นส่วนร่วมกันในการลงทุนด้วยการสัญญาและตกลงกันระหว่างสองคนหรือมากกว่าสองคน ฝ่ายหนึ่งเป็นผู้ลงทุนออกค่าใช้จ่าย และอีกฝ่ายหนึ่งเป็นผู้ลงทุนและดำเนินการบนพื้นฐานของการแบ่งผลประโยชน์ตามที่ได้สัญญาไว้(มุหัมมัด อิบรอฮีม อัด-ตุวัยญีรีย ,อิสมาน จารง แปล 2009: 1)

Abdullah Mubarak Alisaif (2012) กล่าวว่า คำว่า อัล-ตะอาวุนียะฮฺ คือการรวมตัวกันด้วยความสมัครใจโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกันทางเศรษฐกิจและสังคม โดยมีได้มุ่งหวังผลกำไรเป็นที่ตั้ง

ฮาเร๊ะ เจ๊ะโต (2556) คำว่าสหกรณ์อิสลาม คือ “คณะบุคคลที่ร่วมกันดำเนินกิจการโดยมีวัตถุประสงค์ในการช่วยเหลือกัน ตามหลักการศาสนาอิสลาม เพื่อให้สามารถบรรเทาความทุกข์ยากในหมู่สมาชิก ซึ่งในสหกรณ์นี้จะใช้หลักมุชารอกะฮฺ²” โดยมีฝ่ายหนึ่งเรียกว่าผู้ลงทุนและอีกฝ่ายหนึ่งเป็นผู้ลงทุนและนำทุนไปดำเนินการธุรกิจเพื่อให้เกิดกำไรโดยปลอดดอกเบี้ย

² Musharakah (มุชารอกะฮฺ) คือการเป็นหุ้นส่วน เป็นการลงทุนโดยมีหุ้นส่วนระหว่างบุคคล 2 ฝ่ายหรือมากกว่า ในการร่วมทุนดำเนินธุรกิจ โดยที่แต่ละฝ่ายจะต้องลงทุนไม่ว่าจะอยู่ในรูปของตัวเงินหรือทรัพย์สิน กรณีที่ธุรกิจมีกำไรจะถูกแบ่งกำไรตามสัดส่วนที่ตกลงกัน หากธุรกิจเกิดขาดทุน จะต้องแบ่งความเสียหายตามสัดส่วนการลงทุนด้วยเช่นกัน (Rahman,2010)

โดยวางอยู่บนพื้นฐานความเป็นครอบครัวเดียวกัน ความเป็นมิตรสหาย ความร่วมมือช่วยเหลือกัน และความพยายามอันจะนำมาซึ่งสิ่งที่ทะเลาะ

กล่าวโดยสรุป สหกรณ์อิสลาม คือ “เป็นสถาบันการร่วมมือระหว่างบุคคล จำนวนสองคนหรือมากกว่าสองคน ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการธุรกิจเดียวกัน โดยการดำเนินงานจะยึดหลักการคำสอนจากอัลกุรอานและอัสสุนนะฮ์เป็นบรรทัดฐาน เพื่อส่งเสริมให้เกิดความดีงาม ช่วยเหลือระหว่างสมาชิกด้วยกัน เป็นสิ่งที่ส่งเสริมและสนับสนุนโดยอิสลาม ทั้งนี้เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิกทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมโดยรวม

2.3.2 บทบัญญัติและหลักการบริการสหกรณ์ในอิสลาม

2.3.2.1 บทบัญญัติว่าด้วยสหกรณ์ในอิสลาม

จากการศึกษาหลักการอิสลามที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการสหกรณ์มีกล่าวไว้ในภาพกว้างอย่างมากมาย ทั้งในคัมภีร์อัลกุรอาน และอัลหะดีษ (สยุมพร โยธาสมุทร.เอกสารประกอบการสัมมนา: ทิศทางการดำเนินงานสหกรณ์อิสลาม , 2553) ดังเช่น ต่อไปนี้

1) บทบัญญัติว่าด้วยการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

อัลลอฮฺตรัสว่า

﴿وَتَعَاوَنُوا عَلَى الْبِرِّ وَالتَّقْوَىٰ وَلَا تَعَاوَنُوا عَلَى الْإِثْمِ وَالْعَدْوٰنِ

وَإِن لَّعِقَابٌ ۖ إِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ ۝﴾

(2 : ๑๗๗)

ความว่า “และพวกเจ้าจงช่วยเหลือกันในเรื่องที่เป็นคุณธรรม และความยำเกรง และจงอย่าช่วยกันในเรื่องที่เป็นบาป และเป็นศัตรูกันและพึงกลัวเกรงอัลลอฮฺเถิด แท้จริงอัลลอฮฺนั้นเป็นผู้ทรงรุนแรงในการลงโทษ”

(อัลมาอิดะฮ์ : 2)

Ibn Kathir อธิบายว่า พระองค์อัลลอฮฺ ﷻ ได้สั่งใช้ให้ป่าวผู้ศรัทธาช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการทำความดี นั่นคือคำว่า อัลบิร "البر" รวมทั้งการละทิ้งทุกสิ่งทุกอย่างที่เป็นความชั่วช้า

และนั่นคือคำว่า อัตตะกัว "التقوى" และอัลลอฮฺทรงห้ามพวกเขาให้การช่วยเหลือในการงานที่อธรรม เป็นบาปและสิ่งที่จะต้องห้ามทั้งหลาย (Ibn Kathir, 2000:13/3)

อิบนุ ญะริรได้กล่าวว่า: สิ่งที่เป็นบาป (al-Ihsm) นั้นหมายรวมถึงการละเว้นไม่ปฏิบัติในสิ่งที่อัลลอฮฺสั่งใช้ให้ปฏิบัติตามด้วย ส่วนการเป็นศัตรู (al-Udwan) หมายถึง การละเมิดต่อขอบเขตที่อัลลอฮฺได้ทรงกำหนดไว้ในเรื่องศาสนบัญญัติ และการละเมิดต่อสิทธิของตนเองและผู้อื่น (al-Ṭabariy, - : 4/490)

นอกจากนี้ท่านเราะสูล ﷺ ได้กล่าวไว้เรื่องของการช่วยเหลือในเรื่องของความทุกข์ยากซึ่งสอดคล้องกับหลักสหกรรมทั่วไป

ดังที่ท่านเราะสูล ﷺ ได้กล่าวว่า

((مَنْ نَفَسَ عَنْ مُؤْمِنٍ كُرْبَةً مِنْ كُرْبِ الدُّنْيَا نَفَسَ اللَّهُ عَنْهُ كُرْبَةً مِنْ كُرْبِ يَوْمِ الْقِيَامَةِ وَمَنْ يَسَّرَ عَلَى مُعْسِرٍ يَسَّرَ اللَّهُ عَلَيْهِ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ))

(أخرجه مسلم: 4873)

ความว่า “ผู้ใดที่ปลดเปลื้องทุกข์ใดๆ ของผู้ศรัทธาคนหนึ่งจากความทุกข์ยากในโลกดุนยา อัลลอฮฺ ﷻ จะปลดเปลื้องหนึ่งความทุกข์ให้กับเขาจากความทุกข์ยากทั้งหลายในอาคิเราะฮฺ และผู้ใดที่อำนวยความสะดวกให้กับผู้ที่ลำบาก อัลลอฮฺ ﷻ จะทรงทำให้เขาพบความสะดวกง่ายดายในดุนยาและอาคิเราะฮฺ”

(บันทึกโดย Muslim: 4878)

หะดีษนี้ให้ความหมายโดยสรุปว่า ศาสนาอิสลามส่งเสริมการให้ความช่วยเหลือ ทั้งต่อพี่น้องมุสลิมด้วยกัน และพี่น้องต่างศาสนิก ด้วยการมอบสิ่งดีๆ ให้แก่กันในด้านต่างๆ อาทิ ด้านศาสตร์ความรู้ต่างๆ ทรัพย์สินเงินทอง ตลอดจนการแนะนำสิ่งดีๆ ที่มีประโยชน์ให้แก่กัน (al-Nawawiy, 1930: 17/21)

และท่านเราะสูล ﷺ ยังได้กล่าวอีกในอัลหะดีษบทหนึ่งว่า

((عن عبد الله بن عمر رضي الله عنهما، أن النَّبِيَّ ﷺ، قال:
 الْمُسْلِمُ أَخُو الْمُسْلِمِ لَا يَظْلِمُهُ وَلَا يُسْلِمُهُ مَنْ كَانَ فِي حَاجَةِ أَخِيهِ
 كَانَ اللَّهُ فِي حَاجَتِهِ وَمَنْ فَرَّجَ عَنْ مُسْلِمٍ كُرْبَةً فَرَّجَ اللَّهُ عَنْهُ بِهَا كُرْبَةً
 مِنْ كُرْبِ يَوْمِ الْقِيَامَةِ وَمَنْ سَتَرَ مُسْلِمًا سَتَرَهُ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ))
 (أخرجه البخارى: 2310 ومسلم: 2580)

ความว่า“รายงานจากอับดุลลอฮฺ บุตรของท่านอุมัร ขอลัลลอฮฺ
 ﷺ ทรงโปรดปรานแก่เขาทั้งสอง แท้จริงท่านนบีﷺได้กล่าวไว้ว่า
 “มุสลิมกับมุสลิมเป็นพี่น้องกัน ไม่อธรรมเขา ไม่ทอดทิ้งเขา ผู้ใด
 ช่วยเหลือความขาดแคลนของพี่น้องมุสลิม อัลลอฮ์ก็จะช่วยเหลือ
 ความขาดแคลนของเขา ผู้ใดช่วยเหลือให้มุสลิมพ้นจากความทุกข์
 อย่างหนึ่งอัลลอฮ์ก็จะช่วยเหลือเขาให้พ้นจากความทุกข์อย่าง
 หนึ่งในวันกิยามะฮฺ ผู้ใดปกปิดการกระทำความชั่วของมุสลิม
 อัลลอฮ์จะปกปิดความชั่วของเขาในวันกิยามะฮฺ”

(บันทึกโดย al-Bukhariy: 2310 และ Muslim: 2580)

จากหลักการอิสลามข้างต้น จึงสรุปได้ว่ามุสลิมทุกคนจำเป็นต้องให้การช่วยเหลือซึ่ง
 กันและกันในทุกๆด้านที่เป็นความดีงามไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจหรือสังคมก็ตาม ซึ่งสอดคล้องกับ
 หลักสหกรณ์ที่สนับสนุนให้สมาชิกทำงานร่วมกันและช่วยเหลือซึ่งกันและกันด้วย

2) บทบัญญัติว่าด้วยการหุ้นส่วน นอกจากนั้นในอัลกุรอานยังได้กล่าวถึง
 การเป็นหุ้นส่วนกัน ถือเป็นหนึ่งในหลักการสหกรณ์ทั่วไปที่เป็นหัวใจหลักในการดำเนินงานสหกรณ์
 ดังเช่น

อัลลอฮ์ﷻตรัสว่า

﴿وَأِنَّ كَثِيرًا مِّنَ الْخُلَطَاءِ لَيَبْتَغِي بَعْضُهُمْ عَلَىٰ بَعْضٍ إِلَّا الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَقَلِيلٌ مَّا هُمْ﴾

(ص : 24)

ความว่า "และแท้จริงส่วนมากของผู้มีหุ้นส่วนร่วมกัน บางคนในพวกเขามักละเมิดสิทธิของอีกคนหนึ่ง เว้นแต่บรรดาผู้ศรัทธาและประกอบความดีทั้งหลาย และพวกเขาเช่นนี้มีน้อย"

(ศอด : 24)

จากอายะห์ข้างต้น al-Tuwaijuri ได้ใช้เป็นหลักฐานว่าการหุ้นส่วนเป็นการทำสัญญาข้อตกลงที่อนุญาตให้กระทำได้ ทั้งกับชาวมุสลิมและไม่ใช่มุสลิม อนุญาตให้มีหุ้นส่วนร่วมกับคนต่างศาสนาโดยมีเงื่อนไขว่าคนต่างศาสนาที่เป็นหุ้นส่วนต้องไม่บริหารจัดการเพียงลำพังโดยปราศจากหุ้นส่วนชาวมุสลิมร่วมบริหารอยู่เคียงข้าง เพราะอาจจะไปเกี่ยวข้องกับสิ่งที่อัลลอฮ์ห้าม เช่น ดอกเบี้ย และทำธุรกรรมในสิ่งที่อัลลอฮ์ห้าม เช่น เหล้า สุกร และเจวีด เป็นต้น (al-tuwaijuri , อิสมาน จารง ผู้แปล, 2009: 1)

และอีกอายะห์หนึ่งได้กล่าวถึงการเป็นหุ้นส่วนกันที่ได้กล่าวไว้ในอัลกุรอาน อัลลอฮ์

ผู้ตรัสว่า

﴿... فَإِن كَانُوا أَكْثَرَ مِن دُنَيْكَ فَهُمُ شُرَكَاءُ فِي التُّمَاتِ ...﴾

(النساء : 12)

ความว่า "...แต่ถ้าพี่น้องของเขามีมากกว่านั้น พวกเขาก็เป็นผู้รับร่วมกันในหนึ่งในสาม..."

(อันนิซาอ : 12)

จากอายะห์ข้างต้นเป็นหลักฐานบ่งชี้ว่าหลักการอิสลามได้ยอมรับการมีหุ้นส่วนร่วมกันในทรัพย์สิน เป็นกรรมสิทธิ์ร่วมกัน หรือดำเนินกิจการใดกิจการหนึ่งร่วมกันได้ ซึ่งเป็นหลักการ

สหกรณ์ทั่วไป จะเห็นได้ว่าแท้จริงแล้วหลักการสหกรณ์นั้นสอดคล้องกับหลักการอิสลามเป็นอย่างดี
ที่มีอาจปฏิบัติได้

และในหะดีษก็มีกล่าวถึงการเป็นหุ้นส่วน ซึ่งเป็นเครื่องมือธุรกรรมทางการเงินที่
สหกรณ์อิสลามนำมาใช้ ดังเช่น ท่านเราะฮะฮ์ رضي الله عنه กล่าวไว้ในหะดีษบทหนึ่งว่า

((يَقُولُ اللَّهُ تَعَالَى: أَنَا تَأْكُلُ الشَّرِيكَيْنِ مَا لَمْ يَخُنْ أَحَدُهُمَا صَاحِبَهُ ،

فَإِذَا خَانَ خَرَجْتُ مِنْ بَيْنِهِمَا))

(أَخْرَجَهُ أَبُو دَاوُدَ : 3383)

ความว่า “อัลลอฮ์ ตะอาลา ตรัสว่า : ฉันคือที่สามของหุ้นส่วน
สองคน トラบที่คนหนึ่งจากทั้งสองนั้น ไม่คดโกงเพื่อนของเขา
ฉะนั้น เมื่อเขาคดโกงเพื่อนของเขา ฉันก็ได้ออกแล้ว จาก
ท่ามกลางคนทั้งสองนั้น”

(บันทึกโดย Abu Dawud: 3383)

3) บทบัญญัติว่าด้วยการให้สินเชื่อและการซื้อขาย ที่เป็นเครื่องมือและ
หลักเกณฑ์ในการทำธุรกรรมทางการเงินในอิสลามอีกประการหนึ่งดังปรากฏในอายะฮ์ ดังนี้

อัลลอฮ์ رضي الله عنه ตรัสว่า

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَكُمْ بَيْنَكُمْ بِالْبَاطِلِ إِلَّا أَنْ

تَكُونَ تِجَارَةً عَن تَرَاضٍ مِّنْكُمْ...﴾

(النساء: 29)

ความว่า “โอ้ผู้ศรัทธาทั้งหลายพวกท่านจงอย่ากินทรัพย์สินพวก
เจ้าในระหว่างพวกเจ้าโดยมิชอบธรรม นอกจากการค้าที่เกิดจาก
ความพอใจจากพวกเจ้า...”

(อันนิซาอ :29)

จากอายะฮ์ข้างต้นสรุปได้ว่า ส่วนหนึ่งจากการเปลี่ยนกรรมสิทธิ์ส่วนบุคคลที่อิสลามยอมรับคือ การค้าขายที่เกิดจากความพอใจทั้ง 2 ฝ่ายโดยไม่มีการอธรรมต่อกัน

4) บทบัญญัติว่าด้วยการซื้อขายและห้ามธุรกิจการค้า และการลงทุนเกี่ยวข้องกับดอกเบีย อัลลอฮ์ตรัสอีกว่า

﴿...وَأَحَلَّ اللَّهُ الْبَيْعَ وَحَرَّمَ الرِّبَا...﴾

(البقرة : 275)

ความว่า “...และอัลลอฮ์นั้นทรงอนุมัติการค้าขาย และทรงห้ามการเอาดอกเบีย...”

(อัลบะเกาะเราะฮ์ : 275)

จากอายะฮ์ข้างต้น ได้แสดงให้เห็นถึงความแตกต่างบทบัญญัติเกี่ยวกับการซื้อขายและดอกเบียว่า ซึ่งการซื้อขายเป็นที่อนุมัติให้ปฏิบัติ และดอกเบียเป็นสิ่งที่ต้องห้ามมิให้ปฏิบัติ พระองค์ทรงรู้ว่าสิ่งใดเป็นประโยชน์ และสิ่งใดเป็นโทษ สิ่งใดที่เป็นประโยชน์พระองค์ทรงอนุมัติ และสิ่งใดที่เป็นโทษพระองค์จะทรงห้าม (Ibn Kathir, 2000 : 3/141)

และท่านเราะฮ์ลุส ได้กล่าวไว้ว่า

((لعن رسول الله ﷺ آكل الربا وموكله وكتابه وشاهديه وقال هم سواء))

(أخرجه مسلم : 1598)

ความว่า “ศาสนทูตแห่งอัลลอฮ์สาปแช่งบุคคลที่กินดอกเบีย คนรับมอบหมาย บุคคลจดบันทึก และบรรดาพยานรู้ และท่านกล่าวว่า พวกเขาทั้งหมดเท่ากัน”

(บันทึกโดย Muslim: 1598)

จะเห็นได้ว่า ท่านเราะฮ์ลุสได้กล่าวเตือนผู้ที่ข้องเกี่ยวกับดอกเบียจะได้รับการสาปแช่งเนื่องจากการเป็นการเอารัดเอาเปรียบและขูดรีดบุคคลอื่น

2.3.2.2 หลักการบริการสหกรณ์อิสลาม

การดำเนินธุรกิจของสถาบันการเงินอิสลามต้องเป็นไปตามหลักชะรีอะห์ หรือกฎหมาย (Wahab et al: 2007) ซึ่งความรับผิดชอบของสถาบันการเงินอิสลามนั้น ย่อมมีมากกว่าสถาบันการเงินทั่วไป ทั้งนี้เพราะสถาบันการเงินอิสลามนอกจากรับผิดชอบต่อผู้ที่มีหุ้นส่วน ผู้ฝากเงิน ผู้ลงทุนและสังคมโดยรวมแล้ว ยังต้องรับผิดชอบต่อพระองค์อัลลอฮ์ ในความหมายที่ว่า ต้องดำเนินการให้สอดคล้องกับหลักการของศาสนาอิสลาม และต้องได้รับโทษจากพระองค์อัลลอฮ์ในโลกหน้าหากมีเจตนาละเมิดหลักการของพระองค์อัลลอฮ์ด้วยความจงใจ (มาเรียม นะมี:2553, อังอิงโน มัชลัน สุหลง :2557)

สหกรณ์อิสลามเป็นหนึ่งในสถาบันการเงินขนาดย่อม การดำเนินการต่างๆจึงต้องอยู่บนพื้นฐานของหลักชะรีอะห์หรือกฎหมายอิสลาม ซึ่งเป็นระบบ กฎเกณฑ์ และจริยธรรมอิสลาม กล่าวคือสัญญาหรือธุรกรรมทุกประเภทจะต้องไม่ข้องเกี่ยวกับสิ่งต้องห้ามดังนี้ (2010, อังอิงโน มัชลัน สุหลง :2557)

1) หลักการอิสลามได้บัญญัติไว้ ห้ามธุรกิจ การค้า และการลงทุนต่างๆเกี่ยวข้องกับริบา(ربا)เป็นภาษาอาหรับ ซึ่งหมายถึงดอกเบี้ย เป็นการปฏิบัติที่เรียกเก็บดอกเบี้ยหรือค่าบริการเพิ่มเติม ที่เกิดมาจากเงินต้น โดยผู้กู้ต้องจ่ายให้แก่ผู้ให้กู้ตามเงื่อนไขสัญญาการกู้ยืมที่คู่สัญญาทั้งสองฝ่ายตกลงร่วมกัน หรือเกิดจากการขยายช่วงเวลาการชำระหนี้ของผู้กู้ออกไป (মনখযা অরুণ: 2553) และดอกเบี้ยตามหลักวิชาการฟิคว์ได้แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ ประเภทที่ 1- ربا المديون (ริบา อัลดุยูน) เป็นภาษาอาหรับ ซึ่งหมายถึง ดอกเบี้ยจากสัญญาหนี้ และประเภทที่ 2- ربا البيوع (ริบา อัลบัยยู) เป็นภาษาอาหรับ ซึ่งหมายถึงดอกเบี้ยจากการ ค้าขาย

โดย ربا المديون (ริบา อัลดุยูน) เป็นดอกเบี้ยจากสัญญาหนี้ หรืออาจเรียกว่า ربا القرض (ริบา อัลกอ์รุด) ซึ่งเป็นดอกเบี้ยจากการกู้ยืมทุกชนิด กล่าวคือดอกเบี้ยที่ถูกกำหนดไว้ล่วงหน้า ได้แก่ ส่วนเพิ่มจากการกู้ยืมที่มีการกำหนดเมื่อทำสัญญา โดยผู้กู้จะต้องจ่ายคืนเงินต้นพร้อมดอกเบี้ย แก่ผู้ให้กู้เมื่อถึงกำหนดเวลาที่ตกลงกัน ในขณะที่ ربا البيوع (ริบา อัลบัยยู) ซึ่งเป็นดอกเบี้ยจากการค้าขาย ประกอบด้วย ربا الفضل (ริบา อัลฟุฎล์) คือดอกเบี้ยที่เกิดจากการแลกเปลี่ยนสินค้าประเภทเดียวกันแต่มีสัดส่วนการแลกเปลี่ยนไม่เท่ากัน (muasuah al-fiqh al-islamiy 1985:158-271)

ซึ่งได้มีหลักฐานที่ได้กล่าวถึงการแลกเปลี่ยนสินค้ากับสินค้าประเภทเดียวกันจำนวน 6 ประเภทที่ต้องแลกเปลี่ยนในปริมาณเท่ากัน ได้แก่ ทองคำแห่งแลกทองคำแห่ง เงินแลกเงิน ข้าวสาลีแลกข้าวสาลี ข้าวบาร์เลย์แลกข้าวบาร์เลย์ ผลอินทผลัมแลกผลอินทผลัม และเกลือแลกเกลือ ท่านเราะซูลได้กล่าวว่า

((عن عبادة بن الصامت رضي الله عنه قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم الذهب بالذهب والفضة بالفضة والبر بالبر والشعير بالشعير والتمر بالتمر والملح بالملح مثلاً بمثل سواء بسواء. يداً بيد فإذا اختلفت هذه الأصناف فبيعوا كيف شئتم إذا كان يداً بيد))

(أخرجه مسلم : 1587)

ความว่า จากอุบาตะฮฺ อิบน์ อัซซอมิต ได้กล่าวว่า ท่านเราะซูล ได้กล่าวว่า “ทองคำแลกทองคำ เงินแลกเงิน ข้าวสาลีแลกข้าวสาลี ข้าวบาร์เลย์แลกข้าวบาร์เลย์ ผลอินทผลัมแลกผลอินทผลัม และเกลือแลกเกลือ ปริมาณต้องเท่ากัน ส่งมอบกันทันทีมือต่อมือ ดังนั้น หากสิ่งเหล่านี้ต่างประเภทกัน พวกท่านจงซื้อขายแลกเปลี่ยนได้ตามต้องการตราบใดที่มีการส่งมอบมือต่อมือ”

(บันทึกโดย Muslim: 1587)

และ *ربا النسيئة* (ริบา อัล-นะซีอะฮ์) คือ ดอกเบี้ยที่เกิดจากการแลกเปลี่ยนสินค้าไม่พร้อมกัน กล่าวคือเป็นดอกเบี้ยที่เกิดจากการผัดนัดชำระหรือการขยายระยะเวลาการชำระ ซึ่งเป็นส่วนเพิ่มจากหนี้ โดยเจ้าหนี้จะคิดจากลูกหนี้เมื่อลูกหนี้ไม่สามารถชำระหนี้คืนได้ตามกำหนดเวลาที่ตกลงกันหรือเป็นการคิดส่วนเพิ่มบนหนี้เดิมเพื่อแลกเปลี่ยนกับการขยายระยะเวลาการชำระหนี้ออกไป (มัจลัน สุหลง, 2557; Salmy Edawati, 2015; Karim, 2010)

2) ห้ามการทำธุรกิจ การค้าขายและลงทุนต่างๆ ในสิ่งต้องห้ามที่บัญญัติไว้ในชะรีอะฮ์ หรือกฎหมายอิสลาม ตัวอย่างเช่น การผลิตและการค้ายาเสพติดหรือสิ่งของมอมเมา เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ สิ่งพิมพ์และภาพยนตร์ที่มีภาพเปลือยกายเป็นจุดขาย หมูหรือผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับหมู การพนันหรือผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับการพนัน เป็นต้น (muasuah al-fiqh al-islamiy 1985:436)

3) ห้ามดำเนินธุรกิจที่เข้าข่าย الغرر (อัลฆะรออ) เป็นภาษาอาหรับ คือ ความไม่แน่นอน ซึ่งเป็นการเก็งกำไร โดยขาดการวิเคราะห์บนพื้นฐานข้อมูลที่เชื่อถือได้ และยักรวมถึงธุรกิจที่เกี่ยวกับการซื้อขายในอนาคตที่ไม่แน่นอน มีความคลุมเครือ (Karim, 2010) ทั้งนี้เป็นการป้องกันในเรื่องรูปแบบของการทุจริตและปัญหาในเรื่องความยุติธรรม และการโต้แย้งที่อาจจะเกิดขึ้นจากการทำธุรกรรมได้

กล่าวโดยสรุป การดำเนินการสหกรณ์อิสลาม สามารถให้บริการธุรกรรมทางการเงินได้ที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของอิสลาม จะต้องเป็นธุรกิจที่ต้องปราศจากระบบดอกเบี้ย การค้าขายและลงทุนในสิ่งต้องห้าม การหลอกลวง การครอบครองทรัพย์สินของผู้อื่นโดยไม่ได้รับอนุญาตและความขัดแย้งที่ไม่มีข้อยุติหรือหาข้อยุติไม่ได้

2.3.3 ผลกระทบและการบริการทางการเงินของสหกรณ์อิสลาม

ตามหลักการอิสลามมีบัญญัติซึ่งแนวทางการดำเนินธุรกิจของสถาบันการเงินอิสลามโดยภาพรวมตามหลักการค้าขาย การรับจ้าง การลงทุนร่วมกัน หลักหุ้นส่วน การเช่า การกู้ยืม การจำนำ จำนองและหลักอื่นๆ บนพื้นฐานของหลักวิชาการที่นักวิชาการได้บัญญัติศัพท์ขึ้นมา โดยที่บางคำนั้นเอามาจากอัลกุรอาน หรืออัลหะดีษ และหลักการของแต่ละประเภทนั้น นักวิชาการได้ยึดหลักที่ได้มาจากการกำหนดของอัลลอฮ์ในอัลกุรอานและการกำหนดของเราะฮ์สูลในอัลหะดีษ ซึ่งหลักการเหล่านี้ได้ถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือธุรกรรมในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์อิสลาม (อับดุลรอฮ์ดี เจมะมะ , ม.ป.ป. : ออนไลน์ และเครือข่ายสหกรณ์อิสลามภาคใต้,ม.ป.ป)

โดยผลกระทบทางการเงินที่ให้บริการสามารถแบ่งออกเป็น 3 ด้านด้วยกัน ดังนี้ 1) ผลกระทบด้านการรับฝากเงิน 2) ผลกระทบด้านการบริการสินเชื่อและลงทุน และ 3) ผลกระทบด้านตะกาฟูลและสวัสดิการสมาชิก

2.3.3.1 ผลกระทบด้านเงินฝาก

สหกรณ์ออมทรัพย์ทั่วไปมีบทบาทหน้าที่ในการส่งเสริมให้สมาชิกมีการออมเงิน ทั้งการฝากหุ้น และฝากออมทรัพย์เพื่อเป็นเงินเก็บไว้ใช้ในยามจำเป็น สิ่งเหล่านี้ถูกระบุไว้ในพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ.2542 ตามวัตถุประสงค์ของความเป็นสหกรณ์ออมทรัพย์ ทั้งนี้สหกรณ์อิสลามก็ให้ความสำคัญกับการบริการรับฝากเงินให้กับสมาชิกเช่นกัน เพียงแต่รูปแบบการทำสัญญาฝากและการให้ผลตอบแทนหรือปันผลคืนให้กับสมาชิกผู้ฝาก ต้องให้สอดคล้องกับหลักการ

อิสลามที่ต้องปราศจากเรื่องดอกเบี้ย ดังนั้นการบริการรับฝากเงินของสหกรณ์อิสลามต้องเป็นไปตาม
 จรรยาบรรณที่อิสลามอนุญาตเท่านั้น ซึ่งมีดังต่อไปนี้

1) การรับฝากเงินหุ้นสมาชิก โดยใช้หลักอัล-ชะริอะฮ์ (الشركة)
 คือ การทำสัญญาข้อตกลงในระหว่างผู้หุ้นส่วนกันในด้านเงินทุน และผลกำไร (al-Saiyid Sabiq ,
 สมาคมนักเรียนเก่าอาหรับ, 2549: 5: 319) ซึ่งรูปแบบการระดมเงินทุนของสมาชิกในสหกรณ์อิสลาม
 ส่วนใหญ่ใช้หลักฆารออะฮ์ประเภทชิรอะฮ์อัลอีนาน³ (สหกรณ์อิสลาม อิบนูอัฟฟาน จำกัด:2558)

2) บริการรับฝากเงินออมทรัพย์ เป็นการส่งเสริมการฝากเงินออม
 ทรัพย์ระหว่างสมาชิก เพื่อให้สอดคล้องกับหลักศาสนบัญญัติ ที่สั่งใช้ให้มุสลิมใช้จ่ายอย่างประหยัด ไม่
 ฟุ่มเฟือย เก็บเงินไว้ใช้ในยามทุกข์ยากลำบาก โดยใช้หลักอัลวะดีอะฮ์ ซึ่งหมายถึง การทำสัญญา
 ระหว่างเจ้าของทรัพย์สินกับผู้รักษาทรัพย์สิน จุดประสงค์ของการทำสัญญาก็เพื่อป้องกัน รักษา
 ทรัพย์สินให้ปลอดภัย จากการหาย การขโมยหรืออื่นๆ (al-Saiyid Sabiq ,สมาคมนักเรียน
 เก่าอาหรับ, 2549: 5: 217) ด้วยหลักการนี้สหกรณ์อิสลามสามารถประยุกต์ใช้เป็นผลิตภัณฑ์ทาง
 การเงินได้โดยมี 2 ลักษณะด้วยกันคือ

2.1) ลักษณะ ที่เป็นอามานะฮ์ ได้แก่การเก็บรักษาที่เป็นความ
 ไว้วางใจจากเจ้าของทรัพย์สิน และไม่นำไปใช้ประโยชน์ นอกจากได้รับอนุญาตจากเจ้าของ และไม่มี
 การรับค่าจ้างในการเก็บรักษา เรียกว่าวะดีอะฮ์ประเภทนี้ว่า วะดีอะฮ์ความไว้วางใจ (وَدْعَى يَدِ)

2.2) เป็นการฝากที่ผู้เก็บรักษาและตกลงร่วมกันอนุญาตให้
 นำไปใช้ประโยชน์ และถ้าเกิดการเสียหาย ผู้รักษาต้องชดใช้เท่ากับจำนวนเดิมเรียกว่าวะดีอะฮ์ประเภท
 ที่ว่านี้ วะดีอะฮ์ แบบประกันความเสียหาย (يَدِ الضَّمَانِ) (al-Tabaqat al-kubra : 3,109)

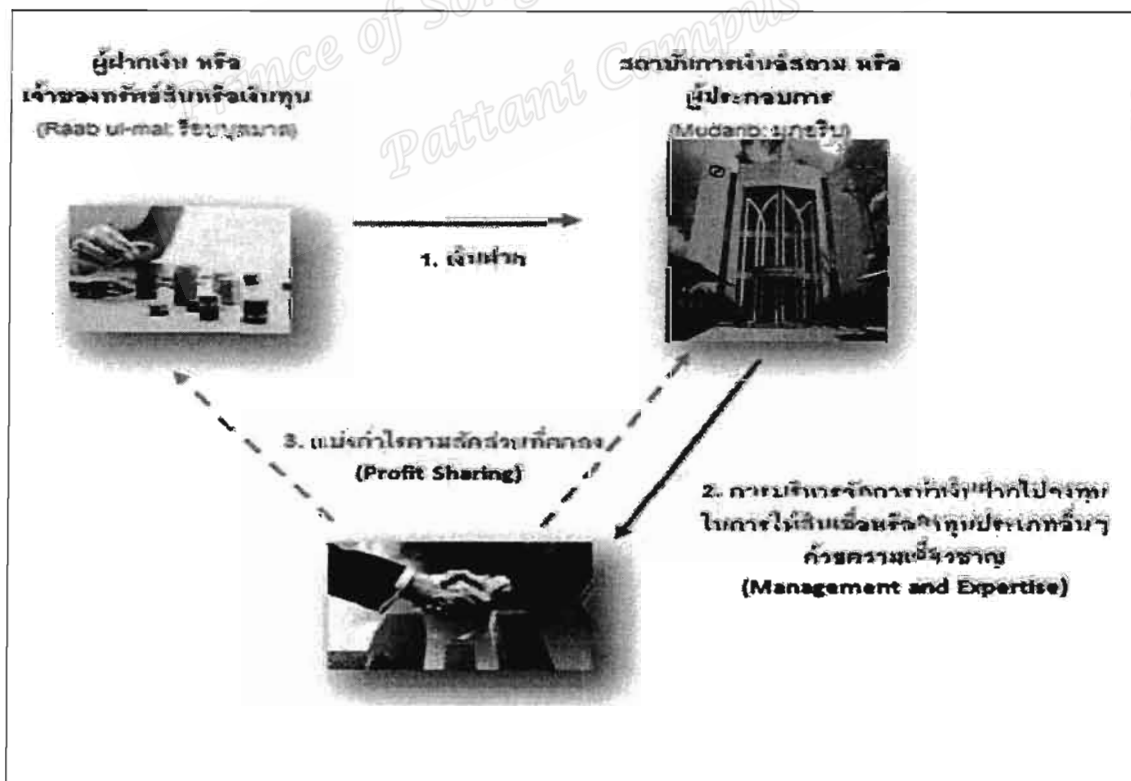
ส่วนใหญ่แล้วสหกรณ์อิสลามเลือกให้บริการการรับฝากเงิน
 แบบ “วะดีอะฮ์ อัล-คอมานะฮ์ คือ ประกันความเสียหาย (يَدِ الضَّمَانِ) ซึ่งเงินที่สมาชิกรนำมาฝากเปิด
 บัญชีกับสหกรณ์จะไม่มีค่าธรรมเนียมนในการฝาก แต่สหกรณ์จะทำข้อตกลงกับเจ้าของเงินเพื่อ
 นำเงินไปหมุนเวียนในกิจการของสหกรณ์ การฝากเงินประเภทนี้จะไม่มีปันผลกำไรให้แก่ผู้ฝาก แต่

³ ชิรอะฮ์อัลอีนาน คือ “การร่วมมือหรือลงทุนส่วนระหว่างบุคคลจำนวนสองคนหรือมากกว่าสองคนเพื่อการลงทุน
 และแบ่งปันส่วนกำไรตามสัดส่วนของการลงทุน นอกจากนั้นบุคคลทั้งสองฝ่ายยังจะต้องแบกรับส่วนที่เป็นการ
 ขาดทุนจากการลงทุนของพวกเขาข้อตกลงที่ได้ไว้ด้วย ชิรอะฮ์ประเภทนี้ไม่ได้กำหนดเงื่อนไขความเท่าเทียมกันทั้ง
 ในเรื่องที่เป็นทุนหรือการดำเนินงานในกิจการของผู้ร่วมลงทุน” (Wahbah al-Zuhaili, 2002 : 4 : 799)

สหกรณ์อาจจะมีอับบะฮฺ(การให้สินน้ำใจ)แก่ผู้ฝากก็ได้ และจะต้องคืนเงินฝากแก่สมาชิกเมื่อต้องการ ถอน หากมีการขาดทุนทางสหกรณ์จะต้องรับผิดชอบเงินฝากของสมาชิกเต็มอัตราแต่เพียงผู้เดียว (ฮาเร๊ะ เจ๊ะโต: 2556)

3) การรับฝากเงินเพื่อการลงทุน โดยใช้หลักการอัลมูอเราะบะฮฺ หรือใช้หลักอัลมุซารอะฮฺ หมายถึง การทำสัญญาหุ้นส่วนในการประกอบธุรกิจ เป็นสัญญาระหว่าง เจ้าของทุนหรือผู้ลงทุน ฝ่ายหนึ่งกับผู้ประกอบการอีกฝ่ายหนึ่ง

สหกรณ์อิสลามได้นำหลักการนี้มาให้บริการรับฝากเงินแก่สมาชิกที่ประสงค์ร่วมลงทุนกับสหกรณ์ ทั้งในโครงการร่วมลงทุนในโครงการเฉพาะกิจหรือโครงการทั่วไปของสหกรณ์เพื่อแสวงหากำไรตามแต่ที่ตกลงกัน ซึ่งการดำเนินการลงทุนตามหลักมูอเราะบะฮฺจะมีองค์ประกอบด้วย คือ เจ้าของทุน(ผู้ฝาก) สหกรณ์(ผู้ประกอบการ) และเงินทุนหรือเงินฝาก และสิ่งสำคัญต้องมีการทำสัญญาข้อตกลงการแบ่งกำไรหรือปันผลที่ชัดเจน ตามระยะเวลาของการฝาก และหากกิจการเกิดการขาดทุน ทั้งสองฝ่ายก็ต้องร่วมกันรับภาระของการขาดทุนด้วยตามที่ได้ตกลงกัน

ภาพประกอบที่ 2 ขั้นตอนมูอเราะบะฮฺ (Muhammad Azmii Mahamad, ม.ป.ป.: ออนไลน์)

2.3.3.2 ผลิตภัณฑ์ด้านการลงทุนและบริการสินเชื่อ

การลงทุนและการบริการสินเชื่อเป็นการดำเนินธุรกิจเพื่อแสวงหากำไรของสหกรณ์กับสมาชิกโดยใช้หลักธุรกรรมทางการเงินในอิสลามที่ปราศจากดอกเบี้ย ซึ่งมีดังต่อไปนี้

1) การลงทุนหรือการร่วมลงทุน สหกรณ์อิสลามจะใช้หลักมูฎอเราะบะฮฺ (المضاربة) หรือมุซารอกะฮฺ และการซื้อขาย (البيع) ตามแต่รูปแบบที่ลงทุน โดยสหกรณ์อิสลามมีรูปแบบการลงทุนแบ่งเป็น 3 ประเภทด้วยกัน (ฝ่ายชะรีอะห์สหกรณ์อิสลาม อิบนูอัฟฟาน จำกัด: 2558, ซามีรอ กามะ, 2553) คือ

1.1) สหกรณ์ลงทุนเองแต่เพียงผู้เดียว

การลงทุนที่สหกรณ์ดำเนินการแต่เพียงผู้เดียว เป็นการพัฒนาทรัพย์สินและธุรกิจของสหกรณ์ ดังนั้นกำไรที่ได้มาทั้งหมดเป็นของสหกรณ์ผู้เดียวซึ่งเป็นรายได้ที่สหกรณ์นำไปปันผลให้กับสมาชิกในสิ้นปีบัญชี

1.2) สหกรณ์ร่วมลงทุนกับสมาชิก

การร่วมลงทุนกับสมาชิกถือเป็นการให้กู้ยืมในรูปแบบพิเศษ แต่อยู่ในรูปแบบการลงทุนโครงการพิเศษระยะสั้นๆ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับกรอบและระเบียบของสหกรณ์นั้น ส่วนรายได้ก็จะถูกแบ่งเป็นสองส่วนระหว่าง “สมาชิก : สหกรณ์” ส่วนปริมาณสัดส่วนขึ้นอยู่กับข้อตกลงหรือสัญญาที่ได้ทำร่วมกัน

1.3) ร่วมลงทุนระหว่างสหกรณ์ด้วยกัน

การลงทุนแต่ละประเภทจะมีความแตกต่างกัน สำหรับการลงทุนอีกประเภทคือ “การร่วมลงทุนกับสหกรณ์อื่น” เป็นการช่วยเหลือในหมู่องค์กรสหกรณ์ด้วยกัน ส่วนกำไรขึ้นอยู่กับข้อตกลงระหว่างองค์กรนั้นๆกับสหกรณ์

2) การบริการสินเชื่อ

การให้บริการสินเชื่อของสหกรณ์อิสลามจะเป็นไปตามหลักกฎหมายอิสลาม (หลักชะรีอะฮฺ) คือปลอดดอกเบี้ยและไม่เอาไรต์เอาเปรี๊ยะ มีรูปแบบของสินเชื่อดังต่อไปนี้

2.1) สินเชื่อมูรออะหะฮฺ (المُراجعة) หมายถึงการซื้อขายแบบบวกกำไร กล่าวคือการซื้อขายทรัพย์สินที่ผู้ซื้อและผู้ขายตกลงกันและมีการชำระเงินในราคาต้นทุนบวกกำไร หากสมาชิกมีความประสงค์จะซื้อสินค้าหรือต้องการขอสินเชื่อเพื่อซื้อสินค้าใด สมาชิกจะต้องแจ้งความประสงค์มายังสหกรณ์ และเมื่อสหกรณ์เห็นชอบก็จะแจ้งราคาซึ่งได้บวกกำไรแล้ว ให้สมาชิกทราบ เมื่อสมาชิกตกลงตามราคาระนั้น สหกรณ์ก็จะซื้อมาจำหน่ายและส่งมอบให้สมาชิก ทั้งนี้อาจเรียกหลักประกันจากผู้ซื้อได้โดยไม่ขัดกับหลักศาสนาอิสลาม (คู่มือการปฏิบัติงานสินเชื่อตามหลักชะรีอะห์, ม.ป.ป.: 3-6)

2.2) สินเชื่อแบบอัลบัยอ บิชะมานิลอาญีล (Bay' al-Muajjal) คือ การขายแบบผ่อนชำระ เป็นการขายทรัพย์สินลักษณะผ่อนชำระเป็นรายงวดหรือเป็นก้อน ภายในระยะเวลาที่ตกลง โดยมีราคาขายเท่ากับราคาทุนบวกด้วยกำไร ตามที่ผู้ซื้อและผู้ขายตกลงกัน (คู่มือการปฏิบัติงานสินเชื่อตามหลักชะรีอะห์, ม.ป.ป.: 3-6)

2.3) สินเชื่อเงินยืมกัจอรดุล หะซัน (เงินยืมฉุกเฉินเพื่อการช่วยเหลือสมาชิกโดยไม่คิดกำไร) สินเชื่อเงินยืมกัจอรดุล หะซัน คือ “เงินที่สหกรณ์จัดสรรส่วนเพื่อเป็นการช่วยเหลือสมาชิกของสหกรณ์ทุกคนในยามที่มีความจำเป็นหรือเดือดร้อน โดยสหกรณ์จะให้การกู้ยืมฉุกเฉินแก่สมาชิกไว้ใช้จ่ายในโอกาสฉุกเฉิน อาทิ เมื่อโรงเรียนเปิดภาคการเรียนเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการกักเรียนนอกระบบ หรือเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการนอนพักรักษาตัวในโรงพยาบาล เป็นต้น (คู่มือการปฏิบัติงานสินเชื่อตามหลักชะรีอะห์, ม.ป.ป.:3-6)

2.4) อัลอญฺญาระฮฺ (العلاج) คือ “การรับจ้างหรือค่าบริการในการดำเนินงาน และการขายผลประโยชน์ที่สามารถใช้ได้จากสิ่งของ” เช่น การใช้ประโยชน์จากงานประดิษฐ์ที่เป็นลิขสิทธิ์ของบุคคลก็สามารถคิดค่าบริการในตัวลิขสิทธิ์นั้นๆ การที่สหกรณ์เป็นตัวกลางหรือตัวแทน หรือรับบริการในการจัดการธุรกรรมใดธุรกรรมหนึ่งจากลูกค้า (สมาชิก) และคิดค่าบริการจากผู้ใช้บริการในอัตราที่กำหนดร่วมกัน (คู่มือการปฏิบัติงานสินเชื่อตามหลักชะรีอะห์, ม.ป.ป.: 3-6)

2.3.3.3 ผลกระทบด้านสวัสดิการสมาชิก

การจัดสวัสดิการและการให้ช่วยเหลือสมาชิก ครอบครัวและชุมชนของสหกรณ์ โดยทั่วไปแล้วสหกรณ์จะออกแบบเป็นกองทุนต่างๆเพื่อเป็นตัวขับเคลื่อนในการให้สวัสดิการแก่สมาชิก ดังเช่น

1) กองทุนสวัสดิการสมาชิก คือ “สหกรณ์จะจัดสรรกำไรสุทธิประจำปีบางส่วน หรือจากเงินบริจาคให้กองทุนนี้เพื่อเป็นทุนสวัสดิการแก่สมาชิก เพื่อกิจกรรมพัฒนาให้ความรู้ในการประกอบอาชีพแก่สมาชิก หรือเพื่อเป็นทุนช่วยเหลือให้สมาชิกทุกคนที่ประสบภัยพิบัติต่างๆ ทั้งนี้ต้องเป็นไปตามระเบียบของสหกรณ์นั้นๆ กำหนดไว้”

2) กองทุนชะงาดและสวัสดิการ เป็นกองทุนชะงาดของสหกรณ์ที่จัดตั้งขึ้นเพื่อรองรับเงินชะงาดของสหกรณ์ไว้ใช้จ่ายตามหลักศาสนบัญญัติ ซึ่งได้มาจากเงินกำไรที่ถูกกำหนดไว้ให้จัดสรรส่วนเป็นทานบังคับเป็นชะงาด ประเภทธุรกิจการค้า เมื่อถึงพิกัด และครบกำหนดระยะเวลา 1 ปี ในจำนวน 2.5 เปอร์เซ็นต์

3) กองทุนตะอวูนหรือตะกาฟูลเพื่อช่วยเหลือสมาชิก ซึ่งเป็นกองทุนที่สมาชิกสมัครใจร่วมกันบริจาค(ตะบรรูอ) เพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกันในกรณีต่างๆตามที่ได้กำหนดไว้เป็นระเบียบ ซึ่งดำเนินการโดยสหกรณ์ที่เป็นศูนย์รวมของสมาชิก ตามมติที่ประชุมใหญ่ สหกรณ์เห็นชอบ อาทิ กรณีคลอดบุตร นอนรักษาตัวในโรงพยาบาล เสียชีวิต และอื่นๆ

สรุปได้ว่า การบริการทางการเงินของสหกรณ์อิสลามเป็นไปตามหลักสหกรณ์ทั่วไปและหลักชะรีอะฮ์ คือมีบริการรับฝากหุ้นและและฝากเงินออมทรัพย์ตามวัตถุประสงค์หลัก และมีการให้บริการกู้ยืมในรูปแบบของการให้สินเชื่อตามหลักชะรีอะฮ์ที่เป็นวัตถุประสงค์ของสหกรณ์ออมทรัพย์ด้วย และเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิก สหกรณ์ยังมีกองทุนต่างๆรองรับเป็นสวัสดิการให้แก่สมาชิกด้วย

2.3.3 ความแตกต่างระหว่างสหกรณ์อิสลามกับสหกรณ์ทั่วไป

การดำเนินการของสหกรณ์อิสลามนั้นแตกต่างจากการดำเนินการของสหกรณ์ทั่วไปที่ใช้ระบบดอกเบี้ยเป็นช่องทางในการสร้างรายได้แก่สหกรณ์ด้วยการให้กู้ยืมแก่สมาชิก ส่วนการดำเนินการของสหกรณ์อิสลามจะใช้หลักการมุอามะละฮ์⁴ ในการขับเคลื่อนธุรกิจของสหกรณ์ (Muhammad Azmii Mahamad, ม.ป.ป.: ออนไลน์) ได้กล่าวไว้หลักการดำเนินงานของสหกรณ์อิสลามโดยเฉพาะการดำเนินธุรกิจจะมีความแตกต่างที่เจตนาอย่างชัดเจนกับสหกรณ์โดยทั่วไปพอสรุปได้ดังนี้

⁴ เป็นกิจการประเภทการค้าขาย ธุรกิจ การสังคม

1) ในศาสนาอัลลอฮ์ได้ทรงห้ามการริบา (ดอกเบี้ย) ทุกรูปแบบ และได้ทรงอนุญาตให้ทำการค้าขาย (อัลบะเกาะเราะฮฺ: 275) สหกรณ์รูปแบบอิสลามจึงห้ามมีการข้องเกี่ยวกับดอกเบี้ย (ริบา) ไม่ว่าจะกรณีใดก็ตามเพราะดอกเบี้ยนั้นถือเป็นส่วนหนึ่งของความไม่ยุติธรรมและเป็นภัยมากกว่าผลดีต่อบุคคล องค์กร และสังคม โดยเฉพาะในยามเศรษฐกิจตกต่ำมันจะยิ่งเป็นการเอาไรต์เอาเปรียบต่อผู้ที่อ่อนแอ

2) สหกรณ์รูปแบบอิสลามถูกห้ามไปเกี่ยวข้องกับธุรกิจต้องห้ามตามหลักศาสนา ได้แก่ การค้ายาเสพติด การค้าขายของมีนเมา การพนันหรืออบายมุข เป็นต้น

3) การทำสัญญาหรือการทำธุรกรรมของสหกรณ์อิสลามใช้หลักการซื้อขายตามแต่ละประเภทของสัญญาซื้อขายที่เหมาะสมกับความต้องการของสมาชิก ส่วนสหกรณ์ทั่วไปจะใช้หลักสัญญาเงินกู้หรือการกู้ยืม

4) สหกรณ์อิสลามโดยส่วนใหญ่จะเน้นการทำธุรกิจการค้า (ติญารี) ที่ต้องอยู่บนฐานของการยอมรับร่วมกันในสัญญา ดังเช่น การซื้อขายบวกกำไร หรือหลักมูรอบาอะฮฺ หรือการเป็นหุ้นส่วนกันทำธุรกิจหรือมูซารอะฮฺ ให้เป็นไปตามหลักการอิสลามที่กำหนด

5) สหกรณ์รูปแบบอิสลามจะสามารถควบคุมและป้องกันการใช้จ่ายเงินที่ผิดวัตถุประสงค์ของสัญญาได้ เพราะสหกรณ์รูปแบบอิสลามไม่ได้ให้เครดิตเป็นตัวเงินกับสมาชิก แต่จะให้เป็นสิ่งของที่สมาชิกได้ยื่นคำขอสินเชื่อต่อสหกรณ์

6) กำไรที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานของสหกรณ์รูปแบบอิสลามจะถูกนำไปเฉลี่ยหักจ่ายชะกาต 2.5 เปอร์เซ็นต์ ตามหลักชะรีอะฮ์ก่อนทุกปีตามสิ้นปีบัญชีของสหกรณ์นั้นๆ จึงจะได้มาซึ่งกำไรสุทธิของสหกรณ์อิสลาม ทั้งนี้เพื่อนำไปใช้จ่ายสำหรับสังคมสงเคราะห์ตามหลักเกณฑ์ที่ศาสนาอิสลามกำหนด เช่น คนยากจน คนขัดสน คนมีหนี้สินล้นพ้นตัว และสาธารณกุศลต่าง ๆ

ความแตกต่างระหว่างสหกรณ์อิสลามกับสหกรณ์ทั่วไป			
สหกรณ์อิสลาม		สหกรณ์ทั่วไป	
✓	ใช้หลักการซื้อ/ขาย หรือหลักการค้า	×	ใช้หลักการให้กู้ยืม
✓	สินค้าและบริการคือสินค้าที่ขาย	×	เงิน (Money) คือ สินค้า
✓	กำไรจากการค้า คือ รายได้	×	ดอกเบี้ย คือ รายได้
✓	ราคาขายเมื่อตกลงแล้วเปลี่ยนแปลงไม่ได้	×	ไม่มีราคาขาย
✓	กำไรถูกกำหนดจำนวนชัดเจน	×	ดอกเบี้ยเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา
✓	กรณีปัญหาใช้หลักคุณธรรมประนีประนอม	×	กรณีปัญหาใช้เบี้ยปรับ

ตารางที่ 1 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่าง

2.4 สหกรณ์อิสลาม อิบนูอัฟฟาน จำกัด

2.4.1 ประวัติสหกรณ์อิสลาม อิบนูอัฟฟาน จำกัด

ความเป็นมาของสหกรณ์อิสลาม อิบนูอัฟฟาน จำกัด “เป็นสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งหนึ่งที่ตั้งอยู่ในจังหวัดปัตตานี สหกรณ์ได้ถูกจัดประกายขึ้นโดยกลุ่มปัญญาชนมุสลิม ที่ได้ศึกษาและร่วมกันทำกิจกรรมในสถาบันระดับอุดมศึกษาในภาคใต้ ที่มีความเข้าใจในปัญหาของสังคมได้ดี จึงร่วมกันแสวงหาแนวทางแก้ปัญหาเพื่อพัฒนาสังคมให้ดีขึ้น และได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของสถาบันการเงินแบบอิสลาม และความจำเป็นของการระดมทุน เพื่อสนับสนุนผู้ประกอบการและคนรุ่นใหม่ที่มีความสามารถ แต่ปราศจากแหล่งเงินทุนที่ฮะลาล ทั้งนี้ จึงริเริ่มส่งเสริมให้มีการออมในหมู่นักศึกษา และประชาชนที่อยู่ในละแวกใกล้เคียง เริ่มแรกจะนำเงินที่ได้มาบางส่วนจัดกิจกรรมงานเลี้ยง หรือที่เรียกว่ากินน้าชา(มาแกแต) แล้วนำเงินที่ได้ไปช่วยเหลือชาวบ้านที่มีความเดือดร้อนทางการเงิน ส่วนที่เหลือจะนำเงินไปลงทุนในรูปแบบต่างๆที่มีความเสี่ยงน้อยที่สุด การลงทุนและทำธุรกิจประเภทต่างๆ ทำให้ได้กำไรและมีทุนมากขึ้น จึงมีแนวคิดที่จะจดทะเบียนให้ถูกต้องตามกฎหมาย

เพื่อมิให้มีความเสี่ยงในการดำเนินการต่างๆ ตลอดจนเป็นการช่วยเหลือซึ่งกันและกันระหว่างสมาชิกในกลุ่ม ชุมชนและสังคมโดยรวม จึงเป็นที่มาของการจดทะเบียนเป็นสหกรณ์”

และเพื่อเป็นเกียรติแก่ “ซอฮาบะห์”(สหายของท่านศาสดามุฮัมมัด) ﷺ ที่เป็นนักธุรกิจมุสลิมที่ยิ่งใหญ่ของโลกมุสลิมในยุคนั้น คือ “อุซมานบินอัฟฟาน” “คอลีฟะฮ์ที่สาม” ของประวัติศาสตร์อิสลาม โดยได้ยื่นขอจดทะเบียนเป็นสหกรณ์ ซึ่งมีทุนจดทะเบียนเริ่มต้น 30,000 บาท (สามหมื่นบาท) ตาม “พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ.2542” ต่อนายทะเบียนสหกรณ์และได้รับการสนับสนุนอย่างดีจากภาครัฐฯโดยให้ใช้ชื่อว่า “สหกรณ์ออมทรัพย์ อิบนูอัฟฟาน จำกัด” ทะเบียนเลขที่ อ. 008335 มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 19 มิถุนายน 2535 เป็นต้นไป (สหกรณ์ออมทรัพย์ อิบนูอัฟฟาน จำกัด, 2553: 4-6)

2.4.2 วัตถุประสงค์ของการจัดตั้ง

“เพื่อส่งเสริมให้สมาชิกพึ่งตนเองเพื่อดำเนินกิจการร่วมกันและช่วยเหลือซึ่งกันและกันโดยใช้หลักคุณธรรมและจริยธรรมอันดีงามโดยพื้นฐานของมนุษย์เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่สมาชิกและสังคมส่วนรวมทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม” ซึ่งสามารถสร้างคุณภาพชีวิตที่ดี อยู่ดี กินดี มีสุข รวมทั้งในข้อต่อไปนี้

- 1) ส่งเสริมให้สมาชิกมีความสนใจและตระหนักในธุรกิจแบบอิสลาม
- 2) ส่งเสริมให้มีการออมทรัพย์และระดมเงินทุนในรูปแบบต่างๆ
- 3) ส่งเสริมให้มีการลงทุนทำธุรกิจในแขนงต่าง ๆ
- 4) ส่งเสริมการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน อันจะนำไปสู่ความสมัครสมาน

สามัคคี (สหกรณ์ออมทรัพย์ อิบนูอัฟฟาน จำกัด, 2553: 6)

2.4.3 วิสัยทัศน์ (Vision)

“จะเป็นสถาบันการเงินที่มั่นคง เป็นที่เชื่อถือ ซึ่งมุ่งพัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิกและสังคม” (สหกรณ์ออมทรัพย์ อิบนูอัฟฟาน จำกัด, 2553: 4)

2.4.4 พันธกิจ (Mission)

“พันธกิจของสหกรณ์มีดังต่อไปนี้

- 1) ต้องดำเนินการโดยยึดหลักการอิสลามอย่างเคร่งครัด

- 2) การบริการถือเป็นหัวใจของงาน จะต้องมีความสะดวก รวดเร็ว ถูกต้อง โปร่งใส และเป็นที่น่าพอใจของสมาชิก
- 3) มีการบริหารจัดการทุกสาขา อย่างมีคุณภาพเท่าเทียมกัน มั่นคงและ ยั่งยืน
- 4) ให้ความรู้และคำปรึกษาด้านการเงินและธุรกิจแก่สมาชิกอย่างสม่ำเสมอ
- 5) สร้างคุณภาพชีวิตแก่สมาชิกและสังคม” (สหกรณ์ออมทรัพย์ อีบนูอัฟฟาน จำกัด, 2553: 4)

2.4.5 คำขวัญ (Motto) “เคียงคู่ชุมชน ด้วยเศรษฐกิจอิสลาม”

หมายถึง “การเกิดขึ้น พัฒนา และเจริญเติบโต อย่างยั่งยืนไปพร้อมกับ สมาชิกและชุมชนในวิถีทางเศรษฐกิจแบบอิสลามที่มีความจำเริญ (บะรอเกฮฺ) และได้รับความโปรดปรานจากอัลลอฮฺ ผู้ทรงเป็นผู้อภิบาลจักรวาล” (สหกรณ์ออมทรัพย์ อีบนูอัฟฟาน จำกัด, 2553: 7)

2.4.6 ผลิภัณฑ์และบริการของสหกรณ์

2.4.6.1 สวัสดิการแก่สมาชิกและชุมชน

- 1) กองทุนสวัสดิการสมาชิก หมายถึง “สหกรณ์จะจัดสรรกำไรสุทธิ ประจำปีบางส่วน หรือจากเงินบริจาคให้กองทุนนี้เพื่อเป็นทุนสวัสดิการแก่สมาชิก เพื่อกิจกรรมพัฒนา ให้ความรู้ในการประกอบอาชีพแก่สมาชิก หรือเพื่อเป็นทุนช่วยเหลือให้สมาชิกทุกคนที่ประสบภัยพิบัติ ต่างๆทั้งนี้ เป็นไปตามระเบียบสหกรณ์อิสลาม อีบนูอัฟฟาน จำกัด ว่าด้วยทุนสวัสดิการสมาชิก แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2554
- 2) กองทุนตะกาฟูลเพื่อช่วยเหลือสมาชิก โดยใช้หลักอัล-ตะกาฟูล และอัล-ตะบ์รูกคือบริจาคเพื่อช่วยเหลือระหว่างพี่น้องสมาชิกด้วยกัน ส่วนหลักเกณฑ์การบริการ เป็นไปตามระเบียบสหกรณ์ อิสลามอีบนูอัฟฟาน จำกัด ว่าด้วยกองทุนตะกาฟูลเพื่อช่วยเหลือสมาชิก แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 3 พ.ศ.2552 (คู่มือสมาชิกอีบนูอัฟฟาน, 2553)
- 3) กองทุนชะกาต เป็นเงินชะกาตตามหลักชะกาตธุรกิจ 2.5% ของสหกรณ์อิสลาม อีบนูอัฟฟาน จำกัด และหน่วยธุรกิจของสหกรณ์ เพื่อช่วยเหลือสมาชิก ครอบครัว

ประชาชนผู้ยากไร้ และสังคมของสหกรณ์ ที่มีสิทธิจะได้รับการช่วยเหลือทั้งหมด 8 ประเภทตามหลัก
ชะรีอะฮ์ที่ถูกกำหนดไว้อย่างชัดเจนในอัลกุรอาน (60: التوبة)

4) กองทุนเพื่อการวะลิมะฮ์ (สร้างครอบครัว) เพื่อสนับสนุน
เงินทุนสมาชิกให้สามารถแต่งงาน มีครอบครัว สร้างครอบครัวให้มีความสุขความมั่นคง โดยใช้
หลักอัล-ตะกาฟูลและอัล-ตะบ์รูก คือสมาชิกสมัครใจบริจาคสมทบทุนเพื่อช่วยเหลือสำหรับสมาชิกที่
เข้าร่วมกับกองทุนด้วยกัน ทั้งนี้การบริการเป็นไปตามระเบียบสหกรณ์อิสลาม อิบนูอัฟฟาน จำกัด ว่า
ด้วยกองทุนตะกาฟูลเพื่อการเสริมสร้างครอบครัว (วะลิมะฮ์) สมาชิก แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 3 พ.ศ.
2559

2.4.6.2 การบริการการเงินและธุรกิจแก่สมาชิก

1) บริการเงินกู้ยืมฉุกเฉิน คือการให้กู้ยืมเงินยามจำเป็นโดยไม่คิดค่าบริการ
ใดๆ โดยใช้หลักกัอรตุล ฮะซัน

1.1) วงเงิน 50 % ของเงินหุ้นที่ชำระแล้ว แต่ไม่เกินครั้งละ 3,000
บาท และต้องชำระคืนสหกรณ์ฯ ภายใน 3 เดือน

1.2) สมาชิกจะต้องไม่อยู่ในสภาพขาดการชำระหุ้น ติดต่อกันเกิน 3
เดือน โดยไม่แจ้งเหตุ

2) บริการสินเชื่อ เป็นการดำเนินธุรกิจเพื่อแสวงหากำไรของสหกรณ์ฯกับ
สมาชิกตามหลักการอิสลาม โดยใช้ช่องทางธุรกรรมทางการเงินอิสลามต่างๆ เช่น อัลบัยอฺบิฆมานิล
อาญิล, อัลมูรอบะฮะฮ์, อัลอิญาเราะฮ์ ฯลฯ โดยไม่มีดอกเบี้ย ทั้งนี้ การให้บริการเป็นไปตามระเบียบ
สหกรณ์อิสลาม อิบนูอัฟฟาน จำกัด ว่าด้วยการให้สินเชื่อแก่สมาชิก พ.ศ. 2559

3) บริการเงินฝากประเภทต่างๆ

3.1) บัญชี เงินรับฝากประเภทวาดีอะฮ์ (รักษาทรัพย์)

3.1.1) ไม่จำกัดจำนวนและระยะเวลาในการฝาก-ถอน และ
ถอนเงินฝากได้ทุกเวลา

3.1.2) ผู้ฝากยินยอมให้สหกรณ์ฯ สามารถนำเงินส่วนนั้นไป
ลงทุนหาผลประโยชน์โดยชอบธรรม และเป็นผู้รับผิดชอบการลงทุนเพียงฝ่ายเดียวทั้งหมด โดยใช้
หลักอัลวะดีอะฮ์ ยัดดูน อัฎฎอฆมานะฮ์ (الوديعة يد الضمانة)

- 3.2) บัญชี เงินฝากประเภทมูฏอโรบะฮฺ (ร่วมลงทุน)
- 3.2.1) ประเภทร่วมลงทุนกับสหกรณ์ฯ โดยจะต้องระบุจำนวนเงินที่มาลงทุน ระยะเวลาในการลงทุน
- 3.2.2) ผู้ฝาก/สหกรณ์ฯ ร่วมรับผิดชอบในกิจการที่ลงทุนไม่ว่าได้กำไร/ขาดทุน โดยใช้หลักมูฏอโรบะฮฺ อัลมุตล็อก (مضاربة المطلق)
- 3.2.3) ฝากได้ตั้งแต่ 10,000 บาท ขึ้นไป และฝากเพิ่มได้อีกเมื่อต้องการ
- 3.2.4) อาจัด หรือเปล่งวาจากล่าวการฝากมูฏอโรบะฮฺ ระหว่างผู้ฝากกับสหกรณ์
- 3.2.5) ผู้ฝากสามารถถอนได้เมื่อถึงกำหนดระยะเวลาการฝาก
- 3.2.6) ผู้ฝากสามารถถอนก่อนถึงกำหนดระยะเวลา ได้โดยอนุโลมสหกรณ์ฯจะนำยอดคงเหลือที่ครบเงื่อนไขคิดผลกำไรให้
- 3.2.7) อัตราการปันผลกำไร มูฏอโรบะฮฺ
- 3.2.7.1) ฝากระยะเวลา 3 เดือน อัตราแบ่งกำไร 30 : 70 (ผู้ฝาก : สหกรณ์ฯ)
- 3.2.7.2) ฝากระยะเวลา 6 เดือน อัตราแบ่งกำไร 45 : 55 (ผู้ฝาก : สหกรณ์ฯ)
- 3.2.7.3) ฝากระยะเวลา 9 เดือน อัตราแบ่งกำไร 55 : 45 (ผู้ฝาก : สหกรณ์ฯ)
- 3.2.7.4) ฝากระยะเวลา 12 เดือน อัตราแบ่งกำไร 60 : 40 (ผู้ฝาก : สหกรณ์ฯ)
- 3.2.8) กำหนดระยะเวลาในการปันผล
- 3.2.7.5) ปันผลงวดที่ 1 วันที่ 15 เมษายน
- 3.2.7.6) ปันผลงวดที่ 2 วันที่ 15 กรกฎาคม
- 3.2.7.7) ปันผลงวดที่ 3 วันที่ 15 ตุลาคม
- 3.2.7.8) ปันผลงวดที่ 4 วันที่ 15 มกราคม
- 3.3) บัญชี เงินฝากประเภทกองทุนฮัจญ์

3.3.1) วัตถุประสงค์ของกองทุนฯ

3.3.1.1) เพื่อส่งเสริมให้สมาชิกสะสมเพื่อ
เดินทางไปประกอบพิธีฮัจญ์ในระบบที่ปลอดภัยจากดอกเบี้ย

3.3.1.2) เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้
ประกอบฮัจญ์

3.3.1.3) เพื่อส่งเสริมสมาชิกได้ปฏิบัติตาม
หลักการอิสลามให้ครบถ้วน

3.3.2) คุณสมบัติของผู้ฝาก

3.3.2.1) สมาชิกที่มีเจตนาจะไปประกอบพิธี
ฮัจญ์ ยอมรับในหลักการและวัตถุประสงค์ของกองทุนฯ

3.3.3) วิธีการฝาก

3.3.3.1) การฝากใช้หลักการฝากมูฏอรอบะฮ์

3.3.3.2) การฝากมูฏอรอบะฮ์ของกองทุนฮัจญ์
จะเลือกลงทุนเฉพาะกิจการที่มั่นคง คุณภาพสูง และอัตราผลตอบแทนที่คุ้มค่า(อินชาอัลลอฮ์)

3.3.3.3) ผู้ฝากจะต้องฝากสะสมเป็นรายเดือน
อย่างน้อยเดือนละ 100 บาทขึ้นไป จนครบยอดที่จะประกอบฮัจญ์ได้

3.3.3.4) หากผู้ฝากขาดการชำระติดต่อกัน 6
เดือน โดยไม่แจ้งสาเหตุ สหกรณ์ฯอาจจะปิดบัญชีทันที

3.3.3.5) ผู้ฝากสามารถถอนเงินฝาก เพื่อทำ
ฮัจญ์ได้ตลอดเวลาหรือไปทำฮัจญ์ได้ กับแพ็คเกจฮัจญ์อิบนูอัฟฟานเมื่อสะสมได้ตามที่สหกรณ์กำหนด
(สหกรณ์ออมทรัพย์ อิบนูอัฟฟาน จำกัด, 2553: 8-22)

2.5 สหกรณ์อิสลามกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม

2.5.1 บทบาทสหกรณ์ทั่วไป

สหกรณ์มีบทบาทตามกฎหมายกำหนดโดยเฉพาะ และตามหลักการสหกรณ์
(Cooperative Principles) ที่สังคมของสหกรณ์โดยทั่วไปยึดถือเป็นแนวทางการปฏิบัติ และบทบาท

ตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 (คู่มือปฏิบัติงานฉบับสมบูรณ์. 2542: 27 - 28) กำหนดให้สหกรณ์มีอำนาจกระทำการตามมาตรา 46 ดังต่อไปนี้

1. ดำเนินธุรกิจ การผลิต การค้า การบริการ และอุตสาหกรรมเพื่อประโยชน์ของสมาชิก
2. ให้สวัสดิการ หรือการสงเคราะห์ตามสมควรแก่สมาชิกและครอบครัว
3. ให้ความช่วยเหลือทางวิชาการแก่สมาชิก
4. ขอหรือรับความช่วยเหลือทางวิชาการ จากทางราชการหน่วยงานของต่างประเทศหรือบุคคลอื่นใด
5. รับฝากเงินประเภทออมทรัพย์ หรือประเภทประจำจากสมาชิกหรือสหกรณ์อื่นได้ตามระเบียบของสหกรณ์ที่ได้รับความเห็นชอบจากนายทะเบียนสหกรณ์
6. ให้กู้ ให้สินเชื่อ ให้ยืม ให้เช่า ให้เช่าซื้อ โอน รับจ้างหรือรับจํานำ ซึ่งทรัพย์สินแก่สมาชิกหรือของสมาชิก
7. จัดให้ได้มา ซื้อ ถูกรวมสิทธิ์หรือทรัพย์สินหรือครอบครอง กู้ ยืม เช่า เช่าซื้อ รับโอนสิทธิการเช่าหรือสิทธิการเช่าซื้อ จ้างนอง หรือจํานำ ขายหรือจําหน่ายด้วยวิธีอื่นใดซึ่งทรัพย์สิน
8. ให้สหกรณ์อื่นกู้ยืมเงินได้ตามระเบียบของสหกรณ์ที่ได้รับความเห็นชอบจากนายทะเบียนสหกรณ์
9. ดำเนินกิจการอย่างอื่นบรรดาที่เกี่ยวข้อง หรือเนื่องในการจัดให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ของสหกรณ์

กรมส่งเสริมสหกรณ์ (2548: 3 - 4) สหกรณ์มีบทบาทในการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็งด้วยการสหกรณ์ในด้านต่าง ๆ แล้ว ยังต้องเผยแพร่การสหกรณ์ให้แพร่หลายในชุมชนเป็นการปลุกฝังแนวคิดการช่วยตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และยึดคติแต่ละคนกระทำเพื่อหมู่คณะและหมู่คณะกระทำเพื่อแต่ละคน ในการร่วมคิดแก้ไขปัญหา ร่วมกันดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกันรับผิดชอบต่อผลการดำเนินงานและร่วมรับผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นอย่างเป็นธรรมตามหลักการสหกรณ์ จะนำไปสู่การพัฒนาตนเองและชุมชนของตนทั้ง 3 ด้านในที่สุด คือ

1. ด้านเศรษฐกิจ ระบบสหกรณ์ส่งเสริมให้เกิดการออมทรัพย์และนำเงินออมรวมของสมาชิกสหกรณ์มาลงทุนร่วมกันในกิจการที่ได้ก่อตั้งขึ้น เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่สมาชิกโดยรวมเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจในท้องถิ่นทั้งจากส่งเสริมให้เกิดการผลิต การรวบรวมรับซื้อผลผลิต

ของสมาชิก การซื้อวัตถุดิบในพื้นที่ การรวมซื้อปัจจัยการผลิตเพื่อลดต้นทุนการผลิต การพัฒนา รูปแบบการผลิตและการแปรรูปผลผลิต การจ้างงาน ฯลฯ ซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของชาวมุขุมชน และส่งผลต่อระบบเศรษฐกิจในภาพรวม

และในส่วนกิจกรรมที่สหกรณ์มีบทบาทต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของสมาชิก ดังต่อไปนี้

1) การเพิ่มรายได้แก่สมาชิก

โกศล ช่วยไธสง (2558) “บทบาทสหกรณ์ ในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองการปกครองของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองยะลา จำกัด” ผลการวิจัยพบว่า สมาชิกมีความเห็นว่าสหกรณ์มีบทบาทต่อการพัฒนาเศรษฐกิจด้านรายได้อยู่ในระดับมาก

ประคอง งานสิริศักดิ์ (2550) “บทบาทสหกรณ์ภาคเกษตรของจังหวัดอุตรดิตถ์ในการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองของสมาชิก” ผลการวิจัยพบว่า สหกรณ์มีบทบาทอยู่ในระดับปานกลาง 2 กิจกรรม คือ กิจกรรมการแปรรูปผลผลิตเพื่อขาย

2) การลดรายจ่ายและต้นทุนของสมาชิก

โกศล ช่วยไธสง (2558) “บทบาทสหกรณ์ ในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองการปกครองของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองยะลา จำกัด” ผลการวิจัยพบว่า การให้บริการเงินกู้ของสหกรณ์ทำให้สมาชิกลดรายจ่าย และเรื่องอัตราดอกเบี้ยจากการกู้ยืมเงินจากแหล่งอื่น และการเป็นสมาชิกสหกรณ์ทำให้สมาชิกมีรายจ่ายในการประกอบอาชีพและการดำเนินชีวิตลดลง

3) ส่งเสริมการออมทรัพย์

ประคอง งานสิริศักดิ์ (2550) “บทบาทสหกรณ์ภาคเกษตรของจังหวัดอุตรดิตถ์ในการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองของสมาชิก” ผลการวิจัยพบว่าสหกรณ์มีบทบาทอยู่ในระดับมาก 3 กิจกรรม คือ กิจกรรมการส่งเสริมการออมทรัพย์ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด

โกศล ช่วยไธสง (2558) “บทบาทสหกรณ์ ในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองการปกครองของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองยะลา จำกัด” ผลการวิจัยพบว่าสมาชิกเห็นว่าสหกรณ์มีบทบาทสำคัญ คือ 1) การส่งเสริมและทำให้สมาชิกมีเงินฝากกับสหกรณ์อย่างสม่ำเสมอ 2) อัตราดอกเบี้ยเงินฝากของสหกรณ์ เป็นแรงจูงใจสำคัญในการฝากเงินของสมาชิก และ 3) ทำให้สมาชิกเห็นถึงความสำคัญในการฝากเงินหรือออมเงิน

4) การเป็นแหล่งเงินทุนให้สินเชื่อแก่สมาชิก

ประคอง งานสิริศักดิ์ (2550) “บทบาทสหกรณ์ภาคเกษตรของจังหวัดอุตรดิตถ์ในการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองของสมาชิก” ผลการวิจัยพบว่า บทบาท

สหกรณ์ภาคเกษตรในการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ พบว่า สหกรณ์มีบทบาทอยู่ในระดับมาก 3 กิจกรรม คือ กิจกรรมการส่งเสริมการออมทรัพย์ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดรองลง มาคือ การเป็นแหล่งเงินทุนให้เงินกู้/สินเชื่อ และการจัดหาวัสดุอุปกรณ์การเกษตรมาจำหน่าย

โกศล ช่วยไธสง (2558) “บทบาทสหกรณ์ ในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองการปกครองของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองยะลา จำกัด” ผลการวิจัยพบว่าสมาชิกเห็นว่าสหกรณ์มีบทบาทคือ 1) เป็นแหล่งเงินทุนในการประกอบอาชีพของสมาชิก สนับสนุนการลงทุนด้านต่าง ๆ เช่น ที่ดินทำกิน เครื่องจักรทางการเกษตร ฯลฯ 2) มีนโยบาย และการส่งเสริมการลงทุนที่สอดคล้องกับความต้องการของสมาชิก

2. ด้านสังคม ระบบสหกรณ์มุ่งพัฒนาคนและส่งเสริมให้สถาบันครอบครัวมีความเข้มแข็ง เพราะทุกคนในครอบครัวต้องช่วยกันคิดช่วยกันทำวางแผนการใช้จ่าย และสอนให้ทุกคนมีความรับผิดชอบร่วมกัน มีวินัย สามัคคี รู้จักเสียสละ และช่วยเหลือเกื้อกูลกัน

โกศล ช่วยไธสง (2558) “บทบาทสหกรณ์ ในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองการปกครองของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองยะลา จำกัด” ผลการวิจัยพบว่าบทบาทสหกรณ์ในการพัฒนาสังคมของสมาชิก โดยรวมสมาชิกเห็นว่าสหกรณ์มีบทบาทอยู่ในระดับมากทุกด้าน ระดับที่มีการพัฒนาสังคมของสมาชิกสูงสุด คือ การให้ความร่วมมือกับสมาชิก และชุมชน รองลงมาคือการจัดสวัสดิการ และการให้การศึกษอบรม ข้อมูลข่าวสาร

ประคอง งานสิริศักดิ์ (2550) “บทบาทสหกรณ์ภาคเกษตรของจังหวัดอุดรดิติในการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองของสมาชิก” ผลการวิจัยพบว่าบทบาทสหกรณ์ภาคเกษตรในการพัฒนาด้านสังคม พบว่า สหกรณ์มีบทบาทอยู่ในระดับปานกลาง รวม 2 กิจกรรม คือการร่วมมือกันระหว่างสหกรณ์และชุมชน และการจัดสรรเงินทุนสวัสดิการสังคมสาธารณประโยชน์ ยกเว้นกิจกรรมการเผยแพร่ให้ความรู้ ข้อมูลและข่าวสาร พบว่าสหกรณ์มีบทบาทอยู่ในระดับมาก

จากที่กล่าวมาข้างต้นจึงสรุปได้ว่า กิจกรรมภาพรวมของสหกรณ์ทั่วไปที่มีบทบาทต่อการพัฒนาด้านสังคมของสมาชิก คือ การจัดสวัสดิการ การให้การศึกษ อบรมให้ข้อมูล และข่าวสาร การร่วมมือระหว่างสหกรณ์และชุมชน

3. ด้านส่งเสริมประชาธิปไตย ประเทศไทยมีการปกครองในระบอบประชาธิปไตยหลักการสหกรณ์ในเรื่องของหนึ่งคนหนึ่งเสียง (One man one vote) ตั้งอยู่บนพื้นฐานของระบอบประชาธิปไตย กระตุ้นให้สมาชิกทุกคนตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ของตนเองในฐานะเจ้าของและลูกค้าของสหกรณ์ ในคนคนเดียว (Co-owner and Co-customer) ต้องรักษาสิทธิและประโยชน์ของตนเองและหมู่คณะ โดยมีส่วนร่วมในกิจกรรมของสหกรณ์ และใช้สิทธิออกเสียงของตน เพื่อการตัดสินใจลงทุนเสี่ยงภัยในกิจกรรมของสหกรณ์และกิจการอื่น ๆ ที่สอดคล้องกับความต้องการของตนเอง ดังนั้นการส่งเสริมสหกรณ์จึงเป็นการส่งเสริมการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

สรุปแล้ว สหกรณ์ทั่วไปมีบทบาทต่อการดำเนินชีวิตประจำวันของประชาชนเป็นอย่างมาก โดยเป็นองค์กรที่มีบทบาทสำคัญในหลายๆด้าน เช่น การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ การพัฒนาด้านสังคมของสมาชิก การส่งเสริมประชาธิปไตย และตลอดจนการพัฒนาการศึกษาของสมาชิกให้มีความเจริญก้าวหน้า

2.5.2 บทบาทสหกรณ์อิสลาม

หากพิจารณาในแง่ของบทบาทสหกรณ์อิสลามกับสหกรณ์ทั่วไปก็ไม่ได้ต่างอะไรมาก โดยรวมมีสหกรณ์อิสลามก็มีบทบาทในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิก เพียงแต่สหกรณ์อิสลามยังต้องรับผิดชอบในทุกกิจกรรมการดำเนินงานต่อเอกองค์อัลลอฮ์ด้วย

Umar Chapra (1979: 6) ได้กล่าวว่า “เป้าหมายทางเศรษฐกิจอิสลามที่สำคัญ ได้แก่ 1. การนำระบบเศรษฐกิจให้อยู่ภายใต้ของกรอบศีลธรรมที่เป็นบรรทัดฐานของอิสลาม 2. ความเป็นภราดรภาพและความยุติธรรม 3. การกระจายรายได้อย่างเท่าเทียมกันในสังคม 4. ยอมรับอิสรภาพในการเลือกสรรที่อยู่ในขอบเขตของสวัสดิการทางสังคม”

ฮาเร๊ะ เจ๊ะโต (2557) แนวโน้มการบริหารสหกรณ์ออมทรัพย์อิบนูอัฟฟาน จำกัด ในทศวรรษหน้า (2557-2566) ผลการวิจัยพบว่า “สหกรณ์มีแนวโน้มจะส่งเสริมให้สมาชิกตระหนักถึงระบบการเงินที่ปลอดจากดอกเบี้ย ส่งเสริมเศรษฐกิจและพัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิกและสังคมรอบข้าง รวมทั้งสร้างความร่วมมือกับสหกรณ์ต่างๆในกลุ่มประเทศอาเซียน ส่งเสริมให้สมาชิกของแต่ละสหกรณ์มีการทำธุรกิจร่วมกันภายใต้การรับรองของแต่ละสหกรณ์ ส่งเสริมให้สมาชิกประกอบอาชีพและลงทุนในรูปแบบกลุ่ม (Micro Credit) และให้มีการระดมทุนในรูปแบบต่างๆ โดยมุ่งเน้น

คุณธรรมจริยธรรมอิสลามมากกว่าผลกำไรในรูปของเงินทอง ร่วมมือกับสหกรณ์เพื่อจัดตั้งธนาคารประชาชน ปลุกฝังเยาวชนเพื่อรองรับการดำเนินธุรกิจที่ปราศจากระบบดอกเบี้ยส่งเสริมธุรกิจที่ใช้ทุนน้อยและใช้เทคโนโลยีต่ำ อีกทั้งส่งเสริมธุรกิจทางการศึกษาในรูปของการเปิดโรงเรียนหรือสถานศึกษารวมทั้งมีการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน”

ส่วนการจัดสวัสดิการสมาชิก “มีแนวโน้มที่จะจัดสวัสดิการอย่างครอบคลุม ยั่งยืน และบูรณาการ อำนวยความช่วยเหลือสมาชิกโดยไม่แสวงผลกำไร มุ่งหวังให้สมาชิกมีความสะดวกและพัฒนาคุณภาพชีวิต ทั้งให้สวัสดิการแก่บุคคลในวัยเกษียณ ผู้อาวุโสและผู้ด้อยโอกาส การมอบทุนการศึกษา การเพิ่มจำนวนเงินสวัสดิการแก่สมาชิกให้มากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบันโดยไม่คำนึงถึงสมาชิกเก่าหรือใหม่ ลดขั้นตอนและเพิ่มความคล่องตัวในการเบิกจ่ายเงินสวัสดิการให้สั้นลง ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพของสมาชิก โดยการให้ความรู้ด้านธุรกิจและสินเชื่อให้สามารถสร้างรายได้และยกระดับเศรษฐกิจให้ดีขึ้น จัดให้มีระบบตะกาฟูลตามหลักชะรีอะฮ์ในลักษณะการประกันภัยทุกที่สอดคล้องกับหลักชะรีอะฮ์ทุกรูปแบบ สร้างกองทุนประกันหนี้สำหรับสมาชิกที่ประสบอุบัติเหตุทุพพลภาพหรือเสียชีวิต และสร้างเครือข่ายครอบครัวสมาชิกสหกรณ์”

ธวัช นุ้ยพอม (2556) ศึกษาความสามารถของระบบการเงินอิสลามขนาดเล็ก (Islamic Micro-finance) กับการยกระดับคุณภาพชีวิตของสมาชิกในประเทศที่มีมุสลิมเป็นชนกลุ่มน้อย ซึ่งได้ทำการศึกษาหัวข้อดังกล่าวในจังหวัดทางภาคใต้ของประเทศไทย ได้แก่ ปัตตานี นราธิวาส ยะลา สตูล และสงขลา กับสมาชิกของสหกรณ์ที่ใช้ระบบการเงินอิสลามขนาดเล็ก ได้แก่ สหกรณ์อิสลามปัตตานี จำกัด สหกรณ์อิสลาม อิบนูอัฟฟาน จำกัด สหกรณ์อิบนูเอาฟ จำกัด สหกรณ์อิสลาม อัศคีตติก จำกัด ผลการศึกษาพบว่าสถาบันการเงินดังกล่าวมีส่วนทำให้สมาชิกมีคุณภาพที่ดีขึ้น มีอิทธิพลต่อรายได้ของสมาชิกทั้งทางตรงและทางอ้อม

จากรายงานการวิจัยดังกล่าวนี้พบว่าสหกรณ์อิสลามมีบทบาทมากต่อสังคม และจำเป็นที่จะต้องมีการพัฒนาให้สหกรณ์สามารถที่จะดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

ชาวีรอ กามะ (2553) “วิเคราะห์สู่ทางการพัฒนาสหกรณ์ให้มีประสิทธิภาพ : กรณีศึกษาสหกรณ์ออมทรัพย์อิบนูอัฟฟาน จำกัด” จากการศึกษาพบว่า สหกรณ์ให้ความสำคัญแก่สมาชิก โดยถือว่าสมาชิกทุกคนเป็นเจ้าของร่วมกันและสมาชิกมีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจโดยการถือหุ้น สมาชิกบางส่วนร่วมลงทุนกับสหกรณ์ ส่วนธุรกิจต่างๆ ที่สหกรณ์เปิดให้บริการมี 4 ด้าน คือ 1) ธุรกิจเงินฝาก ประกอบด้วย เงินฝากเพื่อรักษาทรัพย์ เงินฝากเพื่อการลงทุน และเงินฝากกองทุนฮัจญ์ 2)

ธุรกิจการซื้อ ประกอบด้วย การซื้อขายบวกกำไร และการซื้อขายแบบผ่อนชำระ 3) ธุรกิจขาย ได้แก่ เครื่องแต่งกายชาย ซึ่งเป็นผลผลิตของสมาชิก 4) ธุรกิจการให้บริการ คือบริการแพ็คเกจจิ้ง นอกจากนี้ยังมีสวัสดิการต่างๆ ของสหกรณ์ เช่น สวัสดิการให้กู้ยืมเงินฉุกเฉินโดยปลอดดอกเบี้ย กองทุนชะกาด กองทุนสงเคราะห์ เป็นต้น สหกรณ์ยังมีการจัดอบรมให้ความรู้แก่สมาชิกเป็นประจำ โดยเน้นเกี่ยวกับการบริการจากสหกรณ์ ขณะเดียวกันยังมีการประชาสัมพันธ์รูปแบบต่างๆ เพื่อให้สมาชิกและประชาชนในพื้นที่ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับสหกรณ์อย่างต่อเนื่อง

สำหรับแนวทางพัฒนาที่ผ่านมา สหกรณ์เน้นการเพิ่มของสมาชิกโดยวิธีการเข้าร่วมเป็นกลุ่ม เพื่อช่วยกันพัฒนาสหกรณ์ให้เติบโต โดยการถือหุ้น และร่วมลงทุน ต่อมาสหกรณ์ได้เปิดให้บริการและสวัสดิการบางประเภทที่สอดคล้องกับความต้องการของสมาชิก เช่น เงินฝากออมทรัพย์ เพื่อรักษาทรัพย์ เงินฝากออมทรัพย์เพื่อการลงทุน และการให้กู้ยืมเงินฉุกเฉินโดยปลอดดอกเบี้ย จนปัจจุบันมีจำนวนสมาชิก บริการและสวัสดิการ และสาขาเพิ่มขึ้น

จากงานวิจัยข้างต้นจึงสรุปได้ว่า สหกรณ์อิสลามมีบทบาทต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม โดยรวมไม่แตกต่างกันมากกับสหกรณ์ทั่วไป เพียงแต่ที่เพิ่มเติม คือ สหกรณ์อิสลามมีบทบาทต่อการยกระดับความเป็นมุสลิมที่ดีขึ้น เช่น ส่งเสริมการประพฤติตนตามหลักอิสลาม

ดังนั้นกล่าวได้ว่า สหกรณ์อิสลามมีบทบาทต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิก ดังตารางต่อไปนี้

บทบาทสหกรณ์อิสลามในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม	
ด้านเศรษฐกิจ	<ul style="list-style-type: none"> - การส่งเสริมรายได้แก่สมาชิก - สนับสนุนการลดรายจ่ายและต้นทุน - การส่งเสริมการออมทรัพย์ - การเป็นแหล่งเงินทุนให้สินเชื่อ
ด้านสังคม	<ul style="list-style-type: none"> - การจัดสวัสดิการสมาชิก - การให้การศึกษา อบรม ข้อมูลและข่าวสาร - การร่วมมือระหว่างสมาชิก สหกรณ์และชุมชน - เสริมสร้างการประพฤติตนตามหลักอิสลาม

ตารางที่ 2 กิจกรรมบทบาทสหกรณ์อิสลาม

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องบทบาทของสหกรณ์อิสลาม อิบ努อัฟฟาน จำกัด ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิก ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการวิจัยครั้งนี้ ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ในบทนี้ผู้วิจัยจะกล่าวถึงประเด็นต่างๆ ดังต่อไปนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 แบบแผนการวิจัย
- 3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ สมาชิกสหกรณ์อิสลาม อิบ努อัฟฟาน จำกัด 13 สาขา ซึ่งมีจำนวนสมาชิกทั้งหมด ณ ปี 2558 จำนวน 84,656 ราย (รายงานกิจการสหกรณ์อิสลาม อิบ努อัฟฟาน จำกัดประจำปี 2558 : 51) ดังต่อไปนี้

- 1.1 สมาชิกสหกรณ์อิสลาม อิบ努อัฟฟาน จำกัด สาขาปัตตานี จำนวน 15,171 ราย
- 1.2 สมาชิกสหกรณ์อิสลาม อิบ努อัฟฟาน จำกัด สาขาสายบุรี จำนวน 8,121 ราย
- 1.3 สมาชิกสหกรณ์อิสลาม อิบ努อัฟฟาน จำกัด สาขานราธิวาส จำนวน 9,252 ราย
- 1.4 สมาชิกสหกรณ์อิสลาม อิบ努อัฟฟาน จำกัด สาขายะลา จำนวน 10,493 ราย
- 1.5 สมาชิกสหกรณ์อิสลาม อิบ努อัฟฟาน จำกัด สาขาเรือเสาะ จำนวน 8,266 ราย
- 1.6 สมาชิกสหกรณ์อิสลาม อิบ努อัฟฟาน จำกัด สาขาจะนะ จำนวน 5,473 ราย
- 1.7 สมาชิกสหกรณ์อิสลาม อิบ努อัฟฟาน จำกัด สาขาสุโหงโกลก จำนวน 7,470 ราย
- 1.8 สมาชิกสหกรณ์อิสลาม อิบ努อัฟฟาน จำกัด สาขาโคกโพธิ์ จำนวน 3,886 ราย

1.9 สมาชิกสหกรณ์อิสลาม อิบนูอัฟฟาน จำกัด สาขาตันหยงมัส จำนวน 8,394

ราย

1.10 สมาชิกสหกรณ์อิสลาม อิบนูอัฟฟาน จำกัด สาขายะหา จำนวน 3,252 ราย

1.11 สมาชิกสหกรณ์อิสลาม อิบนูอัฟฟาน จำกัด สาขาเบตง จำนวน 1,854 ราย

1.12 สมาชิกสหกรณ์อิสลาม อิบนูอัฟฟาน จำกัด สาขาสุสามิแล จำนวน 1,724

ราย

1.13 สมาชิกสหกรณ์อิสลาม อิบนูอัฟฟาน จำกัด สาขาศรีสาคร จำนวน 1,300

ราย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเชิงปริมาณครั้งนี้ ได้แก่ สมาชิกสหกรณ์อิสลาม อิบนูอัฟฟาน จำกัด จำนวน 384 ราย โดยใช้ตารางสำเร็จรูปในการสุ่มตัวอย่างประชากรของ เครจซี และมอร์แกน (ธีรวุฒิ เอกะกุล: 2543, ยุทธ ไกยวรรณ: 2546)

ขนาด ประชากร	ขนาด ตัวอย่าง	ขนาด ประชากร	ขนาด ตัวอย่าง	ขนาด ประชากร	ขนาด ตัวอย่าง	ขนาด ประชากร	ขนาด ตัวอย่าง	ขนาด ประชากร	ขนาด ตัวอย่าง
10	10	100	80	280	162	800	260	2,800	338
15	14	110	86	290	165	850	265	3,000	341
20	19	120	92	300	169	900	269	3,500	346
25	24	130	97	320	175	950	274	4,000	351
30	28	140	103	340	181	1,000	278	4,500	354
35	32	150	108	360	186	1,100	285	5,000	357
40	36	160	113	380	191	1,200	291	6,000	361
45	40	170	118	400	196	1,300	297	7,000	364
50	44	180	123	420	201	1,400	302	8,000	367
55	48	190	127	440	205	1,500	306	9,000	368
60	52	200	132	460	210	1,600	310	10,000	370
65	56	210	136	480	214	1,700	313	15,000	375
70	59	220	140	500	217	1,800	317	20,000	377
75	63	230	144	550	226	1,900	320	30,000	379
80	66	240	148	600	234	2,000	322	40,000	380
85	70	250	152	650	242	2,200	327	50,000	381
90	73	260	155	700	248	2,400	331	75,000	382
95	76	270	159	750	254	2,600	335	100,000	384

ตารางที่ 3 ตารางสำเร็จรูปในการสุ่มตัวอย่างประชากร

3.2 แบบแผนการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ กำหนดใช้การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ในรูปของการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือเพื่อสำรวจตัวแปรต่าง ๆ ที่ใช้ในการวิจัย

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีวิทยาการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย โดยมีรายละเอียดของการใช้เครื่องมือดังนี้

3.3.1 การใช้เครื่องมือวิจัย

3.3.1.1 การวิจัยเชิงปริมาณใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการสำรวจ รวบรวมข้อมูลดังกล่าว แบ่งเป็น 3 ตอน มีลักษณะคำถามเป็นแบบปลายปิด (Close – ended Question) และคำถามแบบปลายเปิด (Open – ended Question) ประกอบไปด้วย

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของสมาชิกสหกรณ์อิสลาม อิบน์อ็ฟฟาน จำกัด ซึ่งมีลักษณะเป็นคำถาม แบบตรวจสอบรายการ (Check List) จำนวน 12 ข้อได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ระยะเวลาการเป็นสมาชิกและประวัติการใช้บริการต่างๆกับสหกรณ์ฯ

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับบทบาทสหกรณ์อิสลาม อิบน์อ็ฟฟาน จำกัด ในการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ และสังคมของสมาชิก มีลักษณะข้อคำถามเป็นแบบเลือกตอบ ซึ่งกำหนดไว้ 5 ระดับตามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ของลิเคอร์ต (Likert) มีความหมาย ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง บทบาทสหกรณ์ที่เห็นว่าอยู่ในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง บทบาทสหกรณ์ที่เห็นว่าอยู่ในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง บทบาทสหกรณ์ที่เห็นว่าอยู่ในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง บทบาทสหกรณ์ที่เห็นว่าอยู่ในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง บทบาทสหกรณ์ที่เห็นว่าอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะทางการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ และสังคมของสหกรณ์
อิสลามอับนูอ์ฟฟาน จำกัด เป็นคำถามแบบปลายเปิด (Open – ended Question) เพื่อให้ผู้ตอบ
แบบสอบถาม สามารถแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมได้อย่างอิสระ

3.3.2 การสร้างเครื่องมือวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้ดำเนินการ
สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทสหกรณ์อิสลาม อับนูอ์ฟฟาน จำกัด มีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

3.3.2.1 ศึกษารายละเอียด แนวคิด เกี่ยวกับเรื่องที่ศึกษาวิจัย เอกสาร และ
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่มีผู้ศึกษาไว้แล้ว เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือ

3.3.2.2 สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมเนื้อหา และวัตถุประสงค์ของการ
วิจัย นำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบและแก้ไขตามคำแนะนำ

3.3.2.3 นำเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณา
ความถูกต้องสมบูรณ์ของเนื้อหา ตรวจสอบ เพื่อให้ได้แบบสอบถามที่มีความเที่ยงตรงตามเนื้อหาและ
หาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อถามนั้นกับประเด็นหลักของเนื้อหา ตามวิธีการของ Rovinelli
and Hambleton (1978 อ้างถึงใน ผ่องศรี วาณิชยศุภวงศ์: 2546) โดยกำหนดคะแนนไว้ดังนี้

+1 “เมื่อเห็นว่าตรงกับขอบข่ายเนื้อหาตามที่ระบุไว้”

0 “เมื่อไม่แน่ใจว่าตรงกับขอบข่ายเนื้อหาตามที่ระบุไว้”

-1 “เมื่อแน่ใจว่าไม่ตรงกับขอบข่ายเนื้อหาตามที่ระบุไว้”

3.3.2.4 นำแบบสอบถามที่แก้ไขปรับปรุงแล้ว ไปทดลองใช้ (Try – Out) กับ
ประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน 15 ชุด

3.3.2.5 นำแบบสอบถามที่ทดลองใช้มาตรวจสอบให้คะแนนและหาความ
เชื่อมั่นโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) (มยุรี เผือก
ไร่, 2554: 48) เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น

3.3.2.6 ปรับปรุงแก้ไขคุณภาพของเครื่องมืออีกครั้งเพื่อความสมบูรณ์จาก
ข้อบกพร่องที่พบจากการตอบของกลุ่มตัวอย่าง

3.3.2.7 จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวม
ข้อมูลในการวิจัยต่อไป

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลตามลำดับขั้นตอนดังนี้

3.4.1. ขออนุญาตและขอหนังสือแนะนำตัวจากวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

3.4.2. หาข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนกลุ่มตัวอย่าง โดยสอบถามข้อมูลจากสหกรณ์อิสลาม อิบนูอัฟฟาน จำกัด ตั้งอยู่ที่ 6 ถนนยะรัง ซอย 8 ตำบลจะบังติกอ อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี 94000

3.4.3. สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการสอบถามตามแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

3.4.4. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญนำไปทดลองใช้กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แต่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha) ของครอนบาค (Cronbach)

3.4.5. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเองแบบรอรับทันที

3.4.6. นำผลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างมาตรวจสอบความเรียบร้อย ความถูกต้องสมบูรณ์ในการลงข้อมูล เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัย

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

3.5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงปริมาณที่ได้จากแบบสอบถาม ภายหลังจากการเก็บรวบรวมข้อมูลครบถ้วนแล้วนำมาลงรหัสข้อมูลเพื่อนำมาประมวลผล และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ดังต่อไปนี้

3.5.1.1 แบบสอบถามตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของสมาชิกสหกรณ์อิสลาม อิบนูอัฟฟาน จำกัด วิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาร้อยละ (Percentage) (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2541: 165) แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

3.5.1.2 แบบสอบถามตอนที่ 2 บทบาทสหกรณ์อิสลาม อิบ努อัฟฟาน จำกัด ในการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิก วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ใช้เกณฑ์การแปลผลของ ชูศรี วงศ์รัตน์ (2541: 75) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง บทบาทสหกรณ์ที่เห็นว่าอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง บทบาทสหกรณ์ที่เห็นว่าอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง บทบาทสหกรณ์ที่เห็นว่าอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง บทบาทสหกรณ์ที่เห็นว่าอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง บทบาทสหกรณ์ที่เห็นว่าอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3.5.1.3 วิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบสภาพทั่วไปของสมาชิกกับบทบาทสหกรณ์อิสลาม อิบ努อัฟฟาน จำกัด ในการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมของสมาชิก โดยใช้สถิติทดสอบค่าความแปรปรวน (t-test) (F-test)

3.5.1.4 แบบสอบถามตอนที่ 3 ข้อเสนอเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ และสังคมของสหกรณ์อิสลาม อิบ努อัฟฟาน จำกัด วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการจัดหมวดหมู่ (Categorized) แล้วแจกแจงความถี่ (Frequency) หาค่าร้อยละ (Percentage) และนำเสนอแบบความเรียงจากมากไปหาน้อย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาบทบาทสหกรณ์อิสลามอับนูอัฟฟาน จำกัด ในการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมของสมาชิก ผู้วิจัยเสนอข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง ผลการวิเคราะห์ข้อมูล และการแปลความผลที่ได้รับจากการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

4.1 การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ในรูปแบบตารางประกอบความเรียง แบ่งเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

1) การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ใช้การวิเคราะห์หาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) และนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย

2) การวิเคราะห์ข้อมูลบทบาทสหกรณ์อิสลามอับนูอัฟฟาน จำกัด ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิก ใช้การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

3) วิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบสภาพทั่วไปของสมาชิกกับบทบาทสหกรณ์อิสลามอับนูอัฟฟาน จำกัด ในการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมของสมาชิก โดยใช้สถิติทดสอบค่าความแปรปรวน (t-test) (F-test)

4) การวิเคราะห์ปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ และสังคม ของสมาชิกสหกรณ์อิสลามอับนูอัฟฟาน จำกัด วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการจัดหมวดหมู่ (Categorized) แล้วแจกแจงความถี่ (Frequency) หาค่าร้อยละ (Percentage) และนำเสนอแบบความเรียงจากมากไปหาน้อย

4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.2.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นสมาชิกสหกรณ์อิสลาม อิบน์อัฟฟาน จำกัด จำนวนทั้งสิ้น 384 คน ซึ่งมีรายละเอียดค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ปรากฏดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 แสดงค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ของข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	174	45.3
หญิง	210	54.7
รวม	384	100
2. อายุ		
20 - 30 ปี	123	32.0
31 - 40 ปี	170	44.3
41 - 50 ปี	60	15.6
51 ปีขึ้นไป	31	8.1
รวม	384	100
3. ระดับการศึกษาศาสนา		
ต่ำกว่าชั้นะวีย	174	45.3
ชั้นะวีย	137	35.7
ปริญญาตรี	44	11.5
สูงกว่าปริญญาตรี	9	2.3
อื่นๆ เช่น ปอเนาะ	20	5.2
รวม	384	100
4. ระดับการศึกษามัธยม		
ต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนปลาย	83	21.6
มัธยมศึกษาตอนปลาย/เทียบเท่า	80	20.8

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
ปวส./อนุปริญญา	62	16.1
ปริญญาตรี	149	38.8
สูงกว่าปริญญาตรี	10	2.6
รวม	384	100
5. สถานภาพ		
โสด	98	25.5
สมรส	274	71.4
หม้าย	12	3.1
รวม	384	100
6. สถานะในครอบครัว		
หัวหน้าครอบครัว	133	34.6
สมาชิกครอบครัวหรือผู้อาศัย	251	65.4
รวม	384	100
7. อาชีพหลัก		
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	41	10.7
ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย	123	32.0
พนักงานบริษัทเอกชน	96	25.0
เกษตรกร/การประมง	49	12.8
รับจ้างทั่วไป	75	19.5
รวม	384	100
8. รายได้ต่อเดือน		
ต่ำกว่า 10,000 บาท	118	30.7
10,001 – 15,000 บาท	142	37.0
15,001 – 20,000 บาท	80	20.8
20,001 – 25,000 บาท	21	5.5
25,001 – 30,000 บาท	13	3.4

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
มากกว่า 30,000 บาท	10	2.6
รวม	384	100
9. ระยะเวลาการเป็นสมาชิกสหกรณ์		
ต่ำกว่า 2 ปี	62	16.1
3 – 5 ปี	161	41.9
6 – 10 ปี	116	30.2
11 - 15 ปี	32	8.3
มากกว่า 15 ปี	13	3.4
รวม	384	100

จากตารางที่ 4 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างรวมทั้งสิ้น จำนวน 384 คน จำแนก รายละเอียดของข้อมูลทั่วไปได้ดังนี้

เพศ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวน 210 คน คิดเป็นร้อยละ 54.7 ส่วนเพศชายจำนวน 174 คน คิดเป็นร้อยละ 45.3

อายุ ส่วนใหญ่จะมีอายุอยู่ในช่วง 31 – 40 ปี จำนวน 170 คน คิดเป็นร้อยละ 44.3 รองลงมาคือ อายุ 20 – 30 ปี จำนวน 123 คน คิดเป็นร้อยละ 32.0 อายุ 41 – 50 ปี จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 15.6 และอายุ 51 ปี ขึ้นไป จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 8.1

ระดับการศึกษาศาสนา กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการศึกษาทางด้านศาสนาอยู่ในระดับต่ำกว่าขณะวัย จำนวน 174 คน คิดเป็นร้อยละ 45.3 รองลงมาคือ ระดับขณะวัยจำนวน 137 คน คิดเป็นร้อยละ 35.7 ระดับปริญญาตรีจำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 11.5 อื่นๆ เช่น ปอเนาะ จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 5.2 และระดับสูงกว่าปริญญาตรีจำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 2.3 ตามลำดับ

ระดับการศึกษาสามัญ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการศึกษาทางด้านสามัญอยู่ในระดับปริญญาตรีจำนวน 149 คน คิดเป็นร้อยละ 38.8 รองลงมาคือ ระดับต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 21.6 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/เทียบเท่าจำนวน 80 คน คิดเป็น

ร้อยละ 20.8 ปวส./อนุปริญญาจำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 16.1 และระดับสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 2.6 ตามลำดับ

สถานภาพ ส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างมีสถานภาพสมรสจำนวน 274 คน คิดเป็นร้อยละ 71.4 รองลงมาคือ สถานภาพโสด จำนวน 98 คน คิดเป็นร้อยละ 25.5 และสถานภาพเป็นหม้าย จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 3.1

สถานะในครอบครัว ส่วนใหญ่เป็นสมาชิกครอบครัวหรือผู้อาศัยจำนวน 251 คน คิดเป็นร้อยละ 65.4 และหัวหน้าครอบครัวจำนวน 133 คน คิดเป็นร้อยละ 34.6

อาชีพหลัก กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว/ค้าขายจำนวน 123 คน คิดเป็นร้อยละ 32.0 รองลงมาคือประกอบอาชีพพนักงานบริษัทเอกชนจำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 25.0 รับจ้างทั่วไปจำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 19.5 เกษตรกร/การประมงจำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 12.8 และรับราชการ/รัฐวิสาหกิจจำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 10.7 ตามลำดับ

รายได้ต่อเดือนของกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือน 10,001 – 15,000 บาท จำนวน 142 คน คิดเป็นร้อยละ 37.0 รองลงมาคือ ต่ำกว่า 10,000 บาท จำนวน 118 คน คิดเป็นร้อยละ 30.7 15,001 – 20,000 บาทจำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 20.8 20,001 – 25,000 บาท จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 5.5 25,001 – 30,000 บาท จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 3.4 และมากกว่า 30,000 บาท จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 2.6 9 ตามลำดับ

ระยะเวลาการเป็นสมาชิกสหกรณ์ของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อยู่ในระยะเวลา 3 – 5 ปี จำนวน 161 คน คิดเป็นร้อยละ 41.9 รองลงมาคือ 6 – 10 ปี จำนวน 116 คน คิดเป็นร้อยละ 30.2 ต่ำกว่า 2 ปี จำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 16.1 11 - 15 ปี จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 8.3 และมากกว่า 15 ปี จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 3.4 ตามลำดับ

4.2.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลบทบาทสหกรณ์อิสลามอับนุอ์ฟฟาน จำกัด ในการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและด้านสังคมตามความคิดเห็นของสมาชิก ปรากฏดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของบทบาทสหกรณ์อิสลามอับนุอ์ฟฟาน จำกัด ในการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและด้านสังคมตามความคิดเห็นของสมาชิก จำแนกเป็นรายด้านและภาพรวม

บทบาทสหกรณ์อิสลาม อับนูอ์ฟาน จำกัด	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)	ระดับ
ด้านเศรษฐกิจ	3.88	0.65	มาก
ด้านสังคม	3.86	0.66	มาก
รวม	3.87	0.62	มาก

จากตารางที่ 5 พบว่าบทบาทของสหกรณ์อิสลามอับนูอ์ฟาน จำกัด ในการพัฒนา ด้านเศรษฐกิจและด้านสังคม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.87$, S.D = 0.62) และเมื่อ พิจารณารายด้าน พบว่าบทบาทของสหกรณ์อิสลามอับนูอ์ฟาน จำกัด ทั้งด้านเศรษฐกิจและด้าน สังคมมีบทบาทอยู่ในระดับมากเช่นกัน ($\bar{X} = 3.88$, S.D = 0.65 และ $\bar{X} = 3.86$, S.D = 0.66) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาเป็นรายกิจกรรมและรายข้อ ผลปรากฏดังนี้

4.2.2.1) บทบาทของสหกรณ์อิสลามอับนูอ์ฟาน จำกัด ในการพัฒนา ด้านเศรษฐกิจ จำแนกเป็นรายกิจกรรมและรายข้อ ปรากฏดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของบทบาทสหกรณ์อิสลามอับนูอ์ฟาน จำกัด ในการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ จำแนกเป็นรายกิจกรรมและรายข้อ

บทบาทสหกรณ์อิสลามอับนูอ์ฟาน จำกัด ในการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D)	ระดับ
กิจกรรม : การส่งเสริมรายได้แก่สมาชิก (Income)			
1. การเป็นสมาชิกสหกรณ์ทำให้เพิ่มช่องทางในการสร้างโอกาส เพิ่มรายได้	3.85	0.95	มาก
2. ทำให้สมาชิกมีที่ดินทำกิน และมีวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นในการ ประกอบอาชีพ	3.83	0.90	มาก
3. การทำธุรกรรมทางการเงินกับสหกรณ์ทำให้สมาชิกมีรายได้ เพิ่มขึ้น	3.80	0.90	มาก

บทบาทสหกรณ์อิสลามอับนูอัฟฟาน จำกัด ในการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D)	ระดับ
รวม	3.83	0.82	มาก
กิจกรรม : สนับสนุนการลดรายจ่ายและต้นทุน (Expenses)			
4. การให้บริการสินเชื่อของสหกรณ์ทำให้สมาชิกลดต้นทุนทาง การเงิน เรื่องอัตราค่าบริการจากการใช้สินเชื่อจากแหล่งอื่น	3.80	0.93	มาก
5. การเป็นสมาชิกสหกรณ์ทำให้สมาชิกมีรายจ่ายในการประกอบ อาชีพและการดำเนินชีวิตลดลง	3.62	0.95	มาก
6. สมาชิกมีการใช้จ่ายอย่างรอบคอบและเท่าที่จำเป็นทำให้ ประหยัดค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น	3.88	0.87	มาก
รวม	3.77	0.76	มาก
กิจกรรม : การส่งเสริมการออมทรัพย์ (Savings)			
7. สหกรณ์ให้บริการรับฝาก - ถอนเงิน ให้เกิดการออมทรัพย์ที่ ปลอดภัย	4.34	0.79	มาก
8. สหกรณ์ให้บริการด้วยความสะดวก รวดเร็ว เป็นไปตามความ ต้องการของสมาชิกและได้รับปันผลที่สูงกว่าแหล่งเงินออมอื่นๆ	3.91	0.87	มาก
9. สมาชิกมีการเก็บออมกับสหกรณ์เพิ่มขึ้น	3.95	0.91	มาก
รวม	4.06	0.71	มาก
กิจกรรม : การเป็นแหล่งเงินทุนให้สินเชื่อ (Investment)			
10. สหกรณ์เป็นแหล่งเงินทุนให้บริการสมาชิกไปลงทุนพัฒนา อาชีพ และการอุปโภคที่เหมาะสม	3.94	0.82	มาก
11. สหกรณ์ให้บริการสินเชื่อโดยการคิดอัตรากำไรที่เหมาะสม	3.86	0.85	มาก
12. มีนโยบาย และการส่งเสริมการลงทุนที่สอดคล้องกับความ ต้องการของสมาชิก	3.82	0.86	มาก

บทบาทสหกรณ์อิสลามอับนูอ์ฟฟาน จำกัด ในการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D)	ระดับ
รวม	3.87	0.73	มาก
ภาพรวมการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ	3.88	0.65	มาก

จากตารางที่ 6 พบว่า บทบาทของสหกรณ์อิสลามอับนูอ์ฟฟาน จำกัด ในการพัฒนา ด้านเศรษฐกิจในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.88$, S.D = 0.65) เมื่อพิจารณาเป็นรายกิจกรรม โดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยพบว่า บทบาทของสหกรณ์อิสลามอับนูอ์ฟฟาน จำกัด ทุก กิจกรรมอยู่ระดับมาก ซึ่งกิจกรรมที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ กิจกรรมการส่งเสริมการออมทรัพย์ ($\bar{X} = 4.06$, S.D = 0.71) รองลงมาคือ กิจกรรมการเป็นแหล่งเงินทุนให้สินเชื่อ ($\bar{X} = 3.87$, S.D = 0.73) การส่งเสริมรายได้แก่สมาชิก ($\bar{X} = 3.83$, S.D = 0.82) และกิจกรรมที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ สนับสนุนการลดรายจ่ายและต้นทุน ($\bar{X} = 3.77$, S.D = 0.76)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อในแต่ละกิจกรรม ผลปรากฏดังนี้
กิจกรรมการส่งเสริมรายได้แก่สมาชิก เมื่อพิจารณารายข้อ โดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจาก มากไปน้อยพบว่า บทบาทของสหกรณ์อิสลามอับนูอ์ฟฟาน จำกัด ทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มี ค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ การเป็นสมาชิกสหกรณ์ทำให้เพิ่มช่องทางในการสร้างโอกาสเพิ่มรายได้ ($\bar{X} = 3.85$, S.D = 0.95) รองลงมาคือ ทำให้สมาชิกมีที่ดินทำกิน และมีวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นในการ ประกอบอาชีพ ($\bar{X} = 3.83$, S.D = 0.90) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือการทำธุรกรรมทางการเงิน กับสหกรณ์ทำให้สมาชิกมีรายได้เพิ่มขึ้น ($\bar{X} = 3.80$, S.D = 0.90)

กิจกรรมสนับสนุนการลดรายจ่ายและต้นทุน เมื่อพิจารณารายข้อเรียงตามค่าเฉลี่ย จากมากไปน้อยพบว่า บทบาทของสหกรณ์อิสลามอับนูอ์ฟฟาน จำกัด ทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ สมาชิกมีการใช้จ่ายอย่างรอบคอบและเท่าที่จำเป็นทำให้ประหยัดค่าใช้จ่าย เพิ่มขึ้น ($\bar{X} = 3.88$, S.D = 0.87) รองลงมาคือ การให้บริการสินเชื่อของสหกรณ์ทำให้สมาชิกลด ต้นทุนทางการเงิน เรื่องอัตราค่าบริการจากการใช้สินเชื่อจากแหล่งอื่น ($\bar{X} = 3.80$, S.D = 0.93)

และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ การเป็นสมาชิกสหกรณ์ทำให้สมาชิกมีรายจ่ายในการประกอบอาชีพ และการดำเนินชีวิตลดลง ($\bar{X} = 3.62$, S.D = 0.95)

กิจกรรมการส่งเสริมการออมทรัพย์ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยพบว่า บทบาทของสหกรณ์อิสลามอีนุอ์ฟาน จำกัด ทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ สหกรณ์ให้บริการรับฝาก - ถอนเงิน ให้เกิดการออมทรัพย์ที่ปลอดภัย ($\bar{X} = 4.34$, S.D = 0.79) รองลงมาคือ สมาชิกมีการเก็บออมกับสหกรณ์เพิ่มขึ้น ($\bar{X} = 3.95$, S.D = 0.91) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ สหกรณ์ให้บริการด้วยความสะดวก รวดเร็ว เป็นไปตามความต้องการของสมาชิกและได้รับปันผลที่สูงกว่าแหล่งเงินออมอื่นๆ ($\bar{X} = 3.91$, S.D = 0.87)

กิจกรรมการเป็นแหล่งเงินทุนให้สินเชื่อ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยพบว่า บทบาทของสหกรณ์อิสลามอีนุอ์ฟาน จำกัด ทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ สหกรณ์เป็นแหล่งเงินทุนให้บริการสมาชิกไปลงทุนพัฒนาอาชีพ และการอุปโภคที่เหมาะสม ($\bar{X} = 3.94$, S.D = 0.82) รองลงมาคือ สหกรณ์ให้บริการสินเชื่อโดยการคิดอัตรากำไรที่เหมาะสม ($\bar{X} = 3.86$, S.D = 0.85) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ มีนโยบาย และการส่งเสริมการลงทุนที่สอดคล้องกับความต้องการของสมาชิก ($\bar{X} = 3.82$, S.D = 0.86)

4.2.2.2) บทบาทของสหกรณ์อิสลาม อีนุอ์ฟาน จำกัด ในการพัฒนาด้านสังคม จำแนกเป็นรายกิจกรรมและรายข้อ ปรากฏดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของบทบาทสหกรณ์อิสลาม อีนุอ์ฟาน จำกัด ในการพัฒนาด้านสังคม จำแนกเป็นรายกิจกรรมและรายข้อ

บทบาทสหกรณ์อิสลามอีนุอ์ฟาน จำกัด ในการพัฒนาด้านสังคม	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D)	ระดับ
กิจกรรม : การจัดสวัสดิการสมาชิก (Welfare)			
13. สหกรณ์ให้การช่วยเหลือสมาชิกที่ประสบภัยธรรมชาติต่าง ๆ เช่น น้ำท่วม ภัยแล้ง ฯลฯ	3.91	0.90	มาก
14. สมาชิกได้รับประโยชน์จากการจัดสรรเงินทุนเพื่อสวัสดิการ สมาชิก เพื่อการสาธารณประโยชน์ กองทุนชะงักและสวัสดิการ	3.95	0.83	มาก
15. สหกรณ์ให้การช่วยเหลือสมาชิกเมื่อเสียชีวิต เจ็บป่วยต้อง			

บทบาทสหกรณ์อิสลามอับนุอ์ฟฟาน จำกัด ในการพัฒนาด้านสังคม	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D)	ระดับ
รักษาตัวที่โรงพยาบาล และคลอดบุตร	4.15	0.85	มาก
16. สวัสดิการของสหกรณ์ปัจจุบันมีความเหมาะสมและเพียงพอ แก่สมาชิก	3.81	0.88	มาก
รวม	3.95	0.72	มาก
กิจกรรม : การให้การศึกษ อบรม ข้อมูลและข่าวสาร (Education & Communication)			
17. สหกรณ์จัดให้มีการประชุมให้การศึกษ ฝึกอบรม พัฒนาการ เรียนรู้ เผยแพร่ความรู้ ข้อมูลและข่าวสารแก่สมาชิก	3.66	0.89	มาก
18. สหกรณ์ได้แจ้งให้สมาชิกทราบเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสาร การ ดำเนินธุรกิจและกิจกรรมต่าง ๆ ของสหกรณ์ผ่านทางตัวแทน สหกรณ์ ประธานกลุ่ม และสื่อออนไลน์อย่างสม่ำเสมอ	3.66	0.88	มาก
19. สมาชิกสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของสหกรณ์ได้อย่าง สะดวกและรวดเร็ว	3.62	0.92	มาก
รวม	3.65	0.80	มาก
กิจกรรม : การร่วมมือระหว่างสหกรณ์และชุมชน (Co-operation)			
20. สหกรณ์ได้ให้ความร่วมมือกันกับสหกรณ์อื่น ๆ หน่วยงานและ องค์กรในชุมชน มีการให้บริการธุรกิจและกิจกรรมที่ดีแก่สมาชิก	3.69	0.87	มาก
21. สหกรณ์มีส่วนช่วยทำให้ชุมชนร่วมกันแก้ปัญหาความยากจน	3.68	0.88	มาก
22. สหกรณ์มีส่วนช่วยทำให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็งสามารถพึ่งพา ตนเอง และพึ่งพาซึ่งกันและกัน	3.79	0.88	มาก
23. สหกรณ์มีส่วนร่วมให้ความสนับสนุน ช่วยเหลือกิจกรรมของ ชุมชนเช่น มัสยิด โรงเรียนตาติกา หน่วยงานและองค์กรอื่น ๆ	3.92	0.84	มาก
รวม	3.77	0.75	มาก

บทบาทสหกรณ์อิสลามอับนูอัฟฟาน จำกัด ในการพัฒนาด้านสังคม	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D)	ระดับ
กิจกรรม : ส่งเสริมการประพฤติตนตามหลักอิสลาม (Religion)			
24. สหกรณ์มีส่วนในการส่งเสริมให้สมาชิกปฏิบัติศาสนกิจอย่าง สม่ำเสมอ	3.90	0.84	มาก
25. สหกรณ์ได้ให้ความเข้าใจแก่สมาชิกถึงหลักการใช้สินเชื่อและ ซื้อขายในอิสลามเพื่อให้สมาชิกได้ปฏิบัติอย่างถูกต้อง	4.08	0.84	มาก
26. สหกรณ์ได้มีส่วนร่วมในการกระตุ้นให้สมาชิกและสังคมได้มี การจ่ายชะกาดการค้ำตามหลักชะรีอะห์	4.15	0.78	มาก
รวม	4.04	0.72	มาก
ภาพรวมการพัฒนาด้านสังคม	3.86	0.66	มาก

จากตารางที่ 7 ปรากฏว่า บทบาทของสหกรณ์อิสลาม อับนูอัฟฟาน จำกัด ในการพัฒนาด้านสังคมภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.86$, S.D = 0.66) เมื่อพิจารณารายกิจกรรมเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยพบว่า บทบาทของสหกรณ์อิสลามอับนูอัฟฟาน จำกัด ทุกกิจกรรมอยู่ในระดับมาก โดยกิจกรรมที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ กิจกรรมส่งเสริมการประพฤติตนตามหลักอิสลาม ($\bar{X} = 4.04$, S.D = 0.72) รองลงมาคือ กิจกรรมการจัดสวัสดิการสมาชิก ($\bar{X} = 3.95$, S.D = 0.72) กิจกรรมการร่วมมือระหว่างสหกรณ์และชุมชน ($\bar{X} = 3.77$, S.D = 0.75) และกิจกรรมที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ กิจกรรมการให้การศึกษาอบรม ข้อมูลและข่าวสาร ($\bar{X} = 3.65$, S.D = 0.80)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อในแต่ละกิจกรรม ผลปรากฏดังนี้

กิจกรรมการจัดสวัสดิการสมาชิก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยพบว่า บทบาทของสหกรณ์อิสลามอับนูอัฟฟาน จำกัด ทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ สหกรณ์ให้การช่วยเหลือสมาชิกเมื่อเสียชีวิต เจ็บป่วยต้องรักษาตัวที่โรงพยาบาล และคลอดบุตร ($\bar{X} = 4.15$, S.D = 0.85) รองลงมาคือ ทำสมาชิกได้รับประโยชน์จากการจัดสรรเงินทุนเพื่อสวัสดิการสมาชิก เพื่อการสาธารณประโยชน์ กองทุนชะกาดและสวัสดิการ ($\bar{X} = 3.95$, S.D = 0.83) สหกรณ์ให้การช่วยเหลือสมาชิกที่ประสบภัยธรรมชาติต่าง ๆ เช่น น้ำท่วม ภัยแล้ง ฯลฯ (

$\bar{X} = 3.91$, S.D = 0.90) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ สวัสดิการของสหกรณ์ปัจจุบันมีความเหมาะสมและเพียงพอแก่สมาชิก ($\bar{X} = 3.81$, S.D = 0.88)

กิจกรรมการให้การศึกษา อบรม ข้อมูลและข่าวสาร เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยพบว่า บทบาทของสหกรณ์อิสลามอับนูอ์ฟาน จำกัด ทุกข้ออยู่ระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ สหกรณ์จัดให้มีการประชุมให้การศึกษา ฝึกอบรม พัฒนาการเรียนรู้ เผยแพร่ความรู้ ข้อมูลและข่าวสารแก่สมาชิก ($\bar{X} = 3.66$, S.D = 0.89) รองลงมาคือ สหกรณ์ได้แจ้งให้สมาชิกทราบเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสาร การดำเนินธุรกิจและกิจกรรมต่าง ๆ ของสหกรณ์ผ่านทางตัวแทนสหกรณ์ ประธานกลุ่ม และสื่อออนไลน์อย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 3.66$, S.D = 0.88) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ สมาชิกสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของสหกรณ์ได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว ($\bar{X} = 3.62$, S.D = 0.92)

กิจกรรมการร่วมมือระหว่างสหกรณ์และชุมชน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยพบว่า บทบาทของสหกรณ์อิสลามอับนูอ์ฟาน จำกัด ทุกข้ออยู่ระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ สหกรณ์มีส่วนร่วมให้ความสนับสนุน ช่วยเหลือกิจกรรมของชุมชนเช่น มัสยิด โรงเรียนตาดีกา หน่วยงานและองค์กรอื่น ๆ ($\bar{X} = 3.92$, S.D = 0.84) รองลงมาคือ สหกรณ์มีส่วนช่วยทำให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็งสามารถพึ่งพาตนเอง และพึ่งพาซึ่งกันและกัน ($\bar{X} = 3.79$, S.D = 0.88) สหกรณ์ได้ให้ความร่วมมือกันกับสหกรณ์อื่น ๆ หน่วยงานและองค์กรในชุมชน มีการให้บริการธุรกิจและกิจกรรมที่ดีแก่สมาชิก ($\bar{X} = 3.69$, S.D = 0.87) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ สหกรณ์มีส่วนช่วยทำให้ชุมชนร่วมกันแก้ปัญหาความยากจน ($\bar{X} = 3.68$, S.D = 0.88)

กิจกรรมส่งเสริมการประพฤติดนตามหลักอิสลาม เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยพบว่า บทบาทของสหกรณ์อิสลามอับนูอ์ฟาน จำกัด ทุกข้ออยู่ระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ สหกรณ์ได้มีส่วนร่วมในการกระตุ้นให้สมาชิกและสังคมได้มีการจ่ายชะกาตการค้ำตามหลักชะรีอะห์ ($\bar{X} = 4.15$, S.D = 0.78) รองลงมาคือ สหกรณ์ได้ให้ความเข้าใจแก่สมาชิกถึงหลักการใช้สินเชื่อและซื้อขายในอิสลามเพื่อให้สมาชิกได้ปฏิบัติอย่างถูกต้อง ($\bar{X} = 4.08$, S.D = 0.84) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ สหกรณ์มีส่วนในการส่งเสริมให้สมาชิกปฏิบัติศาสนกิจอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 3.90$, S.D = 0.84)

4.2.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามเพื่อเปรียบเทียบบทบาทสหกรณ์อิสลาม อิบ努ฮ์ฟาน จำกัด จำแนกตามสภาพทั่วไปของสมาชิกเป็นรายด้านและภาพรวม ดังปรากฏในตารางที่ 8-22 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 8 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทสหกรณ์อิสลามอิบ努ฮ์ฟาน จำกัด จำแนกตามเพศ

บทบาทสหกรณ์อิสลาม อิบ努ฮ์ฟาน จำกัด	เพศ				F-test	Sig.
	ชาย (N=174)		หญิง (N=210)			
	\bar{X}	SD.	\bar{X}	SD.		
1. การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ	3.94	0.63	3.83	0.66	0.055	.112
2. การพัฒนาด้านสังคม	3.86	0.66	3.88	0.66	0.406	.807
ผลรวมค่าเฉลี่ย	3.90	0.64	3.85	0.66	0.231	.460

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 8 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทสหกรณ์อิสลามอิบ努ฮ์ฟาน จำกัด จำแนกตามเพศที่ต่างกัน ในภาพรวมและรายด้าน พบว่า ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 9 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทสหกรณ์อิสลามอิบ努ฮ์ฟาน จำกัด จำแนกตามอายุ

บทบาทสหกรณ์อิสลาม อิบ努ฮ์ฟาน จำกัด	อายุ								F-test	Sig.
	20-30 (N=116)		31-40 (N=170)		41-50 (N=67)		51ขึ้นไป (N=31)			
	\bar{X}	SD.	\bar{X}	SD.	\bar{X}	SD.	\bar{X}	SD.		
1.การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ	3.87	0.69	3.89	0.64	3.90	0.61	3.86	0.56	0.030	.993
2.การพัฒนาด้านสังคม	3.89	0.70	3.85	0.64	3.84	0.68	3.86	0.54	0.133	.940
ผลรวมค่าเฉลี่ย	3.88	0.69	3.87	0.64	3.87	0.65	3.86	0.55	0.082	.967

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 9 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทสหกรณ์อิสลาม
อับนุอ์ฟฟาน จำกัด จำแนกตามอายุที่ต่างกัน ในภาพรวมและรายด้าน พบว่า ไม่แตกต่างกัน

Prince of Songkla University
Pattani Campus

ตารางที่ 10 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทสหกรณ์อิสลามอับนูอ์ฟฟาน จำกัด จำแนกตามระดับการศึกษาด้านศาสนา

บทบาทสหกรณ์อิสลาม อับนูอ์ฟฟาน จำกัด	ระดับการศึกษาด้านศาสนา										F-test	Sig.
	ต่ำกว่าขณะวัย		ขณะวัย		ปริญญาตรี		สูงกว่า ปริญญาตรี		อื่นๆ เช่น ปอเนาะ			
	(N=174)	(N=137)	(N=44)	(N=9)	(N=20)							
	\bar{X}	SD.	\bar{X}	SD.	\bar{X}	SD.	\bar{X}	SD.	\bar{X}	SD.		
1. การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ	3.80	0.67	3.92	0.64	4.03	0.59	4.38	0.21	3.85	0.63	2.769	.027*
2. การพัฒนาด้านสังคม	3.78	0.67	3.90	0.66	4.00	0.66	4.38	0.22	3.86	0.61	2.807	.026*
ผลรวมค่าเฉลี่ย	3.79	0.67	3.91	0.65	4.01	0.63	4.38	0.22	3.86	0.62	2.788	.027*

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 10 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทสหกรณ์อิสลาม อับนูอ์ฟฟาน จำกัด จำแนกตามระดับการศึกษาด้านศาสนาที่ต่างกัน ในภาพรวมและรายด้าน พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งสองด้าน และเมื่อทดสอบความแตกต่างกันระหว่างระดับการศึกษาด้านศาสนาที่ต่างกันทีละคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe) พบว่า คู่ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังปรากฏในตารางที่ 11

ตารางที่ 11 ผลการทดสอบความแตกต่างของบทบาทสหกรณ์อิสลามอับนูอัฟฟาน จำกัด ในการพัฒนาด้านเศรษฐกิจตามตัวแปรระดับการศึกษาศาสนา ด้วยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe)

บทบาทสหกรณ์อิสลาม อับนูอัฟฟาน จำกัด	ระดับการศึกษาศาสนา		Sig.
1. การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ	ต่ำกว่าชะนะวีย	ชะนะวีย	.111
		ปริญญาตรี	.037*
		สูงกว่าปริญญาตรี	.008*
		อื่นๆ เช่น ปอเนาะ	.758
	ชะนะวีย	ต่ำกว่าชะนะวีย	.111
		ปริญญาตรี	.324
		สูงกว่าปริญญาตรี	.035*
		อื่นๆ เช่น ปอเนาะ	.648
	ปริญญาตรี	ต่ำกว่าชะนะวีย	.037*
		ชะนะวีย	.324
		สูงกว่าปริญญาตรี	.128
		อื่นๆ เช่น ปอเนาะ	.299
	สูงกว่าปริญญาตรี	ต่ำกว่าชะนะวีย	.008*
		ชะนะวีย	.035*
		ปริญญาตรี	.128
		อื่นๆ เช่น ปอเนาะ	.037*
	อื่นๆ เช่น ปอเนาะ	ต่ำกว่าชะนะวีย	.758
		ชะนะวีย	.648
		ปริญญาตรี	.299
		สูงกว่าปริญญาตรี	.037*

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 11 ผลการทดสอบความแตกต่างบทบาทสหกรณ์อิสลามอับนูอัฟฟาน จำกัด ในการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ จำแนกตามระดับการศึกษาศาสนาด้วยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe) พบว่า คู่ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ ระดับต่ำกว่าชะนะวีัยกับปริญญาตรี , ระดับต่ำกว่าชะนะวีัยกับระดับสูงกว่าปริญญาตรี , ระดับชะนะวีัยกับระดับสูงกว่าปริญญาตรี และระดับสูงกว่าปริญญาตรีกับระดับอื่นๆ เช่น ปอเนาะ โดยค่าเฉลี่ยของระดับการศึกษาต่ำกว่าชะนะวีัย สูงกว่าค่าเฉลี่ยของระดับการศึกษาอื่น

ตารางที่ 12 ผลการทดสอบความแตกต่างของบทบาทสหกรณ์อิสลามอับนูอัฟฟาน จำกัด ในการพัฒนาด้านสังคมตามตัวแปรระดับการศึกษาศาสนา ด้วยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe)

บทบาทสหกรณ์อิสลาม อับนูอัฟฟาน จำกัด	ระดับการศึกษาศาสนา		Sig.
1. การพัฒนาด้านสังคม	ต่ำกว่าชะนะวีัย	ชะนะวีัย	.106
		ปริญญาตรี	.036*
		สูงกว่าปริญญาตรี	.007*
		อื่นๆ เช่น ปอเนาะ	.585
	ชะนะวีัย	ต่ำกว่าชะนะวีัย	.106
		ปริญญาตรี	.329
		สูงกว่าปริญญาตรี	.032*
		อื่นๆ เช่น ปอเนาะ	.816
	ปริญญาตรี	ต่ำกว่าชะนะวีัย	.036*
		ชะนะวีัย	.329
		สูงกว่าปริญญาตรี	.120
		อื่นๆ เช่น ปอเนาะ	.404
	สูงกว่าปริญญาตรี	ต่ำกว่าชะนะวีัย	.007*
		ชะนะวีัย	.032*
		ปริญญาตรี	.120
		อื่นๆ เช่น ปอเนาะ	.048*
อื่นๆ เช่น ปอเนาะ	ต่ำกว่าชะนะวีัย	.585	
	ชะนะวีัย	.816	

ปริญญาตรี	.404
สูงกว่าปริญญาตรี	.048*

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 12 ผลการทดสอบความแตกต่างบทบาทสหกรณ์อิสลามอินฮ์ฟฟาน จำกัด ในการพัฒนาด้านสังคม จำแนกตามระดับการศึกษาศาสนาด้วยวิธีของเซฟเฟ (Scheffe) พบว่า คู่ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ ระดับต่ำกว่าชนะเลิศกับปริญญาตรี , ระดับต่ำกว่าชนะเลิศกับระดับสูงกว่าปริญญาตรี , ระดับชนะเลิศกับระดับสูงกว่าปริญญาตรี และ ระดับสูงกว่าปริญญาตรีกับระดับอื่นๆเช่นปอเนาะ โดยค่าเฉลี่ยของระดับการศึกษาต่ำกว่าชนะเลิศสูงกว่าค่าเฉลี่ยของระดับการศึกษาอื่น

Prince of Songkla University
Pattani Campus

ตารางที่ 13 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทสหกรณ์อิสลามอับนูอัฟฟาน จำกัด จำแนกตามระดับการศึกษาด้านสามัญ

บทบาทสหกรณ์อิสลาม อับนูอัฟฟาน จำกัด	ระดับการศึกษาด้านสามัญ										F-test	Sig.
	ต่ำกว่ามัธยมศึกษา		มัธยมศึกษา		ปวส.หรือ อนุปริญญาตรี		ปริญญาตรี (N=149)		สูงกว่า ปริญญาตรี (N=10)			
	ตอนปลาย (N=83)		ตอนปลาย (N=80)		(N=62)		(N=149)		(N=10)			
	\bar{X}	SD.	\bar{X}	SD.	\bar{X}	SD.	\bar{X}	SD.	\bar{X}	SD.		
1. การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ	3.98	0.72	3.97	0.67	3.89	0.55	3.76	0.63	4.10	0.49	2.352	.054*
2. การพัฒนาด้านสังคม	3.90	0.73	3.94	0.72	3.90	0.58	3.77	0.63	4.12	0.29	1.597	.174
ผลรวมค่าเฉลี่ย	3.94	0.73	3.95	0.70	3.90	0.57	3.77	0.63	4.11	0.39	1.975	.114

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 13 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทสหกรณ์อิสลาม อับนูอัฟฟาน จำกัด จำแนกตามระดับการศึกษาด้านสามัญที่ต่างกัน ในภาพรวมและรายด้าน พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เฉพาะการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ และเมื่อทดสอบความแตกต่างกันระหว่างระดับการศึกษาสามัญที่ต่างกันที่ละคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe) พบว่า คู่ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ คู่ปริญญาตรีกับต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนปลาย และปริญญาตรีกับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า ดังปรากฏในตารางที่ 14

ตารางที่ 14 ผลการทดสอบความแตกต่างของบทบาทสหกรณ์อิสลามอับนูอ์ฟฟาน จำกัด ในรายด้าน การพัฒนาด้านเศรษฐกิจตามตัวแปรระดับการศึกษาสามัญ ด้วยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe)

บทบาทสหกรณ์อิสลาม อับนูอ์ฟฟาน จำกัด	ระดับการศึกษาศาสนา		Sig.
1. การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ	ต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอน ปลาย	มัธยมศึกษาตอนปลายหรือ เทียบเท่า	.914
		ปวส.หรืออนุปริญญา	.405
		ปริญญาตรี	.013*
		สูงกว่าปริญญาตรี	.774
	มัธยมศึกษาตอนปลาย หรือเทียบเท่า	ต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนปลาย	.914
		ปวส.หรืออนุปริญญา	.468
		ปริญญาตรี	.019*
		สูงกว่าปริญญาตรี	.736
	ปวส.หรืออนุปริญญา	ต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนปลาย	.405
		มัธยมศึกษาตอนปลายหรือ เทียบเท่า	.468
		ปริญญาตรี	.181
		สูงกว่าปริญญาตรี	.489
ปริญญาตรี	ต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนปลาย	.013*	
	มัธยมศึกษาตอนปลายหรือ เทียบเท่า	.019*	
	ปวส.หรืออนุปริญญา	.181	
	สูงกว่าปริญญาตรี	.180	
สูงกว่าปริญญาตรี	ต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนปลาย	.774	
	มัธยมศึกษาตอนปลายหรือ	.736	

เทียบเท่า	
ปวส.หรืออนุปริญญา	.489
ปริญญาตรี	.180

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 14 ผลการทดสอบความแตกต่างบทบาทสหกรณ์อิสลามอับนุอ์ฟฟาน จำกัด จำแนกตามระดับการศึกษาสามัญด้วยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe) พบว่า คู่ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ ปริญญาตรีกับต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนปลาย และปริญญาตรีกับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า โดยค่าเฉลี่ยของระดับการศึกษาต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนปลายสูงกว่าค่าเฉลี่ยของระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่าและปริญญาตรี

ตารางที่ 15 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทสหกรณ์อิสลามอับนุอ์ฟฟาน จำกัด จำแนกตามสถานภาพ

บทบาทสหกรณ์อิสลาม อับนุอ์ฟฟาน จำกัด	สถานภาพ						F-test	Sig.
	โสด (N=98)		สมรส (N=274)		หม้าย (N=12)			
	\bar{X}	SD.	\bar{X}	SD.	\bar{X}	SD.		
1. การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ	3.78	0.67	3.92	0.62	3.97	0.92	1.725	.180
2. การพัฒนาด้านสังคม	3.84	0.70	3.88	0.63	3.72	0.85	0.403	.669
ผลรวมค่าเฉลี่ย	3.81	0.68	3.85	0.63	3.85	0.89	1.064	.424

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 15 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทสหกรณ์อิสลามอับนุอ์ฟฟาน จำกัด จำแนกตามสถานภาพที่ต่างกัน ในภาพรวมและรายด้าน พบว่า ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 16 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทสหกรณ์อิสลามอับนูอ์ฟฟาน จำกัด จำแนกตามสถานะในครอบครัว

บทบาทสหกรณ์อิสลาม อับนูอ์ฟฟาน จำกัด	สถานะในครอบครัว				F-test	Sig.
	หัวหน้าครอบครัว (N=133)		สมาชิกครอบครัว (N=251)			
	\bar{X}	SD.	\bar{X}	SD.		
1. การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ	3.92	0.64	3.86	0.65	0.855	.356
2. การพัฒนาด้านสังคม	3.83	0.65	3.88	0.67	0.583	.446
ผลรวมค่าเฉลี่ย	3.88	0.64	3.87	0.66	0.719	.401

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 16 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทสหกรณ์อิสลามอับนูอ์ฟฟาน จำกัด จำแนกตามสถานะในครอบครัวที่ต่างกัน ในภาพรวมและรายด้าน พบว่า ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 17 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทสหกรณ์อิสลามอับนูอัฟฟาน จำกัด จำแนกตามอาชีพหลัก

บทบาทสหกรณ์อิสลาม อับนูอัฟฟาน จำกัด	อาชีพหลัก										F-test	Sig.
	รับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ (N=41)		ธุรกิจส่วนตัว/ ค้าขาย (N=123)		พนักงาน บริษัทเอกชน (N=96)		เกษตรกร/ การประมง (N=49)		รับจ้างทั่วไป (N=75)			
	\bar{X}	SD.	\bar{X}	SD.	\bar{X}	SD.	\bar{X}	SD.	\bar{X}	SD.		
1. การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ	3.86	0.76	3.97	0.60	3.78	0.67	4.03	0.57	3.79	0.65	2.251	.063
2. การพัฒนาด้านสังคม	3.84	0.81	3.96	0.58	3.76	0.68	3.98	0.64	3.78	0.66	1.974	.098
ผลรวมค่าเฉลี่ย	3.85	0.78	3.96	0.59	3.77	0.67	4.00	0.60	3.78	0.65	2.112	.081

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 17 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทสหกรณ์อิสลาม อับนูอัฟฟาน จำกัด จำแนกตามอาชีพหลักที่ต่างกัน ในภาพรวมและรายด้าน พบว่า ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 18 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทสหกรณ์อิสลามอับนูอ์ฟฟาน จำกัด จำแนกตามรายได้ต่อเดือน

บทบาทสหกรณ์อิสลาม อับนูอ์ฟฟาน จำกัด	รายได้ต่อเดือน												F-test	Sig.
	ต่ำกว่า 10,000 บาท	10,001 – 15,000 บาท		15,001 – 20,000 บาท		20,001 – 25,000 บาท		25,001 – 30,000 บาท		มากกว่า 30,000 บาท				
	(N=118)	(N=142)		(N=80)		(N=21)		(N=13)		(N=10)				
	\bar{X}	SD.	\bar{X}	SD.	\bar{X}	SD.	\bar{X}	SD.	\bar{X}	SD.	\bar{X}	SD.		
1. การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ	3.81	0.67	4.01	0.61	3.87	0.59	3.66	0.63	3.62	0.90	3.96	0.71	2.348	.041*
2. การพัฒนาด้านสังคม	3.81	0.65	4.00	0.61	3.81	0.65	3.55	0.61	3.58	0.82	3.90	0.95	2.911	.014*
ผลรวมค่าเฉลี่ย	3.81	0.66	4.00	0.61	3.84	0.62	3.60	0.62	3.60	0.86	3.93	0.83	2.630	.028*

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 18 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทสหกรณ์อิสลาม อับนูอ์ฟฟาน จำกัด จำแนกตามรายได้ต่อเดือนที่ต่างกัน ในภาพรวมและรายด้าน พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและการพัฒนาด้านสังคม และเมื่อทดสอบความแตกต่างกันระหว่างรายได้ต่อเดือนที่ต่างกันที่ละคู่ด้วยวิธีของเซฟเฟ (Scheffe) พบว่า คู่ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังปรากฏในตารางที่ 20 และ 21

ตารางที่ 19 ผลการทดสอบความแตกต่างของบทบาทสหกรณ์อิสลามอีนุอ์ฟาน จำกัด ในรายด้าน การพัฒนาด้านเศรษฐกิจตามตัวแปรรายได้ต่อเดือนด้วยวิธีของเซฟเฟ (Scheffe)

บทบาทสหกรณ์อิสลาม อีนุอ์ฟาน จำกัด	รายได้ต่อเดือน	Sig.
1. การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ	ต่ำกว่า 10,000 บาท	10,001 – 15,000 บาท .014*
		15,001 – 20,000 บาท .534
		20,001 – 25,000 บาท .325
		25,001 – 30,000 บาท .310
		มากกว่า 30,000 บาท .468
	10,001 – 15,000 บาท	ต่ำกว่า 10,000 บาท .014*
		15,001 – 20,000 บาท .122
		20,001 – 25,000 บาท .021*
		25,001 – 30,000 บาท .038*
		มากกว่า 30,000 บาท .837
	15,001 – 20,000 บาท	ต่ำกว่า 10,000 บาท .534
		10,001 – 15,000 บาท .122
		20,001 – 25,000 บาท .187
		25,001 – 30,000 บาท .196
		มากกว่า 30,000 บาท .657
	20,001 – 25,000 บาท	ต่ำกว่า 10,000 บาท .325
		10,001 – 15,000 บาท .021*
		15,001 – 20,000 บาท .187
		25,001 – 30,000 บาท .857
		มากกว่า 30,000 บาท .219
	25,001 – 30,000 บาท	ต่ำกว่า 10,000 บาท .310
		10,001 – 15,000 บาท .038*

บทบาทสหกรณ์อิสลาม อับนูอ์ฟฟาน จำกัด	รายได้ต่อเดือน	Sig.
	15,001 – 20,000 บาท	.196
	20,001 – 25,000 บาท	.857
	มากกว่า 30,000 บาท	.203
มากกว่า 30,000 บาท	ต่ำกว่า 10,000 บาท	.468
	10,001 – 15,000 บาท	.837
	15,001 – 20,000 บาท	.657
	20,001 – 25,000 บาท	.219
	25,001 – 30,000 บาท	.203

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 19 ผลการทดสอบความแตกต่างบทบาทสหกรณ์อิสลามอับนูอ์ฟฟาน จำกัด ในการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ จำแนกตามรายได้ต่อเดือนด้วยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe) พบว่า คู่ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ คู่ที่มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท กับมีรายได้ต่อเดือน 10,001 – 15,000 บาท , คู่ที่มีรายได้ต่อเดือน 10,001 – 15,000 บาทกับมีรายได้ต่อเดือน 20,001 – 25,000 บาท และคู่ที่มีรายได้ต่อเดือน 10,001 – 15,000 บาทกับมีรายได้ต่อเดือน 25,001 – 30,000 บาท โดยค่าเฉลี่ยของรายได้ต่อเดือน 25,001 – 30,000 บาท มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด

ตารางที่ 20 ผลการทดสอบความแตกต่างของบทบาทสหกรณ์อิสลามอับนูอ์ฟฟาน จำกัด ในรายด้านการพัฒนาด้านสังคมตามตัวแปรรายได้ต่อเดือนด้วยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe)

บทบาทสหกรณ์อิสลาม อับนูอ์ฟฟาน จำกัด	รายได้ต่อเดือน	Sig.
2. การพัฒนาด้านสังคม	ต่ำกว่า 10,000 บาท	10,001 – 15,000 บาท .024*
		15,001 – 20,000 บาท .975
		20,001 – 25,000 บาท .090

บทบาทสหกรณ์อิสลาม อิบнуอัฟฟาน จำกัด	รายได้ต่อเดือน	Sig.
	25,001 – 30,000 บาท	.219
	มากกว่า 30,000 บาท	.700
10,001 – 15,000 บาท	ต่ำกว่า 10,000 บาท	.024*
	15,001 – 20,000 บาท	.041*
	20,001 – 25,000 บาท	.004*
	25,001 – 30,000 บาท	.027*
	มากกว่า 30,000 บาท	.635
15,001 – 20,000 บาท	ต่ำกว่า 10,000 บาท	.975
	10,001 – 15,000 บาท	.041*
	20,001 – 25,000 บาท	.105
	25,001 – 30,000 บาท	.235
	มากกว่า 30,000 บาท	.696
20,001 – 25,000 บาท	ต่ำกว่า 10,000 บาท	.090
	10,001 – 15,000 บาท	.004*
	15,001 – 20,000 บาท	.105
	25,001 – 30,000 บาท	.903
	มากกว่า 30,000 บาท	.169
25,001 – 30,000 บาท	ต่ำกว่า 10,000 บาท	.219
	10,001 – 15,000 บาท	.027*
	15,001 – 20,000 บาท	.235
	20,001 – 25,000 บาท	.903
	มากกว่า 30,000 บาท	.248
มากกว่า 30,000 บาท	ต่ำกว่า 10,000 บาท	.700
	10,001 – 15,000 บาท	.635
	15,001 – 20,000 บาท	.696

บทบาทสหกรณ์อิสลาม อับนูอ์ฟฟาน จำกัด	รายได้ต่อเดือน	Sig.
	20,001 – 25,000 บาท	.169
	25,001 – 30,000 บาท	.248

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 20 ผลการทดสอบความแตกต่างบทบาทสหกรณ์อิสลามอับนูอ์ฟฟาน จำกัด ในการพัฒนาด้านสังคม จำแนกตามรายได้ต่อเดือนด้วยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe) พบว่า คู่ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ คู่ของมีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท กับมีรายได้ต่อเดือน 10,001 – 15,000 บาท , คู่ที่มีรายได้ต่อเดือน 10,001 – 15,000 บาทกับมีรายได้ต่อเดือน 15,001 – 20,000 บาท , คู่ที่มีรายได้ต่อเดือน 10,001 – 15,000 บาทกับมีรายได้ต่อเดือน 20,001 – 25,000 บาท และคู่มีรายได้ต่อเดือน 10,001 – 15,000 บาทกับมีรายได้ต่อเดือน 25,001 – 30,000 บาท โดยค่าเฉลี่ยของที่มีรายได้ต่อเดือน มากกว่า 30,000 บาท มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด

Prince of Songkhla University
Pattani Campus

ตารางที่ 21 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทสหกรณ์อิสลามอับนูอ์ฟฟาน จำกัด จำแนกตามระยะเวลาการเป็นสมาชิก

บทบาทสหกรณ์อิสลาม อับนูอ์ฟฟาน จำกัด	ระยะเวลาการเป็นสมาชิก										F-test	Sig.
	ต่ำกว่า 2 ปี		3 - ปี		6 - 10 ปี		11 - 15 ปี		มากกว่า 15 ปี			
	(N=62)		(N=161)		(N=116)		(N=32)		(N=13)			
	\bar{X}	SD.	\bar{X}	SD.	\bar{X}	SD.	\bar{X}	SD.	\bar{X}	SD.		
1. การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ	3.99	0.68	3.88	0.66	3.76	0.62	4.06	0.44	4.17	0.83	2.793	.026*
2. การพัฒนาด้านสังคม	4.00	0.75	3.88	0.64	3.72	0.62	3.89	0.53	4.13	0.75	2.577	.037*
ผลรวมค่าเฉลี่ย	3.99	0.71	3.88	0.65	3.74	0.62	3.97	0.48	4.15	0.79	2.685	.031*

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 21 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทสหกรณ์อิสลาม อับนูอ์ฟฟาน จำกัด จำแนกตามระยะเวลาการเป็นสมาชิกที่ต่างกัน ในภาพรวมและรายด้าน พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและการพัฒนาด้านสังคม และเมื่อทดสอบความแตกต่างกันระหว่างระยะเวลาการเป็นสมาชิกที่ต่างกันที่ละคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe) พบว่า มีคู่ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังปรากฏในตารางที่ 22 ต่อไปนี้

ตารางที่ 22 ผลการทดสอบความแตกต่างของบทบาทสหกรณ์อิสลามอับนูอ์ฟาน จำกัด ในรายด้าน การพัฒนาด้านเศรษฐกิจตามตัวแปรระยะเวลาการเป็นสมาชิกด้วยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe)

บทบาทสหกรณ์อิสลาม อับนูอ์ฟาน จำกัด	ระยะเวลาการเป็นสมาชิก		Sig.
1. การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ	ต่ำกว่า 2 ปี	3 - 5 ปี	.226
		6 - 10 ปี	.023*
		11 - 15 ปี	.595
		มากกว่า 15 ปี	.360
	3 - 5 ปี	ต่ำกว่า 2 ปี	.226
		6 - 10 ปี	.146
		11 - 15 ปี	.126
		มากกว่า 15 ปี	.111
	6 - 10 ปี	ต่ำกว่า 2 ปี	.023*
		3 - 5 ปี	.146
		11 - 15 ปี	.018*
		มากกว่า 15 ปี	.030*
	11 - 15 ปี	ต่ำกว่า 2 ปี	.595
		3 - 5 ปี	.126
		6 - 10 ปี	.018*
		มากกว่า 15 ปี	.618
	มากกว่า 15 ปี	ต่ำกว่า 2 ปี	.360
		3 - 5 ปี	.111
		6 - 10 ปี	.030*
		11 - 15 ปี	.618

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 22 ผลการทดสอบความแตกต่างบทบาทสหกรณ์อิสลามอับนูอ์ฟาน จำกัด ในการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ จำแนกตามระยะเวลาการเป็นสมาชิกด้วยวิธีของเชฟเฟ่ (Scheffe) พบว่า คู่ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ คู่ของระยะเวลาการเป็นสมาชิกต่ำ 2 ปี กับเป็นสมาชิก 6 – 10 ปี , เป็นสมาชิก 6 – 10 ปีกับเป็นสมาชิก 11 - 15 ปี และระยะเวลาการเป็นสมาชิก 6 – 10 ปีกับมากกว่า 15 ปี โดยค่าเฉลี่ยของระยะเวลาการเป็นสมาชิกมากกว่า 15 ปี มีค่าเฉลี่ยสูงสุด

ตารางที่ 23 ผลการทดสอบความแตกต่างของบทบาทสหกรณ์อิสลามอับนูอ์ฟาน จำกัด ในรายด้านการพัฒนาด้านสังคม ตามตัวแปรระยะเวลาการเป็นสมาชิกด้วยวิธีของเชฟเฟ่ (Scheffe)

บทบาทสหกรณ์อิสลาม อับนูอ์ฟาน จำกัด	ระยะเวลาการเป็นสมาชิก		Sig.
1. การพัฒนาด้านสังคม	ต่ำกว่า 2 ปี	3 – 5 ปี	.236
		6 – 10 ปี	.008*
		11 – 15 ปี	.472
		มากกว่า 15 ปี	.492
	3 – 5 ปี	ต่ำกว่า 2 ปี	.236
		6 – 10 ปี	.049*
		11 - 15 ปี	.915
		มากกว่า 15 ปี	.180
	6 – 10 ปี	ต่ำกว่า 2 ปี	.008*
		3 – 5 ปี	.049*
		11 - 15 ปี	.191
		มากกว่า 15 ปี	.032*
	11 - 15 ปี	ต่ำกว่า 2 ปี	.472
		3 – 5 ปี	.915
		6 – 10 ปี	.191
		มากกว่า 15 ปี	.266
	มากกว่า 15 ปี	ต่ำกว่า 2 ปี	.492
		3 – 5 ปี	.180

บทบาทสหกรณ์อิสลาม อับนูอัฟฟาน จำกัด	ระยะเวลาการเป็นสมาชิก	Sig.
	6 – 10 ปี	.032*
	11 - 15 ปี	.266

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 23 ผลการทดสอบความแตกต่างบทบาทสหกรณ์อิสลามอับนูอัฟฟาน จำกัด ในการพัฒนาด้านสังคม จำแนกตามระยะเวลาการเป็นสมาชิกด้วยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe) พบว่า คู่ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ คู่ของระยะเวลาการเป็นสมาชิกต่ำกว่า 2 ปี กับเป็นสมาชิก 6 – 10 ปี , ระยะเวลาการเป็นสมาชิก 3 – 5 ปีกับเป็นสมาชิก 6 – 10 ปี และ ระยะเวลาการเป็นสมาชิก 6 – 10 ปีกับมากกว่า 15 ปี โดยค่าเฉลี่ยของระยะเวลาการเป็นสมาชิกมากกว่า 15 ปีมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด

4.2.4 ผลการวิเคราะห์ปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ และสังคม ของสมาชิกสหกรณ์อิสลามอับนูอัฟฟาน จำกัด โดยใช้วิธีการจัดหมวดหมู่ (Categorized) แล้วแจกแจงความถี่ (Frequency) หาค่าร้อยละ (Percentage) และนำเสนอแบบความเรียงจากมากไปหาน้อย

ผลปรากฏดังนี้

4.2.4.1 ปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขตามความคิดเห็นของสมาชิกต่อการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ และสังคมของสหกรณ์อิสลามอับนูอัฟฟาน จำกัด โดยเรียงตามลำดับความสำคัญเร่งด่วน ดังปรากฏตามตารางที่ 24-25

ตารางที่ 24 แสดงความถี่และร้อยละของปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขของสมาชิกต่อการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและสังคมของสหกรณ์อิสลาม อิบน์อ์ฟฟาน จำกัด

ลำดับ	ประเด็นปัญหาและอุปสรรค	แนวทางแก้ไข	ความถี่	ร้อยละ
1	การประชาสัมพันธ์ ข่าวสาร เป็นไปอย่างล่าช้าและไม่ทันสมัย	ควรใช้สื่อเทคโนโลยีในการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารให้ครบทุกมิติ	23	16.42
2	ปัญหาการถอนเงินเมื่อต้องการใช้เงินในช่วงที่สหกรณ์ปิดทำการหรือหยุดยาวติดต่อกันหลายวัน	ทางสหกรณ์ควรพิจารณาและจัดให้มีการบริการตู้ ATM เพื่อความสะดวกของสมาชิก	21	15.00
3	<p>ปัญหาด้านบริการสินเชื่อ</p> <ul style="list-style-type: none"> • วงเงินสินเชื่อที่ให้กู้ยืมน้อยเกินไปเมื่อเปรียบเทียบกับองค์กรอื่น • การให้บริการสินเชื่อล่าช้า • อัตรากำไรในการคิดค่าบริการเงินสินเชื่อสูง 	<ul style="list-style-type: none"> • ควรเพิ่มวงเงินสินเชื่อในการกู้ยืมให้สอดคล้องกับสภาพคล่องของสหกรณ์และความต้องการของสมาชิกตามความเหมาะสม • เพิ่มเจ้าหน้าที่สินเชื่อเพื่อให้เพียงพอและให้บริการแก่สมาชิกได้อย่างรวดเร็ว • ลดอัตรากำไรให้น้อยลงตามความเหมาะสม 	17	12.14
4	ผู้แทนสหกรณ์ไม่สามารถเข้าประชุมใหญ่ ทำให้ขาดกำลังใจในการทำงานและไม่รู้ข้อมูลข่าวสารและผลการดำเนินงานของสหกรณ์	สหกรณ์ควรแก้ไขระเบียบ โดยกำหนดให้ผู้แทนสหกรณ์สามารถเข้าประชุมใหญ่ได้	15	10.71
5	สมาชิกขาดความรู้และความเข้าใจหลักการสหกรณ์และธุรกรรมต่างๆ	จัดให้มีการให้ความรู้หรือการประชาสัมพันธ์หลักการและแนวทางของสหกรณ์ต่อชุมชนและสมาชิกทั่วไปให้ทั่วถึงและเป็นประจำ	11	7.85

ลำดับ	ประเด็นปัญหาและอุปสรรค	แนวทางแก้ไข	ความถี่	ร้อยละ
6	การจะรับสิทธิสวัสดิการมีเงื่อนไขเชื่อมต่อกับหุ้นทำให้สมาชิกบางรายที่ลำบากไม่สามารถใช้สิทธิสวัสดิการได้	ลดเงื่อนไขที่ทำให้เกิดความยุ่งยากเพื่อให้สะดวกแก่สมาชิกในการใช้สิทธิสวัสดิการ	11	7.85
7	เจ้าหน้าที่ขาดความเป็นนักบริการและมีความผิดพลาดในการปฏิบัติงาน	<ul style="list-style-type: none"> เจ้าหน้าที่ควรแสดงท่าทีและการพูดจาที่ดีต่อสมาชิกทุกระดับ ควรให้เจ้าหน้าที่ยิ้มแย้มต้อนรับลูกค้าสมาชิก ทางสหกรณ์ควรกำชับกับเจ้าหน้าที่เรื่องความรอบคอบในการปฏิบัติหน้าที่ ทางสหกรณ์ต้องกำชับกับเจ้าหน้าที่เรื่องความรับผิดชอบต่อภาระหน้าที่อย่างจริงจัง 	8	5.71
8	ปัญหาเรื่องการประสานงานระหว่างสหกรณ์กับประธานกลุ่ม	ทางสหกรณ์ควรมีการประสานงานระหว่างประธานกลุ่มต่างๆให้เป็นประจำต่อเนื่องและรวดเร็วเพื่อจะได้มีการประชาสัมพันธ์หรือแจ้งข่าวสารต่างๆไปยังสมาชิกได้อย่างรวดเร็ว	7	5.00
9	สมาชิกได้รับผลกระทบจากราคายางตกต่ำทำให้ไม่สามารถชำระหนี้ตามสัญญา	สหกรณ์ควรกำหนดนโยบายให้ความช่วยเหลือแก่สมาชิกที่ติดหนี้และได้รับผลกระทบจากปัญหาเศรษฐกิจเพื่อสามารถประกอบอาชีพอยู่ได้	6	4.28
10	มีการเปลี่ยนแปลงระเบียบบ่อยทำให้สมาชิกสับสน	ไม่ควรเปลี่ยนแปลงระเบียบบ่อยจนเกินไปหรือหากจำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลงก็ต้องแจ้งให้สมาชิกรับทราบโดยด่วน	6	4.28
11	การบริการสินเชื่อที่ถูกหลักขารือแห่	ควรให้มีการทำความเข้าใจหรืออบรมให้ผู้ที่มาใช้บริการสินเชื่อ เพื่อให้ไม่ให้เกิดความผิดพลาดหรือเข้าใจผิดในการบริการสินเชื่อ	5	3.57

ลำดับ	ประเด็นปัญหาและอุปสรรค	แนวทางแก้ไข	ความถี่	ร้อยละ
12	เรื่องการบริการ/ช่วยเหลือสมาชิกน้ำท่วมล่าช้า	<ul style="list-style-type: none"> เจ้าหน้าที่สหกรณ์ สํารวจบทเรียนในแต่ละปี ว่าทุกเหตุการณ์ๆ เกิดขึ้นเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร ให้ถอดบทเรียน ให้แจกของให้ทั่วถึงทุกที่ที่มีสมาชิกเดือดร้อนจริงๆ 	4	2.85
13	การดำเนินคดีกับเจ้าหน้าที่กระทำความผิดระเบียบสหกรณ์ให้ถึงที่สุด	สหกรณ์ต้องมีมาตรการลงโทษอย่างจริงจังตามกฎหมายและมีความยุติธรรม	4	2.85
14	ปัญหาความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการซากาต	สหกรณ์จัดอบรม/ประชาสัมพันธ์สหกรณ์/ให้ความรู้ในรูปแบบต่างๆ เพื่อให้สมาชิกได้เข้าใจเกี่ยวกับการบริหารจัดการระบบซากาตของสหกรณ์	2	1.42
รวม			140	100

จากตารางที่ 24 พบว่าปัญหาและอุปสรรครุ่งถ้วน ตามความคิดเห็นของสมาชิกต่อ การพัฒนาด้านเศรษฐกิจและสังคมของสหกรณ์อิสลาม อิบนูอัฟฟาน จำกัด เมื่อประมวลปัญหา ทั้งหมดพบว่า ปัญหาที่สมาชิกสะท้อนมากที่สุด 5 ลำดับแรก คือ การประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร ของสหกรณ์เป็นไปอย่างล่าช้าและไม่ทันสมัย คิดเป็นร้อยละ 16.42 แนวทางแก้ไข สหกรณ์ควรใช้สื่อ เทคโนโลยีในการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารให้ครบทุกมิติ ลำดับที่สอง คือ ปัญหาการถอนเงินเมื่อ ต้องการใช้จ่ายในช่วงที่สหกรณ์ปิดทำการหรือหยุดยาวติดต่อกันหลายวัน คิดเป็นร้อยละ 15.00 แนว ทางแก้ไข สหกรณ์ควรพิจารณาและจัดให้มีการบริการตู้ ATM เพื่อความสะดวกของสมาชิก ลำดับที่ สาม คือ ปัญหาด้านบริการสินเชื่อ สินเชื่อในการให้กู้ยืมน้อยเกินไปเมื่อเปรียบเทียบกับองค์กรอื่น การ ให้บริการสินเชื่อล่าช้าอาจเป็นเพราะเจ้าหน้าที่สินเชื่อไม่เพียงพอกับจำนวนสมาชิก และปัญหา เกี่ยวกับพื้นที่ให้บริการสินเชื่อแคบเกินไปไม่เพียงพอกับผู้ใช้บริการ คิดเป็นร้อยละ 12.14 แนว ทางแก้ไข ควรเพิ่มวงเงินสินเชื่อในการกู้ยืมให้สอดคล้องกับสภาพคล่องของสหกรณ์และความต้องการ ของสมาชิกตามความเหมาะสม ควรเพิ่มอัตราเจ้าหน้าที่สินเชื่อให้เพียงพอต่อการบริการแก่สมาชิกได้ อย่างรวดเร็ว และลดอัตราค่าใ้ให้น้อยลงตามความเหมาะสม ลำดับที่สี่ คือ ปัญหาผู้แทนสหกรณ์ไม่ สามารถเข้าประชุมใหญ่ ทำให้ขาดกำลังใจในการทำงานและไม่รู้ข้อมูลข่าวสาร และผลการดำเนินงาน ของสหกรณ์ คิดเป็นร้อยละ 10.71 แนวทางแก้ไข สหกรณ์ควรแก้ไขระเบียบ โดยกำหนดให้ผู้แทน สหกรณ์สามารถเข้าประชุมใหญ่ได้ และลำดับที่ห้า คือ สมาชิกขาดความรู้ ความเข้าใจหลักการ สหกรณ์และธุรกรรมต่างๆ คิดเป็นร้อยละ 7.85 แนวทางแก้ไข จัดให้มีการให้ความรู้หรือการ ประชาสัมพันธ์หลักการและแนวทางของสหกรณ์ต่อชุมชนและสมาชิกทั่วไปให้ทั่วถึงและเป็นประจำ และปัญหาการจะรับสิทธิสวัสดิการมีเงื่อนไขเชื่อมต่อกับหุ้นทำให้สมาชิกบางรายที่ลำบากไม่สามารถ ใช้สิทธิสวัสดิการได้ คิดเป็นร้อยละ 7.85 เท่ากัน แนวทางแก้ไข ลดเงื่อนไขที่ทำให้เกิดความยุ่งยาก เพื่อให้สะดวกแก่สมาชิกในการใช้สิทธิสวัสดิการ ส่วนปัญหาที่สมาชิกสะท้อนน้อยที่สุด คือ ปัญหา ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการชะกาศของสหกรณ์ คิดเป็นร้อยละ 1.42 แนวทางแก้ไข สหกรณ์จัด อบรม/ประชาสัมพันธ์สหกรณ์/ให้ความรู้ในรูปแบบต่างๆ เพื่อให้สมาชิกได้เข้าใจเกี่ยวกับการบริหาร จัดการระบบชะกาศของสหกรณ์

4.2.4.2 แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและด้านอื่นๆของสหกรณ์อิสลาม อิบนูอัฟฟาน จำกัด ในอนาคต ปรากฏดังตารางที่ 24

ตารางที่ 25 แสดงความถี่และร้อยละของความคิดเห็นของสมาชิกต่อแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและด้านอื่นๆของสหกรณ์อิสลาม อิบнуอัฟฟาน จำกัด ในอนาคต

ลำดับ	รายการ	ความถี่	ร้อยละ
1.	อยากให้มีการพักหนี้ในช่วงฤดูฝนเพื่อช่วยเหลือสมาชิกที่ประกอบอาชีพเกษตรกร	26	19.25
2.	สหกรณ์จะต้องมีแผนการขับเคลื่อนสหกรณ์ให้สอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจ	24	17.77
3.	สหกรณ์จะต้องเข้าถึงชุมชนในทุกสาขาอาชีพและให้ชุมชนมีส่วนร่วม	22	16.29
4.	สมาชิกในทุกสาขาอาชีพให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาสหกรณ์	18	13.33
5.	สหกรณ์จะต้องมีแผนรองรับการเติบโตด้านเศรษฐกิจในอนาคต	12	8.88
6.	วิเคราะห์ปัญหาในอนาคต เพื่อความมั่นคงของสหกรณ์ในทุกๆ ด้าน	10	7.40
7.	ให้มีการอบรมสมาชิกทุกเดือนตามมัสยิดและสถานที่ต่างๆ	10	7.40
8.	ให้ส่งเสริมอาชีพให้แก่สมาชิกมากกว่านี้	8	5.92
9.	ให้เข้าถึงคนทุกกลุ่มงาน ไม่ใช่เน้นกลุ่มญาติๆ หรือคนใกล้ชิดของเจ้าหน้าที่	5	3.70
	รวม	135	100

จากตารางที่ 25 พบว่า ความคิดเห็นของสมาชิกต่อแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและด้านอื่นๆของสหกรณ์อิสลาม อิบนูอัฟฟาน จำกัด ในอนาคตที่มีการสะท้อนมากที่สุดสาม ลำดับแรกคือ อยากให้มีการพักหนี้ในช่วงฤดูฝนเพื่อช่วยเหลือสมาชิกที่ประกอบอาชีพเกษตรกร คิด เป็นร้อยละ 19.25 รองลงมาคือ สหกรณ์จะต้องมีแผนการขับเคลื่อนสหกรณ์ให้สอดคล้องกับภาวะ เศรษฐกิจ คิดเป็นร้อยละ 17.77 และสหกรณ์จะต้องเข้าถึงชุมชนในทุกสาขาอาชีพและให้ชุมชนมี ส่วนรวม คิดเป็นร้อยละ 16.29 ส่วนข้อที่มีการแสดงความคิดเห็นน้อยที่สุดคือ ให้เข้าถึงคนทุกกลุ่ม งานไม่ใช่เน้นกลุ่มญาติๆหรือคนใกล้ชิดของเจ้าหน้าที่

Prince of Songkla University
Pattani Campus

บทที่ 5

สรุปผลวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง บทบาทของสหกรณ์อิสลาม อิบนูอัฟฟาน จำกัด ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิก ผู้วิจัยขอแนะนำผลการวิจัย อภิปราย และให้ข้อเสนอแนะ ดังนี้

วัตถุประสงค์

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาบทบาทสหกรณ์อิสลาม อิบนูอัฟฟาน จำกัด ในการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิก 2) เพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางในการแก้ไขปัญหาของสหกรณ์อิสลาม อิบนูอัฟฟาน จำกัด เพื่อให้สามารถพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิก

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ ทำการศึกษาบทบาทของสหกรณ์อิสลาม อิบนูอัฟฟาน จำกัด ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิก โดยเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม แล้วนำมาวิเคราะห์ต่อวัตถุประสงค์และคำถามการวิจัยโดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ สมาชิกสหกรณ์อิสลาม อิบนูอัฟฟาน จำกัด สังกัดสาขาต่าง ๆ ทั้ง 13 สาขา ซึ่งมีจำนวนสมาชิกทั้งหมด ณ ปี 2558 จำนวน 84,656 ราย (รายงานกิจการสหกรณ์อิสลาม อิบนูอัฟฟาน จำกัดประจำปี 2558: 51) และกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปในการสุ่มตัวอย่างประชากรของ เครจซีและมอร์แกน (ยุทธ ไกรวรรณ. 2546: 101 - 109) กลุ่มตัวอย่างที่ได้ จำนวน 384 ราย

เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยเป็นแบบสอบถาม จำนวน 1 ฉบับ มีทั้งหมด 3 ตอน ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบ ตอนที่ 2 เป็น

แบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทสหกรณ์อิสลาม อิบ努อัฟฟาน จำกัด ในการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ และสังคมของสมาชิก ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ และสังคมของสหกรณ์อิสลาม อิบ努อัฟฟาน จำกัด

โดยผู้วิจัยได้นำเครื่องมือแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบของผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ไปทดลองใช้ (Try – Out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน 30 ชุด เพื่อตรวจสอบให้คะแนนและหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น ซึ่งได้ผลดังต่อไปนี้

Reliability Statistics	
Cronbach's Alpha	N of Items
.918	26

จากจำนวนกลุ่มตัวอย่างการทดลองแบบสอบถาม 30 คน จำนวนข้อคำถาม 26 ข้อ ผลการวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น ได้ค่า Cronbach's Alpha เท่ากับ .91 ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นอยู่ในระดับสูง จึงสามารถนำไปใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม จากกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญหรือตามความสะดวกของสมาชิกผู้ที่เข้ามาติดต่อใช้บริการธุรกรรมต่างๆกับสหกรณ์ของแต่ละสาขา โดยรอรับทันทีด้วยตนเอง ซึ่งได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาครบทั้งหมด 384 ฉบับ คิดเป็นหนึ่งร้อยเปอร์เซ็นต์เต็มของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยแบ่งสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างตามจำนวนสมาชิกของแต่ละสาขา ดังนี้ ปีตธานี 54 คน สายบุรี 37 คน นราธิวาส 42 คน ยะลา 48 คน รือเสาะ 37 คน จะนะ 25 คน สุโง โกลก 38 คน โคกโพธิ์ 25 คน ตันหยงมัส 38 คน ยะหา 19 คน เบตง 8 คน รุสะมิแล 8 คน ศรีสาคร 6 คน รวมเป็น 384 คน และนำข้อมูลที่ไปตรวจสอบเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนแล้วทำการป้อนข้อมูลลงในโปรแกรมสำเร็จรูป spss ให้ถูกต้องเพื่อทำการวิเคราะห์ต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลภาคสนามโดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลมีวิธีการ ดังนี้

1. ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ในการวิเคราะห์ เพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัย ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency), การหาค่าเฉลี่ย (Mean), และการหาเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. การวิเคราะห์บทบาทสหกรณ์อิสลาม อิบนูอัฟฟาน จำกัด ในการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและด้านสังคม ใช้วิธีการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ตามความคิดเห็นของสมาชิก โดยจำแนกเป็นรายด้าน ทั้งภาพรวม รายกิจกรรม และรายข้อ

3. วิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบสภาพทั่วไปกับบทบาทสหกรณ์อิสลาม อิบนูอัฟฟาน จำกัด ในการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมของสมาชิก โดยใช้สถิติทดสอบค่าความแปรปรวน (t-test) (F-test)

4. การวิเคราะห์ปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขของสมาชิกต่อการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและสังคมของสหกรณ์อิสลาม อิบนูอัฟฟาน จำกัด โดยใช้วิธีการจัดหมวดหมู่ (Categorized) แล้วแจกแจงความถี่ (Frequency) หาค่าร้อยละ (Percentage) และนำเสนอแบบความเรียงจากมากไปหาน้อย

5.1 สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง บทบาทสหกรณ์อิสลาม อิบนูอัฟฟาน จำกัด ในการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและด้านสังคมของสมาชิก สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้

5.1.1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จากการวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย มีอายุอยู่ในช่วง 31 – 40 ปี ระดับการศึกษาศาสนาส่วนใหญ่มีการศึกษาทางด้านศาสนาอยู่ในระดับต่ำกว่าชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ระดับการศึกษาสามัญอยู่ในระดับปริญญาตรี สถานภาพสมรส สถานะในครอบครัวเป็นสมาชิกครอบครัวหรือผู้อาศัย ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัวและค้าขาย รายได้ต่อเดือน 10,001 – 15,000 บาท ระยะเวลาการเป็นสมาชิกสหกรณ์ 3-5 ปี เคยใช้บริการฝากเงินวาติอะฮ์และมูฏอโรบะฮ์ เคยใช้บริการสินเชื่อ 1 – 2 ครั้ง และส่วนใหญ่ไม่เคยใช้สิทธิสวัสดิการของสหกรณ์

5.1.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทสหกรณ์อิสลาม อิบ努อัฟฟาน จำกัด ในการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและด้านสังคมของสมาชิก โดยภาพรวม พบว่า สหกรณ์อิสลาม อิบ努อัฟฟาน จำกัด มีบทบาทอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.87$, S.D = 0.62) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า บทบาทของสหกรณ์อิสลามอิบ努อัฟฟาน จำกัด ทั้งด้านเศรษฐกิจและด้านสังคมมีบทบาทอยู่ในระดับมากเช่นกัน ($\bar{X} = 3.88$, S.D = 0.65 และ $\bar{X} = 3.86$, S.D = 0.66) ตามลำดับ หากพิจารณาเป็นรายกิจกรรม และรายชื่อที่สหกรณ์ให้บริการ และดำเนินการเพื่อสนับสนุนตามบทบาทสหกรณ์อิสลาม อิบ努อัฟฟาน จำกัด ในการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ และสังคมของสมาชิก มีผลดังนี้

5.1.2.1 บทบาทของสหกรณ์อิสลาม อิบ努อัฟฟาน จำกัด ในการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ พบว่า บทบาทของสหกรณ์อิสลาม อิบ努อัฟฟาน จำกัด ทุกกิจกรรมอยู่ในระดับมาก โดยกิจกรรมที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ กิจกรรมการส่งเสริมการออมทรัพย์ ($\bar{X} = 4.06$, S.D = 0.71) รองลงมาคือ กิจกรรมการเป็นแหล่งเงินทุนให้สินเชื่อ ($\bar{X} = 3.87$, S.D = 0.73) การส่งเสริมรายได้แก่สมาชิก ($\bar{X} = 3.83$, S.D = 0.82) ส่วนกิจกรรมที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ สนับสนุนการลดรายจ่ายและต้นทุน ($\bar{X} = 3.77$, S.D = 0.76)

เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อในแต่ละกิจกรรมพบว่า กิจกรรมการส่งเสริมรายได้แก่สมาชิก ทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ การเป็นสมาชิกสหกรณ์ทำให้เพิ่มช่องทางในการสร้างโอกาสเพิ่มรายได้ ($\bar{X} = 3.85$, S.D = 0.95) รองลงมาคือ ทำให้สมาชิกมีที่ดินทำกิน และมีวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นในการประกอบอาชีพ ($\bar{X} = 3.83$, S.D = 0.90) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือการทำธุรกรรมทางการเงินกับสหกรณ์ทำให้สมาชิกมีรายได้เพิ่มขึ้น ($\bar{X} = 3.80$, S.D = 0.90) กิจกรรมสนับสนุนการลดรายจ่ายและต้นทุน เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ สมาชิกมีการใช้จ่ายอย่างรอบคอบและเท่าที่จำเป็นทำให้ประหยัดค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น ($\bar{X} = 3.88$, S.D = 0.87) รองลงมาคือ การให้บริการสินเชื่อของสหกรณ์ทำให้สมาชิกลดต้นทุนทางการเงิน เรื่องอัตราค่าบริการจากการใช้สินเชื่อจากแหล่งอื่น ($\bar{X} = 3.80$, S.D = 0.93) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ การเป็นสมาชิกสหกรณ์ทำให้สมาชิกมีรายจ่ายในการประกอบอาชีพและการดำเนินชีวิตลดลง ($\bar{X} = 3.62$, S.D = 0.95) กิจกรรมการส่งเสริมการออมทรัพย์ เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ สหกรณ์ให้บริการรับฝาก - ถอนเงิน ให้เกิดการออมทรัพย์ที่ปลอดภัย ($\bar{X} = 4.34$, S.D = 0.79) รองลงมาคือ สมาชิกมีการเก็บออมกับสหกรณ์เพิ่มขึ้น ($\bar{X} = 3.95$, S.D = 0.91) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ สหกรณ์ให้บริการด้วยความสะดวก รวดเร็ว เป็นไปตามความต้องการของสมาชิกและ

ได้รับปันผลที่สูงกว่าแหล่งเงินออมอื่นๆ ($\bar{X} = 3.91$, S.D = 0.87) กิจกรรมการเป็นแหล่งเงินทุนให้สินเชื่อ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ สหกรณ์เป็นแหล่งเงินทุนให้บริการสมาชิกไปลงทุนพัฒนาอาชีพ และการอุปโภคที่เหมาะสม ($\bar{X} = 3.94$, S.D = 0.82) รองลงมาคือ สหกรณ์ให้บริการสินเชื่อโดยการคิดอัตรากำไรที่เหมาะสม ($\bar{X} = 3.86$, S.D = 0.85) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ มินโยบาย และการส่งเสริมการลงทุนที่สอดคล้องกับความต้องการของสมาชิก ($\bar{X} = 3.82$, S.D = 0.86)

5.1.2.2 บทบาทของสหกรณ์อิสลามอับนูอัฟฟาน จำกัด ในการพัฒนาด้านสังคม พบว่า บทบาทของสหกรณ์อิสลาม อับนูอัฟฟาน จำกัด ทุกกิจกรรมอยู่ในระดับมาก โดยกิจกรรมที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ กิจกรรมส่งเสริมการประพฤติตนตามหลักอิสลาม ($\bar{X} = 4.04$, S.D = 0.72) รองลงมาคือ กิจกรรมการจัดสวัสดิการสมาชิก ($\bar{X} = 3.95$, S.D = 0.72) กิจกรรมการร่วมมือระหว่างสหกรณ์และชุมชน ($\bar{X} = 3.77$, S.D = 0.75) และกิจกรรมที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ กิจกรรมการให้การศึกษา อบรม ข้อมูลและข่าวสาร ($\bar{X} = 3.65$, S.D = 0.80)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อในแต่ละกิจกรรม กิจกรรมการจัดสวัสดิการสมาชิกพบว่า บทบาทของสหกรณ์อิสลาม อับนูอัฟฟาน จำกัด ทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ สหกรณ์ให้การช่วยเหลือสมาชิกเมื่อเสียชีวิต เจ็บป่วยต้องรักษาตัวที่โรงพยาบาล และคลอดบุตร ($\bar{X} = 4.15$, S.D = 0.85) รองลงมาคือ สมาชิกได้รับประโยชน์จากการจัดสรรเงินทุนเพื่อสวัสดิการสมาชิก เพื่อการสาธารณประโยชน์ กองทุนชะกาดและสวัสดิการ ($\bar{X} = 3.95$, S.D = 0.83) สหกรณ์ให้การช่วยเหลือสมาชิกที่ประสบภัยธรรมชาติต่าง ๆ เช่น น้ำท่วม ภัยแล้ง ฯลฯ ($\bar{X} = 3.91$, S.D = 0.90) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ สวัสดิการของสหกรณ์ปัจจุบันมีความเหมาะสมและเพียงพอแก่สมาชิก ($\bar{X} = 3.81$, S.D = 0.88) กิจกรรมการให้การศึกษา อบรม ข้อมูลและข่าวสาร เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า บทบาทของสหกรณ์อิสลามอับนูอัฟฟาน จำกัด ทุกข้ออยู่ระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ สหกรณ์จัดให้มีการประชุมให้การศึกษา ฝึกอบรม พัฒนาการเรียนรู้ แลกเปลี่ยนความรู้ ข้อมูลและข่าวสารแก่สมาชิก ($\bar{X} = 3.66$, S.D = 0.89) รองลงมาคือ สหกรณ์ได้แจ้งให้สมาชิกทราบเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสาร การดำเนินธุรกิจและกิจกรรมต่าง ๆ ของสหกรณ์ผ่านทางตัวแทนสหกรณ์ ประธานกลุ่ม และสื่อออนไลน์อย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 3.66$, S.D = 0.88) และข้อที่มี

ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ สมาชิกสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของสหกรณ์ได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว ($\bar{X} = 3.62$, S.D = 0.92) กิจกรรมการร่วมมือระหว่างสหกรณ์และชุมชน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า บทบาทของสหกรณ์อิสลามอับนูอ์ฟฟาน จำกัด ทุกข้ออยู่ระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ สหกรณ์มีส่วนร่วมให้ความสนับสนุน ช่วยเหลือกิจกรรมของชุมชนเช่น มัสยิด โรงเรียนตาดีกา หน่วยงานและองค์กรอื่น ๆ ($\bar{X} = 3.92$, S.D = 0.84) รองลงมาคือ สหกรณ์มีส่วนช่วยทำให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็งสามารถพึ่งพาตนเอง และพึ่งพาซึ่งกันและกัน ($\bar{X} = 3.79$, S.D = 0.88) สหกรณ์ได้ให้ความร่วมมือกันกับสหกรณ์อื่น ๆ หน่วยงานและองค์กรในชุมชน มีการให้บริการธุรกิจและกิจกรรมที่ดีแก่สมาชิก ($\bar{X} = 3.69$, S.D = 0.87) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ สหกรณ์มีส่วนช่วยทำให้ชุมชนร่วมกันแก้ปัญหาความยากจน ($\bar{X} = 3.68$, S.D = 0.88) กิจกรรมส่งเสริมการประพฤติตนตามหลักอิสลาม เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า บทบาทของสหกรณ์อิสลามอับนูอ์ฟฟาน จำกัด ทุกข้ออยู่ระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ สหกรณ์ได้มีส่วนร่วมในการกระตุ้นให้สมาชิกและสังคมได้มีการจ่ายชะกาตการค้ำตามหลักชะรีอะห์ ($\bar{X} = 4.15$, S.D = 0.78) รองลงมาคือ สหกรณ์ได้ให้ความเข้าใจแก่สมาชิกถึงหลักการใช้สินเชื่อและซื้อขายในอิสลามเพื่อให้สมาชิกได้ปฏิบัติอย่างถูกต้อง ($\bar{X} = 4.08$, S.D = 0.84) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ สหกรณ์มีส่วนในการส่งเสริมให้สมาชิกปฏิบัติศาสนกิจอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 3.90$, S.D = 0.84)

5.1.3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของสมาชิกต่อบทบาทสหกรณ์อิสลาม อับนูอ์ฟฟาน จำกัด ในการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมของสมาชิก จำแนกตามสภาพทั่วไป ผลปรากฏดังต่อไปนี้

สมาชิกที่มีเพศ อายุ สถานภาพ สถานะในครอบครัว และอาชีพหลักที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทสหกรณ์อิสลาม อับนูอ์ฟฟาน จำกัด ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิกไม่แตกต่างกัน

สมาชิกที่มีระดับการศึกษาด้านศาสนา รายได้ต่อเดือน และระยะเวลาการเป็นสมาชิกที่ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทสหกรณ์อิสลาม อับนูอ์ฟฟาน จำกัด ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิกแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมาชิกที่มีระดับการศึกษาด้านสามัญที่ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทสหกรณ์อิสลาม อิบนูอัฟฟาน จำกัด ในการพัฒนาเศรษฐกิจของสมาชิกแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.1.4 ผลการวิเคราะห์ปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขของสมาชิกต่อการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและสังคมของสหกรณ์อิสลามอิบนูอัฟฟาน จำกัด

5.1.4.1 ปัญหาและแนวทางการแก้ไขตามความคิดเห็นของสมาชิกต่อการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ และสังคมของสหกรณ์อิสลามอิบนูอัฟฟาน จำกัด โดยเรียงตามลำดับความสำคัญเร่งด่วนพบว่าปัญหาและอุปสรรครเร่งด่วน ตามความคิดเห็นของสมาชิกต่อการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและสังคมของสหกรณ์อิสลาม อิบนูอัฟฟาน จำกัด เมื่อประมวลปัญหาทั้งหมดพบว่า ปัญหาที่สมาชิกสะท้อนมากที่สุด 5 ลำดับแรก คือ การประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารของสหกรณ์เป็นไปอย่างล่าช้าและไม่ทันสมัย คิดเป็นร้อยละ 16.42 แนวทางแก้ไข สหกรณ์ควรใช้สื่อเทคโนโลยีในการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารให้ครบทุกมิติ ลำดับที่สอง คือ ปัญหาการถอนเงินเมื่อต้องการใช้เงินในช่วงที่สหกรณ์ปิดทำการหรือหยุดยาวติดต่อกันหลายวัน คิดเป็นร้อยละ 15.00 แนวทางแก้ไข สหกรณ์ควรพิจารณาและจัดให้มีการบริการตู้ ATM เพื่อความสะดวกของสมาชิก ลำดับที่สาม คือ ปัญหาด้านบริการสินเชื่อ วงเงินสินเชื่อให้กู้ยืมน้อยเกินไปเมื่อเปรียบเทียบกับองค์กรอื่น การให้บริการสินเชื่อล่าช้าอาจเป็นเพราะเจ้าหน้าที่สินเชื่อไม่เพียงพอกับจำนวนสมาชิก และปัญหาเกี่ยวกับการคิดอัตรากำไรสูงเกินในบางประเภทหากเทียบกับสถาบันการเงินอื่น คิดเป็นร้อยละ 12.14 แนวทางแก้ไข ควรลดอัตรากำไรสินเชื่อบางประเภท เช่น สินเชื่อสร้างบ้าน ยานพาหนะใหม่ เป็นต้น ลำดับที่สี่ คือ ปัญหาผู้แทนสหกรณ์ไม่สามารถเข้าประชุมใหญ่ ทำให้ขาดกำลังใจในการทำงานและไม่รู้ข้อมูลข่าวสารและผลการดำเนินงานของสหกรณ์ คิดเป็นร้อยละ 10.71 แนวทางแก้ไข สหกรณ์ควรแก้ไขระเบียบโดยกำหนดให้ผู้แทนสหกรณ์สามารถเข้าประชุมใหญ่ได้ และลำดับที่ห้า คือ สมาชิกขาดความรู้ ความเข้าใจหลักการสหกรณ์และธุรกรรมต่างๆ คิดเป็นร้อยละ 7.85 แนวทางแก้ไข จัดให้มีการให้ความรู้หรือการประชาสัมพันธ์หลักการและแนวทางของสหกรณ์ต่อชุมชนและสมาชิกทั่วไปให้ทั่วถึงและเป็นประจำ และปัญหาการจะรับสิทธิสวัสดิการมีเงื่อนไขเชื่อมต่อกับหุ้นทำให้สมาชิกบางรายที่ลำบากไม่สามารถใช้สิทธิสวัสดิการได้ คิดเป็นร้อยละ 7.85 เท่ากัน แนวทางแก้ไข ลดเงื่อนไขที่ทำให้เกิดความยุ่งยากเพื่อให้สะดวกแก่สมาชิกในการใช้สิทธิสวัสดิการ ส่วนปัญหาที่สมาชิกสะท้อนน้อยที่สุด คือ ปัญหาความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการชะกาดของสหกรณ์ คิดเป็นร้อยละ 1.42 แนวทางแก้ไข สหกรณ์

จัดอบรม/ประชาสัมพันธ์สหกรณ์/ให้ความรู้ในรูปแบบต่างๆเพื่อให้สมาชิกได้เข้าใจเกี่ยวกับการบริหารจัดการระบบชะงาดของสหกรณ์

5.1.4.2 ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและด้านอื่นๆของสหกรณ์อิสลาม อิบนูอัฟฟาน จำกัด ในอนาคต พบว่า ความคิดเห็นของสมาชิกต่อแนวทางการพัฒนาที่มีการสะท้อนมากที่สุดสามลำดับแรกคือ อยากรให้มีการพักหนี้ในช่วงฤดูฝนเพื่อช่วยเหลือสมาชิกที่ประกอบอาชีพเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 19.25 รองลงมาคือ สหกรณ์จะต้องมีแผนการขับเคลื่อนเศรษฐกิจให้สอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจเพื่อผลประโยชน์ของสมาชิกโดยรวม คิดเป็นร้อยละ 17.77 และสหกรณ์จะต้องเข้าถึงชุมชนในทุกสาขาอาชีพและให้ชุมชนมีส่วนร่วม คิดเป็นร้อยละ 16.29 ส่วนข้อที่มีการแสดงความคิดเห็นน้อยที่สุดคือ ให้เข้าถึงคนทุกกลุ่มงานไม่ใช่เน้นกลุ่มญาติๆหรือคนใกล้ชิดของเจ้าหน้าที่และคณะกรรมการเท่านั้น

5.2 อภิปรายผล

ผลการวิจัยครั้งนี้มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. จากผลการวิจัย พบว่า บทบาทของสหกรณ์อิสลาม อิบนูอัฟฟาน จำกัด ในการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและด้านสังคมของสมาชิก โดยภาพรวมทุกด้านมีบทบาทอยู่ในระดับมาก เพราะสหกรณ์อิสลาม อิบนูอัฟฟาน จำกัด มีการให้บริการทางการเงินรูปแบบสินเชื่อและเงินยืม ดอกเบี้ยที่ปลอดดอกเบี้ย บริการเงินฝากที่หลากหลายประเภทให้เลือก และมีบริการด้านสวัสดิการให้แก่สมาชิก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฮุสนูล หะยีดาราโอ๊ะ (2557: บทคัดย่อ) “ศึกษาความพึงพอใจของสมาชิกต่อผลิตภัณฑ์และการให้บริการของสหกรณ์อิสลาม อิบนูอัฟฟาน จำกัด ในจังหวัดปัตตานี พบว่า สมาชิกมีความพึงพอใจมากในทุกด้าน” การให้บริการโดยถือว่าสมาชิกทุกคนเป็นเจ้าของร่วมกัน ซึ่งเป็นไปตามวัตถุประสงค์หลักของสหกรณ์ เพื่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิกและหลักการสหกรณ์ข้อที่ 3 การมีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจของสมาชิก

2. บทบาทสหกรณ์อิสลาม อิบนูอัฟฟาน จำกัด ในการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ พบว่าสหกรณ์อิสลาม อิบนูอัฟฟาน จำกัด มีบทบาทอยู่ในระดับมาก เพราะสหกรณ์ให้ความสำคัญกับการให้บริการด้านธุรกิจที่ฮาลาลแก่สมาชิกเพื่อแก้ปัญหาความเดือดร้อนทางด้านเศรษฐกิจเป็นลำดับแรก ด้วยการส่งเสริมการออมทรัพย์ เมื่อสมาชิกมีการเก็บออมจึงสามารถใช้บริการสินเชื่อกับสหกรณ์ซึ่งเป็นแหล่งเงินทุนที่ปลอดดอกเบี้ย ไม่เอาไรต์เอาเปรียบ ซึ่งสอดคล้องกับหลักการบริการการเงินอิสลาม “ธุรกรรมทางการเงินอิสลามหรือสินเชื่อปลอดดอกเบี้ยที่สหกรณ์เสนอไว้ให้แก่สมาชิกได้ร่วมกันทำ

ธุรกิจเพื่อเป็นการอำนวยความสะดวก ไม่เอารัดเอาเปรียบและเป็นการแบ่งเบาภาระแก่สมาชิก” (เครือข่ายสหกรณ์อิสลามภาคใต้, ม.ป.ป.; Karim, 2010; Cerimagic, 2010; Rahman, 2010) และ เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของสหกรณ์ออมทรัพย์ที่เป็นแหล่งเงินกู้ยืม ทั้งเพื่อที่อยู่อาศัย อุปโภคบริโภค ตามความเหมาะสม และเพื่อการลงทุน เป็นการส่งเสริมรายได้แก่สมาชิก ตลอดจนทำให้สมาชิกมีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจด้วยการถือหุ้นเพิ่ม และฝากเงินกับสหกรณ์ด้วย เป็นการระดมทุนเพื่อหมุนเวียนในการให้บริการแก่สมาชิกอย่างทั่วถึง

หากวิเคราะห์เป็นรายกิจกรรม พบว่า กิจกรรมการส่งเสริมการออมทรัพย์ สหกรณ์มีบทบาทอยู่ในระดับมาก และมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด เพราะว่า สหกรณ์เน้นการให้บริการรับฝากเงินมีหลากหลายประเภทและปราศจากดอกเบี้ย หากเป็นเงินฝากร่วมลงทุนผูกมัดระยะสั้นทุกประเภท จะมีการหักชดเชวก่อนการแบ่งผลตอบแทนเงินรับฝากแก่ผู้ฝาก และยังมีอัตราผลตอบแทนที่เทียบเท่า ธนาคารพาณิชย์ทั่วไปหรืออาจสูงกว่า อีกทั้งสหกรณ์ยังมีการส่งเสริมระดมทุนเพื่อให้มีทุนหมุนเวียนในการดำเนินงาน มีการเพิ่มทุนโดยให้สมาชิกถือหุ้นเพิ่ม จัดทำโครงการส่งเสริมการออมทรัพย์แบบปกติ และจัดโปรโมชั่นพิเศษในบางวาระบางโอกาส ทำให้สหกรณ์มีทุนหมุนเวียนในการดำเนินธุรกิจต่างๆ อย่างทั่วถึง ซึ่งเป็นไปตามงานวิจัยของ (Grossman : 2006) สรุปผลจากการสำรวจของ Microfinance “ควรเริ่มต้นจากการให้บริการ ด้านการฝากเงินก่อนการให้กู้ยืมเงิน เนื่องจากผู้ที่มีรายได้น้อยมีความต้องการฝากเงินกับสถานที่ที่ปลอดภัยสำหรับเงินฝากจำนวนไม่มากนักของพวกเขา ซึ่งมีต้นทุนค่าเสียโอกาสและการเดินทางที่อยู่ในระดับที่ไม่สูงเกินไป” ส่วนกิจกรรมที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ สนับสนุนการลดรายจ่ายและต้นทุน ซึ่งเป็นเพราะสหกรณ์มุ่งเน้นแต่การส่งเสริมการออมทรัพย์และการลงทุน โดยที่ละเลยการสนับสนุนการลดรายจ่ายและต้นทุน ทั้งที่โดยหลักการแล้ว สหกรณ์ออมทรัพย์เป็นสถาบันการเงินที่ส่งเสริมให้สมาชิกรู้จักการประหยัด และการออม ส่วนกิจกรรมที่เป็นแนวทางการสนับสนุนลดรายจ่ายและต้นทุนที่สหกรณ์ควรส่งเสริมและให้ความรู้แก่สมาชิก คือ การทำบัญชีครัวเรือน

3. บทบาทสหกรณ์อิสลาม อิบนูอัฟฟาน จำกัด ในการพัฒนาด้านสังคมของสมาชิก พบว่าสหกรณ์มีบทบาทอยู่ในระดับมากเช่นกัน เพราะว่าสหกรณ์ได้มีการดำเนินการให้บริการด้านธุรกิจที่ฮาลาลควบคู่กับการยกระดับคุณภาพชีวิตของสมาชิกและสังคมมาโดยตลอดด้วยกองทุนตะกาฟูลช่วยเหลือสมาชิกและกองทุนชดเชยของสหกรณ์ฯ ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสหกรณ์ “เพื่อส่งเสริมให้สมาชิกพึ่งตนเองเพื่อดำเนินกิจการร่วมกันและช่วยเหลือซึ่งกันและกันโดยใช้หลักคุณธรรมและจริยธรรมอันดีงามโดยพื้นฐานของมนุษย์เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่สมาชิกและสังคมส่วนรวมทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งสามารถสร้างคุณภาพชีวิตที่ดี อยู่ดี กินดี มีสุข และ

วัตถุประสงค์ข้อที่ 4) ส่งเสริมการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน อันจะนำไปสู่ความสมัครสมานสามัคคี (สหกรณ์ออมทรัพย์ อีบนูอัฟฟาน จำกัด, 2553: 6)

และหากพิจารณาเป็นรายกิจกรรม พบว่า กิจกรรมที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ กิจกรรมส่งเสริมการประพัตินตามหลักอิสลาม เพราะสาสถาบันการเงินอิสลามนั้นนอกจากต้องรับผิดชอบต่อผู้ที่มีหุ้นส่วน ผู้ฝากเงิน ผู้ลงทุนและสังคมโดยรวมแล้ว ยังต้องรับผิดชอบต่อพระองค์อัลลอฮ์ ดังนั้นสหกรณ์จึงได้ตระหนักและให้ความเข้าใจแก่สมาชิกถึงหลักการใช้สินเชื่อและซื้อขายในอิสลามเพื่อให้สมาชิกได้ปฏิบัติอย่างถูกต้อง มีการกระตุ้นให้สมาชิกและสังคมได้มีการจ่ายชะกาต การค้าตามหลักชะรีอะห์ และมีการส่งเสริมให้สมาชิกปฏิบัติศาสนกิจอย่างสม่ำเสมอได้ รองลงมาคือ กิจกรรมการจัดสวัสดิการสมาชิก โดยสหกรณ์ให้การช่วยเหลือสมาชิกเมื่อเจ็บป่วยต้องรักษาตัวที่โรงพยาบาล คลอดบุตร และ เสียชีวิต โดยใช้เงินบริจาค(ตะบ์รรูอ์)จากของกองทุนตะกาฟูลเพื่อช่วยเหลือสมาชิก และให้การช่วยเหลือสมาชิกและสังคมรอบข้างที่ตกทุกข์ได้ยาก รวมทั้งที่ประสบภัยธรรมชาติต่าง ๆ เช่น น้ำท่วม ลมพายุ เป็นต้น โดยใช้เงินทุนสวัสดิการสมาชิกและทุนสาธารณประโยชน์ที่ได้จากการจัดสรรกำไรประจำปี และเงินกองทุนชะกาตและสวัสดิการสหกรณ์อิสลาม อีบนูอัฟฟาน จำกัด ซึ่งเป็นไปตามหลักการสหกรณ์ข้อที่ 7 การเอื้ออาทรต่อชุมชน และกิจกรรมที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ กิจกรรมการให้การศึกษา อบรม ข้อมูลและข่าวสาร แต่สหกรณ์มีบทบาทอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน เพียงแต่การให้ความสำคัญในสิ่งนี้น้อยกว่ากิจกรรมอื่นๆ โดยเน้นการจัดกิจกรรมการให้การศึกษา อบรม ข้อมูลและข่าวสารแก่สมาชิกที่ใช้งบประมาณอย่างประหยัด โดยส่วนใหญ่แล้วอาศัยการพบปะกลุ่มปีละครั้ง ผู้แทนสหกรณ์เดือนละครั้ง และประชาสัมพันธ์อื่นๆ ผ่านเว็บไซต์ของสหกรณ์เป็นหลัก ยังถือว่าการใช้สื่อเทคโนโลยีในการจัดกิจกรรมต่างๆน้อยมาก หากเทียบกับสหกรณ์และธนาคารพาณิชย์ทั่วไป

4. ปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขของสมาชิกต่อการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและสังคมของสหกรณ์อิสลามอีบนูอัฟฟาน จำกัด

4.1) ปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขตามความคิดเห็นของสมาชิกต่อการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ และสังคมของสหกรณ์อิสลามอีบนูอัฟฟาน จำกัด เมื่อประมวลปัญหาทั้งหมดเรียงตามลำดับความสำคัญของปัญหาและอุปสรรคที่เร่งด่วนพบว่า ปัญหาที่สมาชิกสะท้อนมากที่สุด คือ การประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารของสหกรณ์เป็นไปอย่างล่าช้าและไม่ทันสมัย ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของสมาชิกที่มีต่อบทบาทการพัฒนาด้านสังคมของสมาชิกที่มีต่อกิจกรรม

การให้การศึกษา อบรม ข้อมูลและข่าวสาร มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด เป็นสิ่งที่สหกรณ์ต้องแก้ไขเร่งด่วน โดยเฉพาะการใช้เทคโนโลยีในการพัฒนาการให้บริการแก่สมาชิกให้เกิดประโยชน์มากที่สุด เช่นเดียวกับปัญหาลำดับที่สอง คือปัญหาการถอนเงินเมื่อต้องการใช้เงินในช่วงที่สหกรณ์ปิดทำการ หรือหยุดยาวติดต่อกันหลายวัน แนวทางแก้ไข สหกรณ์ควรพิจารณาและจัดให้มีการบริการตู้ ATM เพื่อความสะดวกของสมาชิก และปัญหาลำดับที่สาม คือ ปัญหาด้านบริการสินเชื่อ วงเงินสินเชื่อให้กู้ยืม น้อยเกินไปเมื่อเปรียบเทียบกับองค์กรอื่น การให้บริการสินเชื่อล่าช้าอาจเป็นเพราะเจ้าหน้าที่สินเชื่อไม่เพียงพอกับจำนวนสมาชิก และปัญหาเกี่ยวกับการคิดอัตรากำไรสูงเกินไปในบางประเภทหากเทียบกับสถาบันการเงินอื่น เมื่อพิจารณาจากปัญหาที่ว่า การคิดอัตรากำไรสูงเกินไป นั้นแสดงว่าการให้บริการสินเชื่อของสหกรณ์ยังไม่สอดคล้องกับหะดีษที่ท่านเราะสูล ได้กล่าวไว้ว่า

((إنما البيع عن تراض))

(أخرجه ابن ماجه، د. ت : 2185)

ความว่า “แท้จริงการซื้อขายต้องเกิดจากความพึงพอใจเท่านั้น”

(บันทึกโดย Ibn Majah, n.d.:2185)¹

ปัจจัยด้านนี้ถือว่าเป็นรายได้หลักของสหกรณ์ฯ จึงสมควรมีการวิเคราะห์อย่างถี่ถ้วน หากจะมีการลดอัตรากำไรเดิม หรือจะต้องมีการทำความเข้าใจให้ถูกต้องในความสมเหตุสมผลที่มีต่อการคิดอัตรากำไรของสหกรณ์แก่สมาชิกทราบด้วย

4.2) แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและด้านอื่นๆของสหกรณ์อิสลาม อิบนูอัฟฟาน จำกัด ในอนาคต พบว่า สมาชิกอยากให้มีการพักหนี้ในช่วงฤดูฝนเพื่อช่วยเหลือสมาชิกที่ประกอบอาชีพเกษตรกร และมีแผนการขับเคลื่อนเศรษฐกิจให้สอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจเพื่อผลประโยชน์ของสมาชิกโดยรวม เช่น ส่งเสริมให้สมาชิกมีอาชีพเสริมเพื่อเพิ่มรายได้ โดยเฉพาะสมาชิกที่ประกอบอาชีพเกษตรกร และสหกรณ์จะต้องเข้าถึงชุมชนในทุกสาขาอาชีพและให้ชุมชนมีส่วนร่วมด้วยการจัดให้มีศูนย์เรียนรู้ของชุมชนนอกจากให้ความรู้ด้านการสหกรณ์แล้ว ควรจัดการ

¹ อัลอัลบานีย์ (al-Albaniy, 1997 :2215) ระบุว่า เป็นหะดีษเศาะหีห

อบรมให้ความรู้ด้านการประกอบอาชีพตามความถนัดและบริบทของชุมชนนั้นๆ และที่สำคัญควรส่งเสริมให้สมาชิกดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

5.3 ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาบทบาทสหกรณ์อิสลาม อิบ努อัฟฟาน จำกัด ในการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ และสังคมของสมาชิก ผู้วิจัยมีประเด็นที่ค้นพบมาเสนอแนะในการวิจัยดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ สหกรณ์ควรจัดระบบการให้บริการสินเชื่อที่เหมาะสมกับความต้องการของสมาชิก และจัดทำฐานข้อมูลความต้องการด้านการพัฒนาอาชีพของสมาชิก เพื่อประกอบในการวางแผนงานทางด้านการพัฒนาอาชีพของสมาชิก และการตลาดของสหกรณ์ และสหกรณ์ควรส่งเสริมการจัดทำบัญชีครัวเรือนให้แก่สมาชิกด้วย

1.2 การพัฒนาด้านสังคม ได้แก่ สหกรณ์ควรจัดระบบการอบรมให้ความรู้แก่สมาชิกอย่างทั่วถึง และจัดระบบการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ที่สำคัญด้านการช่วยเหลือสวัสดิการสังคมให้หลากหลายช่องทางเพื่อให้ทราบโดยทั่วกัน

1.3 จากการศึกษาครั้งนี้ พบว่า สหกรณ์อิสลาม อิบ努อัฟฟาน จำกัด มีบทบาทในการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิกอยู่ในระดับมาก และเป็นสหกรณ์ที่อยู่ในเขตพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ส่วนราชการ ภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้การส่งเสริมและสนับสนุนกิจการของสหกรณ์ในพื้นที่สามจังหวัดภาคใต้ให้มากขึ้น รวมทั้งการอบรมให้ความรู้และงบประมาณต่างๆในการพัฒนาเศรษฐกิจในพื้นที่แห่งนี้ เพื่อให้มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์มากที่สุด

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาการบริการทางการเงินอิสลามในยุค4.0 ของสหกรณ์อิสลาม อิบ努อัฟฟาน จำกัด

2.2 ควรศึกษาบทบาทเครือข่ายสหกรณ์อิสลามแห่งประเทศไทย กับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิก

2.3 ควรศึกษารูปแบบการพัฒนากลุ่มสมาชิกสหกรณ์อิสลาม อิบ努อัฟฟาน จำกัด

บรรณานุกรม

หนังสือ

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. 2542. พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ.2542. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

กรมส่งเสริมสหกรณ์. มปป. คู่มือสหกรณ์อิสลาม.

กรมส่งเสริมสหกรณ์. 2547. คู่มือการส่งเสริมสหกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายสหกรณ์.

จักรรัช ธีระกุล. 2542. สังคมวิทยาเบื้องต้น. นครศรีธรรมราช: สถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช.

จรรณี ขวัญแก้ว. 2547. บทบาทของสถาบันราชภัฏยะลาในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้.

จุฑาทิพย์ ภัทราวาท. 2545. การศึกษาวิจัยงานสหกรณ์ เอกสารประกอบการสัมมนาเรื่องปฏิรูปสหกรณ์ไทย: วิสัยทัศน์ใหม่ของการพัฒนา. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

ชูศรี วงศ์รัตนะ. 2541. เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : เทพนิมิตการพิมพ์.

ถวิล เลิศประเสริฐ. 2523. วิสาหกิจสหกรณ์. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

ธวัช นุ่มผอม. 2557. สหกรณ์อิสลาม: คำตอบของมุสลิมไทยต่อเศรษฐกิจยุคโลกาภิวัตน์. คนหนุ่มสาวมุสลิมกับโลกสมัยใหม่.

ธีรวุฒิ เอกะกุล. 2543. ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. อุบลราชธานี: สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี.

ปัญญา หิรัญรัมย์และคณะ. 2549. เอกสารการสอนชุดวิชาเศรษฐศาสตร์เกษตรและสหกรณ์. สาขาวิชา เศรษฐศาสตร์. หน่วยที่ 10 – 15. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ประพันธ์เศวตนันท์. 2538. เศรษฐศาสตร์สหกรณ์กับการพัฒนาชนบท. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

บรรจง บินกาชัน. 2543. เศรษฐกิจการเงินอิสลาม. กรุงเทพฯ : ศูนย์หนังสืออิสลาม.

บุญฤทธิ เผือกวัฒน์. 2550. ความรู้เบื้องต้นการออม การลงทุน และการกู้สำหรับสมาชิกสหกรณ์ ออมทรัพย์.

ยนต์ ชุ่มจิต. 2544. การศึกษาและความเป็นครูไทย. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์.

ยุทธ ไถยวรรณ. 2546. สถิติเพื่อการวิจัย. กรุงเทพฯ : บริษัทพิมพ์ดี จำกัด.

ราชบัณฑิตยสถาน. 2542. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์นานมีบุ๊คส์.

วันเพ็ญ พวงพันธุบุตร. 2542. มนุษย์กับสังคม. ลพบุรี : สถาบันราชภัฏเทพสตรี ลพบุรี.

ผ่องศรี วาณิชศุภวงศ์. 2546. เอกสารคำสอนระเบียบวิธีวิจัยทางการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่4). ปัตตานี : ฝ่ายเทคโนโลยีทางการศึกษา สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขต ปัตตานี.

มนชยา อรุยศ. 2556. สรุปรายงานการวิจัยชุดโครงการวิจัย “ไทย – โลกมุสลิม, การศึกษานโยบาย
เพื่อการพัฒนาการเงินอิสลามของประเทศไทย.

สถานวิจัยความขัดแย้งและความหลากหลายทางวัฒนธรรมภาคใต้ (CSCD). 2554. ความรุนแรงที่
ยึดเยื้อเรื้อรังกับผลในทางเศรษฐกิจการเมือง. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขต
ปัตตานี.

สนธยา พลศรี. 2545. ทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน. พิมพ์ครั้งที่4กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

สำนักพัฒนาฐานข้อมูลและตัวชี้วัดภาวะสังคมและสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและ
สังคมแห่งชาติ. 2558. รายงานการวิเคราะห์สถานการณ์ความยากจนและความเหลื่อมล้ำ
ในประเทศไทย ปี 2556.

สำนักงานดัชนีความก้าวหน้าของคน,สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
2558.รายงานดัชนีความก้าวหน้าของคน. (Human Achievement Index - HAI).

สุวรรณา ชูชาติ. 2541. วิธีวิจัยทางสหกรณ์, กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์เกษตรศาสตร์.

สมาคมนักเรียนเก่าอาหรับ. 2547. พระมหาคัมภีร์อัลกุรอาน พร้อมความหมายภาษาไทย. อัสมะดี
นะฮ์ อัลมุญัวะเราะฮ์ : ศูนย์กษัตริย์พะฮัดเพื่อการพิมพ์อัลกุรอาน.

สหกรณ์ออมทรัพย์ อิบนูอัฟฟาน. 2553. คู่มือสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ อิบนูอัฟฟาน จำกัด.

สหกรณ์อิสลามอิบนูอัฟฟาน จำกัด. 2558. รายงานกิจการประจำปี Anniversary Report 24th.

สหกรณ์อิสลาม อิบนูอัฟฟาน จำกัด, ฝ่ายชะรีอะห์. (2558). หลักการปฏิบัติงานสถาบันการเงิน
อิสลาม.

สหกรณ์อิสลาม อิบนูอัฟฟาน จำกัด. 2559. 24 ปี Anniversary 1992 – 2015, บัตตานี.

อุดม เขยกิจวงศ์และนคร จิโรจพันธ์. 2540. หลักและวิธีการสหกรณ์. สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.
กรุงเทพมหานคร.

อัศดรอซิด เจมะมะ. ม.ป.ป. เครื่องมือธุรกรรมทางการเงินอิสลาม.

วิทยานิพนธ์

โกศล ช่วยไธสง. 2556. บทบาทสหกรณ์ในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองการปกครอง
ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองยะลา จำกัด. วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจ
มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ชาวีร อามะ. 2553. วิเคราะห์สู่การพัฒนาสหกรณ์ให้มีประสิทธิภาพ: กรณีศึกษาสหกรณ์ออม
ทรัพย์อิบนูอัฟฟาน จำกัด. วิทยานิพนธ์หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์
สหกรณ์) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. กรุงเทพมหานคร.

ธวัช นัยพอม. 2556. ศึกษาความสามารถของระบบการเงินอิสลามขนาดย่อย (Islamic Micro-
finance) กับการยกระดับคุณภาพชีวิตของสมาชิกในประเทศที่มีมุสลิมเป็นชนกลุ่มน้อย ซึ่ง
ได้ทำการศึกษาหัวข้อดังกล่าวในจังหวัดทางภาคใต้ของประเทศไทย ได้แก่ บัตตานี นราธิวาส
ยะลา สตูล และสงขลา กับสมาชิกของสหกรณ์ที่ใช้ระบบการเงินอิสลามขนาดย่อย.

นิมาเรียม แวดาราแม. 2553. ความคิดเห็นของสมาชิกที่มีต่อธุรกิจของสหกรณ์ออมทรัพย์
อิบนูอัฟฟาน จำกัด. วิทยานิพนธ์หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสหกรณ์ คณะ
เศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

- ประคอง งานสิริศักดิ์. 2550. บทบาทสหกรณ์ภาคจังหวัดอุตรดิตถ์ในการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง. วิทยานิพนธ์หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหาร และพัฒนาสังคมเมืองและชนบท. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.
- มาเรียม นะมิ. 2553. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อระดับความคิดเห็นของมุสลิมในการเลือกใช้บริการ ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- มัชลัน สุหลง. 2557. ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานสหกรณ์อิสลามในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- มุฮำหมัด อีแมคือระ, 2558. ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการทรัพยากรมนุษย์ในอิสลามต่อ ประสิทธิภาพการทำงานของเจ้าหน้าที่สหกรณ์อิสลาม อิบนูอัฟฟาน จำกัด. วิทยานิพนธ์ หลักสูตร ปริญญา ศิลปะ ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ยงยศ จันทรศิริ. 2545. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกในธุรกิจของสหกรณ์ ออมทรัพย์ครูเชียงใหม่ จำกัด. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชา เศรษฐศาสตร์สหกรณ์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยแม่โจ้
- สยมพร โยธาสมุทร. 2553. เอกสารประกอบการสัมมนา: ทิศทางการดำเนินงานสหกรณ์อิสลาม. สำนักพัฒนาธุรกิจสหกรณ์, ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการสหกรณ์ที่ 18 และกรมส่งเสริม สหกรณ์.
- อนุวัต สงสม. 2552. เศรษฐกิจของภาคครัวเรือนจังหวัดปัตตานีภายใต้สถานการณ์ความไม่สงบ ในพื้นที่. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.

อับดุลรอหิม สะเต. 2555. การดำรงอยู่และการปรับตัวของสหกรณ์อิสลามในพื้นที่จังหวัดยะลา: กรณีศึกษาสหกรณ์อัล - อามีน จำกัด

ฮาเร๊ะ เจ๊ะโด. 2557. แนวโน้มการบริหารสหกรณ์ออมทรัพย์อิบนูอัฟฟาน จำกัด ในทศวรรษหน้า (2557-2566). วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.

ฮุสนุล หะยีดาราโอ๊ะ. 2558. ความพึงพอใจของสมาชิกต่อผลิตภัณฑ์และการให้บริการของสหกรณ์อิสลาม อิบนูอัฟฟาน จำกัด ในจังหวัดปัตตานี. วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.

หนังสือต่างประเทศ

al-Albaniy, Muhammad bin Nasir. 1995. Silsilatu al-Ahadith al-Sohihah (سلسلة الأحاديث الصحيحة). 1st Riyad : Maktabah al-Maktabah al-Ma'aarif al-Nashr wa al-Tauzi'i.

al-Bukhariy, Muhammad bin Ismail al-Jafiy. 1987. Sahih al- Bukhariy. (صحيح البخارى). Dar Ibn Kathir.

al-Nawawiy, Yahya Ibn Sharaf Abu Zakariya. 1930. Sharh al-Nawawiy 'ala sahih Muslim. (شرح النووي على صحيح مسلم). al-Qahirah: Matba'a al-Misryah bi al-Azhar.

al-Tabariy, 'abi Ja'afar Mahammad Ibn Jarir. n.d. Tafsir al-Tabariy. (تفسير الطبرى). Misr : Dar al-Ma'arif.

Abu Dawud, Sulaiman Ibn al-'Ash'adh al-Sajistaniy al-Azdiy, n.d. Sunan Abi Dawud.

(سنن أبي دود) Syria:Dar al-Hadith.

Abdullah ibn Mubarak ālisaif. 2012. Mulakhas Ahkamu al-Bunuk al-Taawuniyah.

Ahmed, H. 2002. Financing Microenterprises: An analytical study of Islamic

Microfinance Institutions. *Islamic Economic Studies* Vol.9, No. 2

Chapra, M. U. 2008. The Global Financial Crisis : Can Islamic Finance help minimize

the severity and frequency of such a crisis in the future? *The Forum on the Global Financial Crisis to be held at the Islamic Development Bank (25 October 2008).*

Chong, B.S. and Liu, M.H. 2009. Islamic Banking: Interest-Free or Interest-Based?

Pacific-Basin Finance Journal.

Grossman, H. 2006. Demans Study for Micro-Finance in Turkey. Frankfurt:

Bankakademie International.

Ibn Kathir. 2000. Tafsir al-Qur'an al-Azim. (تفسير القرآن العظيم). Beirut: Dar al-Ma'rifah.

Ibnu Majah, Abu Abdullah Muhammad ibn Yazid al-Quzwiiniy. n.d. Sunan ibn Majah

(سنن ابن ماجه). Dar Ehy'aa' al-kutub al-A'rabiyyah.

Karim, A. S. 2010. Riba-free models of money, banking, and insurance

components of the Islamic moral economy .Thesis M.A., California State University.

Merriam Webster's Collegiate Dictionary Tenth Edition. 1996. Incorporated
Springfield. Massachusetts. U.S.A.

Muhammad Ibarhim al-tuwaijuri. 1985. *Al-Fiqh Al-Islami wa Adillatuh*, Dimashq :
Dar Al-Fikr li Al-Tiba a'h wa ALTauzie' wa Al-Nashr.

Muhammad Ibarhim al-tuwaijuri , อิศมาน จารง ผู้แปล. 2009. *Al-musyarakah*.

Muhammad ibn saad ibn Munia' al-zhahreiy. 2001. *Al-thabakhat al-kubra*.
Maktabah al-khanijiy.

Muslim, Abu al-Husain Muslim bin al-Hajjaj bin Muslim al-Qusyairiy al-Naisaburiy.
1900. *Sahih Muslim*. Beirut. (صحیح مسلم). Labanon: Dar ihyaa al-Turath al-
Arabiy.

Rahman, A. R. A. 2010. Islamic microfinance: an ethical alternative to poverty
alleviation.

Salmy Edawati BINTI YAACOB. 2015. **TAJUK: RIBA KOLOKIUUM FIQH MUA'MALAT
DALAM GERAKAN KOPERASI. ANGKATAN KOPERASI KEBANGSAAN MALAYSIA
BERHAD.MALAYSIA**

Sayyed Sabiq. 1998. *Fiqh al-Sunnah*. Dar al-Fikri. Beirut Lebanon.

The Oxford English Reference Dictionary (1996)/ Judy Pearsall; Bill Trumble. 1996.
The Oxford English Reference Dictionary. Oxford; New York: Oxford
University Press.

Wahbah al-Zuhaili. 2002. *Fiqh dan Perundangan Islam Jilid 4*, Dewan Bahasa dan Pustaka. Kuala Lumpur.

Wahab, A. R. A., Lewis, M. K., & Hassan, M. K. 2007. *Islamic takaful : Business models, Shariah concerns, and proposed*. Thunderbird International Business Review.

เว็บไซต์

สำนักข่าวอะลามี่. 2556. “สหกรณ์อิสลามฯ”พัฒนาซอฟต์แวร์ยกระดับการเงินอิสลาม (ออนไลน์)

สืบค้นจาก:

<http://www.thealami.com/main/content.php?page=&category=2&id=1042>

(วันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2559)

กรมส่งเสริมสหกรณ์. หลักการการสหกรณ์. (ระบบออนไลน์)

สืบค้นจาก : <http://www.coopthai.com/coop53/makepage.html>.

(วันที่ 22 มิถุนายน 2559).

สำนักนายทะเบียนและกฎหมาย กรมส่งเสริมสหกรณ์. วัตถุประสงค์ของสหกรณ์ออมทรัพย์.

(ระบบออนไลน์). สืบค้นจาก :

<https://www.cpd.go.th/cpdth2560/index.php/information-cpd/general-coop>

(วันที่ 16 พฤษภาคม 2559).

Muhammad Azmii Mahamad, ม.ป.ป.: (ออนไลน์) สืบค้นจาก:

<https://islamicfinancethai.com/author/isaresmahamad/> (วันที่ 20 กุมภาพันธ์

2559)

Prince of Songkla University
Pattani Campus

ภาคผนวก

Prince of Songkla University
Pattani Campus

ภาคผนวก ก

สหกรณ์อิสลาม อิบนูอัฟฟาน จำกัด

ภาพสहरณ์อิสลาม อิบнуอัฟฟาน จำกัด

Prince of Songkla University
Pattani Campus

ภาคผนวก ข

แบบสอบถามการวิจัยและแบบขอความอนุเคราะห์ตรวจสอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามการวิจัย

เรื่อง บทบาทสหกรณ์อิสลามอับนูอ์ฟฟาน จำกัด ในการพัฒนา
เศรษฐกิจ และสังคมของสมาชิก

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทสหกรณ์อิสลามอับนูอ์ฟฟาน จำกัด ในการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมของสมาชิก
 2. แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ
 - ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ตอนที่ 2 บทบาทสหกรณ์อิสลามอับนูอ์ฟฟาน จำกัด ในการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมของสมาชิก
 - ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะทางการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมของสหกรณ์อิสลามอับนูอ์ฟฟาน จำกัด
 3. โปรดอ่านคำชี้แจงก่อนตอบคำถามในแต่ละตอน และกรุณาตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริงเพื่อนำไปใช้เป็นประโยชน์สำหรับผู้เกี่ยวข้องกับสหกรณ์ ในการส่งเสริมและพัฒนาสหกรณ์ต่อไป
 4. ข้อมูลที่ข้าพเจ้าได้รับจะนำไปประมวลผลในภาพรวม โดยไม่มีผลกระทบต่อตัวท่าน และสหกรณ์ที่ท่านสังกัด แต่ประการใด
- ข้าพเจ้าขอขอบคุณทุกท่าน มา ณ โอกาสนี้ ที่ให้ความร่วมมือ และเสียสละเวลาอันมีค่าในการตอบแบบสอบถามการวิจัยครั้งนี้ ด้วยความตั้งใจและจริงใจ

(นายอาหามะ อาแว)

นักศึกษาปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาอิสลามศึกษา

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

กรุณาใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ที่ตรงกับความเป็นจริงกับตัวท่านมากที่สุด

1. เพศ

☐ ชาย	☐ หญิง
------------------------------	-------------------------------

2. อายุ.....ปี

3. ระดับการศึกษาด้านศาสนา

☐ ต่ำกว่าพระปริยัติ	☐ พระปริยัติ
☐ ปริญญาตรี	☐ สูงกว่าปริญญาตรี
☐ อื่นๆ เช่น ปอเนาะ ระบุ.....	

4. ระดับการศึกษาด้านสามัญ

☐ ต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนปลาย	☐ มัธยมศึกษาตอนปลาย หรือเทียบเท่า
☐ ปวส. หรือ อนุปริญญา	☐ ปริญญาตรี
☐ สูงกว่าปริญญาตรี	

5. สถานภาพ

☐ โสด	☐ สมรส
☐ หม้าย	

6. สถานะในครอบครัว

☐ หัวหน้าครอบครัว	☐ สมาชิกครอบครัวหรือผู้อาศัย
--	---

7. อาชีพหลัก(จำแนกตามอาชีพของสมาชิกสหกรณ์ฯ)

☐ รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	☐ ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย
☐ พนักงานบริษัทเอกชน	☐ เกษตรกร/การประมง
☐ อื่น (โปรดระบุ).....	

8. รายได้ต่อเดือน

☐ ต่ำกว่า 10,000 บาท	☐ 10,001 – 15,000 บาท
☐ 15,001 – 20,000 บาท	☐ 20,001 – 25,000 บาท
☐ 25,001 – 30,000 บาท	☐ มากกว่า 30,000 บาท

9. ระยะเวลาการเป็นสมาชิกสหกรณ์

☐ ต่ำกว่า 2 ปี	☐ 3 – 5 ปี
☐ 6 – 10 ปี	☐ 11 - 15 ปี
☐ มากกว่า 15 ปี	

10. ประวัติการใช้บริการเงินฝากสหกรณ์ประเภทวาทิอะฮ์

☐ ไม่เคยใช้บริการฝากเงิน	☐ เคยใช้บริการฝากเงิน

11. ประวัติการใช้บริการเงินฝากสหกรณ์ประเภทมูฏอรอบะฮ์

☐ ไม่เคยใช้บริการฝากเงิน	☐ เคยใช้บริการฝากเงิน

12. การใช้บริการสินเชื่อกับสหกรณ์

☐ ไม่เคยใช้บริการสินเชื่อ	☐ เคยใช้บริการสินเชื่อ 1 - 2 ครั้ง
☐ เคยใช้บริการสินเชื่อ 3-5 ครั้ง	☐ เคยใช้บริการสินเชื่อมากกว่า 5 ครั้ง

13. การใช้สวัสดิการสมาชิกจากสหกรณ์ฯ

☐ ไม่เคยใช้สิทธิสวัสดิการ	☐ เคยใช้สิทธิสวัสดิการ

ตอนที่ 2 บทบาทสหกรณ์อิสลามอับนุอ์ฟฟาน จำกัด ในการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมของสมาชิก

โปรดพิจารณาแล้วทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง ระดับบทบาทซึ่งกำหนดไว้ 5 ระดับ ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง สหกรณ์มีบทบาทอยู่ในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง สหกรณ์มีบทบาทอยู่ในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง สหกรณ์มีบทบาทอยู่ในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง สหกรณ์มีบทบาทอยู่ในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง สหกรณ์มีบทบาทอยู่ในระดับน้อยที่สุด

บทบาทสหกรณ์อิสลามอับนุอ์ฟฟาน จำกัด	ระดับบทบาท สหกรณ์อิสลาม				
	5	4	3	2	1
2.1 การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ (Economic Aspects)					
การส่งเสริมรายได้แก่สมาชิก (Income)					
1) การเป็นสมาชิกสหกรณ์ทำให้เพิ่มช่องทางในการสร้างโอกาสเพิ่มรายได้					
2) ทำให้สมาชิกมีที่ดินทำกิน และมีวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นในการประกอบอาชีพ					
3) การทำธุรกรรมทางการเงินกับสหกรณ์ทำให้สมาชิกมีรายได้เพิ่มขึ้น					
สนับสนุนการลดรายจ่ายและต้นทุน (Expenses)					
4) การให้บริการสินเชื่อของสหกรณ์ทำให้สมาชิกลดต้นทุนทางการเงิน เรื่องอัตราค่าบริการจากการใช้สินเชื่อจากแหล่งอื่น					
5) การเป็นสมาชิกสหกรณ์ทำให้สมาชิกมีรายจ่ายในการประกอบอาชีพและการดำเนินชีวิตลดลง					
6) สมาชิกมีการใช้จ่ายอย่างรอบคอบและเท่าที่จำเป็นทำให้ประหยัดค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น					
การส่งเสริมการออมทรัพย์ (Savings)					

บทบาทสหกรณ์อิสลามอิบนูอัฟฟาน จำกัด	ระดับบทบาท สหกรณ์อิสลาม				
	5	4	3	2	1
7) สหกรณ์ให้บริการรับฝาก - ถอนเงิน ให้เกิดการออมทรัพย์ที่ปลอดภัย					
8) สหกรณ์ให้บริการด้วยความสะดวก รวดเร็ว เป็นไปตามความต้องการของสมาชิกและได้รับปันผลที่สูงกว่าแหล่งเงินออมอื่น ๆ					
9) สมาชิกมีการเก็บออมกับสหกรณ์เพิ่มขึ้น					
การเป็นแหล่งเงินทุนให้สินเชื่อ (Investment)					
10) สหกรณ์เป็นแหล่งเงินทุนให้บริการสมาชิกไปลงทุนพัฒนาอาชีพ และการอุปโภคที่เหมาะสม					
11) สหกรณ์ให้บริการสินเชื่อโดยการคิดอัตราค่าใ้ที่เหมาะสม					
12) มีนโยบาย และการส่งเสริมการลงทุนที่สอดคล้องกับความต้องการของสมาชิก					
2.2 การพัฒนาด้านสังคม (Social Aspect)					
การจัดสวัสดิการสมาชิก (Welfare)					
13) สหกรณ์ให้การช่วยเหลือสมาชิกที่ประสบภัยธรรมชาติต่าง ๆ เช่น น้ำท่วม ภัยแล้ง ฯลฯ					
14) สมาชิกได้รับประโยชน์จากการจัดสรรเงินทุนเพื่อสวัสดิการสมาชิก เพื่อการสาธารณสุขประโยชน์ กองทุนชะงาดและสวัสดิการ					
15) สหกรณ์ให้การช่วยเหลือสมาชิกเมื่อเสียชีวิต เจ็บป่วยต้องรักษาตัวที่โรงพยาบาล และคลอดบุตร					
16) สวัสดิการของสหกรณ์ปัจจุบันมีความเหมาะสมและเพียงพอแก่สมาชิก					
การให้การศึกษา อบรม ข้อมูลและข่าวสาร(Education & Communication)					
17) สหกรณ์จัดให้มีการประชุมให้การศึกษา ฝึกอบรม พัฒนาการเรียนรู้ เผยแพร่ความรู้ ข้อมูลและข่าวสารแก่สมาชิก					

บทบาทสหกรณ์อิสลามอับนุอ์ฟฟาน จำกัด	ระดับบทบาท สหกรณ์อิสลาม				
	5	4	3	2	1
18) สหกรณ์ได้แจ้งให้สมาชิกทราบเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสาร การดำเนินธุรกิจและ กิจกรรมต่าง ๆ ของสหกรณ์ผ่านทางตัวแทนสหกรณ์ ประธานกลุ่ม และสื่อ ออนไลน์อย่างสม่ำเสมอ					
19) สมาชิกสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของสหกรณ์ได้อย่างสะดวกและ รวดเร็ว					
การร่วมมือระหว่างสหกรณ์และชุมชน (Co-operation)					
20) สหกรณ์ได้ให้ความร่วมมือกันกับสหกรณ์อื่น ๆ หน่วยงานและองค์กรใน ชุมชน มีการให้บริการธุรกิจและกิจกรรมที่ดีแก่สมาชิก					
21) สหกรณ์มีส่วนช่วยทำให้ชุมชนร่วมกันแก้ปัญหาความยากจน					
22) สหกรณ์มีส่วนช่วยทำให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็ง สามารถพึ่งพาตนเอง และพึ่งพาซึ่งกันและกัน					
23) สหกรณ์มีส่วนร่วมให้ความสนับสนุน ช่วยเหลือกิจกรรมของชุมชน เช่น มัสยิด โรงเรียนตาดีกา หน่วยงานและองค์กรอื่น ๆ					
ส่งเสริมการประพฤติตนตามหลักอิสลาม (Religion)					
24) สหกรณ์มีส่วนในการส่งเสริมให้สมาชิกปฏิบัติศาสนกิจอย่างสม่ำเสมอ					
25) สหกรณ์ได้ให้ความเข้าใจแก่สมาชิกถึงหลักการใช้สินเชื่อและซื้อขายใน อิสลามเพื่อให้สมาชิกได้ปฏิบัติอย่างถูกต้อง					
26) สหกรณ์ได้มีส่วนร่วมในการกระตุ้นให้สมาชิกและสังคมได้มีการจ่ายชะกาต การค้ำตามหลักชะรีอะห์					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะทางการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคม ของสหกรณ์อิสลามอับนูอ์ฟฟาน จำกัด

3.1 ท่านคิดว่าสหกรณ์อิสลาม อับนูอ์ฟฟาน จำกัด ที่ท่านสังกัด มีปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานหรือไม่ (ถ้ามี) คือปัญหาอะไร และควรมีแนวทางในการแก้ไขปัญหาอย่างไร (โปรดเรียงลำดับความสำคัญเร่งด่วน)

ปัญหาที่ 1.....

แนวทางการแก้ไข.....

.....

ปัญหาที่ 2.....

แนวทางการแก้ไข.....

.....

ปัญหาที่ 3.....

แนวทางการแก้ไข.....

.....

3.2 แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและด้านอื่นๆของสหกรณ์อิสลามอับนูอ์ฟฟาน จำกัด ในอนาคตข้างหน้า

1.....

.....

2.....

.....

3.....

.....

ขอขอบคุณทุกท่านที่ได้ตอบแบบสอบถามฉบับนี้ จนครบถ้วนสมบูรณ์

นายอาหามะ อาแว ผู้วิจัย

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน สำนักงานเลขานุการ วิทยาลัยอิสลามศึกษา

โทร ๐๘-๐๗๐๑๒๕๒๙

ที่ มอ ๗๕๑/

วันที่

ตุลาคมคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย

เรียน ดร.อัสมัน แตอาลี

- สิ่งที่ส่งมาด้วย
1. เอกสารเค้าโครงการงานวิจัย จำนวน 1 ชุด
 2. แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน 1 ชุด
 3. แบบประเมินแบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วยนายอาหามะ อาแว รหัสนักศึกษา ๕๗๒๐๔๒๐๐๓๖ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาอิสลามศึกษา วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี กำลังทำวิจัยเรื่อง “บทบาทสหกรณ์อิสลามอับนูอ์ฟฟาน จำกัด ในการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมของสมาชิก” โดยมี ดร.ธวัช นุ้ยผอม เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้ภาควิชาอิสลามศึกษา วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ได้พิจารณาเห็นว่า ท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถในเรื่องนี้เป็นอย่างดีจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตรวจสอบความเที่ยงตรง เชิงเนื้อหา ความเหมาะสมของภาษาของแบบสอบถาม และให้ข้อเสนอแนะต่าง ๆ เพื่อใช้เป็นแนวทางการปรับปรุงเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเพื่อการทำวิจัยต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักขอบคุณยิ่ง

(รองศาสตราจารย์ ดร.อิบรอฮีม ณรงค์รักษาเขต)

รองผู้อำนวยการฝ่ายบัณฑิตศึกษาและวิจัย รักษาการแทน

ผู้อำนวยการวิทยาลัยอิสลามศึกษา

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน สำนักงานเลขานุการ วิทยาลัยอิสลามศึกษา โทร ๐๘-๐๗๐๑๒๕๒๙
 ที่ มอ ๗๕๑/ วันที่ ตุลาคมคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย

เรียน อาจารย์อริศ หัสมา

ด้วยนายอาหามะ อาแว รหัสนักศึกษา ๕๗๒๐๔๒๐๐๓๖ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาอิสลามศึกษา วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี กำลังทำวิจัยเรื่อง “บทบาทสหกรณ์อิสลามอับนุอ์ฟฟาน จำกัด ในการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมของสมาชิก” โดยมี ดร.ธวัช นุ้ยผอม เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้ภาควิชาอิสลามศึกษา วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ได้พิจารณาเห็นว่า ท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถในเรื่องนี้เป็นอย่างดีจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตรวจสอบความเที่ยงตรง เชิงเนื้อหา ความเหมาะสมของภาษาของแบบสอบถาม และให้ข้อเสนอแนะต่าง ๆ เพื่อใช้เป็นแนวทางการปรับปรุงเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเพื่อการทำวิจัยต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักขอบคุณยิ่ง

(รองศาสตราจารย์ ดร.อิบรอฮีม ณรงค์รักษาเขต)

รองผู้อำนวยการฝ่ายบัณฑิตศึกษาและวิจัย รักษาการแทน

ผู้อำนวยการวิทยาลัยอิสลามศึกษา

ที่

ภาควิชาอิสลามศึกษา
วิทยาลัยอิสลามศึกษา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
วิทยาเขตปัตตานี ๙๔๐๐๐

๒๔ ตุลาคม ค.ศ. ๒๕๖๐

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย

เรียน นายหวันอับลอรอนี เหลละตุหี ผู้จัดการใหญ่สหกรณ์อิสลามอับนูอัฟฟาน จำกัด

ด้วยนายอาหามะ อาแว รหัสนักศึกษา ๕๗๒๐๔๒๐๐๓๖ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาอิสลามศึกษา วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี กำลังทำวิจัยเรื่อง “บทบาทสหกรณ์อิสลามอับนูอัฟฟาน จำกัด ในการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมของสมาชิก” โดยมี ดร.ธวัช นุ้ยผอม เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้ภาควิชาอิสลามศึกษา วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ได้พิจารณาเห็นว่า ท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถในเรื่องนี้เป็นอย่างดีจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตรวจสอบความเที่ยงตรง เชิงเนื้อหา ความเหมาะสมของภาษาของแบบสอบถาม และให้ข้อเสนอแนะต่าง ๆ เพื่อใช้เป็นแนวทางการปรับปรุงเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเพื่อการทำวิจัยต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักขอบคุณยิ่ง

(รองศาสตราจารย์ ดร.อิบรอฮีม ณรงค์รักษาเขต)

รองผู้อำนวยการฝ่ายบัณฑิตศึกษาและวิจัย รักษาการแทน

ผู้อำนวยการวิทยาลัยอิสลามศึกษา

Prince of Songkla University
Pattani Campus
ภาคผนวก ค
แบบตอบรับการนำเสนอบทความ

جامعة فطاني
มหาวิทยาลัยฟาฏอนี
FATONI UNIVERSITY

ที่ ม.พ.น.09.01 / ว 045

3 ธันวาคม 2561

เรื่อง ตอบรับการนำเสนอบทความ

เรียน คุณ อาหามะ อาแว

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1.กำหนดการ

จำนวน 1 ชุด

ตามที่ท่านได้ส่งบทความเรื่อง “บทบาทสหกรณ์อิสลาม อิบนูอัฟฟาน จำกัด ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิก” เพื่อนำเสนอในงานประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 4 ประจำปี 2561 ในวันอังคาร ที่ 18 ธันวาคม 2561 ณ มหาวิทยาลัยฟาฏอนี ตามรายละเอียดทราบแล้วนั้น

ในการนี้ สำนักวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยฟาฏอนี ได้ดำเนินการกลั่นกรองคุณภาพบทความงานวิจัยตามกระบวนการเป็นที่เรียบร้อยแล้ว จึงตอบรับและขอเรียนเชิญท่านนำเสนอบทความดังกล่าวแบบโปสเตอร์ (Poster) ในวันอังคาร ที่ 18 ธันวาคม 2561 ณ ห้องนำเสนอชั้น 2 อาคารเรียนรวมเฉลิมพระเกียรติ มหาวิทยาลัยฟาฏอนี หวังว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านเป็นอย่างดี และขอขอบคุณ ณ โอกาสนี้เป็นอย่างสูง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

(ดร.อิสมาอีล ราฮอ)บ

ผู้อำนวยการสำนักวิจัยและพัฒนา
มหาวิทยาลัยฟาฏอนี

สำนักวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยฟาฏอนี

โทรศัพท์ 073 418 611-4 ต่อ 1416,08-1541-1419

20 ปี มหาวิทยาลัยฟาฏอนี
กับมรสร้างสันติภาพและสังคมคุณธรรม

ภาคผนวก ง

สารบัญอายุระช อัครอราน

Prince of Songkla University
Pattani Campus

สารบัญอายะฮ อักรอน

อายะฮ	หน้า	ลำดับ
..... وَتَعَاوَنُوا عَلَى الْبِرِّ وَالتَّقْوَىٰ وَلَا تَعَاوَنُوا عَلَى الْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ ۗ	4,9,35	1
..... وَإِنْ كَثِيرًا مِّنَ الْخُلَطَاءِ لَيَبْغِي بَعْضُهُمْ عَلَىٰ بَعْضٍ إِلَّا الَّذِينَ ءَامَنُوا.....	10,38	2
..... فَإِنْ كَانُوا أَكْثَرَ مِن دَلِك فَهُمْ شُرَكَاءُ فِي الثُّلُثِ.....	10,38	3
..... يَتَأَيَّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَأْكُلُوا أَمْوَالِكُمْ بَيْنَكُمْ بِالْبَاطِلِ.....	11,39	4
..... وَأَحَلَّ اللَّهُ الْبَيْعَ وَحَرَّمَ الرِّبَا.....	11,40	5

Prince of Songkla University
Pattani Campus

Prince of Songkla University
Pattani Campus
ภาคผนวก จ
สารบัญอัลหะดีษ

สารบัญอัลหะดีษ

อัลหะดีษ	หน้า	ลำดับ
..... مَنْ نَفَسَ عَنْ مُؤْمِنٍ كُرْبَةً مِنْ كُرْبِ الدُّنْيَا نَفَسَ اللَّهُ عَنْهُ كُرْبَةً	5,13,36	1
..... يقول الله تعالى: أنا ثالث الشريكين ما لم يحن أحدهما صاحبه	12,39	2
..... عن عبدالله بن عمر رضي الله عنهما، أن النبي ﷺ، قال: المسلم أخو المسلم..	13,37	3
..... لعن رسول الله ﷺ آكل الربا ومؤكله وكاتبه وشاهديه وقال هم سواء.....	40	4
..... إنما البيع عن تراض.....	96	5

Prince of Songkla University
Pattani Campus

Prince of Songkla University
Pattani Campus
ภาคผนวก ฉ
นิพนธ์ต้นฉบับ

บทบาทสหกรณ์อิสลาม อิบนูอัฟฟาน จำกัด ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม
ของสมาชิก

อาหามะ อาแว¹ ธวัช นุ้ยผอม²

นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาอิสลามศึกษา

E-mail: ibnuhambal@gmail.com

Ph.D. (Islamic Banking and Finance)

E-mail: tawat.n@psu.ac.th

ภาควิชาอิสลามศึกษา วิทยาลัยอิสลามศึกษา

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาบทบาทสหกรณ์อิสลาม อิบนูอัฟฟาน จำกัด ในการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิก 2) ศึกษาเปรียบเทียบบทบาทสหกรณ์อิสลาม อิบนูอัฟฟาน จำกัด ในการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและสังคมกับสภาพทั่วไปของสมาชิก และ 3) ศึกษาปัญหาและแนวทางในการแก้ไขปัญหาของสหกรณ์อิสลาม อิบนูอัฟฟาน จำกัด เพื่อให้สามารถพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิก กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ สมาชิกสหกรณ์อิสลาม อิบนูอัฟฟาน จำกัด จำนวน 384 ราย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ โปรแกรมสำเร็จรูป ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า โดยภาพรวม สหกรณ์ มีบทบาทในการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและด้านสังคมของสมาชิกอยู่ในระดับมาก หากพิจารณาเป็นรายกิจกรรม พบว่า บทบาทในการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ ทุกกิจกรรมอยู่ในระดับมาก โดยกิจกรรมที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ กิจกรรมการส่งเสริมการออม ส่วนบทบาทการพัฒนาด้านสังคม พบว่า กิจกรรมที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ กิจกรรมส่งเสริมการประพฤตินตามหลักอิสลาม

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของสมาชิกพบว่า สมาชิกที่มีเพศ อายุ สถานภาพ สถานะในครอบครัว และอาชีพหลักที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาท

สหกรณ์ ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิกไม่แตกต่างกัน ส่วนสมาชิกที่มีระดับการศึกษา ด้านศาสนา ระดับการศึกษาสามัญ รายได้ต่อเดือน และระยะเวลาการเป็นสมาชิกที่ต่างกัน มีความ คิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทสหกรณ์ ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิกแตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการวิเคราะห์ปัญหาและแนวทางแก้ไข และข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนา ด้านเศรษฐกิจ และสังคม ของสหกรณ์ พบว่าปัญหาเร่งด่วน 3 ลำดับแรก ได้แก่ การประชาสัมพันธ์ ข้อมูลข่าวสารของสหกรณ์เป็นไปอย่างล่าช้าและไม่ทันสมัย ปัญหาการถอนเงินในช่วงที่สหกรณ์ปิดทำ การหรือหยุดยาวติดต่อกันหลายวัน และปัญหาด้านสินเชื่อ แนวทางแก้ไขที่สำคัญได้แก่ สหกรณ์ควรใช้ สื่อเทคโนโลยีในการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารให้ครบทุกมิติ ควรพิจารณาและจัดให้มีการบริการตู้ ATM เพื่อความสะดวกของสมาชิก และควรลดอัตรากำไรสินเชื่อบางประเภท เช่น สินเชื่อสร้างบ้าน และยานพาหนะใหม่

Prince of Songkla University
Pattani Campus

Roles of Ibnu Affan Islamic Cooperative Limited in Member's Social and Economic Development

Ahama Awae¹ Tawat Noipom²

¹Master Degree Candidate, Islamic Studies

E-mail: ibnuhambal@gmail.com

²Ph.D. (Islamic Banking and Finance)

E-mail: tawat.n@psu.ac.th

Department of Islamic Study, College of Islamic Studies

Prince of Songkla University, Pattani Campus

ABSTRACT

This research aimed at 1) investigating the role of Ibnu Affan Islamic Cooperative Limited in members' social economic development; 2) comparing the role of the cooperative in members' social and economic development; and 3) examining the issues and providing the solutions on the issues. Field research was conducted on 384 members of Ibnu Affan Islamic cooperative limited, using questionnaires. Statistics program was used in analyzing data. The research found that:

1. The result of this study shows that the role Ibnu Affan Islamic Cooperative Limited in members' social and economic development, in general, was rated high. When considering individual items, it was found to be high. The highest score was found on the role of the cooperative in the promotion of savings among the members and the promotion of Islamic conduct.

2. When comparing the results on the role of Ibnu Affan Islamic Cooperative Limited in members' and social economic development, it was found that there were no significant difference of opinions on the role of the cooperative among the members with different gender, age, status, family members and main

occupations. However, there were significant differences of opinions among the members with different of Islamic education level, academic education, income, and member duration at the significance level of .05.

3. The results on issues indicated that 3 main issues included public relations activities of the cooperative were alow and out-of-date; cash withdrawal during feastive seasons or long holidays was difficult; and leanding activities was an issue. In order to solve these issues, the cooperative should effectively use the available technology in its public relations activities; provide ATM machine for members' convenience; and reduce profit rate on some types of loans such as housing and new transportation.

*Prince of Songkla University
Pattani Campus*

บทนำ

ปัจจุบันคนยากจนในทุกภูมิภาคกำลังประสบกับความเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์อย่างเข้มข้น คนยากจนล้วนต้องการทรัพยากรที่จะใช้ในการปรับตัว และต้องการการพัฒนาทางโครงสร้างเศรษฐกิจ และการเมืองที่เอื้อให้ชีวิตของตนเองและครอบครัวมีความมั่นคงอย่างยั่งยืนไม่ใช่รอเอื้ออาหารซึ่งไม่รู้ว่าจะมาหรือไม่มาหรือมาถึงตัวเองหรือไม่ โดยเฉพาะสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่ ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส เป็นจังหวัดที่มีลักษณะความเป็นมาทางประวัติศาสตร์ มีเอกลักษณ์ที่แตกต่างจากจังหวัดอื่นๆ ในประเทศ มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม เชื้อชาติและศาสนา และมีปัญหาความมั่นคงที่เกิดเหตุการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ยืดเยื้อมายาวนาน จึงส่งผลกระทบต่อแผนพัฒนาโครงสร้างเศรษฐกิจ สังคมและประชากรในจังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างมาก จนทำให้เกิดปัญหาต่างๆ มากมายในพื้นที่

ซึ่งปัญหาความยากจนก็เป็นปัญหาใหญ่ลำดับที่ 3 รองจากปัญหายาเสพติดและปัญหาว่างงาน มีน้ำหนักคะแนนประมาณ ร้อยละ 39 และปัญหาการก่อความไม่สงบถูกระบุประมาณ ร้อยละ 22 หรือเป็นลำดับที่ 4 แต่ในอีกด้านหนึ่งอิทธิพลของปัญหาความไม่สงบก็มีน้ำหนักอย่างมาก และมีความหมายที่ไม่ควรมองข้ามด้วยเช่นกัน เพราะมันมีผลกระทบอย่างแรงในเรื่องการทำมาหากินและอาชีพ ดังจะเห็นได้จากข้อมูลที่คนจำนวนมากยอมรับว่าปัญหาความไม่สงบมีผลกระทบต่อในทางเศรษฐกิจ ประมาณร้อยละ 59-60 ของผู้ตอบบอกว่าปัญหาความไม่สงบมีผลกระทบต่อสภาพเศรษฐกิจอย่างมากถึงมากที่สุด (สถานวิจัยความขัดแย้งและความหลากหลายทางวัฒนธรรมภาคใต้ (CSCD) มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี, ความรุนแรงที่ยืดเยื้อเรื้อรังกับผลในทางเศรษฐกิจการเมือง : 2554)

จากรายงานดัชนีความก้าวหน้าของคน (Human Achievement Index - HAI) พบว่าจังหวัดปัตตานีมีปัญหาความยากจนมากที่สุดเป็นลำดับ 2 โดยมีสัดส่วนประชากรยากจนสูงถึงร้อยละ 37.4 ของประชากรทั้งหมดในจังหวัด และจังหวัดนราธิวาสก็มีปัญหาความยากจนมากใกล้เคียงกัน โดยมีสัดส่วนประชากรยากจนร้อยละ 35.3 ของประชากรทั้งหมดในจังหวัด ซึ่งทั้ง 2 จังหวัดดังกล่าวอยู่ในพื้นที่ชายแดนภาคใต้ที่มีปัญหาด้านความมั่นคงจึงส่งผลกระทบต่อการประกอบอาชีพสร้างรายได้และการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน (สำนักงานดัชนีความก้าวหน้าของคน, สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 2558: 56) ส่วนจังหวัดยะลาอีก

หนึ่งจังหวัดชายแดนภาคใต้มีพัฒนาการที่ดีขึ้น แต่ก็ยังอยู่ในกลุ่มจังหวัดที่มีปัญหาความยากจนเช่นกัน โดยภาพรวมแล้วโครงสร้างทางเศรษฐกิจของสามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีฐานแคบ เนื่องมาจากการผลิตที่ขึ้นอยู่กับผลิตผลทางการเกษตรที่สำคัญไม่กี่ประเภท ได้แก่ ยางพารา ส่วนการทำนา และสวนผลไม้ นั่นต้องประสบปัญหาการขาดแคลนระบบชลประทานที่ดี ขาดวิธีการทำการเกษตรที่ทันสมัย ทำให้มีผลผลิตต่อไร่ต่ำ อันเป็นผลทำให้รายได้ต่อบุคคลต่อประชากรในสามจังหวัดนี้อยู่ในเกณฑ์ต่ำ เมื่อเทียบกับรายได้เฉลี่ยของประชากรทั้งหมด

อย่างไรก็ตาม หน่วยงานของรัฐได้ดำเนินการแก้ปัญหาเศรษฐกิจในประเทศทั่วทุกภูมิภาคตลอดมา เช่นเดียวกับกับสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนงบประมาณในการแก้ปัญหาดังกล่าว แต่ก็ยังไม่เห็นผลเป็นที่ประจักษ์ชัดเจนในระยะสั้น เพราะการแก้ปัญหาที่ไม่ตรง และไม่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนในพื้นที่ได้อย่างแท้จริง ผนวกเข้ากับรัฐบาลขาดเสถียรภาพด้านการบริหาร ทำให้ประชาชนขาดที่พึ่งทางเศรษฐกิจ เสมือนกับเรือขาดหางเสือ โดยที่ทั้งฝ่ายแก้และฝ่ายรับเหมือนคนตาบอดคลำช้าง ซึ่งการสร้างความมั่นคงทางด้านเศรษฐกิจหรือการแก้ปัญหาความยากจนในสามจังหวัดชายแดนใต้ ที่คนส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลามก็ต้องให้สอดคล้องกับหลักการอิสลามในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมด้วย (บรรจง บินกาซัน, 2543 : 13) และอนุวัต สงสม (2552) ได้มองว่าภาครัฐควรแสวงหาช่องทางในการเพิ่มรายได้โดยการสร้างงานหรืออาชีพเสริม การรวมกลุ่มอาชีพทางด้านเกษตรและประมง การจัดระบบสวัสดิการสังคมรูปแบบพิเศษขึ้นเฉพาะพื้นที่ ให้แก่ครัวเรือนซึ่งได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ ส่งเสริมการลงทุนในอุตสาหกรรมอาหารฮาลาล จัดตั้งศูนย์ประสานงานกับนักลงทุนจากในและต่างประเทศ เพื่อเพิ่มการจ้างงานให้แก่ประชาชนในพื้นที่ และการขยายตัวของธุรกิจอื่นที่เกี่ยวข้องเนื่องทั้งต้นน้ำและปลายน้ำ ตลอดจนการเพิ่มบทบาทสถาบันการเงินของรัฐ สหกรณ์ และกองทุนหมู่บ้าน เพื่อรองรับความต้องการเงินทุน และปรับโครงสร้างหนี้ของระบบของภาคครัวเรือน

ยงยศ จันทรศิริ (2545 : 2) ได้กล่าวว่า สหกรณ์ถือเป็นสถาบันการเงินหนึ่งที่มีการรวมตัวกัน ในอันที่จะสร้างหลักประกันและให้ความช่วยเหลือกันแก่สมาชิกในสังคมในด้านเศรษฐกิจ และเป็นสถาบันการเงินที่มีความยืดหยุ่นและมีความเอาใจใส่ต่อสังคมมากกว่าสถาบันการเงินอื่น เพราะระบบสหกรณ์นั้นสมาชิกถือเป็นเจ้าของสหกรณ์ร่วมกัน สมาชิกจึงมีบทบาทในการบริหารงานของสหกรณ์โดยการคัดเลือกตัวแทนในหมู่สมาชิกมาเป็นคณะกรรมการดำเนินการแทนสมาชิกทุกคน

และสมาชิกทุกคนมีสิทธิในการรับเฉลี่ยคืนผลประโยชน์จากการดำเนินงานของสหกรณ์ด้วยซึ่งแตกต่างกับสถาบันการเงินอื่นๆ ซึ่งเจ้าของสถาบันการเงินคือผู้ถือหุ้น ส่วนผู้ฝากเงินและผู้กู้เงิน ไม่มีสิทธิออกเสียงในการเลือกตัวแทนมากระทำการบริหารงานและรวมถึงไม่มีสิทธิได้รับการเฉลี่ยผลประโยชน์คืนจากสถาบันการเงินเหล่านี้

วิธีการสหกรณ์จึงเป็นแนวทางหนึ่งของการแก้ปัญหาความยากจน ในทางทฤษฎีการมีสหกรณ์ขึ้นนั้นก็เพื่อจุดประสงค์ที่จะช่วยคนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจซึ่งอ่อนแอมาร่วมกันในการปฏิบัติกิจกรรมในเชิงธุรกิจ เพื่อไม่ให้เกิดการเอาเปรียบกันในสังคม และมีความเอื้ออาทรซึ่งกันและกัน สหกรณ์จึงมีความสำคัญอย่างมากที่จะช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตทางเศรษฐกิจให้มีความสมดุลระหว่างคนมีฐานะและคนจนให้มีจิตสำนึกช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สยุมพร โยธาสมุทร (2553:4) ได้กล่าวไว้ในเอกสารประกอบการสัมมนา: ทิศทางการดำเนินงานสหกรณ์อิสลาม ปี 2553 ซึ่งระบบสหกรณ์เป็นระบบเศรษฐกิจที่มีความสอดคล้องกับวิถีชีวิตแห่งอิสลาม ดังคำสั่งใช้ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องสหกรณ์มีกล่าวไว้ในหลักคำสอนของอิสลามอย่างมากมาย ทั้งจากในคัมภีร์อัลกุรอาน และอัลหะดีษ, ดังเช่นหลักคำสอนให้คนทำงานร่วมกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และรู้จักความรับผิดชอบร่วมกัน ซึ่งสอดคล้องกับอายะฮ์อัลกุรอานที่ว่า

﴿ وَتَعَاوَنُوا عَلَى الْبِرِّ وَالتَّقْوَىٰ وَلَا تَعَاوَنُوا عَلَى الْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ ۗ

وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ ۗ

(2 : ๑๘๙)

ความว่า “และพวกเจ้าจงช่วยเหลือกันในเรื่องที่เป็นคุณธรรม และความยำเกรง และจงอย่าช่วยเหลือกันในเรื่องที่เป็นบาป และเป็นศัตรูกันและพึงเกรงกลัวอัลลอฮ์เถิด แท้จริงอัลลอฮ์นั้นเป็นผู้ทรงรุนแรงในการลงโทษยิ่ง”

(อัลมาอิดะฮ์ : 2)

จากอายะฮ์ข้างต้น จะเห็นได้ว่าอัลลอฮ์ได้กำชับให้มนุษย์ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ในสิ่งที่เป็นความดี และอย่าได้ให้การช่วยเหลือในสิ่งที่ไม่ดี ซึ่งเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตในสังคมครอบครัวในทุกระดับ

นอกจากนี้ท่านนบีﷺ ได้มีพระวจนะในเรื่องของการช่วยเหลือในยามทุกข์ยาก
 ดังที่ท่านนบีﷺ ได้กล่าวว่า

((مَنْ نَفَسَ عَنْ مُؤْمِنٍ كُرْبَةً مِنْ كُرْبِ الدُّنْيَا نَفَسَ اللَّهُ عَنْهُ كُرْبَةً مِنْ
 كُرْبِ يَوْمِ الْقِيَامَةِ وَمَنْ يَسَّرَ عَلَى مُعْسِرٍ يَسَّرَ اللَّهُ عَلَيْهِ فِي الدُّنْيَا
 وَالْآخِرَةِ))

(أخرجه مسلم، 1991 : 2699)

ความว่า “ผู้ใดที่ปลดปล่อยทุกข์ใดๆ ของผู้ศรัทธาคนหนึ่งจาก
 ความทุกข์ยากในโลกดุนยา อัลลอฮ์ﷻ จะปลดปล่อยหนึ่งความ
 ทุกข์ให้กับเขาจากความทุกข์ยากทั้งหลายในอาคิเราะฮ์ และผู้ใดที่
 อำนวยความสะดวกให้กับผู้ที่ลำบาก อัลลอฮ์ﷻ จะทรงทำให้เขา
 พบความสะดวกง่ายดายในดุนยาและอาคิเราะฮ์”

(บันทึกโดย Muslim, 1991: 2699)

จากหลักฐานข้างต้นจะเห็นได้ว่าระบบสหกรณ์นั้นสอดคล้องกับระบบอิสลามที่
 ส่งเสริมการช่วยเหลือซึ่งกันและกันในความดีงามต่างๆทั้งด้านศาสตร์ความรู้ เศรษฐกิจ และสังคม
 เพื่อให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

ตามหลักศาสนาอิสลาม อันที่จริงหลักการสหกรณ์ได้ถูกปฏิบัติมานานแล้ว จนเกิด
 เป็นระบบที่มีผู้นิยมรับไปปฏิบัติกันอย่างกว้างขวาง เป็นเวลากว่า 1,400 ปีมาแล้วที่ระบบเศรษฐกิจ
 อิสลามอนุญาตให้มีการลงทุนได้ในรูปของหุ้นส่วน ซึ่งเรียกว่าชะรีกะฮ์ เป็นวิธีการรวมทุนเพื่อดำเนิน
 ธุรกิจร่วมกัน หรือการร่วมลงทุน ที่เรียกว่า มุฎอเราะฮะบะฮ์ เป็นการนำทุนมารวมกัน ซึ่งมีความลึกซึ้ง
 เป็นหัวใจของการดำเนินงานสหกรณ์ เพราะนอกจากการนำทุนมารวมกันแล้ว ต้องร่วมกันรับผิดชอบ
 ต่อหน้าที่อย่างซื่อสัตย์ เสียสละ และปฏิบัติหน้าที่อย่างเคร่งครัดต่อระเบียบวินัย ส่วนสถาบันการเงิน
 รูปแบบสหกรณ์อิสลามในประเทศไทยนั้นเกิดขึ้นครั้งแรกในปี พ.ศ. 2530 เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของความ
 พยายามของมุสลิมในประเทศไทยในการนำอิสลามมาสู่การปฏิบัติในด้านเศรษฐกิจสังคม และเป็นการ
 สร้างความเจริญทางเศรษฐกิจ (วัช นัยพอม, 2557 : 579) ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ซึ่งมีมุสลิม
 อาศัยอยู่เป็นจำนวนมากก็มีสหกรณ์อิสลามเกิดขึ้นหลายแห่ง เช่น สหกรณ์อิสลามปัตตานี จำกัด

สหกรณ์อิสลาม อิบนูอัฟฟาน จำกัด สหกรณ์อิสลามบีน่า จำกัด และอื่น ๆ เพื่อสามารถตอบสนองความจำเป็นพื้นฐานของคนในพื้นที่ ทั้งการดำเนินการฝากเงิน และการให้บริการสินเชื่อที่ถูกต้องตามหลักกฎหมายอิสลาม ในปี พ.ศ. 2545 ได้มีการจัดตั้งเครือข่ายสหกรณ์อิสลามภาคใต้ ด้วยความพยายามในการดำเนินงานของเครือข่ายฯ ตลอดระยะเวลา 10 กว่าปีที่ผ่านมา ทำให้มีสหกรณ์ 22 แห่ง มีจำนวนสมาชิกทั้งสิ้น กว่า 200,000 คน และมีสินทรัพย์รวมกว่า 7,000,000,000 บาท (เจ็ดพันล้านบาท) ที่ดำเนินการสหกรณ์ในรูปแบบปลอดดอกเบี้ยครอบคลุมทั่วภาคใต้ (สำนักข่าวอะลามี่, 2556) จากการสำรวจของกรมตรวจสอบบัญชีสหกรณ์ พบว่าในปี 2552 มีสหกรณ์อิสลามที่เปิดดำเนินการในประเทศไทยทั้งสิ้น 54 สหกรณ์ (มนชยา อรุณศ, 2556 : 31)

สหกรณ์อิสลาม อิบนูอัฟฟาน จำกัด เป็นสหกรณ์ออมทรัพย์ที่ก่อตั้งขึ้นมาในจังหวัดปัตตานี ที่ตั้งอยู่ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ซึ่งมีประชากรส่วนใหญ่เป็นชาวมุสลิมจึงจำเป็นต้องมีสถาบันการเงินหรือระบบเศรษฐกิจปลอดดอกเบี้ย จึงมีการรวมตัวกันระหว่างนักธุรกิจและนักกิจกรรมมุสลิมที่มีความตระหนักและใส่ใจในวิถีชีวิตและรวมถึงปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาทางการเงินและการลงทุน เนื่องจากที่ผ่านมาชาวมุสลิมขาดโอกาสในเรื่องการลงทุน การทำธุรกิจ อันเนื่องจากขาดเงินทุนที่ฮาลาลในการดำเนินธุรกิจส่วนบุคคลบางท่านจะกู้เงินมาดำเนินการธุรกิจจากสถาบันการเงินที่มีดอกเบี้ย ทั้งสหกรณ์ที่มีระบบดอกเบี้ย ธนาคารพาณิชย์ และธนาคารอื่นๆ ด้วยเหตุนี้ พวกเขาจึงมีการหารือกัน ศึกษาดูงานการดำเนินงานสหกรณ์ต่างๆ ทั้งในและต่างประเทศ ในที่สุดจึงได้มีการจัดตั้งสหกรณ์ออมทรัพย์อิบนูอัฟฟาน จำกัด ที่มีระบบปลอดดอกเบี้ย ได้เริ่มก่อตั้งเป็นทางการเมื่อวันที่ 19 มิถุนายน 2535 ด้วยการขอตะเบียฮ์เป็นสหกรณ์ ตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ.2542 ต่อมาขอตะเบียฮ์สหกรณ์และได้รับการสนับสนุนอย่างดีจากภาครัฐโดยให้ใช้ชื่อว่า “สหกรณ์ออมทรัพย์ อิบนูอัฟฟาน จำกัด” ทะเบียนเลขที่ อ. 008335 (สหกรณ์ออมทรัพย์อิบนูอัฟฟาน จำกัด,ม.ป.ป.: ออนไลน์)

เมื่อปีพ.ศ. 2556 สหกรณ์ออมทรัพย์อิบนูอัฟฟาน จำกัด ได้เปลี่ยนชื่อเป็น สหกรณ์อิสลาม อิบนูอัฟฟาน จำกัด มีสาขาต่างๆ กระจายกระจายภายในท้องถิ่นสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ และหนึ่งอำเภอในจังหวัดสงขลา รวมแล้วมีสาขาต่างๆ ถึง 13 สาขา มีสมาชิกทั้งสิ้น 84,656 คน (24 ปี Anniversary 1992 – 2015, : 51) ตลอดระยะเวลา 24 ปีของการดำเนินงานสหกรณ์อิสลามอิบนูอัฟฟาน จำกัด เหมือนกับสหกรณ์อื่นโดยทั่วไปที่ยึดหลักประชาธิปไตยกล่าวคือ สหกรณ์เป็นของสมาชิก บริหารงานโดยสมาชิก และเพื่อประโยชน์ของสมาชิก เพียงแต่มีลักษณะพิเศษที่แตกต่างจาก

สหกรณ์รูปแบบทั่วไปคือ การได้นำหลักการศาสนาอิสลามมาปรับใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานให้เป็นไปตามหลักการอิสลามที่ได้กำหนดวิธีการในการดำเนินกิจการต่าง ๆ ไว้แล้ว แต่ยังคงขาดแนวทางการพัฒนาสมาชิกที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม ที่สามารถเป็นโมเดลในการพัฒนาเศรษฐกิจในระดับรากหญ้าที่ชัดเจน

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงบทบาทของสหกรณ์อิสลาม อิบนูอัฟฟาน จำกัด ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมที่มีต่อสมาชิกว่าได้สนองตอบความต้องการของสมาชิกในการรวมตัวกันเพื่อจัดตั้งเป็นสหกรณ์ และดำรงความเป็นสถาบันการเงินอิสลาม หรือไม่อย่างไร และมีแนวทางพัฒนาสหกรณ์อย่างไร เพื่อนำข้อมูลผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ในการกำหนดแนวทางในการพัฒนาด้านต่าง ๆ ของสหกรณ์อิสลาม อิบนูอัฟฟาน จำกัด ส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการกำหนดนโยบาย แผนงาน และโครงการสำหรับการส่งเสริมและพัฒนาสหกรณ์นอกภาคเกษตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ บังเกิดประสิทธิผล ในโอกาสต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาทสหกรณ์อิสลาม อิบนูอัฟฟาน จำกัด ในการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิก
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบบทบาทสหกรณ์อิสลาม อิบนูอัฟฟาน จำกัด ในการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและสังคมกับสภาพทั่วไปของสมาชิก
3. เพื่อศึกษาปัญหา และแนวทางในการแก้ไขปัญหาของสหกรณ์อิสลาม อิบนูอัฟฟาน จำกัด เพื่อให้สามารถพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิก

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาบทบาทสหกรณ์อิสลาม อิบนูอัฟฟาน จำกัด ในการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิก โดยผู้วิจัยเลือกที่จะศึกษาแนวคิดของสหกรณ์ทั่วไปและหลักการสหกรณ์ในอิสลาม บทบาทสหกรณ์ในการพัฒนาเศรษฐกิจสังคม และศึกษาถึงธุรกรรมทางการเงินของสหกรณ์อิสลาม ตลอดจนบทบาทของสหกรณ์อิสลาม อิบนูอัฟฟาน จำกัด ที่มีต่อสมาชิกในด้านเศรษฐกิจและสังคมโดยรวม
2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ สมาชิกสหกรณ์อิสลาม อิบนูอัฟฟาน จำกัด สังกัดสาขาต่าง ๆ ทั้ง 13 สาขา ซึ่งมีจำนวนสมาชิก

ทั้งหมด ณ ปี 2558 จำนวน 84,656 ราย (รายงานกิจการสหกรณ์อิสลาม อิบ努อัฟฟาน จำกัด ประจำปี 2558: 51) และกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปในการสุ่มตัวอย่างประชากรของ เครจซีและมอร์แกน (ยูทริ ไกรวรรณ. 2546: 101 - 109) จำนวน 384 ราย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ทราบบทบาทสหกรณ์อิสลาม อิบ努อัฟฟาน จำกัด ในการดำเนินงานเพื่อพัฒนาด้านเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิก
2. ได้ทราบถึงความแตกต่างของบทบาทสหกรณ์อิสลาม อิบ努อัฟฟาน จำกัด ในการพัฒนาด้านต่างๆต่อสภาพทั่วไปของสมาชิก
3. เป็นแนวทางในการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ของสหกรณ์อิสลาม อิบ努อัฟฟาน จำกัด ส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการกำหนดนโยบาย แผนงาน และโครงการสำหรับการส่งเสริมและพัฒนาสหกรณ์นอกภาคเกษตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ และบังเกิดประสิทธิผลมากที่สุด

นิยามศัพท์เฉพาะ

บทบาทสหกรณ์ หมายถึง การดำเนินงานของสหกรณ์ตามอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ โดยมีอำนาจกระทำการตามมาตรา 46 แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 และตามหลักการสหกรณ์ที่ยึดถือโดยไม่ขัดกับกฎหมายสหกรณ์ และกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

สหกรณ์อิสลาม อิบ努อัฟฟาน จำกัด หมายถึง สหกรณ์อิสลาม อิบ努อัฟฟาน จำกัด ทั้ง 13 สาขา ได้แก่ สาขาปัตตานี สาขานราธิวาส สาขายะลา สาขาสายบุรี สาขารือเสาะ สาขาจะนะ สาขาสุไหง-โกลก สาขาโคกโพธิ์ สาขายะหา สาขาดันหยงมัส สาขาเบตง สาขารูสะมิแล และสาขาศรีสาคร

สมาชิก หมายถึง ผู้ที่ได้ทำการเปิดบัญชีหุ้นสมาชิกกับสหกรณ์อิสลาม อิบ努อัฟฟาน จำกัด ทุกสาขา

การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ หมายถึง บทบาทสหกรณ์อิสลาม อิบ努อัฟฟาน จำกัด ในฐานะที่เป็นองค์กรทางธุรกิจที่ดำเนินกิจกรรมทางการเงินระบบอิสลาม การเป็นแหล่งเงินทุนให้สินเชื่อ แหล่งฝากเงิน การส่งเสริมการออมทรัพย์ เพื่อให้สมาชิกมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

การพัฒนาด้านสังคม (Social Development) หมายถึง บทบาทสหกรณ์อิสลาม อิบ努อัฟฟาน จำกัด ในฐานะที่เป็นองค์กรทางสังคมของชุมชนมีการส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่มเพื่อให้เกิดการพึ่งพาตนเองและการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยวิธีการจัดสรรชะกาตของสหกรณ์ จัดสรรทุน สาธารณประโยชน์ ทุนสวัสดิการสมาชิกและกองทุนชะกาต การเผยแพร่ให้ความรู้ ข้อมูลและข่าวสาร ตลอดจนการร่วมมือกันระหว่างสหกรณ์และชุมชน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้ระเบียบการวิจัยเชิงปริมาณ ทำการศึกษาบทบาทของสหกรณ์อิสลาม อิบ努อัฟฟาน จำกัด ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิก โดยเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามแล้วนำมาวิเคราะห์ตอบวัตถุประสงค์และคำถามการวิจัยโดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับประชากรและกลุ่มตัวอย่าง แบบแผนการวิจัย เครื่องมือในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ สมาชิกสหกรณ์อิสลาม อิบ努อัฟฟาน จำกัด สังกัดสาขาต่าง ๆ ทั้ง 13 สาขา ซึ่งมีจำนวนสมาชิกทั้งหมด ณ ปี 2558 จำนวน 84,656 ราย (รายงานกิจการสหกรณ์อิสลาม อิบ努อัฟฟาน จำกัดประจำปี 2558: 51) และกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปในการสุ่มตัวอย่างประชากรของ เครจซีและมอร์แกน (ยูทอ โกรวเวอร์ณ. 2546: 101 - 109) กลุ่มตัวอย่างที่ได้ จำนวน 384 ราย

ขนาด ประชากร	ขนาด ตัวอย่าง	ขนาด ประชากร	ขนาด ตัวอย่าง	ขนาด ประชากร	ขนาด ตัวอย่าง	ขนาด ประชากร	ขนาด ตัวอย่าง	ขนาด ประชากร	ขนาด ตัวอย่าง
10	10	100	80	280	162	800	260	2,800	338
15	14	110	86	290	165	850	265	3,000	341
20	19	120	92	300	169	900	269	3,500	346
25	24	130	97	320	175	950	274	4,000	351
30	28	140	103	340	181	1,000	278	4,500	354
35	32	150	108	360	186	1,100	285	5,000	357
40	36	160	113	380	191	1,200	291	6,000	361
45	40	170	118	400	198	1,300	297	7,000	364
50	44	180	123	420	201	1,400	302	8,000	367
55	48	190	127	440	205	1,500	308	9,000	368
60	52	200	132	460	210	1,600	310	10,000	370
65	56	210	136	480	214	1,700	313	15,000	375
70	59	220	140	500	217	1,800	317	20,000	377
75	63	230	144	550	226	1,900	320	30,000	379
80	68	240	148	600	234	2,000	322	40,000	380
85	70	250	152	650	242	2,200	327	50,000	381
90	73	260	155	700	248	2,400	331	75,000	382
95	76	270	159	750	254	2,600	335	100,000	384

2. แบบแผนการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ กำหนดใช้การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ในรูปของการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือเพื่อสำรวจตัวแปรต่าง ๆ ที่ใช้ในการวิจัย

3. เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยเป็นแบบสอบถาม จำนวน 1 ฉบับ มีทั้งหมด 3 ตอน ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบ ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทสหกรณ์อิสลาม อิบ努อัฟฟาน จำกัด ในการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ และสังคมของสมาชิก ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ และสังคมของสหกรณ์อิสลาม อิบ努อัฟฟาน จำกัด

โดยผู้วิจัยได้นำเครื่องมือแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบของผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ไปทดลองใช้ (Try - Out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน 30 ชุด เพื่อตรวจสอบ

ให้คะแนนและหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น ซึ่งได้ผลดังต่อไปนี้

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.918	26

จากจำนวนกลุ่มตัวอย่างการทดลองแบบสอบถาม 30 คน จำนวนข้อคำถาม 26 ข้อ ผลการวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น ได้ค่า Cronbach's Alpha เท่ากับ .91 ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นอยู่ในระดับสูง จึงสามารถนำไปใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างได้

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม จากกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญหรือตามความสะดวกของสมาชิกผู้ที่เข้ามาติดต่อใช้บริการธุรกรรมต่างๆกับสหกรณ์ของแต่ละสาขา โดยรอรับทันทีด้วยตนเอง ซึ่งได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาครบทั้งหมด 384 ฉบับ คิดเป็นหนึ่งร้อยเปอร์เซ็นต์เต็มของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยแบ่งสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างตามจำนวนสมาชิกของแต่ละสาขา ดังนี้ ปีตธานี 54 คน สายบุรี 37 คน นราธิวาส 42 คน ยะลา 48 คน รือเสาะ 37 คน จะนะ 25 คน สุโง โกลก 38 คน โคกโพธิ์ 25 คน ตันหยงมัส 38 คน ยะหา 19 คน เบตง 8 คน รุสะมิแล 8 คน ศรีสาคร 6 คน รวมเป็น 384 คน และนำข้อมูลที่ได้ไปตรวจสอบเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนแล้วทำการป้อนข้อมูลลงในโปรแกรมสำเร็จรูป spss ให้ถูกต้องเพื่อทำการวิเคราะห์ต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลภาคสนามโดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลมีวิธีการ ดังนี้

1. ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ในการวิเคราะห์ เพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัย ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency), การหาค่าเฉลี่ย (Mean), และการหาเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. การวิเคราะห์บทบาทสหกรณ์อิสลาม อิบ努อัฟฟาน จำกัด ในการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและด้านสังคม ใช้วิธีการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ตามความคิดเห็นของสมาชิก โดยจำแนกเป็นรายด้าน ทั้งภาพรวม รายกิจกรรม และรายข้อ

3. วิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบสภาพทั่วไปกับบทบาทสหกรณ์อิสลาม อิบนูอัฟฟาน จำกัด ในการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมของสมาชิก โดยใช้สถิติทดสอบค่าความแปรปรวน (t-test) (F-test)

4. การวิเคราะห์ปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขของสมาชิกต่อการพัฒนา ด้านเศรษฐกิจและสังคมของสหกรณ์อิสลามอิบนูอัฟฟาน จำกัดโดยใช้วิธีการจัดหมวดหมู่ (Categorized) แล้วแจกแจงความถี่ (Frequency) หาค่าร้อยละ (Percentage) และนำเสนอแบบ ความเรียงจากมากไปหาน้อย

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง บทบาทสหกรณ์อิสลาม อิบนูอัฟฟาน จำกัด ในการพัฒนา ด้านเศรษฐกิจและด้านสังคมของสมาชิก สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้

1. สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จากการวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย มีอายุอยู่ในช่วง 31 – 40 ปี ระดับการศึกษาศาสนาส่วนใหญ่มีการศึกษาทางด้านศาสนาอยู่ในระดับต่ำกว่าชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ระดับการศึกษาสามัญอยู่ในระดับปริญญาตรี สถานภาพสมรส สถานะในครอบครัวเป็นสมาชิกครอบครัวหรือผู้อาศัย ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพ ธุรกิจส่วนตัวและค้าขาย รายได้ต่อเดือน 10,001 – 15,000 บาท ระยะเวลาการเป็นสมาชิกสหกรณ์ 3-5 ปี เคยใช้บริการฝากเงินวาดีอะฮ์และมูฎอโรบะฮ์ เคยใช้บริการสินเชื่อ 1 – 2 ครั้ง และส่วนใหญ่ไม่เคยใช้สิทธิสวัสดิการของสหกรณ์

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทสหกรณ์อิสลาม อิบนูอัฟฟาน จำกัด ในการพัฒนา ด้านเศรษฐกิจและด้านสังคมของสมาชิก โดยภาพรวม พบว่า สหกรณ์อิสลาม อิบนูอัฟฟาน จำกัด มีบทบาทอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.87$, S.D = 0.62) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า บทบาทของสหกรณ์อิสลามอิบนูอัฟฟาน จำกัด ทั้งด้านเศรษฐกิจและด้านสังคมมีบทบาทอยู่ในระดับ มากเช่นกัน ($\bar{X} = 3.88$, S.D = 0.65 และ $\bar{X} = 3.86$, S.D = 0.66) ตามลำดับ หากพิจารณาเป็น รายกิจกรรม และรายชื่อที่สหกรณ์ให้บริการ และดำเนินการเพื่อสนับสนุนตามบทบาทสหกรณ์อิสลาม อิบนูอัฟฟาน จำกัด ในการพัฒนา ด้านเศรษฐกิจ และสังคมของสมาชิก มีผลดังนี้

2.1 บทบาทของสหกรณ์อิสลาม อิบนูอัฟฟาน จำกัด ในการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ พบว่า บทบาทของสหกรณ์อิสลาม อิบนูอัฟฟาน จำกัด ทุกกิจกรรมอยู่ในระดับมาก โดยกิจกรรมที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ กิจกรรมการส่งเสริมการออมทรัพย์ ($\bar{X} = 4.06$, S.D = 0.71) รองลงมาคือ กิจกรรมการเป็นแหล่งเงินทุนให้สินเชื่อ ($\bar{X} = 3.87$, S.D = 0.73) การส่งเสริมรายได้แก่สมาชิก ($\bar{X} = 3.83$, S.D = 0.82) ส่วนกิจกรรมที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ สนับสนุนการลดรายจ่ายและต้นทุน ($\bar{X} = 3.77$, S.D = 0.76)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อในแต่ละกิจกรรมพบว่า กิจกรรมการส่งเสริมรายได้แก่สมาชิก ทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ การเป็นสมาชิกสหกรณ์ทำให้เพิ่มช่องทางในการสร้างโอกาสเพิ่มรายได้ ($\bar{X} = 3.85$, S.D = 0.95) รองลงมาคือ ทำให้สมาชิกมีที่ดินทำกิน และมีวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นในการประกอบอาชีพ ($\bar{X} = 3.83$, S.D = 0.90) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือการทำธุรกรรมทางการเงินกับสหกรณ์ทำให้สมาชิกมีรายได้เพิ่มขึ้น ($\bar{X} = 3.80$, S.D = 0.90) กิจกรรมสนับสนุนการลดรายจ่ายและต้นทุน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ สมาชิกมีการใช้จ่ายอย่างรอบคอบและเท่าที่จำเป็นทำให้ประหยัดค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น ($\bar{X} = 3.88$, S.D = 0.87) รองลงมาคือ การให้บริการสินเชื่อของสหกรณ์ทำให้สมาชิกลดต้นทุนทางการเงิน เรื่องอัตราค่าบริการจากการใช้สินเชื่อจากแหล่งอื่น ($\bar{X} = 3.80$, S.D = 0.93) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ การเป็นสมาชิกสหกรณ์ทำให้สมาชิกมีรายจ่ายในการประกอบอาชีพและการดำเนินชีวิตลดลง ($\bar{X} = 3.62$, S.D = 0.95) กิจกรรมการส่งเสริมการออมทรัพย์ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ สหกรณ์ให้บริการรับฝาก - ถอนเงิน ให้เกิดการออมทรัพย์ที่ปลอดภัย ($\bar{X} = 4.34$, S.D = 0.79) รองลงมาคือ สมาชิกมีการเก็บออมกับสหกรณ์เพิ่มขึ้น ($\bar{X} = 3.95$, S.D = 0.91) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ สหกรณ์ให้บริการด้วยความสะดวก รวดเร็ว เป็นไปตามความต้องการของสมาชิกและได้รับปันผลที่สูงกว่าแหล่งเงินออมอื่นๆ ($\bar{X} = 3.91$, S.D = 0.87) กิจกรรมการเป็นแหล่งเงินทุนให้สินเชื่อ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ สหกรณ์เป็นแหล่งเงินทุนให้บริการสมาชิกไปลงทุนพัฒนาอาชีพ และการอุปโภคที่เหมาะสม ($\bar{X} = 3.94$, S.D = 0.82) รองลงมาคือ สหกรณ์ให้บริการสินเชื่อโดยการคิดอัตรากำไรที่เหมาะสม ($\bar{X} = 3.86$, S.D =

0.85) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ มินิโยบาย และการส่งเสริมการลงทุนที่สอดคล้องกับความต้องการของสมาชิก ($\bar{X} = 3.82, S.D = 0.86$)

2.2 บทบาทของสหกรณ์อิสลามอับนูอัฟฟาน จำกัด ในการพัฒนาด้านสังคม พบว่า บทบาทของสหกรณ์อิสลาม อับนูอัฟฟาน จำกัด ทุกกิจกรรมอยู่ในระดับมาก โดยกิจกรรมที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ กิจกรรมส่งเสริมการประพาศิตนตามหลักอิสลาม ($\bar{X} = 4.04, S.D = 0.72$) รองลงมาคือ กิจกรรมการจัดสวัสดิการสมาชิก ($\bar{X} = 3.95, S.D = 0.72$) กิจกรรมการร่วมมือระหว่างสหกรณ์และชุมชน ($\bar{X} = 3.77, S.D = 0.75$) และกิจกรรมที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ กิจกรรมการให้การศึกษา อบรม ข้อมูลและข่าวสาร ($\bar{X} = 3.65, S.D = 0.80$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อในแต่ละกิจกรรม กิจกรรมการจัดสวัสดิการสมาชิก พบว่า บทบาทของสหกรณ์อิสลาม อับนูอัฟฟาน จำกัด ทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ สหกรณ์ให้การช่วยเหลือสมาชิกเมื่อเสียชีวิต เจ็บป่วยต้องรักษาตัวที่โรงพยาบาล และคลอดบุตร ($\bar{X} = 4.15, S.D = 0.85$) รองลงมาคือ สมาชิกได้รับประโยชน์จากการจัดสรรเงินทุนเพื่อสวัสดิการสมาชิก เพื่อการสาธารณประโยชน์ กองทุนชะกาดและสวัสดิการ ($\bar{X} = 3.95, S.D = 0.83$) สหกรณ์ให้การช่วยเหลือสมาชิกที่ประสบภัยธรรมชาติต่าง ๆ เช่น น้ำท่วม ภัยแล้ง ฯลฯ ($\bar{X} = 3.91, S.D = 0.90$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ สวัสดิการของสหกรณ์ปัจจุบันมีความเหมาะสมและเพียงพอแก่สมาชิก ($\bar{X} = 3.81, S.D = 0.88$) กิจกรรมการให้การศึกษา อบรม ข้อมูลและข่าวสาร เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า บทบาทของสหกรณ์อิสลามอับนูอัฟฟาน จำกัด ทุกข้ออยู่ระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ สหกรณ์จัดให้มีการประชุมให้การศึกษา ฝึกอบรม พัฒนาการเรียนรู้ เผยแพร่ความรู้ ข้อมูลและข่าวสารแก่สมาชิก ($\bar{X} = 3.66, S.D = 0.89$) รองลงมาคือ สหกรณ์ได้แจ้งให้สมาชิกทราบเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสาร การดำเนินธุรกิจและกิจกรรมต่าง ๆ ของสหกรณ์ผ่านทางตัวแทนสหกรณ์ ประธานกลุ่ม และสื่อออนไลน์อย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 3.66, S.D = 0.88$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ สมาชิกสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของสหกรณ์ได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว ($\bar{X} = 3.62, S.D = 0.92$) กิจกรรมการร่วมมือระหว่างสหกรณ์และชุมชน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า บทบาทของสหกรณ์อิสลามอับนูอัฟฟาน จำกัด ทุกข้ออยู่ระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด สหกรณ์มีส่วนร่วมให้ความสนับสนุน ช่วยเหลือกิจกรรมของชุมชนเช่น มัสยิด โรงเรียนตาดีกา หน่วยงานและองค์กรอื่น ๆ ($\bar{X} = 3.92, S.D = 0.84$) รองลงมาคือ สหกรณ์มีส่วนช่วยทำให้ชุมชน

เกิดความเข้มแข็งสามารถพึ่งพาตนเอง และพึ่งพาซึ่งกันและกัน ($\bar{X} = 3.79$, S.D = 0.88) สหกรณ์ได้ให้ความร่วมมือกันกับสหกรณ์อื่น ๆ หน่วยงานและองค์กรในชุมชน มีการให้บริการธุรกิจและกิจกรรมที่ดีแก่สมาชิก ($\bar{X} = 3.69$, S.D = 0.87) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ สหกรณ์มีส่วนช่วยทำให้ชุมชนร่วมกันแก้ปัญหาความยากจน ($\bar{X} = 3.68$, S.D = 0.88) กิจกรรมส่งเสริมการประพฤติตนตามหลักอิสลาม เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า บทบาทของสหกรณ์อิสลามอีนุอ์ฟาน จำกัด ทุกข้ออยู่ระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ สหกรณ์ได้มีส่วนร่วมในการกระตุ้นให้สมาชิกและสังคมได้มีการจ่ายชะกาตการค้าตามหลักชะรีอะห์ ($\bar{X} = 4.15$, S.D = 0.78) รองลงมาคือ สหกรณ์ได้ให้ความเข้าใจแก่สมาชิกถึงหลักการใช้สินเชื่อและซื้อขายในอิสลามเพื่อให้สมาชิกได้ปฏิบัติอย่างถูกต้อง ($\bar{X} = 4.08$, S.D = 0.84) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ สหกรณ์มีส่วนในการส่งเสริมให้สมาชิกปฏิบัติศาสนกิจอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 3.90$, S.D = 0.84)

2.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของสมาชิกต่อบทบาทสหกรณ์อิสลาม อีนุอ์ฟาน จำกัด ในการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมของสมาชิก จำแนกตามสภาพทั่วไป ผลปรากฏดังต่อไปนี้

สมาชิกที่มีเพศ อายุ สถานภาพ สถานะในครอบครัว และอาชีพหลักที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทสหกรณ์อิสลาม อีนุอ์ฟาน จำกัด ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิกไม่แตกต่างกัน

สมาชิกที่มีระดับการศึกษาด้านศาสนา รายได้ต่อเดือน และระยะเวลาการเป็นสมาชิกที่ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทสหกรณ์อิสลาม อีนุอ์ฟาน จำกัด ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิกแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมาชิกที่มีระดับการศึกษาด้านสามัญที่ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทสหกรณ์อิสลาม อีนุอ์ฟาน จำกัด ในการพัฒนาเศรษฐกิจของสมาชิกแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.4 ผลการวิเคราะห์ปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขของสมาชิกต่อการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและสังคมของสหกรณ์อิสลามอีนุอ์ฟาน จำกัด

2.4.1 ปัญหาและแนวทางการแก้ไขตามความคิดเห็นของสมาชิกต่อการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ และสังคมของสหกรณ์อิสลามอีนุอ์ฟาน จำกัด โดยเรียงตามลำดับ

ความสำคัญเร่งด่วนพบว่าปัญหาและอุปสรรครเร่งด่วน ตามความคิดเห็นของสมาชิกต่อการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและสังคมของสหกรณ์อิสลาม อิบนูอัฟฟาน จำกัด เมื่อประมวลปัญหาทั้งหมดพบว่า ปัญหาที่สมาชิกสะท้อนมากที่สุด 5 ลำดับแรก คือ การประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารของสหกรณ์เป็นไปอย่างล่าช้าและไม่ทันสมัย คิดเป็นร้อยละ 16.42 แนวทางแก้ไข สหกรณ์ควรใช้สื่อเทคโนโลยีในการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารให้ครบทุกมิติ ลำดับที่สอง คือ ปัญหาการถอนเงินเมื่อต้องการใช้เงินในช่วงที่สหกรณ์ปิดทำการหรือหยุดยาวติดต่อกันหลายวัน คิดเป็นร้อยละ 15.00 แนวทางแก้ไข สหกรณ์ควรพิจารณาและจัดให้มีบริการตู้ ATM เพื่อความสะดวกของสมาชิก ลำดับที่สาม คือ ปัญหาด้านบริการสินเชื่อ วงเงินสินเชื่อให้กู้ยืมน้อยเกินไปเมื่อเปรียบเทียบกับองค์กรอื่น การให้บริการสินเชื่อล่าช้าอาจเป็นเพราะเจ้าหน้าที่สินเชื่อไม่เพียงพอกับจำนวนสมาชิก และปัญหาเกี่ยวกับการคิดอัตรากำไรสูงเกินในบางประเภทหากเทียบกับสถาบันการเงินอื่น คิดเป็นร้อยละ 12.14 แนวทางแก้ไข ควรลดอัตรากำไรสินเชื่อบางประเภท เช่น สินเชื่อสร้างบ้าน ยานพาหนะใหม่ เป็นต้น ลำดับที่สี่ คือ ปัญหาผู้แทนสหกรณ์ไม่สามารถเข้าประชุมใหญ่ ทำให้ขาดกำลังใจในการทำงานและไม่รู้ข้อมูลข่าวสารและผลการดำเนินงานของสหกรณ์ คิดเป็นร้อยละ 10.71 แนวทางแก้ไข สหกรณ์ควรแก้ไขระเบียบโดยกำหนดให้ผู้แทนสหกรณ์สามารถเข้าประชุมใหญ่ได้ และลำดับที่ห้า คือ สมาชิกขาดความรู้ ความเข้าใจหลักการสหกรณ์และธุรกรรมต่างๆ คิดเป็นร้อยละ 7.85 แนวทางแก้ไข จัดให้มีการให้ความรู้หรือการประชาสัมพันธ์หลักการและแนวทางของสหกรณ์ต่อชุมชนและสมาชิกทั่วไปให้ทั่วถึงและเป็นประจำ และปัญหาการจะรับสิทธิสวัสดิการมีเงื่อนไขเชื่อมต่อกับหุ้นทำให้สมาชิกบางรายที่ลำบากไม่สามารถใช้สิทธิสวัสดิการได้ คิดเป็นร้อยละ 7.85 เท่ากัน แนวทางแก้ไข ลดเงื่อนไขที่ทำให้เกิดความยุ่งยากเพื่อให้สะดวกแก่สมาชิกในการใช้สิทธิสวัสดิการ ส่วนปัญหาที่สมาชิกสะท้อนน้อยที่สุด คือ ปัญหาความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการชะกาดของสหกรณ์ คิดเป็นร้อยละ 1.42 แนวทางแก้ไข สหกรณ์จัดอบรม/ประชาสัมพันธ์สหกรณ์/ให้ความรู้ในรูปแบบต่างๆ เพื่อให้สมาชิกได้เข้าใจเกี่ยวกับการบริหารจัดการระบบชะกาดของสหกรณ์

2.4.2 ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและด้านอื่นๆของสหกรณ์อิสลาม อิบนูอัฟฟาน จำกัด ในอนาคต พบว่า ความคิดเห็นของสมาชิกต่อแนวทางการพัฒนาที่มีการสะท้อนมากที่สุดสามลำดับแรกคือ อยากรให้มีการพักหนี้ในช่วงฤดูฝนเพื่อช่วยเหลือสมาชิกที่ประกอบอาชีพเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 19.25 รองลงมาคือ สหกรณ์จะต้องมีแผนการขับเคลื่อนเศรษฐกิจให้สอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจเพื่อผลประโยชน์ของสมาชิกโดยรวม คิดเป็นร้อยละ 17.77

และสหกรณ์จะต้องเข้าถึงชุมชนในทุกสาขาอาชีพและให้ชุมชนมีส่วนร่วม คิดเป็นร้อยละ 16.29 ส่วนข้อที่มีการแสดงความคิดเห็นน้อยที่สุดคือ ให้เข้าถึงคนทุกกลุ่มงานไม่ใช่เน้นกลุ่มญาติๆหรือคนใกล้ชิดของเจ้าหน้าที่และคณะกรรมการเท่านั้น

อภิปรายผล

ผลการวิจัยครั้งนี้มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. จากผลการวิจัย พบว่า บทบาทของสหกรณ์อิสลาม อิบ努อัฟฟาน จำกัด ในการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและด้านสังคมของสมาชิก โดยภาพรวมทุกด้านมีบทบาทอยู่ในระดับมาก เพราะว่สหกรณ์อิสลาม อิบ努อัฟฟาน จำกัด มีการให้บริการทางการเงินรูปแบบสินเชื่อและเงินยืมฉุกเฉินที่ปลอดดอกเบี้ย บริการเงินฝากที่หลากหลายประเภทให้เลือก และมีบริการด้านสวัสดิการให้แก่สมาชิก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ยูสนุล หะยีดาราโอะ (2557: บทคัดย่อ) “ศึกษาความพึงพอใจของสมาชิกต่อผลิตภัณฑ์และการให้บริการของสหกรณ์อิสลาม อิบ努อัฟฟาน จำกัด ในจังหวัดปัตตานี พบว่า สมาชิกมีความพึงพอใจมากในทุกด้าน” การให้บริการโดยถือว่าสมาชิกทุกคนเป็นเจ้าของร่วมกัน ซึ่งเป็นไปตามวัตถุประสงค์หลักของสหกรณ์ เพื่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิก และหลักการสหกรณ์ข้อที่ 3 การมีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจของสมาชิก

2. บทบาทสหกรณ์อิสลาม อิบ努อัฟฟาน จำกัด ในการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ พบว่าสหกรณ์อิสลาม อิบ努อัฟฟาน จำกัด มีบทบาทอยู่ในระดับมาก เพราะว่สหกรณ์ให้ความสำคัญกับการให้บริการด้านธุรกิจที่ฮาลาลแก่สมาชิกเพื่อแก้ปัญหาความเดือดร้อนทางด้านเศรษฐกิจเป็นลำดับแรก ด้วยการส่งเสริมการออมทรัพย์ เมื่อสมาชิกมีการเก็บออมจึงสามารถใช้บริการสินเชื่อกับสหกรณ์ซึ่งเป็นแหล่งเงินทุนที่ปลอดดอกเบี้ย ไม่เอาไรต์เอาเปรียบ ซึ่งสอดคล้องกับหลักการบริการการเงินอิสลาม “ธุรกรรมทางการเงินอิสลามหรือสินเชื่อปลอดดอกเบี้ยที่สหกรณ์เสนอไว้ให้แก่สมาชิกได้ร่วมกันทำธุรกรรมเพื่อเป็นการอำนวยความสะดวก ไม่เอาไรต์เอาเปรียบและเป็นการแบ่งเบาภาระแก่สมาชิก” (เครือข่ายสหกรณ์อิสลามภาคใต้, ม.ป.ป.; Karim, 2010; Cerimagic, 2010; Rahman, 2010) และเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของสหกรณ์ออมทรัพย์ที่เป็นแหล่งเงินกู้ยืม ทั้งเพื่อที่อยู่อาศัย อุปโภคบริโภคตามความเหมาะสม และเพื่อการลงทุน เป็นการส่งเสริมรายได้แก่สมาชิก ตลอดจนทำให้สมาชิกมีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจด้วยการถือหุ้นเพิ่ม และฝากเงินกับสหกรณ์ด้วย เป็นการระดมทุนเพื่อหมุนเวียนในการให้บริการแก่สมาชิกอย่างทั่วถึง

หากวิเคราะห์เป็นรายกิจกรรม พบว่า กิจกรรมการส่งเสริมการออมทรัพย์ สหกรณ์มีบทบาทอยู่ในระดับมาก และมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด เพราะว่ สหกรณ์เน้นการให้บริการรับฝาก

เงินมีหลากหลายประเภทและปราศจากดอกเบี้ย หากเป็นเงินฝากร่วมลงทุนมูอโรบะฮ์ทุกประเภท จะมีการหักชะกาดก่อนการแบ่งผลตอบแทนเงินรับฝากแก่ผู้ฝาก และยังมีอัตราผลตอบแทนที่เทียบเท่า ธนาคารพาณิชย์ทั่วไปหรืออาจสูงกว่า อีกทั้งสหกรณ์ยังมีการส่งเสริมระดมทุนเพื่อให้มีทุนหมุนเวียนในการดำเนินงาน มีการเพิ่มทุนโดยให้สมาชิกถือหุ้นเพิ่ม จัดทำโครงการส่งเสริมการออมทรัพย์แบบปกติ และจัดโปรโมชั่นพิเศษในบางวาระบางโอกาส ทำให้สหกรณ์มีทุนหมุนเวียนในการดำเนินธุรกิจต่างๆ อย่างทั่วถึง ซึ่งเป็นไปตามงานวิจัยของ (Grossman : 2006) สรุปผลจากการสำรวจของ Microfinance “ควรเริ่มต้นจากการให้บริการ ด้านการฝากเงินก่อนการให้กู้ยืมเงิน เนื่องจากผู้ที่มีรายได้น้อยมีความต้องการฝากเงินกับสถานที่ที่ปลอดภัยสำหรับเงินฝากจำนวนไม่มากนักของพวกเขา ซึ่งมีต้นทุนค่าเสียโอกาสและการเดินทางที่อยู่ในระดับที่ไม่สูงเกินไป” ส่วนกิจกรรมที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ สนับสนุนการลดรายจ่ายและต้นทุน ซึ่งเป็นเพราะสหกรณ์มุ่งเน้นแต่การส่งเสริมการออมทรัพย์และการลงทุน โดยที่ละเลยการสนับสนุนการลดรายจ่ายและต้นทุน ทั้งที่โดยหลักการแล้ว สหกรณ์ออมทรัพย์เป็นสถาบันการเงินที่ส่งเสริมให้สมาชิกรู้จักการประหยัด และการออม ส่วนกิจกรรมที่เป็นแนวทางการสนับสนุนลดรายจ่ายและต้นทุนที่สหกรณ์ควรส่งเสริมและให้ความรู้แก่สมาชิก คือ การทำบัญชีครัวเรือน

3. บทบาทสหกรณ์อิสลาม อิบ努อัฟฟาน จำกัด ในการพัฒนาด้านสังคมของสมาชิก พบว่าสหกรณ์มีบทบาทอยู่ในระดับมากเช่นกัน เพราะสหกรณ์ได้มีการดำเนินการให้บริการด้านธุรกิจที่ฮาลาลควบคู่กับการยกระดับคุณภาพชีวิตของสมาชิกและสังคมมาโดยตลอด ด้วยกองทุนตะกาฟูลช่วยเหลือสมาชิกและกองทุนชะกาดของสหกรณ์ฯ ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสหกรณ์ “เพื่อส่งเสริมให้สมาชิกพึ่งตนเองเพื่อดำเนินกิจการร่วมกันและช่วยเหลือซึ่งกันและกันโดยใช้หลักคุณธรรมและจริยธรรมอันดีงามโดยพื้นฐานของมนุษย์เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่สมาชิกและสังคมส่วนรวมทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งสามารถสร้างคุณภาพชีวิตที่ดี อยู่ดี กินดี มีสุข และวัตถุประสงค์ข้อที่ 4) ส่งเสริมการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน อันจะนำไปสู่ความสมัคปรองสามัคคี (สหกรณ์ออมทรัพย์ อิบ努อัฟฟาน จำกัด, 2553: 6)

และหากพิจารณาเป็นรายกิจกรรม พบว่า กิจกรรมที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ กิจกรรมส่งเสริมการประพฤตินตามหลักอิสลาม เพราะสถาบันการเงินอิสลามนั้นนอกจากต้องรับผิดชอบต่อผู้ที่มีหุ้นส่วน ผู้ฝากเงิน ผู้ลงทุนและสังคมโดยรวมแล้ว ยังต้องรับผิดชอบต่อพระองค์อัลลอฮ์ ดังนั้นสหกรณ์จึงได้ตระหนักและให้ความเข้าใจแก่สมาชิกถึงหลักการใช้สินเชื่อและซื้อขายในอิสลามเพื่อให้สมาชิกได้ปฏิบัติอย่างถูกต้อง มีการกระตุ้นให้สมาชิกและสังคมได้มีการจ่ายชะกาด

การดำเนินงานหลักๆหรือห้ และมีการส่งเสริมให้สมาชิกปฏิบัติศาสนกิจอย่างสม่ำเสมอได้ รองลงมาคือ กิจกรรมการจัดสวัสดิการสมาชิก โดยสหกรณ์ให้การช่วยเหลือสมาชิกเมื่อเจ็บป่วยต้องรักษาตัวที่ โรงพยาบาล คลอดบุตร และ เสียชีวิต โดยใช้เงินบริจาค(ตะบับรอรูว์)จากของกองทุนตะกาฟูลเพื่อช่วยเหลือสมาชิก และให้การช่วยเหลือสมาชิกและสังคมรอบข้างที่ตกทุกข์ได้ยาก รวมทั้งที่ประสบภัยธรรมชาติต่าง ๆ เช่น น้ำท่วม ลมพายุ เป็นต้น โดยใช้เงินทุนสวัสดิการสมาชิกและทุนสาธารณประโยชน์ที่ได้จากการจัดสรรกำไรประจำปี และเงินกองทุนชะกาตและสวัสดิการสหกรณ์อิสลาม อิบนูอัฟฟาน จำกัด ซึ่งเป็นไปตามหลักการสหกรณ์ข้อที่ 7 การเอื้ออาทรต่อชุมชน และกิจกรรมที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ กิจกรรมการให้การศึกษา อบรม ข้อมูลและข่าวสาร แต่สหกรณ์มีบทบาทอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน เพียงแต่การให้ความสำคัญในสิ่งนี้น้อยกว่ากิจกรรมอื่นๆ โดยเน้นการจัดกิจกรรมการให้การศึกษา อบรม ข้อมูลและข่าวสารแก่สมาชิกที่ใช้งบประมาณอย่างประหยัด โดยส่วนใหญ่แล้วอาศัยการพบปะกลุ่มปีละครั้ง ผู้แทนสหกรณ์เดือนละครั้ง และประชาสัมพันธ์อื่นๆ ผ่านเว็บไซต์ของสหกรณ์เป็นหลัก ยังถือว่าการใช้สื่อเทคโนโลยีในการจัดกิจกรรมต่างๆน้อยมาก หากเทียบกับสหกรณ์และธนาคารพาณิชย์ทั่วไป

4. ปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขของสมาชิกต่อการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ และสังคมของสหกรณ์อิสลามอิบนูอัฟฟาน จำกัด

4.1) ปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขตามความคิดเห็นของสมาชิกต่อการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ และสังคมของสหกรณ์อิสลามอิบนูอัฟฟาน จำกัด เมื่อประมวลปัญหาทั้งหมดเรียงตามลำดับความสำคัญของปัญหาและอุปสรรคที่เร่งด่วนพบว่า ปัญหาที่สมาชิกสะท้อนมากที่สุด คือ การประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารของสหกรณ์เป็นไปอย่างล่าช้าและไม่ทันสมัย ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของสมาชิกที่มีต่อบทบาทการพัฒนาด้านสังคมของสมาชิกที่มีต่อกิจกรรมการให้การศึกษา อบรม ข้อมูลและข่าวสาร มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด เป็นสิ่งที่สหกรณ์ต้องแก้ไขเร่งด่วน โดยเฉพาะการใช้เทคโนโลยีในการพัฒนาการให้บริการแก่สมาชิกให้เกิดประโยชน์มากที่สุด เช่นเดียวกับปัญหาลำดับที่สอง คือปัญหาการถอนเงินเมื่อต้องการใช้เงินในช่วงที่สหกรณ์ปิดทำการหรือหยุดยาวติดต่อกันหลายวัน แนวทางแก้ไข สหกรณ์ควรพิจารณาและจัดให้มีการบริการตู้ ATM เพื่อความสะดวกของสมาชิก และปัญหาลำดับที่สาม คือ ปัญหาด้านบริการสินเชื่อ วงเงินสินเชื่อให้กู้ยืมน้อยเกินไปเมื่อเปรียบเทียบกับองค์กรอื่น การให้บริการสินเชื่อล่าช้าอาจเป็นเพราะเจ้าหน้าที่สินเชื่อไม่เพียงพอกับจำนวนสมาชิก และปัญหาเกี่ยวกับการคิดอัตรากำไรสูงเกินไปบางประเภทหากเทียบกับ

สถาบันการเงินอื่น เมื่อพิจารณาจากปัญหาที่ว่า การคิดอัตรากำไรสูงเกินไป นั้นแสดงว่าการให้บริการสินเชื่อของสหกรณ์ยังไม่สอดคล้องกับหะดีษที่ท่านเราะฮ์ลุส ได้กล่าวไว้ว่า

((إِنَّمَا الْبَيْعُ عَنْ تَرَاضٍ))

(أخرجه ابن ماجه، د. ت : 2185)

ความว่า “แท้จริงการซื้อขายต้องเกิดจากความพึงพอใจเท่านั้น”

(บันทึกโดย Ibn Majah, n.d.:2185)¹

ปัจจัยด้านนี้ถือว่าเป็นรายได้หลักของสหกรณ์ฯ จึงสมควรมีการวิเคราะห์อย่างถี่ถ้วน หากจะมีการลดอัตรากำไรเดิม หรือจะต้องมีการทำความเข้าใจให้ถูกต้องในความสมเหตุสมผลที่มีต่อการคิดอัตรากำไรของสหกรณ์แก่สมาชิกทราบด้วย

4.2) แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและด้านอื่นๆของสหกรณ์อิสลาม อิบ努อัฟฟาน จำกัด ในอนาคต พบว่า สมาชิกอยากให้มีการพักหน้ในช่วงฤดูฝนเพื่อช่วยเหลือสมาชิกที่ประกอบอาชีพเกษตรกร พร้อมมีแผนการขับเคลื่อนเศรษฐกิจให้สอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจเพื่อผลประโยชน์ของสมาชิกโดยรวม ส่งเสริมให้สมาชิกมีอาชีพเสริมเพื่อเพิ่มรายได้ โดยเฉพาะสมาชิกที่ประกอบอาชีพเกษตรกร และสหกรณ์จะต้องเข้าถึงชุมชนในทุกสาขาอาชีพและให้ชุมชนมีส่วนร่วมด้วยการจัดให้มีศูนย์เรียนรู้ของชุมชนนอกจากให้ความรู้ด้านการสหกรณ์แล้ว ควรจัดการอบรมให้ความรู้ด้านการประกอบอาชีพตามความถนัดและบริบทของชุมชนนั้นๆ และที่สำคัญควรส่งเสริมให้สมาชิกดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาบทบาทสหกรณ์อิสลาม อิบ努อัฟฟาน จำกัด ในการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ และสังคมของสมาชิก ผู้วิจัยมีประเด็นที่ค้นพบมาเสนอแนะในการวิจัยดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

¹ อัลอัลบานีย์ (al-Albaniy, 1997 :2215) ระบุว่า เป็นหะดีษเศาะหีห

1.1 การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ สหกรณ์ควรจัดระบบการให้บริการสินเชื่อที่เหมาะสมกับความต้องการของสมาชิก และจัดทำฐานข้อมูลความต้องการด้านการพัฒนาอาชีพของสมาชิก เพื่อประกอบในการวางแผนงานทางด้านการพัฒนาอาชีพของสมาชิก และการตลาดของสหกรณ์ และสหกรณ์ควรส่งเสริมการจัดทำบัญชีครัวเรือนให้แก่สมาชิกด้วย

1.2 การพัฒนาด้านสังคม ได้แก่ สหกรณ์ควรจัดระบบการอบรมให้ความรู้แก่สมาชิกอย่างทั่วถึง และจัดระบบการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารต่างๆที่สำคัญด้านการช่วยเหลือสวัสดิการสังคมให้หลากหลายช่องทางเพื่อให้ทราบโดยทั่วกัน

1.3 จากการศึกษาครั้งนี้ พบว่า สหกรณ์อิสลาม อิบ努อัฟฟาน จำกัด มีบทบาทในการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิกอยู่ในระดับมาก และเป็นสหกรณ์ที่อยู่ในเขตพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ส่วนราชการ ภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้การส่งเสริมและสนับสนุนกิจการของสหกรณ์ในพื้นที่สามจังหวัดภาคใต้ให้มากขึ้น รวมทั้งการอบรมให้ความรู้และงบประมาณต่างๆในการพัฒนาเศรษฐกิจในพื้นที่แห่งนี้ เพื่อให้มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์มากที่สุด

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาการบริการทางการเงินอิสลามในยุค 4.0 ของสหกรณ์อิสลาม อิบ努อัฟฟาน จำกัด

2.2 ควรศึกษาบทบาทเครือข่ายสหกรณ์อิสลามแห่งประเทศไทย กับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิก

2.3 ควรศึกษารูปแบบการพัฒนากลุ่มสมาชิกสหกรณ์อิสลาม อิบ努อัฟฟาน จำกัด

บรรณานุกรม

หนังสือ

ธวัช นุ้ยผอม. 2557. สหกรณ์อิสลาม: คำตอบของมุสลิมไทยต่อเศรษฐกิจยุคโลกาภิวัตน์. คนหนุ่มสาวมุสลิมกับโลกสมัยใหม่.

ฝ่ายประชาสัมพันธ์สหกรณ์. 2553. คู่มือสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์อิบนูอัฟฟาน จำกัด.

ฝ่ายประชาสัมพันธ์สหกรณ์. 2558. รายงานกิจการประจำปี Anniversary Report 24th

บรรจง บินกาซัน. 2543. เศรษฐกิจการเงินอิสลาม. กรุงเทพฯ : ศูนย์หนังสืออิสลาม.

ยุทธ ไกยวรรณ. 2546. สถิติเพื่อการวิจัย. กรุงเทพฯ : บริษัทพิมพ์ดี จำกัด.

สมาคมนักเรียนเก่าอาหรับ. 2547. พระมหาคัมภีร์อัลกุรอาน พร้อมความหมายภาษาไทย. อัลมะดีนะฮ์ อัลมุน์วะเราะฮะฮ์ : ศูนย์กษัตริย์พะฮัดเพื่อการพิมพ์อัลกุรอาน.

สำนักพัฒนาฐานข้อมูลและตัวชี้วัดภาวะสังคมและสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2558. รายงานการวิเคราะห์สถานการณ์ความยากจนและความเหลื่อมล้ำในประเทศไทย ปี 2556 .

สถานวิจัยความขัดแย้งและความหลากหลายทางวัฒนธรรมภาคใต้ (CSCD). 2554. ความรุนแรงที่ยืดเยื้อเรื้อรังกับผลในทางเศรษฐกิจการเมือง. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.

สำนักงานดัชนีความก้าวหน้าของคน,สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

2558.รายงานดัชนีความก้าวหน้าของคน. (Human Achievement Index - HAI)

มนชยา อูรยศ. 2556. สรุปรายงานการวิจัยชุดโครงการวิจัย “ไทย – โลกมุสลิม, การศึกษานโยบาย เพื่อการพัฒนาการเงินอิสลามของประเทศไทย.

วิทยานิพนธ์

ธวัช น้อยผอม. 2556. ศึกษาความสามารถของระบบการเงินอิสลามขนาดเล็ก (Islamic Micro-finance) กับการยกระดับคุณภาพชีวิตของสมาชิกในประเทศที่มีมุสลิมเป็นชนกลุ่มน้อย ซึ่งได้ทำการศึกษาหัวข้อดังกล่าวในจังหวัดทางภาคใต้ของประเทศไทย ได้แก่ ปัตตานี นราธิวาส ยะลา สตูล และสงขลา กับสมาชิกของสหกรณ์ที่ใช้ระบบการเงินอิสลามขนาดเล็ก.

อนวัต สงสม. 2552. เศรษฐกิจของภาคครัวเรือนจังหวัดปัตตานีภายใต้สถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่.มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.

ฮุสนุล หะยีดาราโอะ. 2558. ความพึงพอใจของสมาชิกต่อผลิตภัณฑ์และการให้บริการของสหกรณ์อิสลาม อิบน์อ์ฟาน จำกัด ในจังหวัดปัตตานี. วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.

หนังสือต่างประเทศ

al-Albaniy, Muhammad bin Nasir. 1995. *Silsilatu al-Ahadith al-Sohihah* (سلسلة الأحاديث الصحيحة), 1st Riyadh : Maktabah al-Maktabah al-Ma'aarif al-Nashr wa al-Tauzi'i.

al-Bukhariy, Muhammad bin Ismail al-Jafiy. 1987 **Sahih al- Bukhariy.** (صحیح البخاری).

Dar Ibn Kathir.

Ibn Kathir. 2000. **Tafsir al-Qur'an al-Azim.** (تفسير القرآن العظيم). Beirut: Dar al-Ma'rifah.

Muslim, Abu al-Husain Muslim bin al-Hajjaj bin Muslim al-Qusyairiy al-Naisaburiy. 1900.

Sahih Muslim. Beirut. (صحیح مسلم). Labanon: Dar ihyaa al-Turath al-Arabiy.

al-Nawawiy, Yahya Ibn Sharaf Abu Zakariya. 1930. **Sharh al-Nawawiy 'ala sahih Muslim.**

(شرح النووي على صحيح مسلم). al-Qahirah: Matba'a al-Misryah bi al-Azhar.

al-Tabariy, 'abi Ja'afar Mahammad Ibn Jarir. n.d. **Tafsir al-Tabariy.** (تفسير الطبری). Misr :

Dar al-Ma'arif.

Ibnu Majah, Abu Abdullah Muhammad ibn Yazid al-Quzwiiniy. n.d. **Sunan ibn Majah**

(سنن ابن ماجه). Dar Ehy'aa' al-kutub al-A'rabiyyah.

เว็บไซต์

สำนักข่าวอะลามี่. 2556. “สหกรณ์อิสลามฯ”พัฒนาซอฟต์แวร์ยกระดับการเงินอิสลาม (ออนไลน์)

สืบค้นจาก:

<http://www.thealami.com/main/content.php?page=&category=2&id=1042>

(วันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2559)

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ นายอาหามะ อาแว

รหัสประจำตัวนักศึกษา 5720420036

วุฒิการศึกษา

วุฒิ	ชื่อสถาบัน	ปีที่สำเร็จ
ศิลปศาสตรบัณฑิต (ชะรีอะฮ์)	มหาวิทยาลัยอิสลามยะลา	2550

ทุนการศึกษา

ทุนอุดหนุนการศึกษาระดับมหาบัณฑิต จากกองทุนชะกาต และสวัสดิการ สหกรณ์อิสลาม
อิบนุอัฟฟาน จำกัด

ตำแหน่งและสถานที่ทำงาน

รองผู้จัดการใหญ่ฝ่ายชะรีอะฮ์ ชะกาตและสวัสดิการ สหกรณ์อิสลาม อิบนุอัฟฟาน จำกัด
เลขที่ 6 ถนนยะรัง ซอย 8 ตำบลจะบังติกอ อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี 94000

การตีพิมพ์และเผยแพร่ผลงาน

อาหามะ อาแว และธวัช น้อยผอม. 2561. “บทบาทสหกรณ์อิสลาม อิบนุอัฟฟาน จำกัด ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิก” รายงานการประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 4 ประจำปี 2561 การบูรณาการสหวิทยาการกับอิสลามานุวัตรสู่การสร้างสันติภาพและสังคมคุณธรรมอย่างยั่งยืน เมื่อวันที่ 18 ธันวาคม 2561 ณ อาคารเรียนรวมเฉลิมพระเกียรติ มหาวิทยาลัยฟาฏอนี